

Đổi mặt trở trêu: Nhật ký sơ tán của một nhà ngoại giao Việt Nam trong chiến tranh Ucraina của tác giả Nguyễn Hồng Thạch là một bản tường thuật nhiều tầng về trải nghiệm của ông trên cương vị Đại sứ Việt Nam tại Ucraina khi Nga tiến hành xâm lược Ucraina. Cuốn nhật ký bao quát giai đoạn từ ngày 24 tháng 2 năm 2022 đến ngày 30 tháng 5 năm 2022, trong đó cán bộ, nhân viên Đại sứ quán Việt Nam tại Kyiv đã sơ tán sang Lviv ở miền Tây Ucraina, gần Ba Lan, rồi sau đó quay trở lại Kyiv.

Đại sứ Thạch là người đặc biệt phù hợp cho cương vị đại sứ vào thời điểm đó. Ông từng học tập tại Ucraina trước khi bắt đầu sự nghiệp với vai trò chuyên viên phân tích, nhà nghiên cứu và nhà ngoại giao tại Bộ Ngoại giao, sau đó tại Ban Đối ngoại Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam, và giữ cương vị Đại sứ Việt Nam tại Iran. Ông Thạch cũng là nghiên cứu sinh tiến sĩ người Việt Nam đầu tiên của tôi. Ông bảo vệ luận án tiến sĩ với đề tài “Việt Nam giữa Mỹ và Trung Quốc, 1950–1995” và có nền tảng nghiên cứu sâu rộng về cách các cường quốc theo đuổi lợi ích quốc gia của mình.

Giáo sư Danh dự Carlyle A. Thayer
Đại học New South Wales, Canberra, Australia

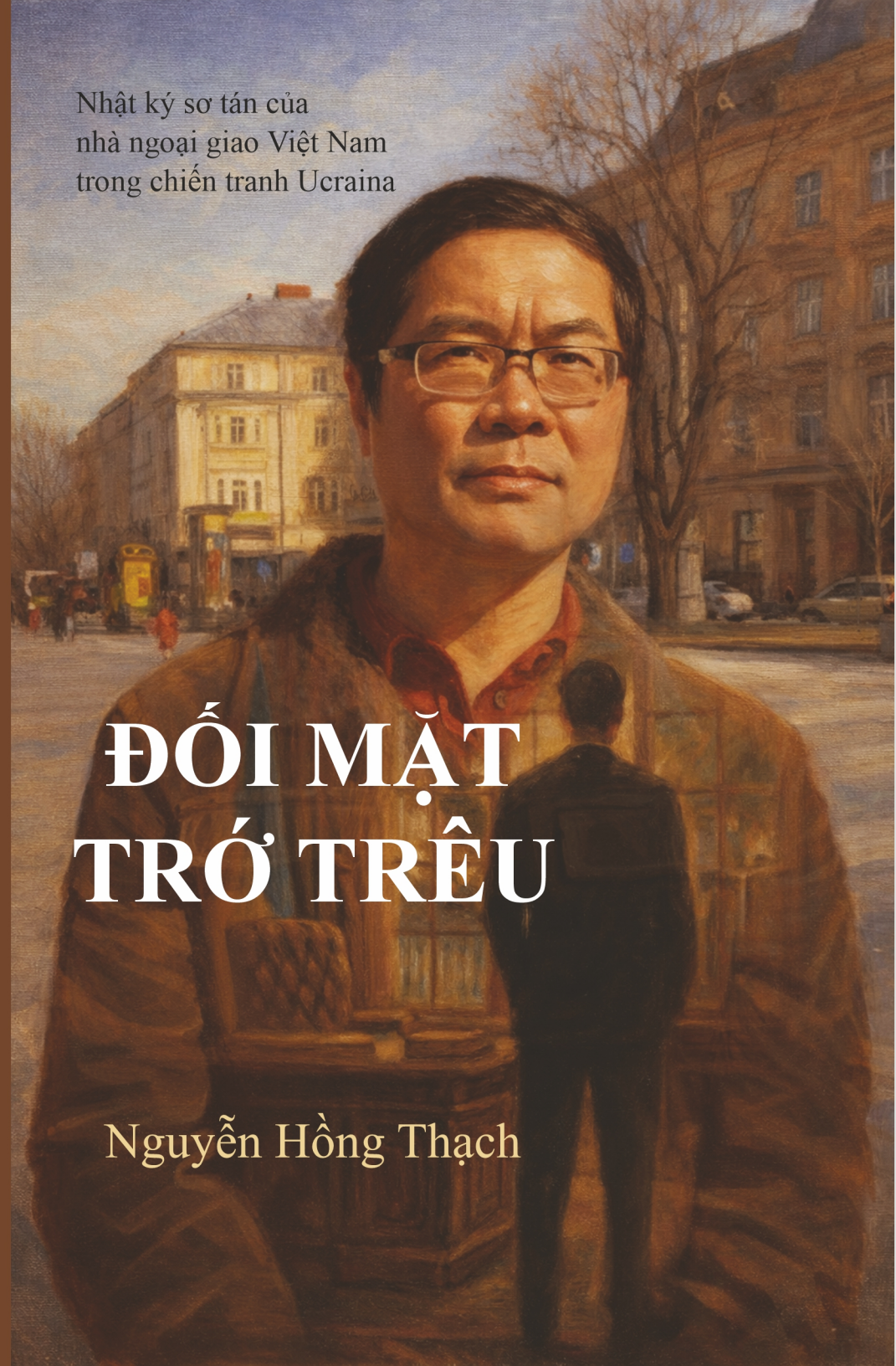
ĐỔI MẶT TRỞ TRÊU

Nguyễn Hồng Thạch

Nhật ký sơ tán của
nhà ngoại giao Việt Nam
trong chiến tranh Ucraina

ĐỔI MẶT TRỞ TRÊU

Nguyễn Hồng Thạch

ĐÔI MẮT TRỞ TRÊU

Nhật ký sơ tán của nhà ngoại giao Việt Nam
trong chiến tranh Ucraina

Nguyễn Hồng Thạch

RedWord Publications

K-59, Abul Fazl Enclave, Jamia Nagar,
Okhla, New Delhi – 110025
+91 8881236164

© Nguyen Hong Thach

*All rights reserved. No part of this book publication may be
reproduced in any form without the prior written permission of
the author.*

ĐỐI DIỆN TRỞ TRÊU
(Vietnamese)

First Edition: February 2026

Tặng các bạn Ukraina không may mắn

LỜI NÓI ĐẦU

Khi cuốn nhật ký này đến tay bạn đọc, cuộc chiến Nga–Ucraina đã tròn bốn năm. Lẽ ra nó có thể được xuất bản sớm hơn, nhưng đúng vào dịp kỷ niệm ba năm chiến tranh, tôi vừa nghỉ hưu và còn nhiều công việc cá nhân cần giải quyết. Những dự định xuất bản sau đó cũng nhiều lần bị trì hoãn vì các lý do khác nhau. Đến nay, tôi nhận thấy không còn lý do gì để chần chừ nữa. Bốn năm là một quãng thời gian đủ dài để nhìn lại, suy ngẫm và chia sẻ với độc giả những trải nghiệm của mình.

Một trường Đại học ở Mỹ đồng ý xem xét đăng, nhưng sau 6 tháng nghiên cứu từ chối với lý do tác giả dùng nhiều tư liệu Nga. Đây là nhật ký đâu có tư liệu gì?! Thông tin mà tôi và các nhà ngoại giao có đều là trên mạng và chắc chắn không phải nguồn của Nga vì nguồn của Nga bị chặn ở Ucraina. Chắc là họ không ủng hộ quan điểm của tác giả về cuộc chiến nên từ chối khéo thôi. Một vài bạn Mỹ và Úc giúp tôi tiếp cận trường Đại học này cũng ngạc nhiên với lập luận của họ. Nghĩ vậy, tôi qua đồng nghiệp tiếp cận đến các bạn Ấn Độ. Ấn Độ có quan điểm trung lập trong cuộc chiến chắc sẽ không khó khăn để xuất bản cuốn nhật ký này. Tôi rất cảm ơn Nhà Xuất bản RedWord Publications đã nhận xuất bản cuốn nhật ký này.

Người xưa có câu: “lửa thử vàng, gian nan thử sức.” Chiến tranh là hoàn cảnh đặc biệt, nơi mọi điều đều bộc lộ rõ ràng, nhất là những khía cạnh mà trong thời bình khó có thể nhận ra. Tôi không may được cử đi làm ngoại giao ở một đất nước rơi vào chiến tranh. Nhưng đó cũng là lúc để thử thách bản thân, thử thách con người và thử thách cả bộ máy. Cuốn nhật ký này ghi lại những gì đã diễn ra trong 96 ngày đêm đầu tiên của cuộc chiến – từ khoảnh khắc chiến tranh bùng nổ, đến việc Đại sứ quán phải sơ tán, và cuối cùng là ngày nhóm cán bộ trụ lại ở

Ucraina trở về Kyiv từ Lviv.

Nhật ký kể lại một cách giản dị những gì các đồng nghiệp và tôi đã làm trong quãng thời gian ấy: tổ chức sơ tán cho bà con, tự bảo vệ chính mình, và thực hiện những công việc của một nhà ngoại giao giữa thời chiến. Khi đọc lại để chuẩn bị xuất bản, tôi nhận ra rằng dù chủ yếu dựa vào thông tin từ truyền thông đại chúng cùng trao đổi với đồng nghiệp quốc tế và bạn bè Ucraina, tôi đã sớm nhận định rằng cuộc chiến này sẽ kéo dài tính bằng năm. Đến nay, gần bốn năm đã trôi qua và cuộc chiến vẫn chưa thấy hồi kết, dù đã có những thời điểm tưởng như rất gần với hòa bình.

Những đánh giá ban đầu của tôi về tiến trình đàm phán tại Istanbul cuối tháng 3 năm 2022, cũng như về sự thay đổi lập trường của Ucraina sau chuyến thăm Kyiv của Thủ tướng Anh Boris Johnson đầu tháng 4 năm 2022, sau này đều được nhiều thông tin công khai xác nhận. Các tài liệu được tiết lộ cho thấy hai bên đã từng tiến rất gần đến một thỏa thuận, nhưng phương Tây đã khuyến khích Kyiv không nên thỏa hiệp với Nga và tiếp tục cuộc chiến với mục tiêu giành thắng lợi cuối cùng.

Có lẽ tôi có một lợi thế nhất định khi nhìn nhận cuộc chiến Nga–Ucraina, bởi tôi sinh ra trong thời chiến và sau này lại dành nhiều năm nghiên cứu về chiến tranh và ngoại giao Việt Nam. Đề tài tiến sĩ của tôi là “Việt Nam giữa Mỹ và Trung Quốc, 1950–1995,” trải dài qua các cuộc kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ, và chiến tranh biên giới Tây Nam và phía Bắc. Chính nền tảng ấy giúp tôi bình tĩnh hơn khi chiến tranh nổ ra và có thêm kinh nghiệm để quan sát, đánh giá sự kiện một cách thận trọng.

Từ góc nhìn của mình, tôi nhận thấy bức tranh của cuộc chiến này phức tạp hơn rất nhiều so với những cách nhìn đơn giản. Nếu không có quá trình mở rộng NATO về phía Đông, rất có thể đã không xảy ra cuộc chiến. Nếu Ucraina tinh táo hơn

trong việc đánh giá lợi ích an ninh của mình và hiểu rằng không nhất thiết phải gia nhập NATO để bảo vệ đất nước, có lẽ chiến tranh đã tránh được. Và nếu Tổng thống Putin không quá tin tưởng vào sức mạnh quân sự của Nga, quyết định tấn công cũng có thể đã không được đưa ra. Những nhận định ấy có thể còn gây tranh luận, nhưng chúng phản ánh cách nhìn cá nhân của tôi – một người quan sát cuộc chiến từ bên trong, với kinh nghiệm của một nhà ngoại giao và một nhà nghiên cứu.

Trong những ngày tháng chiến tranh, điều khiến tôi nặng lòng nhất không hẳn là bom đạn hay hiểm nguy, mà lại là những áp lực và vướng mắc trong quan hệ công tác. Đó chính là lý do tôi đặt tên cho cuốn nhật ký của mình là “ĐỐI MẶT TRỐ TRÊU.” Với cương vị Đại sứ, tôi đã nỗ lực hết sức để hoàn thành trách nhiệm đối với Tổ quốc, với cộng đồng người Việt tại Ucraina và với anh em đồng nghiệp. Thế nhưng, trong suốt thời gian ấy, tôi luôn phải làm việc dưới những sức ép hành chính mà không phải lúc nào cũng được giải thích một cách thỏa đáng, thậm chí có lúc cảm giác như trên đầu mình luôn treo lơ lửng một bản án kỷ luật vô hình.

Nhật ký vốn là ghi chép cá nhân, vì vậy trong đó có cả sự kiện lẫn cảm xúc của người viết. Nhưng tôi có thể khẳng định rằng tất cả những gì được ghi lại đều trung thực với những gì đã diễn ra – “chỉ là sự thật, không gì ngoài sự thật.” Có thể một số trang viết sẽ khiến ai đó không thoải mái, nhưng mục đích của cuốn sách không phải để phê phán cá nhân, mà để rút ra bài học cho tương lai. Không có sự nhìn lại trung thực thì không thể có tiến bộ. Như Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nói, ý nghĩa của phê bình và tự phê bình chính là để hoàn thiện hơn. Tôi mong cuốn nhật ký này cũng sẽ đóng góp phần nhỏ bé vào mục tiêu ấy.

Trân trọng mời bạn đọc bước vào hành trình 96 ngày sơ tán giữa chiến tranh của Đại sứ quán Việt Nam tại Ucraina.

LỜI TỰA

ĐÔI MẶT TRỞ TRÊU: Nhật ký sơ tán của một nhà ngoại giao Việt Nam trong chiến tranh Ucraina của tác giả Nguyễn Hồng Thạch là một bản tường thuật nhiều tầng về trải nghiệm của ông trên cương vị Đại sứ Việt Nam tại Ucraina khi Nga tiến hành xâm lược Ucraina. Cuốn nhật ký bao quát giai đoạn từ ngày 24 tháng 2 năm 2022 đến ngày 30 tháng 5 năm 2022, trong đó cán bộ, nhân viên Đại sứ quán Việt Nam tại Kyiv đã sơ tán sang Lviv ở miền Tây Ucraina, gần Ba Lan, rồi sau đó quay trở lại Kyiv.

Đại sứ Thạch là người đặc biệt phù hợp cho cương vị đại sứ vào thời điểm đó. Ông từng học tập tại Ucraina trước khi bắt đầu sự nghiệp với vai trò chuyên viên phân tích, nhà nghiên cứu và nhà ngoại giao tại Bộ Ngoại giao, sau đó tại Ban Đối ngoại Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam, và giữ cương vị Đại sứ Việt Nam tại Iran. Ông Thạch cũng là nghiên cứu sinh tiến sĩ người Việt Nam đầu tiên của tôi. Ông bảo vệ luận án tiến sĩ với đề tài “Việt Nam giữa Mỹ và Trung Quốc, 1950–1995” và có nền tảng nghiên cứu sâu rộng về cách các cường quốc theo đuổi lợi ích quốc gia của mình.

ĐÔI MẶT TRỞ TRÊU mang hai tầng ý nghĩa. Thứ nhất là nghịch lý của một nhà ngoại giao bị cuốn vào chiến tranh. Thứ hai — và cũng là cốt lõi của cuốn nhật ký — như Đại sứ Thạch viết trong Lời nói đầu, rằng “điều khiến tôi nặng lòng nhất không hẳn là bom đạn hay hiểm nguy, mà lại là những áp lực và vướng mắc trong quan hệ công tác.” Cụ thể, Bộ Ngoại giao Việt Nam đã đặt Đại sứ Thạch dưới “những sức ép hành chính mà không phải lúc nào cũng được giải thích một cách thoả đáng, thậm chí có lúc cảm giác như

trên đầu mình luôn treo lơ lửng một bản án kỷ luật vô hình.”

ĐÔI MẶT TRỞ TRÊU là cuốn nhật ký ghi lại trải nghiệm của ông Thạch trên cương vị Đại sứ theo từng ngày ở bảy tầng cấp độ.

Tầng thứ nhất liên quan đến đời sống gia đình cá nhân của ông với người vợ là Xuân và việc chăm sóc người mẹ già. Họ được sơ tán về Việt Nam, nơi Xuân trở thành một kênh hữu ích cung cấp tin tức và thông tin liên quan đến công việc chuyên môn của ông.

Tầng thứ hai đề cập đến đời sống cá nhân của Đại sứ Thạch ngoài giờ làm việc — trượt tuyết, xông hơi, bơi lội, chơi cờ trong công viên, cưỡi ngựa ở Lviv và Kyiv, và dùng bữa với bạn bè, đồng nghiệp thân thiết.

Tầng thứ ba liên quan đến sự tương tác của Đại sứ Thạch với cán bộ, nhân viên tại đại sứ quán; một số người tận tâm hỗ trợ, trong khi một số khác né tránh trách nhiệm dưới áp lực của cuộc xâm lược. Đại sứ Thạch không dễ dàng chấp nhận sự kém cỏi và thẳng thắn bày tỏ quan điểm của mình, như trong trường hợp các cán bộ chính trị và Tùy viên Quốc phòng.

Tầng thứ tư liên quan đến sự tương tác của Đại sứ Thạch với cộng đồng người Việt khoảng 7.000 người và các lãnh đạo cộng đồng rải rác khắp Ukraina. Đại sứ Thạch và các cộng sự đã nỗ lực hết mình để hỗ trợ việc sơ tán an toàn và cung cấp giấy tờ cần thiết để họ có thể nhập cảnh vào Ba Lan và Moldova. Ở cấp độ này, một số lãnh đạo các hội đoàn cộng đồng cũng bộc lộ những hạn chế.

Tầng thứ năm liên quan đến các mối quan hệ nghề nghiệp của Đại sứ Thạch với các đại sứ trong đoàn ngoại giao tại Kyiv, các đại sứ Việt Nam ở nước ngoài như Nguyễn

Tất Thành tại Canberra, các đồng nghiệp ngoại giao mà Thạch quen biết từ trước, các quan chức chính phủ Ukraina, và giới truyền thông. Phần này của cuốn nhật ký đặc biệt thu hút sự quan tâm của các học giả, nhà phân tích chính trị và chuyên gia về đối ngoại.

Tầng thứ sáu đề cập đến quan hệ của Đại sứ Thạch với Bộ Ngoại giao tại Hà Nội và các lãnh đạo chủ chốt, bao gồm Bộ trưởng Ngoại giao Bùi Thanh Sơn, Thứ trưởng Nguyễn Minh Vũ và Người phát ngôn Lê Thị Thu Hằng.

Tầng thứ bảy là những đánh giá cá nhân của Đại sứ Thạch về nguyên nhân của cuộc xung đột tại Ukraina, diễn biến trên chiến trường, động cơ của Hoa Kỳ và các nước châu Âu ủng hộ Ukraina, cũng như những điều kiện và triển vọng cho một giải pháp hòa bình.

ĐÓI MẶT TRÓ TRÊU là một cuốn sách đầy sức thuyết phục. Văn phong được viết rất tốt và giàu tính suy ngẫm. Bảy chủ đề được đan xen liên tục, tạo nên một cấu trúc nhiều tầng lớp. Như Đại sứ Thạch viết trong Lời nói đầu: “Mục đích của cuốn sách này không phải để chỉ trích cá nhân bất kỳ ai, mà để rút ra những bài học cho tương lai.”

Cuốn sách mang đến những đánh giá chín chắn và chuyên nghiệp của Đại sứ Thạch về khuôn khổ cho một giải pháp hòa bình. Đây là một ấn phẩm rất đúng thời điểm nhân dịp kỷ niệm bốn năm “Chiến dịch đặc biệt” của Putin, và nên được đọc bởi bất kỳ ai quan tâm đến việc chấm dứt cuộc xung đột này.

Giáo sư Danh dự Carlyle A. Thayer
Đại học New South Wales, Canberra, Australia

Thứ Năm, ngày 24/2/2022

Sáng Xuân đánh thức dậy vì nghe những tiếng nổ lớn từ xa. Bật TV thấy Tổng thống Putin tuyên bố Nga bắt đầu “chiến dịch quân sự đặc biệt ở Donbas” để phi phát xít hóa, phi quân sự hóa Ucraina. Đề ý nhất là câu của ông ấy: “chúng ta không thể lặp lại sai lầm của chiến tranh vệ quốc.” Rõ ràng là Tổng thống Nga muốn đánh trước khi người ta có thể đánh mình. NATO không thể tiến sát đến biên giới Nga mà không bị chặn lại. Mình nghĩ chiến tranh không xảy ra vì cái giá quá lớn nhưng Putin sẵn sàng trả giá rồi.

Em Bùi Xuân của VTC liên lạc qua FB đề nghị trả lời phỏng vấn. Nhất trí thôi. Trước chiến tranh mình đồng ý thì sao bắt đầu chiến tranh lại không. Trong lúc các bạn ấy chuẩn bị kỹ thuật mình cũng đi chuẩn bị để vào Đại Sứ quán. Các bạn ấy chậm quá phải giục mấy lần vì mình còn phải vào Đại Sứ quán. Mình chỉ nhớ trả lời VTC không ngờ Putin lại “quyết liệt” đến như vậy; chiến tranh không phải xảy ra ở Donbas như tuyên bố, vì mình gọi xuống Donetsk có thấy gì dưới đây đâu. Nhưng chiến sự nổ ra ở tất cả các thành phố lớn của Ucraina.

Xuân bảo lượng xem rất cao. Mình luôn đánh giá cao VTC vì các bạn ấy năng động hơn VTV rất nhiều. Ngay từ hồi Mỹ và Triều Tiên gặp gỡ cấp cao ở Hà Nội các bạn ấy làm nhiều

chương trình trực tiếp và mình vừa làm khách mời vừa làm cố vấn mời khách cho các bạn ấy. Những ai năng động thì nên ủng hộ thôi.

Mình vào Đại Sứ quán ở và yêu cầu tất cả các anh em cũng vào ở để cho an toàn. Cứ tạm thế đã. Chiến tranh không biết thế nào mà lần. Bà ở dưới tầng hầm, 2 vợ chồng ngủ dưới sàn trong phòng làm việc. Anh em ngủ trong phòng tiếp khách lớn.

Điện thoại nhắn tin nhiều nơi hỏi thăm. Mọi người tất nhiên là lo lắng và quan tâm. Có ai nghĩ chiến tranh sẽ xảy ra?!

Đoàn Bộ tư lệnh phòng không không quân cũng đen. Hôm nay lẽ ra bay thì Ucraina đóng cửa bầu trời phải quay về. Mình quyết định cho đoàn đi đường bộ và cung cấp xe và lái xe. Giờ này kiếm đâu ra xe và lái xe để thuê. Mình chỉ yêu cầu là bên Phòng Tùy viên QP phải cử một cán bộ đi cùng không thể để lái xe Tấn một mình đưa đoàn đi rồi về một mình được. Nhưng ông Chiến cứ lý do là Hoàng là cán bộ cơ yếu không thể đi được. Hoàng không đi được thì ông đi chứ sao? Mình nghĩ trong đầu thế, nhưng không nói. Để họ tự giải quyết với nhau. Kết luận lại là như vậy, đoàn về bàn với Phòng Tùy viên QP. Cuối cùng gọi điện sang là Hoàng sẽ đi với đoàn. Ngay đầu giờ chiều Tấn sang đón đoàn đi. Nhưng sau 5 tiếng đồng hồ Tấn quay về nói đoàn nhận được chỉ đạo quay lại Kyiv. 5 tiếng đồng hồ mới đi được 50 km! Đường tắc vô cùng. Tất cả đều đổ đi sơ tán.

Thứ Sáu, ngày 25/2/2022

Hôm nay là một ngày buồn. Em Hải nhắn cho mình bình luận của cư dân mạng mới biết mọi người ác khẩu như thế với mình. Bình luận của một người nói lão đại sứ bất tài không đánh giá được cái gì, ngày này kia còn đi trượt tuyết. Đúng là nếu không làm được gì mà đi chơi thì quả thật bất tài vô dụng thật. Nhưng có ai có thể nghĩ là Putin chơi tất tay, bất chấp cái

giá phải trả như thế này được không?! Mình đi trượt tuyết và post lên là cho mọi người bình tĩnh. Nhưng một hành động như vậy thì bị xỉa xối, không còn gì tệ hơn. Thôi thì cũng không thể tránh hết được miệng lưỡi thế gian. Nhìn lại mới thấy có thể Hằng (Người phát ngôn) nói đúng; mình nghĩ làm yên lòng cho người dân nhưng ở nhà không nghĩ thế. Nhưng Hằng không nói hẳn là mạng xã hội nói. Mình tưởng là ai đấy xấu chơi với mình. Rồi đến khi Phạm Hải truyền đạt tin của Lãnh đạo Ban cũng có ý phân bua “em chỉ là người truyền đạt chứ không có ý gì.” Cũng có thể có cả hai. Nếu biết đấy là MXH Hải đã nói với mình là MXH, chứ không phải đi phân bua. Phân bua làm cho người ta hiểu người đưa tin thấy lãnh đạo nói không được khách quan. MXH thì đã nói ngay là MXH để mình không hiểu thành ý của LDB.

Trước đó nhận được điện của Thứ trưởng Hiệu nói khéo là mình không nên viết trên FB về tình hình Ucraina. Mình bức quá đã soạn một điện gửi về đại ý nếu ở nhà đã giải tỏa tâm lý của bà con thì Đại sứ không phải đi giải tỏa tâm lý cho bà con. Nhưng nghĩ chẳng cần đòi co nên thôi. Trước chiến tranh mình không nghĩ lại có thể có quyết định điên rồ như thế này nên sử dụng Facebook như một kênh để thông tin bà con cần yên ổn làm ăn. Đây là việc nên làm hay không nên làm?! Cứ im lặng là vàng mới là đúng sao?

ĐS Thành từ Canberra nhắn tin hỏi thăm chuyện sơ tán bà con và Đại Sứ quán. Tất nhiên chuyện đấy là ưu tiên rồi. Thực ra nhắn tin hỏi thăm là được. Còn hỏi về công việc thì thành ra cứ như là nhắc nhở. Thành gửi cả cái thông báo của Đại Sứ quán Ấn Độ trên trang web của Đại Sứ quán bạn. Đại Sứ quán Việt Nam chẳng làm mãi, nhưng không phải trên trang Web của mình mà thông qua Hội người Việt. Trang Web Đại Sứ quán thì có mấy ai vào?! Tại sao mình hay tương tác tên FB vì trên đấy thông tin đến với người Việt nhiều hơn và nhanh hơn nhiều.

Hôm nay làm điện xin phép Bộ đưa một số cán bộ “không thiết yếu”, các phu nhân và các cháu đi sơ tán “vì tình hình chiến tranh sẽ khó có thể kết thúc sớm được.” Đoàn Quân sự cũng được ghép vào đây, cộng thêm mấy cháu sinh viên hôm qua cũng không bay được về VN, tổng cộng đến 33 người. Đại sứ quán Malaysia cũng liên lạc hỏi xem Đại Sứ quán Việt Nam định thế nào để cùng phối hợp. Nhưng Vụ trưởng Tổ chức Cán bộ Trần Ngọc An bảo “chờ có hành lang an toàn thì đi, an toàn hơn.” Vụ trưởng TCCB nói thế thì chờ vậy, tranh luận làm gì, khó thuyết phục nhau. Biết bao giờ có hành lang an toàn mà chờ? Đoàn quân sự vì thế cũng phải ở lại.

Thứ Bảy, ngày 26/2/2022

Hôm nay là ngày chiến sự thứ 3, Nga có vẻ đang bị tổn thất nặng. Truyền hình Nga không còn nói nhiều về chiến sự như hôm qua mà thay bằng các chương trình không có ý nghĩa gì lắm vào thời chiến. Truyền hình Ucraina thì rõ ràng đưa tin mạnh hơn.

Sáng mình mời đ/c Chung Trưởng đoàn Bộ Tư lệnh PKKQ và Chiến TVQP sang làm việc. Chung rõ ra muốn về Việt Nam; không giấu bất mãn với Nhà “làm sao hôm trước đã đi rồi lại chỉ đạo quay ngược lại”, “đưa anh em vào chỗ bom đạn.” Kể ra thì không hiểu lý do chỉ đạo quay lại là thế nào và ai chỉ đạo, ai cố vấn, nhưng đánh giá “đưa anh em vào chỗ bom đạn” có vẻ hơi quá. Ít nhất là anh em Đại Sứ quán vẫn đang ở chỗ bom đạn đấy đã đi đâu đâu. Thấy tình hình nếu không có người quyết thì câu chuyện này sẽ chẳng đi đến đâu. Đoàn ở lại vừa khổ đoàn, vừa khổ phòng Tùy viên QP, và đi tàu về cơ bản là an toàn, mình bảo “tôi có thể nhận là Đại sứ tại địa bàn tôi thấy đoàn nên đi theo tàu về Lviv rồi từ đó sang Ba Lan.” Phải có một người đứng ra nhận trách nhiệm thôi. Chung được lời như cời tấm lòng đề nghị Đại Sứ quán đưa giúp ra sân ga. Nhất trí

thời. Lại giao cho ông Tấn đưa đoàn đi. Nhưng hình như phút cuối họ tự lo được ra sân ga nên không điện lại nữa. Khởi cần phải nói đoàn phần khởi thế nào. Lên Lviv mình lại nhờ anh Khánh thu xếp để đoàn lên tàu sang Ba Lan. Đoàn còn đề nghị mình nhờ Đại Sứ quán Ba Lan giúp đỡ vì “anh hiểu đây...” Quân vụ không lo được cho nhau chuyện này nữa thì đúng là chịu. Mình cũng chỉ nói với Hùng Đại sứ tại Ba Lan là có đoàn quân đội sang để Hùng giúp. Còn Đại Sứ quán và Quân vụ bên đấy phân công nhau thế nào là việc của bên đấy thôi.

Lúc đầu mình cũng định cho các phu nhân và các cháu đi theo đoàn này sang Ba Lan luôn. Vì là phu nhân và các cháu nên không cần xin phép Bộ. Nhưng họp cơ quan Lâm và Hải “bảo hoàng hơn vua” có ý kiến “mình được Bộ cử sang đây thì chờ lệnh của Bộ rồi sơ tán.” Đại sứ tạo điều kiện, còn anh em thấy không có nhu cầu thì thôi. Định cho bà đi theo đoàn, nhưng phút cuối bà không muốn đi mà không có người giúp đỡ nên thôi.

Chủ Nhật, ngày 27/2/2022

Sáng sớm dậy đã thấy nhắn tin của Hằng Người Phát ngôn đề nghị đóng dòng trạng thái trên Facebook về đoàn Việt Nam đầu tiên thoát khỏi chiến sự ở Ucraina. Hằng bảo đây không phải là dân mà là cán bộ. Đúng là tư duy sơ cứng. Đoàn cán bộ mà Đại Sứ quán cũng phải 3 lần quyết mới đi được, và nếu Đại sứ không lấy trách nhiệm cá nhân ra bảo đảm thì làm gì có chuyện sơ tán được đoàn cán bộ này? Cán bộ không phải là công dân sao? Mà công dân đã sơ tán đâu? Đang giục giã mãi đây này. Trong status cũng có nói đấy là dân hay là cán bộ đâu. Ít nhất là người dân cũng thấy đã có người thoát ra chứ?! Không cho phép thì đóng.

Hằng kể chuyện hôm qua trên chuyên cơ từ Singapore về ai cũng hỏi tình hình sơ tán bà con thế nào. Hằng trả lời rất kiểu

“đờ đờ” cho Đại Sứ quán rằng đã có phương án, nhưng bầu trời đóng không bay được, bà con không muốn sơ tán, đường bộ cũng tắc nên bà con ngại sơ tán. Mà đúng là tình hình như thế thật. Mình cũng chẳng cần “đờ đờ” vì ai nghĩ Putin sẽ đánh?!

Thành lập nhóm viber LDB-ĐS, Quảng Cục Phó LS đề nghị mình báo cáo tình hình sơ tán bà con. Mình báo cáo: (i) tình hình chiến sự cho thấy Nga không thể kết thúc nhanh như mong muốn. Đàm phán chắc chắn sẽ dài. Riêng địa điểm đàm phán từ hôm qua đến nay chưa xong; (ii) Hôm qua họp cộng đồng, đại diện đã nói nguyện vọng của bà con, tổ chức 3 hướng giải cứu. Hiện nay trong Ngoại giao đoàn cũng đang bàn đề nghị chính quyền có thời gian hòa bình nhân đạo để di chuyển người nước ngoài ra và đi bằng tàu ra. Thổ Nhĩ Kỳ có 2000 người ở Kyiv, Việt Nam có chưa đến 1000. Như vậy, trước mắt nếu có cơ hội này xin phép cho cộng đồng ở Kyiv đi đến Lviv rồi ta bố trí chuyển bay từ Ba Lan nếu ko xin bay được từ Lviv; (iii) Bà con ở Odesa xin phép đi đường bộ sang Moldova và xin 1 chuyến may bay giải cứu từ Moldova. Bà con bên Moldova sẽ hỗ trợ; (iv) Riêng tình hình Kharkiv đang rất căng nên chưa giải quyết ngay được đoàn xe đi từ Kharkiv sang Belgorod. Nhưng cũng tính để có thể tổ chức sớm nhất.

Tình hình nhiều khả năng là sẽ giằng co nên lúc nào thoát ra được là thoát ra. Chúng ta giải quyết bước đầu như thế này rồi tính tiếp chứ không thể nói ngay một lúc tất cả được. Nếu giải quyết được thế này đã là rất tốt rồi.

Trợ lý BT Minh Vũ đặt vấn đề báo cáo để tổ chức máy bay sơ tán, mình nói luôn thông tin trên báo chí là Bamboo sẵn sàng bay. Mình cũng đã nói chuyện với Hà bên Hàng không. Hà không phải là lãnh đạo nhưng cũng nói hàng không sẽ bay thôi.

Cuối ngày mình cũng làm báo cáo gửi về nhà về nhu cầu

sơ tán để chuẩn bị cho cuộc họp vào ngày hôm sau.

Điện về đề nghị chủ động trong tuyên truyền công tác bảo hộ công dân, theo phương châm “có gì nói thế” tức là nói đúng sự thật xảy ra không cần phải tô vẽ. Trước chiến tranh thậm chí cho đến ngày hôm qua bà còn đâu có muốn sơ tán, vậy làm sao sơ tán được bà con?! Vì cứ phải tô vẽ là ta chủ động nên sẽ trở thành bị động và người ta sẽ phát hiện ra ngay là nói dối/không thật. Trong khi nếu chúng ta nói trước không sơ tán còn bây giờ quyết tâm sơ tán, có sao đâu?! Bệnh nói dối và thành tích quen rồi. Không dám nói thật. Ai giỏi thì đi sơ tán bà con trước 26/2 này đi?! Đây là điểm khác nhau cơ bản giữ mình và Nhà trong đó có Vụ Báo chí của em Hằng. Anh em chơi với nhau nhưng đến lúc động vào quan điểm với cách làm thì không thể dễ dãi được nữa rồi. Hằng nói ý “để trên quyết.” Mình biết thừa. Trên quyết thì không bao giờ nghe ý kiến của mình. Chắc chắn sẽ theo nếp của Vụ Thông tin Báo chí thôi. Nếu Hằng nghe mình, trình khác đi còn may ra. Không sao. Quyết định thế nào thực hiện thế ấy.

Câu cuối trong trao đổi Hằng còn kèm vào một câu “tất cả các phát biểu phát ngôn sẽ duyệt sau khi Chính phủ họp sáng mai.” Nói như thế tức là mình không được “lên phây” nữa. Mình vì công việc lên phây còn nếu cấm thì thực hiện thôi.

9h tối, có một Việt kiều ở Troeshina báo cáo là với cách làm như hiện nay là sẽ không có đủ người sơ tán để cho một chuyến bay sơ tán. Nói như thế là mình hiểu trực trặc rồi. Gọi cho anh Bằng Chủ tịch Hội Kyiv và yêu cầu tổ chức họp nhóm lãnh đạo Hội người Việt ở Kyiv. Mọi người đưa nhiều lý do vì sao không thể tổ chức được sơ tán. Mình đồng ý không thuê được xe buýt nhưng hoàn toàn có thể tổ chức để giúp bà con ra ga rồi từ đấy đi tàu lên Lviv. Cần thì dùng xe con tổ chức tăng bo đưa bà con ra ga. Yêu cầu tổ chức thành từng nhóm cứ 10-20 người cho một người làm trưởng đoàn để dễ liên lạc. Thấy

đoàn quân sự đi bằng tàu sang Warsaw ổn. Nên quyết định là bà con cứ đến Lviv tập trung ở đấy rồi tổ chức một chuyến tàu chung sang Ba Lan cho tập trung. Thậm chí đi thẳng ra ga rồi ra sân bay nếu có máy bay. Họp có ngân đấy thứ mà khăn cả tiếng. Họp đến 45 phút.

Thứ Hai, ngày 28/2/2022

Hôm nay Hội người Việt ở Kyiv làm thông báo cho bà con theo nhưng nội dung cuộc họp hôm qua đề kêu gọi bà con đi sơ tán và đăng ký về Việt Nam. Mình yêu cầu làm danh sách về Việt Nam để còn báo cáo nhà. Bà con đề nghị đến Lviv thì đi luôn sang Ba Lan. Mình nhất trí nhưng cũng khẳng định Đại Sứ quán không thể đón từ nhiều địa điểm được. Nên ai sang Ba Lan thì sẽ tự thu xếp đến nơi có máy bay vì Đại Sứ quán khó có thể bố trí để đón từ nhiều nơi.

Trợ lý BT Minh Vũ đưa tin là đoàn Đại Sứ quán Malaysia đã sang đến Poland. Mình còn luôn. Đấy chính là đoàn định đi cùng Việt Nam nhưng rồi Việt Nam không được đi nên bạn đi và bạn đã sang đến tận Ba Lan (Còn ta thì vẫn chết dí ở Kyiv). Đưa tin rất vô tư. Cũng chẳng còn lại sau còm của mình. Chẳng hiểu đ/c ấy nghĩ gì nữa.

Đã quyết định sơ tán bà con thì cũng phải sơ tán một phần Đại Sứ quán. Hôm trước lẽ ra cho phần không thiết yếu của Đại Sứ quán đi rồi nhưng ông Hải và ông Lân còn bảo hoàng hơn vua “chúng ta được Bộ cử đi thì cũng chờ Bộ cho phép rồi sơ tán.” Sáng đề nghị mọi người vào sớm để triển khai việc ra ga chờ tàu. Mình nói quyết định cho một bộ phận sơ tán hoàn toàn là quyết định linh hoạt của ĐS; và anh em chỉ đi đến Lviv còn thân nhân thì có thể đi tiếp sang Ba Lan. Mình đặt vấn đề tự nguyện, ai đồng ý thì đi chứ không ép buộc. Chẳng ai nói câu phản đối nào nữa. Nói cho ở lại luôn. Phải làm mấy chuyến mới đưa hết mọi người ra tàu. Tàu bây giờ khó đi hơn nhiều.

Đến lúc mọi người đi hết rồi cảm thấy sao mà trống trải. Cảm giác tiễn mọi người bao giờ cũng buồn. Hơn nữa lại trong chiến tranh ly tán. Đến lúc có tàu chỉ gần ½ đoàn lên được tàu. May có thanh niên triệu bà lên thì mới lên được tàu. Không nhìn thấy nhưng cũng có thể hình dung khó khăn vất vả chạy nạn thế nào. Phần còn lại cũng không chen lên được chuyển tàu sau phải quay về Đại Sứ quán. Đến 5h chiều đoàn lại ra. Lần này may mắn đến nơi lại có tàu ngay nên mọi người lên tàu không phải chen lấn gì.

Cũng ngày hôm nay có tin bà con đi sang Moldova từ Odesa bị trấn lột nên mình đề nghị tạm dừng và tính phương án đi lên Lviv.

Nói chuyện với Việt Phương Vietjet. VP nói VJ đồng ý bay sơ tán thôi. Báo cáo trong nhóm sơ tán là Vietjet sẵn sàng bay. Vũ còn dặn nếu VJ bay miễn phí thì hãy thông báo. Chính phủ mà sơ tán thì sẽ chỉ định bay. Tóm lại là miếng bánh của CP thì sẽ có người chia.

Thứ Ba, ngày 1/3/2022

Sáng ngủ dậy thấy Thứ trưởng Minh Vũ gửi vào trong nhóm danh sách 10 người đề nghị mình cho đăng ký về sơ tán. Đang mắt nhắm mắt mở mình tưởng là Minh Vũ Trợ lý nên nhấn luôn đề nghị những tin nhắn như thế này nhấn riêng để tránh ảnh hưởng đến mọi người. Thứ trưởng Vũ bây giờ là thường trực rồi nên nghe thấy mình nhắc nhở cũng nóng mặt nói đây không chỉ là chuyện riêng mà còn là vấn đề nên thông báo trên nhóm để biết. Có tý “hách” của Thứ trưởng thường trực rồi, chứ không phải là khiêm nhường như trước. Làm gì có danh sách để sơ tán giờ này mà đăng ký?! 7000 người đang ở Ucraina cần đi sơ tán, mà cứ có nhóm 10 người này đưa lên nhóm họp bàn thì thế nào không biết?!

Mình báo cáo cách làm sơ tán là Đại Sứ quán nắm hội, hội

nắm các nhóm, các nhóm tỏa đến cá nhân. Chứ Đại Sứ quán nào nắm hết được đến cá nhân.

Sáng mình báo cáo trên nhóm LDB là khả năng Kharkiv không sơ tán được sang phía Đông nên mình đã yêu cầu bà con sơ tán bằng tàu lên Lviv. Kharkiv coi như bắt đầu sơ tán. Trong lúc đấy mình cũng bàn với Khôi (ĐS tại Nga) đưa ra ngày giờ cụ thể đề nghị với phía Nga tạo hành lang an toàn cho bà con từ Kharkiv sang Belgorod là 12h-15h ngày 3/3. Có cái cụ thể cho người ta dễ trả lời. Chứ cứ chung chung rất khó trả lời.

Trong ngày Vũ cũng thông báo là LDB đồng ý với kế hoạch sơ tán của mình (theo 3 hướng) nhưng không có ý định chuẩn bị máy bay luôn mà chờ sơ tán sang các nước lân cận rồi lúc đó mới “trên cơ sở đánh giá tình hình thực tế tại địa bàn, tổ chức đăng ký về nước về nước sơ tán qua trang web của Đại Sứ quán và các hội đoàn. Nếu có khó khăn trong việc này, xin Đại sứ thông tin về Nhà để phối hợp xử lý.” Đúng là làm sơ tán theo kiểu quan liêu. Sang đến nơi, rồi mới đăng ký thì bao giờ mới có máy bay sơ tán?

Trong lúc đó ông Việt Nam Airline đã nhanh nhẩu làm PR rằng sẽ bay ở 6 điểm. Đề nghị 2 điểm còn chưa được, mà “hót” những tận 6 điểm. Viết như thế này chỉ tổ để bà con ăn bánh vẽ rồi sau đấy ngã ngửa.

Lúc này nhóm sơ tán đầu tiên đã đến Moldova và liên lạc với Huy để giúp. Huy là doanh nghiệp thành công ở Moldova. Anh em mới gặp nhau đợt mình sang Moldova trình thư ủy nhiệm, nhưng Huy là người rất hết mình vì cộng đồng. Thật may mắn là mình lại có “quý nhân hỗ trợ” bên đấy. Còn một nhóm nữa không có chỗ ở, phải gõ đến cậu Guejeb. Thực ra đó là bên Transnistria, nhưng giờ này phân biệt gì, có chỗ là bám thôi. Gọi điện cho Guejeb để cậu ấy giúp và cho số điện thoại cho nhóm cháu Nina để liên lạc với nhau.

Hôm nay lần đầu tiên quay lại Facebook kể từ chiến tranh. Thứ nhất là do chiến tranh cũng nhiều việc. Thứ hai, Người phát ngôn thông báo rồi. Tất cả là do người phát ngôn nói. OK chuyện chính sách sẽ do người phát ngôn nói còn công việc của cá nhân đại sứ, đại sứ viết trên facebook cá nhân của mình. Chỉ viết ngắn gọn 3 ngày này nỗ lực cùng bà con sơ tán. Mình kêu gọi bà con khi còn có thể, sơ tán ngay và tốt nhất là bằng tàu, không sợ hết xăng, và an toàn hơn so với xe cá nhân. Đêm nay là đêm đầu tiên sau khi đàm phán thất bại. Không biết có lại đánh mạnh không.

Hôm nay họp online với bà con ở Mariupol. Bà con bảo không đi được. Không đi được thì chỉ có cách là ở tại chỗ sao cho an toàn, chứ biết làm sao bây giờ. Mình nói với Thứ là tình hình sắp tới Mariupol sẽ nguy hiểm lắm. Đây có thể là Stalingrad của 2022. Nga cố chiếm mà Ucraina cố giữ thì ác liệt lắm đây.

Bà con giấy tờ có người có người không, rồi hết hạn. Đủ các kiểu. May Cục lãnh sự có địa chỉ thư điện tử để hỏi và anh em Cục lãnh sự nói có người trực 24/24 để trả lời thư. Nên mình đề nghị hỏi thẳng hết bằng thư điện tử. Đại Sứ quán có mỗi một cán bộ lãnh sự mà cậu ta cứ như người hết hồn thì làm sao trả lời được.

Từ khi đoàn các cán bộ không thiết yếu đi thấy Hậu lúc nào cũng buồn buồn. Lúc đầu thì mình nghĩ nó nhớ vợ, nhớ con. Nhưng hôm nay cậu ta vào phòng báo cáo mình là vợ cậu ta bị bệnh trầm cảm, trong gia đình có tiền sử bệnh này. Mình bảo lạ thật mình thấy thái độ của Linh rất bình thường, không có biểu hiện gì của người trầm cảm cả. Đến lúc đấy thì Hậu lại bảo “em bị cơ ả.” Mình hơi bực rồi, nên hỏi “thế em bị hay Linh bị.” Hậu bảo cả hai! Hậu xin phép được đi sơ tán. Mình có muốn giữ Hậu đâu. Nhưng Đại Sứ quán có đúng một người làm lãnh sự, mà trong chiến tranh bảo hộ công dân là công việc quan

trọng nhất nên mình để lại, mặc dù Cường là thanh niên, lại không có gia đình ở bên này, ở lại có thể hợp lý hơn. Nhưng công việc thì phải là Hậu. Hóa ra mấy hôm nay cậu ta như người mất hồn là vì sợ chiến tranh. Trong lúc chiến tranh giữ một người như thế này lại cũng chỉ làm khó cho chính bản thân mình và tập thể. Đầu giờ chiều Hải và Mong cũng vào phòng đề nghị mình giải quyết để Hậu đi. Mình quyết định trước khi đi trao đổi với lãnh đạo ở Hà Nội, nói thẳng là mình đồng ý để Hậu sơ tán nhưng tùy lãnh đạo. Cuối cùng, quyết định từ Hà Nội là cứ giữ Hậu lại.

Thứ Tư, ngày 2/3/2022

3h sáng tỉnh dậy chít chát với Việt Phương. Mình bảo nếu Vietjet lần nữa 200.000 USD chi phí cho chuyến bay thì mình cam kết Đại Sứ quán sẽ kiếm đủ 200k để trả cho Vietjet. Mà 200k này bằng mấy lần quảng cáo. Người ta nhớ cả đời. Nói như vậy thì VJ chẳng có lý gì để từ chối nữa rồi. Đến trưa VJ thông báo là đã gửi công văn đến các cơ quan hữu quan nói VJ sẵn sàng bay miễn phí ngày 6/3.

Sau khi VJ thông báo mình gọi cho Quang VNA để báo VNA nên có thông báo sớm về kế hoạch bay của mình.

Cùng lúc mình đăng trên FB status “Ngàn lần cảm ơn Vietjet” và công bố công văn của VJ. Chỉ một lúc sau Hằng Người Phát ngôn “yêu cầu anh ẩn status”, “vừa chấn chỉnh các hãng hàng không không được công khai (thì anh lại post cái này).” Trợ lý BT yêu cầu thì thực hiện, nhưng nếu so sánh việc này với việc các hãng làm PR như kiểu bay 6 điểm thì buồn cười quá. Một cái là nói bặt mạng không có tỷ trách nhiệm nào, một cái đầy trách nhiệm khi sẵn sàng chịu chi phí bỏ tiền để bay đưa bà con về. Chẳng lẽ Hằng và những người có ý kiến bắt mình đóng status này không hiểu? Người ta không thể kém đến thế được vì điều đó rõ như ban ngày, đến trẻ con cũng hiểu.

Thế tại sao Hằng bắt mình đóng thông tin đây lại? Mình đưa lên là để bà con phấn khởi. Người ta đang lo lắng không biết đi sang Ba lan rồi đi bằng gì về Việt Nam. Một thông tin phấn khởi cho hàng ngàn con người mà lại bắt đóng lại! Chẳng qua thông tin đây một số người có thể sợ là làm cho thiên hạ thấy toàn bộ bộ máy sơ tán công dân lập ra vô dụng. Ngần đây thời gian không ra được quyết định lại để cho một công ty tư nhân nhảy ra hô. Mình đóng ngay theo lệnh vì thực ra thông báo đây cũng hoàn thành sứ mệnh của nó là gây sức ép lên bộ máy quan liêu. Anh không ra quyết định thì có người khác ra quyết định rồi. Dân người ta nhìn thấy rồi đấy.

Buổi sáng, Bảng Chủ tịch Hội người Việt Kyiv báo cáo đã sơ tán được gần hết. Odesa báo cáo đã sơ tán được 4/5. Kharkiv cũng có hàng trăm người ra tàu để lên Lviv. Như thế là đã có kết quả bước đầu. Tất nhiên phải kiểm tra lại các con số nhưng ngay cả trừ hao đi thì cũng đã là một thành công.

Đại Sứ quán lúc này cũng đã tổ chức giúp bà con sang Ba Lan từ Lviv. Mình báo cáo là số lượng sang Ba Lan và Rumani là đủ mỗi nơi 1 máy bay sơ tán. Trợ lý BT Minh Vũ trả lời là Nhà sẽ xem xét rồi quyết. Minh Vũ cứ thúc làm danh sách. Bà con đang tập trung chạy khỏi nơi nguy hiểm làm sao mà lên danh sách được. Mình chỉ bảo phải thông cảm cho bà con đến nơi an toàn rồi mới lên được danh sách. Trong lúc đó mình nhờ cháu Nina làm giúp danh sách. Cũng may cô bé nhanh nhẹn (chẳng biết mặt mũi thế nào) nên làm danh sách cũng tốt, chứ không như Kyiv, không thấy mặt mũi danh sách đâu.

Lúc này mới rục rịch có một chuyến bay từ Ba Lan nên nhiều bà con đang định đi Rumani lại định chuyển hướng sang Ba Lan. Làm như thế sẽ là quá tải Ba Lan. Đọc trên Nhóm thấy bà con kháo nhau, mình làm ngay một status ngắn gọn, “Bà con đã sang và đang định sang Rumani tiếp tục giữ lịch trình không chuyển sang đi Ba Lan.” Sẽ cố gắng để tổ chức máy bay sơ tán

bà con từ Rumani. Người phát ngôn có kịp thông tin như Đại sứ không mà cấm không cho Đại sứ thông tin trên Facebook? Một thông tin kịp thời như vậy là giúp bà con và ổn định rất nhiều.

Hôm nay lại thêm vụ Nguyên nhờ nếu Đại Sứ quán sơ tán, đưa giúp 2 sinh viên Zimbabwe sơ tán cùng. Minh sơ tán bằng tàu chứ có xe riêng đâu. Nhưng thôi. Minh đi thế nào thì sẽ hướng dẫn các bạn ấy đi như thế. Vì là đi tàu nên việc đầu tiên là bảo các bạn ấy bỏ ngay những va li to tướng của các bạn ấy lại. Đi tàu chỉ có thể mang những gì gọn nhất. Cuối cùng cũng cho các bạn ấy ra ga trước. Trong khi mình chưa kịp ra, có tàu các bạn ấy lên tàu trước mình. Thời buổi chiến tranh. Ai đi được là cứ đi thôi.

Đại sứ Cuba chắc chưa được lệnh rời Kyiv. Mấy hôm trước còn hỏi mình có qua chỗ mình để trú được không. Hai vợ chồng ở trong tòa đại sứ gần các cơ quan của Ucraina nên chắc thấy nguy hiểm. Minh nhất trí thôi và còn bảo anh em chuẩn bị chỗ cho họ. Nhưng cuối cùng họ vẫn chưa sang. Bây giờ bạn đang thiếu tiền vì nhà chưa kịp gửi sang. Minh cũng nhất trí là sẽ cho các bạn ấy vay. Với các bạn Cuba chẳng có gì phải tiếc cả. Lúc mình khó khăn các bạn ấy hết lòng vì Việt Nam. Trường hợp xấu nhất coi như tiền của cá nhân giúp các bạn ấy.

Đến chiều cô Hường (Kyiv) mới gửi được 4 trang viết tay danh sách những người đăng ký về VN. Đúng là quá kém. Cộng đồng ở thủ đô mà không tổ chức được việc làm cái đăng ký cho ra hồn. Lãnh đạo Cộng đồng chạy hết và cũng chẳng tổ chức được công việc. Cộng đồng chỉ là làm cho vui thôi chứ làm gì có tổ chức. Minh họp nhóm Kyiv và yêu cầu phải tổ chức để có thể làm một danh sách đánh máy đảng hoàng gửi cho Đại Sứ quán Việt Nam tại Ba Lan. Thế mới thấy yêu cầu của Nhà là bà con phải đăng ký vào trang web với biết bao nhiêu là cột và thông số, quan liêu đến đâu. Ngồi trong phòng mát làm sơ tán,

chứ không đặt địa vị mình là người sơ tán.

Mình làm việc với phía Ucraina và hiểu là Ucraina không đảm bảo được an ninh cho bất cứ hành lang an toàn nào sang bên Nga nên kiến nghị không để bà con đăng ký sơ tán sang Nga để tránh cho bà con ảo tưởng về sơ tán sang Nga mà tập trung đi sơ tán về phía Tây của Ucraina.

Đến trưa Quân Kiều Anh gọi điện hỏi tình hình thế nào. Mình nói sơ tán bà con gần xong rồi, cũng phải chuẩn bị tính đến chuyện sơ tán anh em. Kiều Anh nhắc mình phải tính trước phương án hủy tài liệu. Ngay lập tức mình cho anh em triển khai việc hủy tài liệu. Anh Mong cơ yếu là người có kinh nghiệm mấy ngày nay đã thấy hai vợ chồng dọn dẹp rồi một số thứ đã xin phép mình cho hủy. Công việc của anh Mong bây giờ đỡ đi nhiều. Nhưng rồi cũng mang ra góc vườn đốt cả đồng. Từ lúc nói đi sơ tán Hậu mới trở nên hoạt bát. Đúng là nó bị tâm lý nặng thật.

Mình nói với Kiều Anh nếu Nhà quyết định thì quyết sớm trước giờ giới nghiêm để anh em kịp ra tàu. Chỉ 1-2 tiếng sau nhận được thông tin từ nhà cho phép Đại Sứ quán sơ tán. Tất nhiên Quân Kiều Anh không phải là người quyết nhưng là người trình, mà cô ấy còn đang bị covid nằm nhà. Có lẽ trong chiến tranh Quân Kiều Anh là người làm việc theo tình thần thời chiến nhất. Cảm ơn em. Tàu rời Kyiv được 1 tiếng thì có tin tên lửa bắn cách ga 100m. Nói chung muộn một chút thời tình hình sẽ rất là căng.

Chiến và Hoàng không đi được vì vẫn chưa nhận được tin từ Bộ Quốc Phòng. Chiến giọng rất bất mãn “quân đội còn chậm hơn dân sự.” Buổi trưa ngồi ăn trưa bàn phương án sơ tán. Tấn lái xe xung phong “em ở lại.” Tấn nói đúng không có ai ở lại thì kẻ xấu sẽ vào hôi của ngay. Mình rơi nước mắt, có người như vậy vì tập thể và bảo anh em rút đầy chén uống cảm

on Tấn, “Tôi mãi không quên tấm lòng của anh.” Tấn làm một số cái mình bực mình nhưng với hành động này Tấn chứng minh là người không thể thay thế. Mùa Hè vừa rồi có lúc bực quá định cho Tấn nghỉ xong rồi nghĩ người làm cho Đại Sứ quán ngần đây thời gian rồi mắc lỗi thì cũng từ từ xem xét. Mình đã quyết định đúng giữ Tấn lại lúc đấy.

Trước khi đi về qua nhà lấy đồ đi sơ tán. Nhưng rồi cũng chẳng lấy được gì. Trên đường thấy các bạn Ucraina thay tự vệ bằng lính chính quy canh gác các điểm xung yếu rồi. Thế này Nga có vào thì thiệt hại không ít đây.

Ra sân ga bất ngờ là Hậu lại là người có “vô” để đoàn được lên tàu sớm. Trong lúc mình và anh em đứng chờ tàu, cậu ta đi “trình sát” và phát hiện ra có một đoàn tàu đi Lviv đang chờ khởi hành. Cậu ta tán tỉnh thế nào rồi cuối cùng trưởng toa cho lên tàu. Anh em bảo phải 4.000 mình bảo trả luôn cho người ta 5.000 grv. Của đáng tội nếu mình không lên thì cũng chẳng có ai lên. Thôi đoàn ngồi chỗ của trưởng toa thì bồi dưỡng trưởng toa cũng là lẽ hợp lý.

Thứ Năm, ngày 3/3/2022

Đến sáng 3/3 đoàn sơ tán đến Lviv. Đoàn lại đến Nhà hàng Sài Gòn của vợ chồng Chính Tâm. Ăn sáng xong anh em lại ra ga để giúp bà con sơ tán như mọi ngày. Mình ngồi lại nhà hàng làm việc luôn. Thật bất ngờ khi Chủ tịch Nguyễn Xuân Phúc gọi điện hỏi tình hình sơ tán bà con thế nào. Hôm lâu rồi cháu họ anh Phúc ở Kharkiv có đi máy bay giải cứu về Việt Nam. Chiến tranh xảy ra cô đấy cũng gọi điện, mình cũng chỉ hướng dẫn được phải sơ tán thế nào chứ làm sao giúp được gì. Mình cũng báo cáo Chủ tịch công việc sơ tán về cơ bản là đã rút được ra khỏi vùng chiến sự, còn bây giờ là giúp sang nước láng giềng thôi. Thủ trưởng bảo hôm tới họp với Bộ Ngoại giao, Chủ tịch sẽ gọi điện rồi báo cáo tại cuộc họp.

Mình trao đổi với Đại sứ Thổ Nhĩ Kỳ, Đại sứ Thổ cũng cho biết phía Nga chưa trả lời gì về hành lang nhân đạo. Thực tế bà con ở Kharkiv kể, đi ra đường gặp đội tuần tra Nga nó bắt về; còn đội tuần tra Ucraina chỉ đường cho ra ga. Đúng là quân xâm lược và bị xâm lược cũng khác nhau. Thấy thực tế thế nên mình đề nghị là không đi qua chiến tuyến.

Thứ trưởng Thường trực Minh Vũ yêu cầu mình tác động để có thể tạo điều kiện cho bà con lên tàu đi Lviv thuận tiện hơn. Tư duy ở nhà nói riêng và người Việt nói chung lúc nào cũng tìm cách có đặc cách. Người Việt mình ở Ucraina thì cũng chỉ có thể được coi như người Ucraina chứ lại còn được hơn người Ucraina là sao? Người Ucraina người ta lo cho dân Ucraina, không kỳ thị mình thì thôi lại còn đòi tác động để được thuận lợi hơn là sao?! Tư duy vui thật.

Việc cần làm là có quyết sách về máy bay thì không làm, không thúc đẩy. Suốt ngày đi quan tâm đến số lượng người đăng ký. Odesa báo cáo danh sách 400 người về từ Rumani. Đã quá đủ cho việc quyết định bay mà vẫn chưa quyết định. Tùng Cục Phó Cục Lãnh sự còn khẳng định qua trực tuyến với các cơ quan đại diện nhiều bà con muốn sang nước thứ 3 chứ không về Việt Nam nên vẫn đề nghị xem xét lại danh sách.

Ở nhà cứ nghĩ là Nga tử tế, lúc nào cũng thúc xem xét để đi qua Nga. Nói chung tâm lý người Ucraina không muốn người Việt chạy qua chiến tuyến để sang Nga. Hỏi Đại sứ Ucraina, ông ta nói lấp lửng kiểu không biết thế nào. Số điện thoại phía Ucraina cung cấp để hỏi về hành lang an toàn cũng không gọi được; nên quyết định là quên hàng lang an toàn đi.

Trong lúc đây nói chuyện với Đại sứ Thổ Nhĩ Kỳ, ông ta lại hé ra ý là đang tổ chức cho người TNK ở Kherson có thể ăn theo đoàn OSCE để qua Crum. Họ còn offer là có thể cho bay cùng chuyến về Istanbul. Mình đề nghị Đại Sứ quán ở

Mátxcova cũng phối hợp để có thể có sự ủng hộ của Nga cho việc sơ tán bà con từ Kherson. Cùng lúc cũng liên lạc với anh Kiện hội Việt Nam ở Kherson để phối hợp. Anh Kiện có tuổi rồi nên làm gì cũng không thể làm nhanh được. Để hiệu quả mình bảo anh ấy chụp hộ chiếu của mọi người để trên này làm giúp danh sách cho nhanh. Mỗi việc gửi ảnh thôi mà anh ấy còn chậm và nhầm lẫn loạn lên nữa là để ông ấy viết danh sách với các con số thì làm sao mà chính xác được.

Sáng trao đổi với Đại diện OSCE tại Kherson. OSCE đang bàn với Nga tổ chức đoàn xe OSCE đi từ Kherson sang Nga. Xe của việt kiều có thể nối theo đoàn nhưng phía OSCE sẽ không chịu trách nhiệm và sẽ không chờ các xe đi theo. Như vậy nếu Nga có tạo điều kiện ta cũng khó có thể đi theo được. Xe của họ tốt phóng nhanh. Xe của ta làm sao mà theo?!

Đến cuối giờ chiều mới có văn bản Phó thủ tướng Phạm Bình Minh đồng ý với kiến nghị của BNG v/v tổ chức chuyển bay đưa người Việt và gia đình từ Ucraina về nước, theo đó Bộ Tài Chính đảm bảo kinh phí theo chỉ đạo của TTgCP tại Công điện 201 ngày 26/2/2022, Bộ Giao thông Vận tải chủ trì triển khai các chuyến bay này. Như thế là phải mất đến 6 ngày mới ra được văn bản đồng ý. Thời buổi chiến tranh mà ra quyết định chậm như thế này thì dân chết.

Ngày lúc đấy mình kiến nghị là làm 2 chuyến cùng ngày 6/3 tại hai thủ đô Ba Lan và Rumani. TLBT Minh Vũ trả lời 6/3 không thể kịp vì còn xin phép bay. Sớm nhất là 9/3. Kết quả của việc trâu chờ bò, bò chờ trâu là như vậy. Lẽ ra trong lúc chờ cái này thì làm cái kia. Hôm nay 3/3 mà phải 6 ngày xin phép bay thì thua với ông Minh Vũ. Từ đầu đến giờ lúc nào ông ấy cũng yêu cầu các kiểu báo cáo với thống kê. Người dân sơ tán khỏi chiến tranh mà lúc nào cũng bắt đăng ký như đăng ký đi du lịch. Nhìn ngàn đấy người sơ tán là có thể tiên liệu được nhu cầu máy bay rồi. Lại đòi lên danh sách rồi nhà mới quyết. Đúng

là quan liêu. Không hiểu nếu TLBT là người đi sơ tán thì nghĩ gì?!

Tôi về ăn uống xong mình triệu tập cuộc họp. Anh em phản ứng với cách tổ chức vất vả quá. Cộng thêm lại có chuyện ai đẩy trong cộng đồng lấy trộm chiếc ba lô của Tường Vân trong đó có cả máy tính lẫn tiền. Vân không biết cất tiền đâu thì mang theo. Minh thấy không ổn, anh em 10 tiếng ở ngoài ga lạnh như vậy thì quy và ốm hết. Vấn đề quan trọng là bà con đã ra khỏi vùng chiến sự rồi thì cứ xếp hàng bình tĩnh như người Ucraina là đến lượt lên tàu, lên xe buýt, tại sao phải đặc cách tổ chức xe riêng rồi lên danh sách, rồi trả tiền vé hộ. Mà đa số là tranh thủ đi tản sang châu Âu. Minh quyết định dừng dịch vụ lo xe ô tô buýt cho mọi người. Để bà con cũng giống như người Ucraina thì có gì là không được?!

Từ khi đoàn cán bộ không thiết yếu cùng các phu nhân và các cháu đi cũng nghe mang máng là Chại cán bộ phụ trách phòng Thương Vụ đi sau, vì lúc đầu vợ con không định đi sơ tán. Nhưng khi mọi người đi cả thì lo rồi quyết định đi. Đến khi đi cậu ta nằm chán chê ở Vinitsa. Đến tận hôm nay vẫn không thấy mặt ở Lviv trong khi anh em Đại Sứ quán thì nai lưng ra làm công tác hỗ trợ bà con. Minh liên lạc với Chại và yêu cầu ngay lập tức sang Moldova để giúp bà con vì ở đây Đại Sứ quán không có người. Tất cả đều khoán cho nhóm của anh Huy. Chại xin phép không sang vì ở xa. Thực ra thì ở đây cũng là biên giới với Moldova, cậu ta hoàn toàn có thể đi thẳng vào Moldova. Nhưng Đại sứ cũng chẳng có quyền gì để ép. Nói thế thôi. Không làm thì cũng chịu. Trước đó bảo Chại sẽ điện về Bộ Công thương nhưng cũng chẳng điện làm gì. Cán bộ có thể làm thế. Điện về lại mang tiếng ra. Cán bộ chẳng lo công việc, chẳng có kỷ luật gì cả. Chiến tranh lo mỗi cho vợ con, công việc là của ai khác.

Thứ Sáu ngày 4/3/2022

Sáng mình quyết định không phải tắt cả ra ga như mọi khi mà sẽ chia thành “ca kíp” thay phiên nhau. Ca đầu tiên giao cho Chại. Nó vừa mới từ Moldova về chưa làm gì suốt từ hôm rời Kyiv đến giờ. Giao cho nó nhưng nó cứ lè mề. Tưởng đi gần đến ga rồi thì lại thấy quay lại lấy cớ. Trước đó Quân Kiều Anh đã gọi điện có mấy người quen đang muốn được hướng dẫn đang chờ ở ga. Mình đưa số điện thoại của Chại rồi mà giờ này nó còn chưa ra ga thì ai hỏi thăm nó được. Bực quá mình đi luôn ra ga.

Ra ga thấy nhà ga đông nhưng trật tự. Bà con Việt Nam gần như không xếp hàng như người Ucraina mà luôn tìm cách đi riêng. Người Việt đúng là luôn khôn lỏi. Cũng định giúp 1 gia đình có một chị có bầu sắp sinh “đi tắt.” Đi loạn đề hỏi. Tóm lại, là có thể đi tắt được một chút nhưng rồi sau đấy vẫn phải xếp hàng. Mà nghe đến xếp hàng là mọi người lại chán rồi. Thôi thế để mọi người xoay sang đi xe vậy.

Quân Kiều Anh vẫn nghĩ Đại Sứ quán nên đứng ra tổ chức tiếp xe như những ngày trước; thậm chí nếu cần thiết có thể cử thêm cán bộ sang tăng cường. Thực ra ở xa, nhìn thế không sai. Nhưng nếu ở tại chỗ thấy công dân Ucraina bình tĩnh chờ đợi đến lượt mình đi thì thấy việc đang tự nhiên mình lo riêng cho công dân mình theo kiểu khôn lỏi có cái gì sai sai.

Dù sao thì mình cũng sẽ điều chỉnh. Cán bộ Đại Sứ quán sẽ thay nhau ra ga giúp đỡ hướng dẫn đến chỗ thuê xe (thường ngắn hơn vì phải trả tiền). Cộng đồng sẽ giúp đỡ để có xe sớm nhất nhưng không thu tiền và để cho bà con tự trả tiền, chỉ giúp những trường hợp cần hỗ trợ tiền. Về nhà viết status ngắn gọn trên Facebook “bà con an toàn rồi cứ bình tĩnh xếp hàng như người Ucraina, đừng yêu cầu đặc cách nữa.”

Thứ Bảy ngày 5/3/2022

Đại sứ Phong từ Rumani báo là có người của Đại Sứ quán Việt Nam tại Ucraina xin bay chuyển sơ tán và gửi cho ảnh hộ chiếu vợ con Chại. Vợ con nó sang đây cứ coi như là đương nhiên bay nên cũng chẳng nói với mình. Mà không nói với mình thì mình cũng chẳng đi nói với Đại sứ Phong. Phải người dễ tính thì cho vào luôn. Nhưng Phong nói mình thì mình cũng nói thật là Chại cũng chẳng xin phép mình. Lúc sau Chại cũng nhắn tin là “vợ con em bây giờ như thế biết làm sao.” Mình bảo để làm điện xin phép bay từ Rumani. Lúc sau cậu ta bảo để vợ con về Ba Lan đi cùng mọi người, nhưng đến khi thấy vé đắt quá 500 USD/người thì lại thôi. Cũng chẳng làm khó cán bộ và gia đình làm gì, làm điện đề nghị Nhà cho phép người của Đại Sứ quán về Việt Nam từ 2 địa điểm Ba Lan và Rumani. Đồng đánh quá. Lẽ ra đi cùng mọi người Kyiv thì đã không để ra bao nhiêu chuyện.

Hôm nay Kyiv mới làm xong được danh sách hơn 200 người. Mình bảo những người mới làm sang danh sách mới để đỡ lẫn. Chẳng hiểu ông Núi đọc thế nào lại còn dọa mình đây là danh sách mới nhất “nếu không giải quyết nhanh bà con sẽ kêu cứu từ trong nước.” Khổ thế. Máy bay có ở trong túi của Đại sứ để móc ra đâu. Đại sứ chẳng kêu ngay từ tháng Hai chuẩn bị máy bay sơ tán! Thôi chuyện hiểu lầm trong lúc chiến tranh không chấp. Mình cũng chẳng trả lời đe dọa này của Núi.

Mọi người đề nghị báo cáo nhà là không giải cứu từ Nga và Belarus, “lấy ai ở đây mà giải cứu.” Ngồi nhà vẽ ra 6 điểm sơ tán chẳng dựa trên cái gì cả. Những thông tin đây mới cần chấn chỉnh. Bây giờ có đủ người thì chưa biết lúc nào mới có máy bay.

Bây giờ về cơ bản bà con đã sơ tán xong, chỉ trừ có Kherson bị Nga chiếm, Mariupol bị bao vây là bà con chưa ra

được. Trên báo rồi trong các nhóm của BNG thôi thì ngập các ảnh đi đón ty nạn. Huy còn kể cho mình trong lúc vất vả lo cho bà con lại còn có yêu cầu của Đại Sứ quán ta tại Rumani kiểm cho thợ ảnh! Cách làm PR cứ phải hình ảnh là như vậy. Cái cần làm không làm để dân chửi, trong khi mất thời gian vào chuyện đầu đầu. Anh Phong cứ bảo sao không thấy Thạch xuất hiện PR như các đại sứ. Mình bảo em không cần PR, kết quả với em mới là quan trọng. Nghĩ thế nên mình viết một status ngắn “Kết quả mới là quan trọng” kể bằng các gạch đầu dòng việc Đại Sứ quán đã làm từ khi quyết tâm sơ tán bà con: hợp với các hội người Việt ở cả 3 thành phố lớn Kyiv, Odesa và Kharkiv. Hợp quyết liệt nhất là với Kyiv vì cứ viện lý do để không tổ chức sơ tán cho bà con. Rồi chuyện thuyết phục Vietjet bay miễn phí. Mình chốt lại “Đại Sứ quán Việt Nam tại Ucraina không lên hình chuyện sơ tán bà con vì thấy kết quả mới là cái quan trọng. Đại sứ cũng không định đăng status này nhưng có những lúc cũng cần phải nói cho rõ.”

Trong số lời còm tuyệt đại đa số chúc mừng nhưng cũng có còm nói đúng một thực tế ở Kharkiv là vỡ trận. Kharkiv lúc đầu chờ đi sang Nga nhưng khi mình thấy không thể sang Nga được yêu cầu “Tây tiến” nhưng Kharkiv không có tổ chức mạnh như Odesa anh em gần như là để mọi người tự chạy. Thực ra cũng không có cách nào. Người dân Ucraina cũng thế thôi. Mỗi gia đình tự lo cho mình chứ ai lo được trong hoàn cảnh chiến tranh này? Đại sứ thì cũng chỉ có thể yêu cầu được thôi chứ làm sao đứng ra tổ chức được. Hội ở tại chỗ không làm được cũng chịu.

Chủ Nhật 6/3/2022

Buổi trưa Vũ gọi điện cho mình báo chuẩn bị báo cáo Chủ tịch nước. Mấy phút sau gọi lại, mình báo cáo Chủ tịch và cuộc họp các công việc Đại Sứ quán đã làm và kết quả là đến giờ

này đã sơ tán gần như tất cả những ai muốn đi sơ tán; chỉ còn bà con ở Mariupol bị Nga bao vây và Kherson bị Nga chiếm là chưa đi sơ tán được. Đến lúc nói xong mới thấy mình cũng chẳng “theo thông lệ” gì cả; quên cả cảm ơn sự quan tâm của Chủ tịch nước. Quan trọng là đã báo cáo được tình hình cho Chủ tịch và ở Nhà nắm rõ.

Mấy hôm nay thấy bà con bức xúc chuyện sắp xếp ưu tiên cho chuyến bay đầu tiên trong nhóm “Lánh nạn Odesa.” Mọi người chửi như hát hay. Mình đưa tài khoản của Việt vào forum đấy. Không hiểu Việt báo cáo Hằng kiểu gì, Hằng chỉ đạo là đề nghị thống nhất phát ngôn không để mạng xã hội lợi dụng nói xấu?! Trời đất người ta nói đúng chứ đâu có xấu. Xấu là chính hành động của bộ máy xấu, thiếu tính người chứ đâu phải người ta vẽ ra?! Thay vì điều chỉnh hành vi của mình và của nhóm thì lại đi kêu thống nhất phát ngôn để tránh bị lợi dụng. Trước khi đi nhiệm kỳ, Người phát ngôn và mình cũng là chỗ thân thiết, nhưng đến khi vào việc 2 anh em là 2 thái cực rồi.

Mình cũng nhắc Minh Vũ đề Minh Vũ góp ý. Vũ bảo Vũ nhắc rồi. Hải Anh cũng phải viết cho mình “người Odesa chúng tôi biết rõ ai là người xứng đáng ai không. Làm như thế sẽ gây bất bình và phần uất trong bà con.” Khuya rồi nhưng mình cũng vấn đề nghị thêm Minh Vũ là phải quyết liệt để không làm ảnh hưởng uy tín BNG. Mình kiến nghị cách rất đơn giản gia đình nào không có cháu nhỏ người già để lại đi chuyến sau. Cụ Hồ nói không sai đâu, “Không sợ thiếu chỉ sợ không công bằng.” Công bằng là giải tỏa được ngay.

Anh Bằng Hội Người Việt Kyiv nhắn tin bà con phản ánh anh Khánh thu tiền của bà con trong khi đẩy xe là miễn phí. Thật may là mình đã nói anh em Đại Sứ quán tuyệt nhiên không dính đến chuyện tiền nong, dễ bị hiểu lầm. Đây là ví dụ nhãn tiền. Anh Khánh ngày nào cũng vất vả ra giúp bà con mà cuối cùng lại mang tiếng như thế này đây. Ngay lập tức mình viết

một status ngắn trên Facebook cảm ơn anh Khánh ở Lviv và anh Huy ở Moldova là hai đầu cầu sơ tán bà con, gián tiếp đánh tan thông tin không đúng về anh ấy.

Lại thêm chuyện Đại Sứ quán ta bên Ba Lan yêu cầu những người đăng ký phải có số điện thoại. Bà con bức xúc. Phương bảo đúng là “sơ cứng” trong đầu của người tổ chức. 3 số điện thoại cho cả đoàn là được rồi. Mình đồng ý và chuyển ý kiến của bà con cho Đại Sứ quán tại Ba Lan.

Hôm nay phải chấn chỉnh ông Núi thật chứ không bỏ qua như hôm qua. Nhà quyết định là Đại Sứ quán Việt Nam ở Ba Lan làm đầu mối tổ chức cho bà con lên máy bay, ông ấy cứ đi trách cứ như là Đại Sứ quán Việt Nam ở Ucraina trốn việc không làm. Việc lên danh sách là việc của Đại Sứ quán Việt Nam tại Ba Lan nhưng vì lo cho bà con mình giục làm và giúp làm chứ đâu phải công việc của Đại Sứ quán Việt Nam tại Ucraina?! Đã không biết lại hay ý kiến. Còn thắc mắc tại sao phân công như vậy thì về hỏi Hà Nội.

Thứ Hai, ngày 7/3/2022

Hôm qua viết bài gửi cho báo Quốc tế. Viết xong mới để ý là câu hỏi đặt ra hơi khác. Nhưng nhắn tin bảo với Hạnh là bài viết đầy đủ nhất từ trước đến nay về công tác sơ tán. Nếu cắt thì báo mình. Hạnh muốn sửa lại thành bài viết. Mình không đồng ý. Bài viết là qua lăng kính của người viết còn phỏng vấn là chính lăng kính của người được phỏng vấn. Mà qua lăng kính của các bạn ấy thì thôi thà đừng đăng. Không thấy Hạnh trả lời lại mình hiểu là chắc TBT mới không đồng ý đăng phỏng vấn.

Liên lạc với Thông Tấn xã và VOV xem mọi người có dùng dưới hình thức phỏng vấn không thì VOV trả lời bây giờ tập trung vào các vấn đề máy bay sơ tán. Thực ra đây không phải là chuyện cá nhân mà là nhìn lại cho rõ câu chuyện sơ tán từ đầu đến nay. Cái gì cũng thế rõ ràng đảng hoàng thì sẽ không

bị hiểu sai, hoặc ít nhất là khó bị hiểu sai.

Đúng lúc đấy Thứ trưởng Vũ Quang Minh nhắn tin có chị Ngọc bên BBC muốn phỏng vấn mình về vấn đề sơ tán và “đây là người tin cậy.” Minh đồng ý và trả lời phỏng vấn Ngọc qua Facebook Messenger. Đúng là người đáng tin cậy thật. Có những lúc mình bực mình vì thấy câu hỏi rất kiểu “Việt Nam” kiểu kế hoạch sắp tới là thế nào? Minh còn vặn lại thế chị biết ngày mai chiến tranh sẽ thế nào không. Chúng ta đều không biết ngày mai chiến tranh thế nào thì chỉ có thể nói với những người còn quyết tâm ở lại không đi sơ tán là cẩn thận và khi cần thì phải sơ tán ngay chứ làm gì còn kế hoạch cụ thể nào nữa?! Cuối cùng thì cũng xong cuộc phỏng vấn dài hơn nửa tiếng.

Chiến tùy viên quân sự xin phép đi sơ tán cùng Đại Sứ quán Kazakhstan và hứa lên Lviv sẽ báo cáo Đại sứ. Minh đồng ý thôi. Minh đi sơ tán được thì anh em cũng phải được đi sơ tán chứ.

Thứ Ba, ngày 8/3/2022

Sáng sớm, Chiến Tùy viên quân sự lại gọi điện hỏi “trên Lviv chắc Đại Sứ quán đông rồi” mình trả lời “đông” là cậu ta xin đi luôn sang Uzgorod, chắc là Đại Sứ quán Kazakhstan đi sang Uzgorod nên cậu ta đi theo. Thà nói thẳng một câu như thế cho xong đi. Thời buổi chiến tranh tạo điều cho nhau chứ ai bắt ne bắt nét. Nhưng con người quen nói dối rồi, cứ làm như vì Lviv đông rồi phải đi sang Uzgorod. Minh hỏi “thế không gặp để báo cáo đầy đủ như cậu hứa nữa à”, ngài rất thật thà “vâng.” Hôm qua xin ra khỏi Kiev thì báo lên báo cáo đầy đủ. Hôm nay lại chẳng thấy cần báo cáo nữa. Ôi Đại tá tình báo mà kỷ luật như vậy và trả lời như một đứa trẻ lên 3. Sau đấy mình làm cái điện thông tin Nhà câu chuyện xảy ra chứ cũng chẳng nhận xét gì. Họ tự nhận xét thôi. Cũng định nhận xét một câu

“cán bộ luôn tiền trăm hậu tấu” nhưng thôi. Nhận xét thành ra to chuyện.

Sáng ra H lại xin sang Nhà hàng Sài Gòn để làm giấy tờ cho bà con. Minh chẳng tin cậu này. Lúc nào vòi tiền được của dân là vòi nên mình bảo ở nhà làm việc online và gửi cho bà con online để bà con đỡ phải đi lại. Một lúc sau lại thấy ra ngoài ga để gặp dân lấy ảnh để làm giấy tờ. Bao nhiêu lần Xuân làm giấy xác nhận có cần ảnh đâu. Cậu ta cứ bắt bà con đi chụp ảnh rồi dán ảnh đóng dấu xác nhận. Tất nhiên như thế thì “thật” hơn. Nhưng cũng là cách để cậu ta gặp và vòi tiền. Thôi thì nhân quả. Lúc người ta vất vả khó khăn rồi mà vẫn còn tìm cách vòi thì mất nhân cách. Anh K đã mấy lần nói với mình về chuyện nó cứ vẽ ra để đòi rồi. Minh cũng chẳng hơi đâu mà đi quản hết những cái lật vặt thế này. Còn để thời gian tâm sức vào làm việc khác. Bao nhiêu mặt trận rồi. Thêm cái mặt trận này nữa để làm gì?!

Đại Sứ quán Ba Lan đề nghị lùi bay lại 3 tiếng để làm danh sách bay cho bà con. Bà con sang từ mừng 1/3 mà 1 tuần không làm xong danh sách cho bà con bay thì quả là chịu. Người ta cứ tự phức tạp ra. Trong khi hoàn toàn có thể làm rất đơn giản. 8 ngày cho một danh sách 300 người. Không còn gì để nói. Việc có thể làm maximum là nửa ngày.

Trưa tham gia họp trực tuyến của Ủy ban Người Việt Nam ở nước ngoài với các Đại Sứ quán và các Hội người Việt các nơi. Mọi người được dịp kể những việc mình làm vất vả ra sao. 3 tiếng đồng hồ họp chỉ để nghe những câu chuyện như vậy. Đến lúc Hà phát biểu tổng kết thì mình chẳng thêm nghe nữa. Minh chỉ đặt câu hỏi ở đây 3-4 ngày để sơ tán 6-7000 người ra khỏi vùng chiến sự. Mà 1 tuần không thu xếp nổi một chuyến bay! Người sơ tán dồn lại ở Ba Lan và Rumani là kết quả của việc đưa máy bay sang muộn. Lẽ ra có thể làm luôn cầu hàng không đưa vài máy bay sang là giải quyết xong. Trong khi mãi

hôm qua mới đưa một máy bay sang, ngày mai mới thêm một máy bay. Trong khi mình đề nghị là 6/3 là 2 máy bay ở 2 địa điểm Rumani và Ba Lan. Nếu sang và nếu xếp theo ưu tiên thì chẳng có lời than vãn nào hết của bà con. Nhưng ở nhà mọi thứ làm theo kiểu quan liêu. Phải chờ chán chê đòi lấy danh sách chứng tỏ có nhu cầu rồi mới báo cáo lên, rồi mới họp hành phân bổ v.v... Tất cả đều sơ cứng và không có tim. Mỗi một ngày ngần đấy con người chờ thêm là bao nhiêu đau khổ vất vả. Đằng nào cũng gửi máy bay sang sơ tán thì gửi luôn và ngay đi. Thủ tướng ra lệnh, nhưng từ khi ông ra lệnh cho đến khi triển khai là cả 1 tuần và bà con cứ thế mà chờ!

Chiều Đại sứ Ucraina được bổ nhiệm gọi điện cho mình gợi ý tổ chức điện đàm giữa hai ngoại trưởng. Tốt thôi. Rất may là bạn lại có sáng kiến. Mình có sáng kiến thì chắc là nhà không nghe. Nhà bao giờ chẳng Nga trước.

Bài phỏng vấn hôm qua đã được đăng ngay. Nói chung khách quan đúng nội dung phỏng vấn. Chị Ngọc hỏi cần làm thêm với những người đi sơ tán và giúp sơ tán. Mình giới thiệu phỏng vấn anh Khánh và Huy.

Thứ Tư, ngày 9/3/2022

Hải Anh nhắn tin bảo hôm qua mình nói đúng vấn đề tổ chức máy bay sơ tán chậm quá. Gãi đúng chỗ ngứa của mình. Mình bảo Hải Anh các anh thấy đúng nhưng có anh nào phát biểu ủng hộ đâu, để một mình đại sứ nói. Một người nói thì khác với 3 người nói. Hải Anh bảo Hải Anh đang không ở Ucraina. 9 người của các Hội Việt Nam trong đó nếu không kể ông Kiện ở Kherson thì 8 người ở Kyiv, Odesa, Kharkiv đều liên quan trực tiếp đến máy bay giải cứu tại sao không ai nói? Đơn giản cả 8 ông chẳng ông nào về Việt Nam cả nên chẳng ông nào thực sự bức xúc chuyện bà con có hay không có máy bay về VN. Hội người Việt ở các nơi là như vậy hình thức thôi

chứ cũng chẳng phải gắn kết tổ chức chặt chẽ gì. Hôm trước có một chiến sĩ còm trên trang của mình Kharkiv là mạnh ai nấy chạy chứ cũng chẳng có tổ chức gì. Đúng là như thế thật.

Trợ lý Minh Vũ lại yêu cầu làm báo cáo giải thích tại sao số người chưa sơ tán là như vậy và đã làm gì với họ, phương án sắp tới là thế nào để báo cáo “lãnh đạo cấp cao.” Giải thích mãi rồi. Người ta có nhà cửa doanh nghiệp; cả đời người ta gắn với mảnh đất này đâu dễ bỏ được. Nói mãi rồi mà mỗi lần đi báo cáo là mỗi lần hỏi. Nếu mình mỗi lần trả lời là mỗi lần đi hỏi chuyên viên nữa thì thế nào không biết?!

Em Linh Đan bên VOA đề nghị trả lời phỏng vấn. Chắc vì thấy phỏng vấn của mình trên BBC. Mặc dù là không được giới thiệu là “người tin cậy” nhưng mình vẫn đồng ý. Một khi trả lời bên này được thì trả lời bên kia được. Chẳng có gì phải ngại cả. Trong phỏng vấn 1-2 lần Linh Đan cũng định vượt phạm vi nội dung thỏa thuận phỏng vấn, mình nói ngay cái này ngoài phạm vi câu chuyện của chúng ta. Cuối cùng, phỏng vấn cũng hơn nửa tiếng đồng hồ. Cuối buổi phỏng vấn mình chỉ dặn Đại sứ trả lời phỏng vấn cởi mở, cũng hy vọng VOA đưa lại phỏng vấn khách quan. Ngại các kiểu cắt xén lắm.

Thứ Năm, ngày 10/3/2022

Sáng dậy đọc thấy thư ngỏ của các Đại sứ châu Âu kêu gọi Việt Nam kêu gọi Nga rút quân và chấm dứt chiến tranh. Rõ ràng chưa bao giờ các đại sứ các nước châu Âu lại gây sức ép như thế này với Việt Nam. Rõ ràng không thể im lặng được nữa. Người ta nói như thế mà mình im lặng thì vừa là coi thường người ta, vừa để cho người ta hiểu là mình không có lập luận để bảo vệ quan điểm của mình. Đã đến lúc phải giải thích quan điểm của mình. Nếu mình tin quan điểm của mình đúng thì tại sao không giải thích nếu người ta chưa hiểu?!

Nghĩ như vậy nên mình làm một cái điện về phân tích ngắn

gọn: Nga có hành động cực đoan để bảo vệ lợi ích của mình; Ucraina cứng nhắc trong việc đáp ứng các yêu cầu của Nga; các nước phương Tây bề ngoài là ủng hộ chấm dứt chiến tranh nhưng không có các hành động thuyết phục Ucraina có chính sách mềm dẻo, ngược lại lại đổ thêm dầu vào lửa. Do đó, mình kiến nghị dưới hình thức nào đó nói 3 ý:

- (i) Việt Nam nhất trí kêu gọi Nga rút quân và chấm dứt chiến tranh lập lại hòa bình ở Ucraina;
- (ii) Đồng thời Việt Nam kêu gọi tất cả các bên liên quan cùng hành động để có hòa bình cho Ucraina vì Nga chỉ có thể rút quân và chấm dứt chiến tranh nếu lợi ích an ninh của Nga được đáp ứng;
- (iii) Hòa bình muôn năm. Người Ucraina hay nói “Vinh quang thuộc về Ucraina”, ta có thể nói hoà bình muôn năm.

Sau đó mình trao đổi với Minh bây giờ đang phụ trách vụ châu Âu. Minh chắc theo chỉ đạo “ở trên” cứ đi lo chuyện đầu đầu nếu Đại Sứ quán bị tên bay đạn lạc thì chúng ta phải tuyên bố thế nào, nếu như có người Việt bị thương vong thì phải tuyên bố thế nào, trong khi việc tầy đình là chúng ta đang bị cô lập, đang bị các nước nhìn vào như một dạng đồng lõa với kẻ gây chiến tranh thì không ai quan tâm! Bộ Ngoại giao bây giờ nên đổi tên là bộ PR. Suốt ngày đi lo chuyện đánh bóng, còn không ai đi xử lý các vấn đề đối ngoại. Mà cũng chẳng có tầm để xử lý. Bộ trưởng và lãnh đạo bộ còn không đủ tầm nói gì anh em cán bộ cấp vụ.

Nói chuyện Minh cứ đi quan tâm các kịch bản chiến tranh sẽ xảy ra. Kịch bản là kịch bản và liệu ai có đủ thông tin để nói kịch bản này kịch bản kia sẽ chắc chắn xảy ra hơn? Tất cả điều đó chỉ là “khoa học vị khoa học” “phân tích vị phân tích” còn cái sát sườn là người ta nhìn mình như bạn của đồ tể mình phải làm gì đi thì không ai nghĩ và không ai thấy cần phải làm. Anh

Vương Thừa Phong làm mình ngạc nhiên khi anh bảo “nếu chỉ là những thư ngỏ đấy thì không cần có biện pháp.” Là thật. Việt Nam chưa bao giờ bị các đại sứ ở HN phản ứng như vậy mà ông anh cho là bình thường và không cần có biện pháp giải quyết. Cũng như hôm trước ông anh bảo Ucraina có vận động mình bỏ phiếu thuận đâu; Đại biện không lên BNG ở HN, BNG ở Kyiv không gửi công hàm đề nghị. Nói thế thì không sai. Nhưng chuyện hơn 20 đại sứ ký tên như thế với chuyện này là khác nhau.

Cuối cùng Minh cũng đồng ý là cân nhắc và ngày mai sẽ xử lý. Tất cả những gì làm được mình đã làm rồi. Còn không thể vác gậy chống giờ được.

Hôm nay VOA đã đăng bài phỏng vấn hôm qua. Mọi thứ đúng nội dung. Chỉ có cái tí do VOA đặt nên có phần theo ý của VOA “tại sao Việt Nam sơ tán muộn.” Minh không yêu cầu đính chính. Minh chỉ nói như thế là không công bằng lắm. Muộn hơn với nước này nhưng còn sớm hơn nước khác, và đặc biệt là xong sớm hơn nhiều nước.” Nhưng thôi. Quan trọng là đưa tin đầy đủ về các nỗ lực của Đại Sứ quán trong việc sơ tán người dân.

Thứ Sáu, ngày 11/3/2022

Sáng trao đổi với Bắc (Cháu của Chủ tịch Nguyễn Xuân Phúc) thấy rõ hơn nhu cầu phải có viện trợ nhân đạo cho Ucraina. Hôm trước Đại sứ Ucraina hỏi mình liệu Việt Nam có sẵn sàng viện trợ nhân đạo, tài chính và vũ khí cho Ucraina. Minh chưa trả lời được nên nói với Gaman để các bộ trưởng trao đổi trực tiếp. Nhưng hôm nay thấy không thể chờ để bộ trưởng trao đổi trực tiếp được nữa rồi, nên làm thêm một cái điện đánh giá nếu giải thích lập trường Việt Nam bằng tuyên bố như hôm qua kiến nghị Việt Nam sẽ thoát ra được thế tiến thoái lưỡng nan và có thể vô tư viện trợ nhân đạo cho Ucraina.

Điện xong thấy không yên tâm lắm nên nhắn tin nói Vũ Thứ trưởng là mình muốn trao đổi. Vũ đồng ý. Trao đổi thấy Vũ cũng đánh giá như vậy. Vũ cẩn thận hơn mình “cao nhất là dùng công thức của Trung Quốc lợi ích các bên liên quan chứ không dùng chữ lợi ích của Nga.” Thực ra thì dùng chữ lợi ích của Nga cho rõ ràng cũng không sao. Mạnh mẽ hơn và giải tỏa với Nga hơn. Không ghi Nga thì các nước cũng đều hiểu là Việt Nam nói đến lợi ích của Nga. Vũ nói Nhà nhất trí sẽ viện trợ nhân đạo cho Ucraina rồi.

Nhưng đáng tiếc là Thứ trưởng vẫn chưa đọc thư ngỏ của 22 đại sứ các nước châu Âu kêu gọi Việt Nam. Mình lại phải gửi cho Vũ. Chẳng hiểu Vụ khu vực báo cáo kiểu gì. Có thể Vũ cũng nhiều việc quá nên lướt và không thấy hết tầm nguy hiểm của một thư ngỏ như vậy nên không để ý.

Nhưng mình cũng không tin là Trung Quốc chỉ nói chung chung là “quan tâm đến lợi ích các bên có liên quan” nên cho anh em kiểm tra lại. Hóa ra nhiều lần Trung Quốc nói rõ quan tâm đến lợi ích của Nga. Nhắn lại cho Vũ và chuyển hẳn thống kê cho Vũ xem. Vũ cũng phục thiện nói cảm ơn. Những cái gì làm được thì mình đã làm để giúp Việt Nam thoát ra khỏi thế tiến thoái lưỡng nan. Còn ở nhà quyết thế nào mình không còn có thể có tác động được nữa. Thời bình sự kém cỏi của ngoại giao Việt Nam được dấu đi, nhưng đến thời chiến nó bộc lộ ra rõ lắm.

Hỏi lại Đại sứ Cuba tuyên bố của phía Cuba về cuộc chiến. Cuba thì nói rất rõ là đáp ứng yêu cầu lợi ích an ninh của Nga. Đại sứ Cuba lại nói chuyện đang có 4 người Cuba chấp hành tù ở Nikolaiev. Lại nhờ anh em Odesa ‘cầu’ giúp họ ra khỏi nơi chiến tranh.

Thấy có nhu cầu phải trang trải với Bạn về viện trợ nhân đạo nên hỏi anh Luyện hôm trước anh huy động được bao nhiêu

tiền gửi cho Đại Sứ quán Ucraina tại Hà Nội. Hóa ra anh ấy chỉ góp tiền của anh ấy và 1-2 người bạn. Lãnh sự danh dự của Ucraina mà cũng sợ làm sai chủ trương không dám đứng ra kêu gọi ủng hộ cho Ucraina thì đúng là chịu thất. Anh Luyện giải thích là cơ chế ở nhà khó. Không mở tài khoản được. Cái gì cũng kêu tại cơ chế thế này thì đơn giản quá. Chẳng lẽ không có cách gì để làm? Mình nhớ khi mình thấy cháu bé ở Yên Thành (Nghệ An) chết đuối khi cứu mấy bạn, mình đặt vấn đề quyên tiền. Anh Lê Anh đã đứng ra quyên tiền đơn giản được mấy trăm triệu ngay lập tức. Làm sao mà không quyên góp được?! Chán cho một lãnh sự danh dự thụ động như thế này. Xuân còn định đứng ra quyên góp mà lãnh sự danh dự bảo cơ chế không làm được. Mình mà là Ucraina mình cho thôi chúc lãnh sự danh dự.

Xuân đi trên đường nhưng vẫn quan tâm hỏi xem đã có biện pháp trang trải với Ucraina chưa vì tường thứ trưởng Vũ đồng tình là xong. Nhà mình còn lâu. Cuối ngày thứ Sáu rồi không cháy nhà, chết người, lấy ai mà làm.

Tình cờ thấy trên FB một account làm tin khá tốt về chiến sự ở Ucraina. Hơn hẳn phòng Chính trị Đại Sứ quán. Không hiểu nhóm đấy có mấy người mà lấy thông tin tốt thế. Bình như thật. Gửi cho phòng Chính trị xem để học người ta nhưng không biết rồi có ai xem không.

Chiều sốt ruột với việc mình chơi vui trong việc nắm tình hình (không có nguồn nào tin cậy; tất cả đều nhuộm màu tuyên truyền), liền nhắn tin cho Đại sứ Ai Cập và Đại sứ H là mình biết đang ở Lviv để hẹn trao đổi. May quá cả 2 đại sứ đều rất mặn mà đồng ý gặp luôn. Nhờ anh Khánh chở đến Đại sứ H trước vì Đại sứ H trả lời trước. Hẹn Đại sứ Ai Cập sau một tiếng. Nhưng rồi phải hẹn lại 2 lần với Đại sứ Ai Cập vì câu chuyện với Đại sứ H khá dài và đường xá cũng ko gần. Lại thêm quên điện thoại ở văn phòng Đại sứ H phải quay lại lấy.

Nhưng Đại sứ Ai Cập cũng rất thông cảm. Đến Đại sứ Ai Cập lại gặp cả Đại sứ Palestine ở đây thế là trao đổi tay ba luôn.

Cuộc nói chuyện với Đại sứ H cho nhiều thông tin. Quan trọng nhất là thông tin của ông về chiến trường. Theo Đại sứ chỉ 1 tuần (cùng lắm 2 tuần) là lực lượng quân sự của Ucraina bị bẻ gãy. Nếu thua trên chiến trường thì có nghĩa là thua cuộc chiến. Mình xưa nay thấy Nga tiến quân chậm và thương vong khá nhiều nên đánh giá là Nga sẽ không thắng, nhất là thấy chiến tranh nhân dân hùng hực. Nhưng có lẽ không phải. Nếu những lực lượng quân sự chính bị bẻ gãy thì vài ba điểm chiến tranh du kích không giải quyết vấn đề. Nga cũng không định xâm lược Ucraina, không rải ra toàn Ucraina để quản thì cũng sẽ không bị tổn thương. Nga sẽ chỉ đóng ở các cứ điểm để bảo vệ lợi ích của mình như ở bên Moldova và để cho người Ucraina điều hành nước Ucraina. Ai đẩy quản lý Ucraina thì sẽ đứng ra ký thỏa hiệp với Nga. Như thế là nước Ucraina sẽ bị chia cắt sẽ còn lâu mới khá lên được. Đại sứ H cũng giải thích tại sao Mỹ lại đẩy Ucraina vào cuộc chiến, “Những nhà hoạch định chính sách của Mỹ rất ghét Nga, họ để tình cảm chi phối.” Thực ra Trung Quốc mới là đối thủ của Mỹ. Mỹ không tập trung vào đối tượng chính mà tập trung vào đối tượng phụ. Quá may cho Trung Quốc.

Hai đại sứ Ai Cập và Palestine cũng không có thông tin gì mới lắm. Nhưng Đại sứ Ai Cập quan sát kỹ hơn mình. Ông ta thống kê trong năm ngoái Ucraina đã tập trận với NATO 4 lần để thách thức Nga. Tổng thống Macron đi sang Ucraina rồi Nga sau đó quay lại Ucraina, nhưng sau chuyến quay lại Ucraina ông về Pháp và không hành động gì nữa, tức là Ucraina thay đổi quan điểm, rút lại lời hứa với tổng thống Pháp.

Đi gặp mấy Đại sứ về ngồi uống với anh Khánh. Vui vì có thông tin nên uống cũng hơi nhiều. Uống xong vẫn ngồi làm điện báo cáo về. Nhưng thấy cũng không nên gửi ngay vì uống

xong thể nào cũng thiếu tỉnh táo. Quyết định để lại để sáng dậy xem lại rồi gửi không muộn.

Hôm nay nhận được điện của New York. Kỷ lục 20 trang. Dù các thứ từ lịch sử cho đến hiện tại. Nhưng đọng lại chỉ có một ý là Putin là cựu KGB nên luôn có thói quen áp đặt (hàm ý cả trong chính sách đối ngoại với các nước). Một nguyên tắc làm điện là phải ngắn gọn rõ ý, thông tin phải là thông tin độc, hoặc mới. 20 trang thì là bài luận rồi.

Hôm nay, cuối tuần anh Khánh rủ đi xông hơi. Bây giờ kiếm được chỗ xông hơi cũng khó. Nhưng anh Khánh chơi với lớp trên của Lviv, kiểu gì chẳng tìm ra. Mãi tận trong một khu rừng. Gặp Iura ở đấy. cậu ta bảo tuần tới sẽ là tuần khó khăn cho Lviv. Mình hỏi chuyện về luật tịch thu tài sản của người Nga ở Ucraina là thế nào. Iura giải thích chỉ là doanh nghiệp bị tịch thu thôi, còn tài sản cá nhân thì không. Nhiều người có quốc tịch Nga ở Ucraina như anh Thảo lo nên mới phải chạy khỏi Ucraina.

Thứ Bảy, ngày 12/3/2022

Hôm nay anh Phong nhắn tin hỏi có phải Ucraina mới thông qua luật cho phép giết người Nga ở Ucraina không, rồi Thạch có thấy chữ thập ngược ở Ucraina không. Quả là cuộc chiến thông tin nóng không kém cuộc chiến quân sự. Chữ thập thì chưa thấy, còn luật hôm qua hỏi Iura rồi chỉ là tịch thu tài sản doanh nghiệp Nga chứ cũng chẳng phải tài sản cá nhân của người Nga mà thế nào trên mạng đã thành có thể giết người Nga được rồi. Chẳng hiểu sao ở nhà có văn bản là 2 bên đạt được thỏa thuận theo yêu sách của Nga. Xem ra như của một báo cáo. Làm sao có thể lạc quan thế được. Chắc dịch từ tài liệu Nga nào đấy. Đây mới là điều kiện của Nga lại thành ra thỏa thuận.

Sáng 3-4 h dậy hoàn thiện điện hôm qua, 5h30 đi ngủ lại.

Mặc dù tình hình có thay đổi trong đánh giá nhưng thôi không thay đổi kiến nghị. Ở nhà có tiếp tục hay không tiếp tục kiến nghị hôm qua của mình thì tùy nhà quyết. Thực ra nếu trong vòng 2 tuần mà tình hình thay đổi thì cũng chẳng cần có biện pháp với bạn. Nhưng ai biết được chính xác sẽ là bao nhiêu?

Làm xong điện đi ngủ tiếp. 9h dậy hoảng quá thấy mắt hoa không đọc được công văn trên điện thoại của Hà Tĩnh. May quá đi ngủ 1 lúc dậy thì thấy mắt chắc chưa làm sao. Còn mỗi một mắt khỏe để đọc mà có vấn đề thì quá gay.

Hà Tĩnh gửi điện rõ sang đề nghị Đại Sứ quán giúp sơ tán những người quê ở Hà Tĩnh. Nói Hậu thảo công điện trả lời. Cậu ta định dự thảo điện trả lời đã sang Đại Sứ quán tại Ba Lan và Rumania trả lời. Đúng là cách làm của những người vô trách nhiệm, cứ đá việc đi là xong. Căn bệnh ăn vào máu của các công chức Việt Nam. Ở Ban Đối ngoại lúc nào cũng tranh luận như mổ bò, việc này việc kia là của vụ nào, cũng là căn bệnh này. Mình bảo với Hậu làm một công điện nói rõ đã sơ tán hết những người muốn sơ tán nên người của tỉnh Hà Tĩnh nếu muốn sơ tán cũng đã sơ tán. Còn nếu tỉnh quan tâm đến trường hợp cụ thể nào thì cho số điện thoại để kiểm tra. Tỉnh quan tâm thì cũng có lý của tỉnh. Nhưng 6000-7000 người mà hỏi thì cần bao nhiêu thời gian? $5p \times 7000 = 35.000 p = 500h = 20 \text{ ngày!}$

Sáng dậy thấy thông tin trong nhóm Nga-sơ tán về việc Kherson sơ tán, gọi điện ngay cho Kiện để nắm tình hình. Cuối cùng chỉ có 14/80 (tức là chưa được 18%) đồng ý đi sơ tán mặc dù điều kiện sơ tán là thuận lợi nhất, đón tận nơi và không có gì vất vả. Các ông quan liêu lúc nào cũng hỏi còn bao nhiêu người không sơ tán và lý do tại sao. Thực tế đấy! Nhưng mình nhấn ý đẩy lên trên nhóm lãnh đạo bộ và đại sứ được 2 cái “like.” Trong khi đẩy khoe cái ảnh đón tiếp 20 người như đón đoàn quốc tế thì được cảm ơn like loạn lên. Thế mới thấy người ta không lo đến nội dung mà chỉ lo đến hình thức. Thành thói

quen rồi.

Ngồi ăn trưa với anh em khen một trang FB có đưa tin và phân tích về chiến sự hay; hỏi phòng Chính trị đã ai xem chưa. Hóa ra chẳng ai xem cả. Vui thật. Đã không tự tìm hiểu. Thủ trưởng thấy chuyển cho mà xem cũng không ai thèm xem.

Anh Thảo đưa con đến làm giấy tờ chứng nhận người Việt để mai sang Ba Lan rồi về Việt Nam. H không thu được tiền nên làm rất cảm cấn. Nó không dấu được sự bức tức. Sao lại tham thế. Đang chiến tranh vẫn nghĩ đến kiếm tiền của người gặp nạn.

Đầu giờ chiều đi dự quốc khánh Litva. Kiếm mãi mới được cái áo khoác của Chính. Mình có mỗi chiếc quần bò và 1 cái áo thể thao chui cổ. Thời chiến là vậy cũng chỉ có 1 cán bộ ngoại giao của Hungary là có complet cả vạt còn mọi người đều mặc demi. Trao đổi với Đại sứ Croatia có vẻ cũng thừa nhận câu chuyện thiếu vũ khí của Ucraina. Thiếu vũ khí cho cuộc chiến kết thúc sớm. Chứ cứ kiểu giằng co chỉ chết dân.

Xuân chiều nay bay từ Warsaw về Việt Nam. Phu nhân Đại sứ nước có chiến tranh, người phục vụ bà con sơ tán suốt 10 ngày được xếp ngồi hàng thứ 50, hàng cuối cùng của máy bay. Xuân thì chẳng thấy thế làm gì. Sơn nhận ra hàng ghế của mẹ nên nói như một nhận xét thôi. Nhà mình quen không đòi hỏi gì. Nhưng thấy đòi cũng bạc. Đại sứ Hùng biết em Xuân về nhưng cũng chẳng có câu nói gì. Nếu nói cũng chỉ thể hiện sự quan tâm đến nhau thôi, chứ mình cũng chẳng đòi hỏi gì.

Hôm nay tất cả bà con từ Kyiv cũng đã được bay về nước. Thế cũng là kết thúc những ngày mệt mỏi.

Đại sứ Thành ở Úc rất quan tâm đề xuất nghiên cứu để Việt Nam có thể làm trung gian hòa giải giữa Nga và Ucraina. Đại sứ Thành chắc chỉ biết Việt Nam là bạn của cả hai. Là bạn của cả hai không phải điều kiện quan trọng nhất để làm trung

gian hòa giải. Trung gian phải là nước được cả hai coi trọng. Mình chỉ nhắc khéo Thổ Nhĩ Kỳ vừa rồi làm trung gian giữa Nga và Ucraina khác hẳn Việt Nam làm trung gian giữa Mỹ và Triều Tiên. Ngoại trưởng Thổ Nhĩ Kỳ còn ngồi trực tiếp tại bàn đàm phán như đàm phán 3 bên. Còn Việt Nam chỉ cung cấp địa điểm cho Mỹ và Triều Tiên thôi. Việt Nam tuổi gì để làm trung gian giữa Nga và Ucraina. Nga chẳng coi trọng mà Ucraina lại càng không. Ucraina đang quá giận. Đến các Đại sứ ở châu Âu còn có thư ngỏ cho Việt Nam thì bản thân Ucraina thất vọng đến thế nào. Đại biện chẳng nói ra miệng đấy. Trung gian kiểu gì. Mình chỉ nhắc xa xôi Đại sứ Thành là các nước làm trung gian đều bỏ phiếu ủng hộ nghị quyết của Liên hợp quốc đòi rút quân, chẳng có nước nào bỏ phiếu trắng (như Việt Nam) làm trung gian cả.

Đến bây giờ còn chưa thu xếp được điện đàm giữa các ngoại trưởng, đòi đứng ra làm trung gian. Việt Nam thì cái gì cũng phải xin ý kiến. Họ tổng thống là quyết luôn. Xin ý kiến một vòng như vậy thì làm sao đủ linh hoạt để làm trung gian hòa giải. Đứng là ảo tưởng thật.

Chủ nhật, ngày 13/3/2022

5h sáng tỉnh giấc với cái nhắn tin của Người phát ngôn Lê Thu Hằng rằng trên mạng có đăng một bức thư kêu cứu của chị Hồng ở Mariupol. Vào xem hóa ra là của Hồ Sỹ Trúc, một người từ chỗ là “người nhà” của Đại Sứ quán trở thành “bất hợp tác” với Đại Sứ quán. Khi mình mới sang mình đi thăm chợ Treshchina chính cậu ta dẫn mình đi giới thiệu... Mâu thuẫn nổ ra khi cậu ta muốn tổ chức lớp tiếng Việt ở ngoài và thu tiền, còn mình kiên quyết ưu tiên tổ chức ở trong trường Hồ Chí Minh và miễn phí. Mâu thuẫn có thể thôi thì chắc cũng không đến mức thành đối đầu. Nhưng có thể cậu ta lại chành chọc với Duẩn mà Duẩn thì giúp mình rất nhiều trong việc

chăm sóc bà. Không có Duẩn thì mâu thuẫn mẹ con của mình nhiều khi không giải quyết nổi. Trức từ đó trở thành phần tử bất hợp tác và bây giờ là lúc cậu ta chọc ngoáy mình. Nếu thực sự muốn giúp chị Hồng ở Mariupol cậu ta phải gửi cho mình, nói cho mình biết câu chuyện chứ tại sao lại đưa lên mạng để kích động? Rõ ràng một bức thư như thế vào lúc này là có tính kích động để người ta chỉ trích Đại Sứ quán, BNG rồi Nhà nước Việt Nam. Mà với Mariupol mình đã làm tất cả những gì có thể.

Nghĩ thế mình gọi điện cho cậu ta và nói thẳng cách làm như vậy là kích động chứ không phải để giúp chị Hồng. Cậu ta không có lập luận nào bảo vệ nên đồng ý đóng status đấy lại. Nhưng trưa mình vẫn bảo với Hậu nói chuyện lại với Bằng Chủ tịch Hội người Việt Kiev để rút kinh nghiệm tránh lặp lại những câu chuyện như thế này.

Sáng Đại sứ Gaman gọi điện cho mình nói nhận được chỉ đạo của Văn phòng Tổng thống tổ chức cuộc điện đàm giữa tổng thống và Chủ tịch nước Việt Nam. To chuyện rồi nên mình gọi ngay cho Bộ trưởng Thanh Sơn. Bộ trưởng bảo cứ làm cấp bộ trưởng trước và làm sau cuộc với Nga. Bộ trưởng nói thì chỉ có nghe. Nhưng sau đấy mình gọi ngay cho Thứ trưởng thường trực Minh Vũ có tý bom là có thể tổ chức cuộc điện đàm trước với Ucraina cũng được chứ làm tù binh cho ông Nga thì sẽ rất khó ăn nói với Ucraina. Minh Vũ tất nhiên là vẫn theo ý của Bộ trưởng rồi nhưng có ý làm cho mình yên tâm là thứ 3 này đã điện đàm với bộ trưởng Lavrov rồi. Đúng là “quan có cần nhưng dân không vội” thật. Người ta thì muốn nói chuyện ngay trong ngày mà lùi đến tận 2-3 hôm sau mà nghe cứ nhẹ như lông hồng. Bộ trưởng rồi thứ trưởng thường trực nói thế rồi thì chỉ có thực hiện thôi chứ còn cãi gì nữa.

Mình gọi điện cho Gaman thuyết phục Gaman là thông thường phải từ thấp lên cao chứ chưa làm ở cấp bộ trưởng đã làm ở cấp Tổng thống/Chủ tịch nước là bỏ qua giai đoạn; và

“đăng nào thì bộ trưởng cũng là cấp cố vấn chính sách cao nhất.” Minh không quên mark “lỗi” của cậu ta khi lần trước mình bảo làm văn bản chính thức tổ chức điện đàm giữa hai bộ trưởng đi thì cậu ta không chịu làm và để phía Việt Nam chờ.

Một lúc sau Minh Phụ trách Vụ châu Âu gọi điện cho mình hỏi câu chuyện điện đàm là thế nào. Chắc là Vũ gọi giao nhiệm vụ. Minh cũng nói lại ý thu xếp điện đàm cấp bộ trưởng trước. Minh nói ý cần phải ép Nga hơn không có mình bị rơi vào thế khó với Ucraina. Minh bảo đây là liên lạc thẳng giữa hai bộ ngoại giao rồi chứ không phải là qua Đại Sứ quán ở Mát nữa. Kiểu gì thì mình vẫn giữ quan điểm phải chủ động không bị động với ông Nga được. Khéo ông ấy biết là mình sẽ nói chuyện với Ucraina sau khi nói chuyện với ông ấy, ông ấy lại tìm cách cho Ucraina chờ thì Việt Nam thành dờ hơi. Nhưng cũng chỉ có thể nói được đến thế thôi.

Một lúc sau Đại sứ quay lại hỏi thế ngày hôm nay có thu xếp nói chuyện điện thoại được không mà chẳng nói cấp nào, nên mình bảo tốt nhất nên tổ chức cấp bộ trưởng trước. Nhưng vì sợ lỡ đâu Tổng thống Zelensky lại có thông điệp gì khẩn nên mình cũng hỏi liệu tổng thống có thông điệp khẩn không. Lúc này Gaman mới bảo điện đàm cấp bộ trưởng. Minh bảo thế ông làm văn bản gửi BNG đi.

Phía Ucraina chấp nhận nói chuyện cấp bộ trưởng trước nên mình gọi điện báo luôn Vũ. Vũ nghe bảo “bây giờ anh cứ nói chuyện thẳng với Minh nhé.” Tức là không muốn nghe mình báo cáo trực tiếp nữa rồi. OK thế thì chiều. Cháy nhà chết người thì mình mới gọi chứ không mình gọi làm gì. Minh báo Minh như thế và nói Minh chờ công hàm của phía Ucraina.

Trong lúc đấy mình cũng điện về nhà để cho giấy trắng mực đen với kết luận là “nếu bạn tha thiết Đại Sứ quán kiến nghị linh hoạt có thể tổ chức trước cuộc điện đàm với Nga vì ta

cũng đã đề nghị bạn nhiều ngày nay.” Đây là maximum mình có thể thúc đẩy. Mà chẳng biết bạn có mẫn mà thật không. Vì cách làm không chuyên nghiệp của bạn nhiều khi ông chẳng bả chuộc.

Một tiếng sau Gaman mới gửi cho mình công hàm của Đại Sứ quán ở HN gửi BNG. Mình chuyển ngay cho Minh. Minh nói Minh cũng nhận được rồi. Thế là bạn sốt sáng. Đến 4h chiều Đại sứ Gaman hỏi lại ông có tin tức gì từ Hà Nội chưa mình lấy đầu ra tin tức nên bảo với Gaman bây giờ là 9h đêm ở Hà Nội rồi. Như vậy là bạn rất cần nói chuyện với ta. Mai chắc gì đã có câu trả lời. Nhà còn định sau thứ Ba cơ mà! Chán.

Sáng Chiến nhắn tin nói Nga bắt đầu tấn công Lviv. Lại kiểu bắt đầu vận động để sơ tán sang nước thứ 3 đây. Biết thế nên trước khi thông tin trong nhóm về tình hình Lviv mình đưa Chiến và Hoàng ra khỏi nhóm Đại Sứ quán. Chiến nhắn tin hỏi sao lại đưa cán bộ phòng Tùy viên Quân sự ra khỏi nhóm. Mình bảo chính các cậu tự tách ra khỏi nhóm. Chiến bảo là Chiến làm gì cũng xin phép. Mình nói xem lại đi, “cậu bảo lên Lviv sẽ báo cáo đầy đủ rồi đi thẳng Uzgorod nói không cần phải báo cáo nữa.” Chiến vẫn còn cãi đây là anh bảo em không cần báo cáo. Mình chụp ảnh lại đoạn hội thoại, dấu chấm hỏi to tướng “không cần báo cáo à?” nó còn trả lời “vâng” mà bây giờ bảo là mình nói không cần báo cáo. Đúng là cố đọc theo ý của mình. Mình nói mình block số viber đây lại để khỏi làm phiền mình.

Mình thông báo trong nhóm Đại Sứ quán là Đại sứ Moldova sẽ lên Lviv và không Đại sứ nào đang ở Lviv thấy phải đi sơ tán. Nói để làm yên lòng anh em. Nhưng xem ra anh em vẫn còn không yên tâm. Post lên trong nhóm những chuyện còi báo động rồi hình ảnh đường phố có những trạm chốt vv...

Theo yêu cầu của Nhà làm phương án sơ tán, mình chuẩn bị điện về nhà theo hướng nếu sơ tán thì sơ tán sang Moldova

vì Moldova là nước Đại Sứ quán kiêm nhiệm cũng cần gấp gở trao đổi để thúc đẩy công việc. Mình định đi đi cả ở ở cả.

Sáng nay Nga tấn công căn cứ huấn luyện ở ngoại ô Lviv, anh em có vẻ lo lắng. Đã thế họp cơ quan. Bắt đầu cuộc họp mình nói rất rõ là 15 đại sứ các nước ở đây trong nhóm trao đổi trên Whatsapp đều thấy cuộc tấn công này không ảnh hưởng đến an ninh của Lviv. Trong trường hợp xấu nữa Đại Sứ quán sẽ chuyển sang Moldova vì ta kiêm nhiệm Moldova. Đến khi anh em phát biểu thì nào là an toàn mới có thể làm việc, nếu sơ tán thì phải chuẩn bị trước phải có đoàn tiền trạm vv... Tóm lại, ít nhất muốn chuyển một phần cơ quan sang Moldova. Ở đây kêu ra rả còn không làm việc, sang bên đấy quản lý kiểu gì? và cái chính là để làm gì? Mình đã nói rất rõ là ở đây an toàn, Đại sứ ở được sao anh em lại không ở được? Nếu muốn về mình cho về Việt Nam luôn. Mình quyết luôn là 1/2 cơ quan sẽ về Việt Nam. Họp xong mình điện về Nhà xin phép rút 1/2 cơ quan về Việt Nam.

Đến tối bà Leokadia Phó Chủ tịch Hội hữu nghị Ucraina – Việt Nam nhắn tin “tôi sốc quá khi biết là rất nhiều người Việt ủng hộ cuộc chiến tranh xâm lược của Putin đối với Ucraina, bao nhiêu phụ nữ trẻ em chết mà người Việt Nam lại ủng hộ.” Mình phải trả lời bà ấy đại ý đây là sự hiểu lầm. Nhiều người Việt Nam cho rằng đây không phải là cuộc chiến tranh giữa Nga và Ucraina mà là cuộc chiến tranh giữa Nga và NATO mà nếu là chiến tranh giữa Nga và NATO thì sẽ thấy dễ hiểu tại sao nhiều người Việt Nam ủng hộ Nga. NATO từ 1991 đã không tôn trọng cam kết không tiến về phía Đông. Đây là điều đến các chính trị gia châu Âu cũng thừa nhận. Bà Leokadia bảo bà chỉ biết là người Ucraina bị người Nga bắn giết. Đúng như thế. Lẽ ra có thể đã tránh được cuộc chiến không cần thiết này, nhưng phương Tây đã nuôi dưỡng chủ nghĩa dân tộc cực đoan ở Ucraina và hướng CNDT cực đoan đẩy vào Nga. Mình không

ủng hộ Nga tấn công Ucraina. Ít nhất là 1-2 tuần trước chiến tranh có những dấu hiệu là Ucraina bắt đầu chuyển, bắt đầu nhượng bộ rồi thì lại đi đánh. Tại sao không đi tiếp xem Ucraina nhượng bộ đến đâu. Bây giờ khéo mắt cả chì lẫn chài.

Cuối cùng thì bà ấy cũng có vẻ chấp nhận giải thích của mình. Không còn căng như lúc đầu tiên. Còn hẹn đến lúc chiến thắng sẽ mời vợ chồng đại sứ đến tiệc tối. Minh cũng báo bà ấy là sẽ sớm có viện trợ nhân đạo của Việt Nam cho Ucraina. Quá muộn rồi. Minh đã kiến mấy hôm nay rồi.

Thứ Hai, ngày 14/3/2022

Sáng dậy trao đổi với Phương Nga, Chủ tịch Liên hiệp Hữu nghị, bạn học cùng trường MGIMO, về hoạt động hỗ trợ nhân đạo cho Ucraina, chứ không có nghe trên mạng chửi Hội Hữu nghị Việt Nam – Ucraina kinh quá. Từ khi chiến tranh đến giờ vẫn lặng thinh. Minh hiểu là cái khó của Hội cũng như Liên hiệp. Cứ phải có chủ trương, đèn xanh mới hoạt động được. Nhưng liệu có cần phải quyết liệt hơn để có chủ trương không? Cũng kể cho Nga chuyện trao đổi với bà Leokadia thấy rất mệt quá. Nga cũng báo từ đầu cuộc chiến đã làm báo cáo 2 lần lên các cấp rồi... Nga kết luận là “tùy bạn” xem có điện về đề báo cáo thêm không (để thúc đẩy hoạt động nhân đạo). Lúc đầu cũng định điện thúc thêm. Nhưng nghĩ rồi thôi. Chuyện này vừa điện vừa nói chuyện trực tiếp với lãnh đạo rồi. Điện nữa người ta lại bảo mình cứ giục cuống lên. Thôi vậy.

Buổi trưa chuyện trò với anh Phong đến nửa tiếng đồng hồ. Đủ các thứ chuyện từ chuyện trên làng Phây “chửi” hội hữu nghị Việt Nam – Ucraina “hữu nghị” kiểu gì khi người ta bị chiến tranh không dám lên tiếng, sang chuyện chiến trường liệu Odesa có bị đánh, đến chuyện địa chính trị quan hệ Mỹ-Trung-Nga. Minh nghĩ kiểu gì Odesa cũng bị đánh. Nga phải cố gắng cắt hết đường ra biển của Ucraina. Còn tam giác chiến lược

Mỹ-Trung-Nga mình vẫn giữ quan điểm Mỹ bỏ mặt trận chính đi khỏi động cuộc chiến ở mặt trận phụ. Anh Phong nghĩ nếu Nga thua Trung Quốc cũng sẽ bất lợi. Nhưng mình nghĩ Nga thua thì Mỹ cũng bỏ lỡ cơ hội và tạo cho Trung Quốc một đồng minh để chống Mỹ kiểu gì Mỹ cũng khó hơn.

Sáng nói chuyện với Minh. Minh bảo chiều sẽ họp với các cơ quan về chuyện sơ tán Đại Sứ quán. Minh hỏi thế Vụ báo cáo dẫn đề thế nào. Minh bảo cứ để họp xem ý kiến các cơ quan thế nào. Đến chiều Minh hỏi mình sơ tán về Uzgorod thì sao. Minh hiểu là bên C2 lại có ý kiến để “hợp thức hóa” việc Tù viên Quân sự ở lại Uzgorod rồi. Vui thật. Minh vụ Châu Âu bảo mình viết cho các lập luận tại sao ở lại Lviv chứ không phải Uzgorod để làm báo cáo. Hóa ra cuộc họp chỉ là để nghe ý kiến, sau đấy vụ sẽ làm báo cáo và lãnh đạo quyết. Minh gạch mấy đầu dòng cho Minh: (i) ở đây có 15 Đại sứ các nước (tập trung nhất) trong khi ở Uzgorod chỉ có 1. Ở đây còn trao đổi được với các Đại sứ các nước chứ ở Uzgorod trao đổi với ai? (ii) ở đây đang ổn định về Uzgorod ở đâu? Cuối cùng mình nói thẳng “nghe Đại sứ hay nghe kẻ đào ngũ.”

Theo chương trình tối gặp Đại sứ Indonesia nhưng bạn lại báo không gặp được đề nghị chuyển sang ăn sáng. Minh không nói gì. Để mai hẹn ra caphe vậy.

Thứ Ba, ngày 15/3/2022

Sáng ra quán cà phê chuyện trò với Đại sứ Indonesia. Ông thật không may. Sang đến nơi chưa kịp làm gì thì chiến tranh. Mới trình bản sao thư ủy nhiệm cho thứ trưởng ngoại giao. Ông cũng mới lên Lviv. Trước ở dưới Chernivsi để sơ tán cho sinh viên Indonesia.

Ngày hôm nay có tin vui, nhóm đầu tiên 18 người đã rời Mariupol đi về phía Tây. Mọi người đến được Berdiansk và nghỉ ở đấy. Minh bảo đấy là vùng Nga kiểm soát hay đoàn đi

tiếp sang Crum vì sợ đi qua giới tuyến nguy hiểm. Nhưng Tuyến nói đoàn sẽ đi tiếp đến Zaparoje rồi đi Dnipro. Tùy mọi người thôi. Chắc tính toán cả rồi.

Thứ Tư, ngày 16/3/2022

Sáng nhóm đến Berdiansk không kiếm được xăng để đi tiếp. Phải đi mãi mới kiếm được xăng để đi đến Zaporoje. Minh qua nhóm Tương trợ tìm được một người còn ở Dnipro, chỉ Phước, để giúp đoàn khi đến Dnipro.

Bộ trưởng Bùi Thanh Sơn điện đàm với Bộ trưởng Kuleba. Cuối cùng thì cũng đã xong sự kiện mong chờ. Hy vọng sớm có viện trợ nhân đạo. Làm Đại sứ ở đây khi người ta viện trợ âm ỉ mà chưa thấy của Việt Nam đâu cũng sốt ruột.

Nhắn tin cho bà Leokadia để bà đẩy có thể tác động theo kênh của bà ấy để cho Tổng biên tập Odesa online đóng bài viết của mình lại. Minh bảo hai bộ trưởng vừa điện đàm và Việt Nam chuẩn bị viện trợ nhân đạo cho Ucraina, chẳng lẽ đây là cách để cảm ơn Việt Nam? Bà hứa sẽ theo kênh của mình sẽ nói chuyện với Thống đốc Odesa. Bà gợi ý xem ở Lviv có cần gì không bạn bà ở đây có thể giúp, nhưng mình cảm ơn không cần gì. Mọi thứ Đại Sứ quán đều có thể tự giải quyết được.

Tiếp tục nhờ Leokadia giúp đỡ cho đoàn Mariupol ở Zaparoje vì ở đây không còn ai người Việt. Đến lúc liên lạc được với bà Antonina thì đoàn cũng đã đến được một chỗ nghỉ tập trung cho những người sơ tán ở một shopping mall Ipicenter nào đấy. Ít nhất là cũng có chỗ để nghỉ rồi. Bạn giúp có thể đi luôn tàu từ Zaparoje đi Lviv nhưng đoàn lại còn đi Dnipropetrovsk để đón ai đấy nữa. Thời buổi chiến tranh cứ rong rảnh nhau thế này. Hoàn toàn có thể để cho cháu đấy tự đi một mình lên Lviv. Người Việt mình khổ thế đấy, trẻ con không lớn được. Lớn rồi tự lập rồi mà vẫn như trẻ con. Ở Dnipro thì bạn lại không thể giúp lên tàu như giúp ở Zaparoje được.

Thứ Năm, ngày 17/3/2022

Đoàn thứ 2 từ Mariupol do Thứ dẫn đầu cũng đã đến được Zaparoje.

Bực với Phương quá. Đăng lời thỉnh cầu của một gia đình ở Mariupol lên trang Người Việt Kyiv. Đưa lên đây ai giúp được? Mà thư gửi cho Đại Sứ quán sao không chuyển cho Đại Sứ quán mà lại đưa lên mạng? Khi mình hỏi thì báo có báo cho Lân và Hậu. Nhưng thực tế đều là báo sau khi đã đưa lên mạng. Thậm chí sau cả khi mình hỏi. Nói dối không biết đường nói dối. Vì chụp ảnh đoạn hội thoại thì thấy rõ là nhắn cho Lân 5h45 trong khi mình nhắc là lúc 5h. Đưa những tin thất thiệt như thế này chỉ làm cho mọi người thiếu thông tin nghĩ Đại Sứ quán không cố gắng. Mình nói thẳng đây là kích động chứ không phải giúp đỡ gì cả. Nhắn tin cho Bằng Chủ tịch để Bằng có cách nói dân Kyiv với nhau. Bằng bảo ông Phương đảng viên anh cứ theo đường đảng mà xử lý. Cuối cùng, mình phải nhắn tin với tư cách bí thư yêu cầu Phương rút ngay status về gia đình Hà ở Mariupol. Ông đây mà không rút sau chiến tranh sẽ yêu cầu kỷ luật thật.

Thứ Sáu, ngày 18/3/2022

Gặp Đại sứ Kazakhstan tại trụ sở của Đại Sứ quán. Họ có Lãnh sự danh dự ở đây nên chắc làm văn phòng chung với LSDD. Ở đây cũng có nhà hàng nên ông tiếp mình luôn ở quán cà phê ở đó. Đại sứ Kazakhstan rất ngạc nhiên là tùy viên quân sự Việt Nam đi cùng tùy viên quân sự Kazakhstan đến Lviv nhưng không dừng lại ở đây mà đi tiếp Uzgorod, trong khi đó Đại sứ Việt Nam đang nằm ở Lviv. Đối với họ Đại sứ ở một nơi Tùy viên quân sự ở một nẻo thời chiến tranh là rất lạ. Lạ với bạn nhưng chẳng có gì lạ với ta cả. TVQS lấy lý do không tìm được nhà (có tìm đâu mà báo không tìm được?!) để đến Uzgorod, thành phố nằm luôn sát đường biên giới để có gì một

phát là nhảy sang được Slovakia luôn. Nói theo ngôn ngữ thời nay “dại thế quê tôi đây.” Chiều về làm điện cho C2 để báo cáo thực tế đây cho C2.

Ở chỗ Đại sứ Kazakhstan gặp bình luận viên chính trị Buzarov. Có vẻ là nguồn thạo tin. Ông ta hóa ra cũng đã từng viết cho Vietnamnet. Nên khi ông gửi ảnh cho phóng viên Vietnamnet, phóng viên nói luôn “ĐS Thạch, người làm rất nhiều cho người Việt.” Hóa ra công sức của Đại sứ cũng được cộng đồng đánh giá, nhất là các bạn phóng viên theo dõi về chiến sự Ucraina. Có một lúc nào đó, ai đây khuyên mình là nên dọn bớt bạn trong danh sách vì người ta không tương tác. Một số phản hồi ngay chúng tôi không tương tác nhưng chúng tôi vẫn theo dõi. Thực ra Facebook mình xem như một tờ báo, chỉ cần bạn đọc đọc, không cần đồng ý/đồng tình.

Hôm nay kỷ niệm 8 năm ngày Crum sáp nhập vào Nga. Người ta đồn đoán Putin sẽ có bài phát biểu ở sân vận động Luzniki. Cuối cùng thì cũng vượt được tường lửa để vào xem TV của Nga. Nhưng chỉ một lúc lại bị chặn. Xem trên đây mới thấy người Nga đổ đến ủng hộ Putin cũng đông. Không biết có phải đưa đưa đến để tuyên truyền không, nhưng kín sân vận động. Hỏi Đại sứ Khôi xem có thông tin gì không. Khôi bảo vẫn chưa thấy phát biểu.

Lão Phương hôm nay còn cãi là gia đình có người nhà ở Mariupol gửi lời cảm ơn. Không có mình đi tìm thông tin thì có thông tin gia đình đây để mà cảm ơn vào mắt. Đã không biết lại vẫn còn cố cãi.

Thứ Bảy, ngày 19/3/2022

Sáng đoàn Mariupol đến để làm giấy tờ cho một số người. Xong rồi mình ra ga tiễn đoàn sang Ba lan. Đây là đoàn đầu tiên mình ra tận ga tiễn vì Mariupol xứng đáng được dành tình cảm hoàn toàn khác với người sơ tán từ các vùng khác đến. Đến

chiều đoàn đến nơi an toàn. Thế là đoàn đầu tiên của Mariupol đến nơi an toàn. Đoàn thứ 2 đang trên đường đến Lviv rồi. Nhóm thứ ba có 5 người cũng đã rời Mariupol. Không đủ chỗ ngồi nên nhà Hà Thủy 3 người không đi được. Nhưng mình sợ Zaparoje không còn an toàn để họ đến đây nên nhắn tin hỏi bà Leokadia xem tình hình ở đây thế nào. Không thấy bà trả lời.

Gặp bình luận thời sự Andrei Buzarov ở Caphe. Buzarov hẹn ở quán caphe Gazda, có cái xe oto quảng cáo đắp trên người toàn là thảm. Từ hồi ở Iran cứ thấy thảm là thấy mê. Nên cái oto quảng cáo cho quán này cũng làm mình ấn tượng. Buzarov cho mình xem một bản đồ thấy Nga bây giờ chiếm đến gần 1/3 Ucraina. Dường như Nga chỉ cần tấn công một thời gian ngắn nữa là sẽ chiếm hết Donbas và sẽ chiếm đến 2/5 nước Ucraina. Có lẽ đến lúc đây là họ sẽ dừng để đàm phán. Chiến trường bao giờ cũng quyết định cuộc chiến.

Gặp Buzarov mới thấy nội bộ Ucraina phức tạp, mới có tin hiệu là chính quyền có thể thỏa hiệp với Nga mà phe Poroshenko đã lên tiếng phản đối. Cựu Bộ trưởng Quốc phòng thời Poroshenko cho rằng chính quyền đang “đầu hàng” Nga. Arestovich phải đáp trả bằng việc tổ chức Bộ trưởng Quốc phòng là người khi tại nhiệm đã phá tan toàn bộ nền tảng quốc phòng của Ucraina. Mình không có người để theo dõi các tin như thế này. Bản thân mình cũng không đọc được. Thử giao cho Valia làm xem có sọi thông tin nào không.

Chủ Nhật, ngày 20/3/2022

Em Hoa bên VTC nhắn tin trên FB nói em đang chuẩn bị cho chương trình tình nghĩa đồng bào trong đợt sơ tán này và muốn mình trả lời giúp cho một số câu. Mình nói luôn là để mình giới thiệu 2 người ở 2 địa điểm quan trọng là anh Khánh ở Lviv và Huy ở Moldova. Đây là 2 nơi mà người Việt từ Ucraina phải qua để đi sang nước thứ 3. Nhưng sau đấy một lúc

Hoa tâm sự là tìm người lên trường quay khó quá, “toàn đùn đẩy nhau”, “anh là người ở tận nơi làm đủ mọi việc thiết thực mà còn bị soi.” Minh hiểu là BNG người ta đùn đẩy nhau. Họ khôn lắm chẳng phải dễ ăn rồi có khi lại bị vạ miệng. Tốt nhất là tránh. Chẳng hiểu tinh thần trách nhiệm của họ những lúc như thế này ở đâu. Họ lên hình ra sân bay, ra biên giới đón đồng bào tặng hoa, nhưng nói trên TV để người dân hiểu hơn về công việc của Ngoại giao thì họ đùn đẩy. Thấy em Hoa khó khăn mình bảo nếu không tìm được người thì anh làm cũng được. Xây dựng hình ảnh, làm PR cho ngành ngoại giao, cho công tác bảo hộ công dân là ở những chỗ như thế này. Trong khi đấy, kể từ lúc đón người đi sơ tán sang Ba Lan sang Rumani, Bộ thành lập hẳn một nhóm Tuyên truyền bảo hộ công dân trên nền tảng Viber để thông tin trong nhóm về vấn đề tuyên truyền. Cuối mỗi ngày đều tổng kết đón được bao nhiêu người để đưa lên bản tin. Đặc biệt là các Đại sứ được dịp PR đi đón bà con chụp ảnh. Chuyến máy bay đầu tiên Thứ trưởng Phạm Quang Hiệu bỏ cả buổi họp đang chủ trì để ra sân bay đón bà con (cuộc họp do UBNV chủ trì mới các Đại sứ và đại diện các Hội người Việt ở các nơi)! Lên hình thì nhanh thế, mà sao lên TV để nói về công việc lại đùn đẩy nhau?! Một lớp lãnh đạo và cán bộ ngoại giao không hiểu công tác PR là làm gì. Không phải đơn giản đưa hình ảnh lên truyền thông là PR. Mình phải biết nói, biết kể về các hoạt động của mình! Thảo nào mà người ta nhận xét FB của các cán bộ ngoại giao chỉ là nơi để khoe ảnh.

Đại sứ AC mời mình tham gia ăn trưa với Đại sứ P. Đến nơi có thêm Đại sứ U. Suốt 2-3 tiếng đồng hồ, tha hồ chủ đề trao đổi. Nhưng cái ấn tượng nhất đối với mình là việc tất cả các Đại sứ đều thống nhất là lãnh đạo Ucraina rất non nớt (not matured) người ta lúc nào cũng nghĩ đen là đen, trắng là trắng. Trong chính trị làm gì có đen là đen, trắng là trắng. Chính vì lãnh đạo non nớt nên dễ bị Mỹ dắt mũi. Mình hỏi Mỹ dắt mũi

thế nào. Thì ông thấy các đại sứ phương Tây lúc nào cũng có ý kiến tập thể về vấn đề này vấn đề kia. Cả Đại sứ U và AC đều có kinh nghiệm của “cách mạng màu” và thấy Mỹ triển khai cách mạng màu ở Ucraina ở đây chẳng khác gì ở các nơi khác.

Trên nhóm LHS 80-81 vì là bạn bè cùng tuổi và nghĩ lưu học sinh cũng là có học từng trải nên mình cũng muốn đưa thêm thông tin cho các bạn, nhưng không thể nói trắng chính kiến của mình. Thấy Việt (chẳng biết học ở nước nào trong khóa mình) post đại ý là vụ bắn chọi Barabashova là của Nga và là cố tình bắn vào chỗ chẳng có tý gì gọi là mục tiêu quân sự, mình chỉ nói là mình phải chuẩn bị báo cáo và nói chuyện với 2 người ở Kharkiv, họ đến tận nơi chứng kiến. Cả hai đều bảo mình chắc chắn không phải tên lửa mà chỉ là pháo và chẳng biết có phải quân mình đánh quân ta không.

Thứ Hai, ngày 21/3/2022

Không thể tệ hơn được nữa! Thứ trưởng Phạm Quang Hiệu ký điện phê bình mình đã không thực hiện xyz và lấy ví dụ chuyện trả lời đài nước ngoài không thân thiện với Việt Nam là BBC và VOA. Thật không còn gì để nói. Chuyện trả lời BBC và VOA đã gần 2 tuần nay và phản hồi là rất tốt. Mình điện về trả lời: (i) đây mới là triển khai trên thực tế chứ không phải trên lý thuyết tư tưởng Hồ Chí Minh “dĩ bất biến, ứng vạn biến”, lấy lợi ích của Việt Nam làm bất biến mà linh hoạt trong hành động; (ii) việc trả lời trên đài địch mà hiệu quả thì bằng mấy lần trả lời trên đài ta; (iii) Việc phê bình mà không đưa ra ví dụ đã làm sai là hạn chế tính chủ động của cán bộ và nuôi dưỡng thói quen thụ động, ý lại “chờ lãnh đạo” của cán bộ. Mình không nói nhiều. Chẳng để làm gì. Nhưng 3 ý này phát triển ra thì có đến cả tiểu thuyết. Mình không làm sai, không gây hiệu quả, thậm chí lấy uy tín cho Nhà nước, cho ngành và cho Đại Sứ quán thì tại sao lại phê bình?! Đây chỉ có thể là tư duy hẹp

hồi ích kỷ của lãnh đạo. Tìm cách khép tội mình. Cùng lắm thì kỷ luật cho mình ra khỏi ngành. Nhưng liệu có dám đeo mặt mo không? Minh chẳng có gì để mất! Minh không làm to những chuyện này vào thời điểm này làm gì, nhưng rồi vài năm nữa khi những chuyện này đến công luận thì người ta sẽ giải thích thế nào với công luận đây?!

Minh dù sao cũng đã từng thân thiết với Hằng (người phát ngôn) và tránh để cho cô ấy nhận được điện của mình bất ngờ, mình nhắn tin bảo Hằng là mình rất bất ngờ nhận được điện phê bình mình do Vụ soạn và Lãnh đạo

Bộ ký; và rằng thời buổi chiến tranh không động viên nhau thì thôi lại còn phê bình nhau (vô lý). Phê bình có lý có khi vì chiến tranh thương nhau để sau. Đây vừa phê bình vừa vô lý. Hằng trả lời là sau khi đã nhắc mình rút bài, Hằng đã (cố vấn lãnh đạo) không gửi điện coi như “ra ân” cho mình. Chỉ có điện chung để nhắc nhở kỷ luật phát ngôn, nhưng sau đấy mình vẫn trả lời báo nước ngoài nên bây giờ phải có điện nhắc nhở. Nghe thì rất là có lý nhưng cái quan trọng nhất là mình sai gì thì Hằng không nói, toàn là “các cụ yêu cầu”, và rằng các nguyên lãnh đạo, rồi các cơ quan báo chí, rồi họp nội bộ đều nói. Nói như thế này chẳng thuyết phục được mình. Ừ thì mọi người có ý kiến nhưng sai cái gì ở đâu?! Minh bảo Hằng mình cũng mong là các cụ nghe được lời giải thích của mình. Câu chuyện cũng chỉ dừng ở đây. Nếu chỉ ra mình sai ở đâu thì có kỷ luật mình cũng sẵn sàng.

Kể chuyện cho Xuân. Xuân bức lắm. Mọi khi những lúc như thế này hay khuyên mình bình tĩnh nhưng lần này còn bảo mình điện những câu còn mạnh hơn. Minh đã đề chữ “những người báo cáo anh” là để không phê phán trực tiếp Hiệu là người ký. Chứ không thể yêu cầu “anh ký anh phải có bằng chứng” được. Xuân ủng hộ đã đành nhưng người thứ 2 biết là anh Mong cơ yếu. Anh ấy hôm trước đọc trên mạng bài phỏng

vấn BBC của mình còn khen là hay. Bây giờ ngỡ ngàng nhận được điện để chuyện cho mình là mình bị phê bình!

Sau lúc trả lời phỏng vấn em Hoa (VTC) mình cũng tâm sự là khi trả lời phỏng vấn em thì anh nói về tình người, nhưng thực ra thì anh bị người ta chơi xấu quá (chẳng có tình người trong chiến tranh gì cả). Hoa bảo em cũng hiểu vì em đi một số nước và vào một số trang cộng đồng nên em hiểu. Mình bảo cái đấy thì liên quan gì đến câu chuyện người ta tệ với anh? Hoa bảo phần lớn họ (cán bộ ngoại giao) là những người khôn lỏi, chỉ muốn nhận và hay đòi hỏi. Mình hỏi tiếp “cũng chẳng liên quan tới việc của anh.” Hoa bảo những người như thế khi không được đáp ứng sẽ sinh ra quan điểm trái chiều. Trời đất lại có người tinh tế. Cô ta là phóng viên chẳng biết nội tình ngoại giao thế nào mà cô ta cũng cảm nhận được

Quay trở lại câu chuyện nhận lời phỏng vấn của VTC. Sáng nay Hoa hỏi thế anh giúp nhé, thì mình nhận lời. Cô đấy bí rồi thì mới phải nài nỉ như vậy. Liệu rồi có lại bảo mình là vi phạm nguyên tắc thống nhất tuyên truyền chỉ để người phát ngôn nói không?! Đi ra quảng trường trước nhà hát Opera để trả lời. Khá là dài. Em Hoa nhiều lúc cũng bí và hỏi mình nhiều về tình người, về đoàn kết. Thì mình cũng phải nói thôi. Nhưng ko biết các bạn ấy rồi có cắt không. Mình nói thẳng cũng không chỉ toàn màu hồng. Có những lúc cũng tệ với nhau lắm. Lấy trộm cả máy tính và tiền bạc của cán bộ ngoại giao đang giúp mình. Rồi nhiều người lãnh đạo Hội người Việt Nam lo chạy cho bản thân có lo cho cộng đồng đâu. Có mỗi Hội người Việt Nam ở Odesa là lo cho cộng đồng nhất, có tính tổ chức nhất.

Chiều gọi điện nói chuyện với Tùng ở Vụ báo chí, vốn là người thạo tin và thân bạn Hằng. Tùng bảo nói chung là nhiều người có ý kiến về mình nhất là chuyện mình đi trượt tuyết. Chuyện cũ như trái đất. Cái này là trước chiến tranh và mình đã nhiều lần nói thẳng nếu không tin có chiến tranh thì phải có

hành động để cho mọi người yên lòng mà làm ăn. “Lên phây” chuyện trượt tuyết chỉ nhằm mục đích đẩy thì có gì là sai? Bảo tôi chủ quan? Vâng có ai nói trước được sẽ có chiến tranh không? Đến Đại sứ C, một nước thành viên NATO còn bảo chẳng tin được thông tin của Mỹ, lúc nào cũng thổi phồng, nữa là một ông Đại sứ Việt Nam chẳng có thông tin tình báo gì cả. Mình còn đưa cả câu chuyện Đại sứ Liên Xô tại Thổ Nhĩ Kỳ trong thời gian chiến tranh thế giới thứ Hai, khẳng định không có chuyện Thổ Nhĩ Kỳ tấn công Liên Xô để nói rằng các nhà ngoại giao đều dựa vào cảm nhận để báo cáo. Cảm nhận của mình từ lãnh đạo và người dân Ucraina là không có chiến tranh. Cái đấy quá rõ. Còn nếu họ sai nên mình sai theo thì có thể làm gì được nữa? Ngoại giao chỉ có thể cảm nhận được tâm lý của lãnh đạo và người dân sở tại mà thôi.

Sau đấy mình hỏi chuyện Việt, vụ phó Vụ Báo chí về cái điện gửi cho mình do vụ soạn. Việt tâm sự Việt không biết nhưng Việt thấy mình trả lời BBC và VOA đều bình thường, và “anh thông cảm bọn em bị dội từ trên xuống.” Nói thế thì hiểu rồi. Chỉ có em Hằng là không có sự thông cảm đấy. Em Hằng cùng lãnh đạo đánh mình và còn cố tìm cách để giải thích cho hành động của lãnh đạo. Lẽ ra em Hằng hoàn toàn có thể như Việt “anh thông cảm chiến tranh bọn em cũng bị dội” thì ai nói làm gì. Mình hoàn toàn không đồng ý với cách làm tuyên truyền của em Hằng. Ngày 27/2, ba ngày sau khi chiến tranh nổ ra mình đã điện về Vụ (và nói trước với em Hằng là mình điện về), kiến nghị “có gì nói nấy.” Nhưng em Hằng không nghe và làm tờ trình lên lãnh đạo. Tất nhiên lãnh đạo sẽ thông qua cách làm truyền thông của em Hằng, theo kiểu “BNG luôn quan tâm đến công tác bảo hộ công dân.” Nói như thế thì sẽ chắc khắc ra là quan tâm sao không chuẩn bị? Vậy mình phải gánh thôi. Không chuẩn bị là tại đại sứ. Tất nhiên mình không phủ nhận. Bộ Ngoại giao, ai giỏi đứng ra làm công tác chuẩn bị đi. Ngồi

ở bàn giấy nói chuyện chiến tranh, chuẩn bị vào mặt. Một khi tin vào chiến tranh không xảy ra và đặc thù bà con gắn bó với Ucraina như quê hương, nhà cửa, tài sản, công việc... Chuẩn bị sơ tán theo kiểu gì? Biết chiến tranh nổ ra ở đâu và sơ tán đi đâu mà chuẩn bị?! Trong khi đó. Đơn giản nói chúng tôi bất ngờ như cả thế giới, nhưng bây giờ chúng tôi làm một cách tốt nhất thì sao?! Quen văn hóa nói dối rồi. Nếu nói thật và làm tốt như Đại Sứ quán đã làm thì chẳng ai trách. Quay trở lại em Hằng vì hoàn toàn mâu thuẫn trong phương pháp tiếp cận nên em Hằng theo lãnh đạo “đánh” mình là logic rồi.

Đi trả lời phỏng vấn VTC về thì Hậu Hùng gọi điện. Hậu Hùng vừa đi công tác Campuchia về nên bây giờ mới gọi lại cho mình. Mấy hôm trước mình gọi Hùng bây giờ mới gọi lại. Mình hỏi Hùng đã nhận được điện của mình gửi hôm thứ Sáu chưa. Biết là Hùng chưa được đọc, nên mình nói luôn. Chiến như thế là đào ngũ. Trốn khỏi Kyiv cũng không được phép và đi Uzgorod cũng không được phép.

Hôm nay nhóm Mariupol thứ 3 đã qua Lviv. Nhóm này có Thứ, Thái là những người mình đã gặp hôm ở Mariupol. Làm cơm mời đoàn 18 người cả người lớn lẫn trẻ em nhưng đoàn từ chối. Chẳng biết tại đoàn đông quá không muốn phiền hay là đoàn có đồ ăn thật. Thôi thì ép cũng chẳng được. Cơm thức ăn nẫu rồi. Không ăn thì anh em lại phải giải quyết mất hết ngày hôm sau.

Đúng là người lao động chậm hiểu nên nhiều lúc cũng làm mình bức mình. Giải thích mãi mà vẫn hỏi và vẫn chẳng nghĩ ngợi gì. Mình làm cho cái bản sao công chứng giấy khai sinh cho 1 cháu và ghi rất rõ Đại sứ mà bố cháu vẫn hỏi thế phải ghi chức danh chứ anh?! Hết thuốc. Làm công tác bảo hộ công dân, thương bà con thì thương thật nhưng không bức mình thì cũng giới.

Hôm nay là ngày đầu tuần, nhóm về Việt Nam cũng nghỉ được 2 ngày cuối tuần rồi nên mình yêu cầu hôm nay bắt đầu phải làm báo cáo những gì diễn ra trong ngày đáng chú ý. Anh Mong cho mình tin trên báo tiếng Việt cách đây 5 tiếng là 2 bên Nga Ucraina hội đàm hôm nay online. Thế mà phòng chính trị không có cái gạch đầu dòng quan trọng này. Cũng giao cho Valia tìm thêm tin trên tiếng Ucraina. Cô ta tìm được cho bài của người thành lập tiểu đoàn Azov cho thấy mâu thuẫn trong nội bộ Ucraina. Nói cô đẩy tìm là hướng đi đúng.

Hôm nay cũng tranh luận nảy lửa với bạn Tâm. Tâm đọc status hôm qua của mình về những video clip lấy chuyện chương trình TV 24 của Lviv chiếu bộ phim về Hồ Chí Minh từ năm 2017 để nói xấu Ucraina, đánh vào quan hệ Việt Nam Ucraina. Cô ta vẫn to mồm như xưa nay. Mình lần lượt bẻ những lập luận của cô ta rằng 2 sự kiện trong 5 năm không thể là “có chiến lược” được. Cô ta bảo năm 2017 Đại Sứ quán không làm gì, mình nói không làm gì thì làm sao mà người ta gỡ được bộ phim đẩy ra khỏi trang của họ và cũng như không làm gì sao trong vòng 24h tờ Odesa Daily gỡ bài về chiến tranh Việt Nam? Cô ta quay ra bảo đâu có gỡ. Mình lại phải chỉ ra cái cô ta trưng ra không phải đường link mà là cái ảnh có từ trước. Đến lúc này cô ta mới hết lý lẽ và nhấn tin riêng cho mình là “hôm nay không hiểu sao nói nhiều thế.” Người ta đã thôi thì mình cũng thôi. Mình gỡ toàn bộ các trao đổi về vấn đề này như không có chuyện xảy ra. Thật là mệt.

Câu chuyện bộ phim về chủ tịch Hồ Chí Minh bị lợi dụng rõ ra là có tác động. Đại sứ Thành từ Úc cũng nhấn tin trao đổi về chuyện này. Khổ mọi người có thông tin đầy đủ đâu. Cái mình báo cáo về Vụ báo chí thì Vụ báo chí lại không thông tin nên thông tin trên mạng rất là một chiều. Chính vì thế mà mình phải đưa mấy dòng lên Facebook làm rõ để mọi người có thông tin.

Hôm nay thật là nhiều chuyện xảy ra nhưng có một câu chuyện thật sốc và nói đến bản chất của cuộc chiến tranh này. Anh Khánh kể chuyện, một nhóm người Kharkiv ở nhờ nhà của một người Lviv và khi ra đi để lại mảnh giấy “vì bọn mày mà chúng tao phải đi sơ tán.” Không phải người Kharkiv vô ơn mà người ta nói lên một thực tế. Người miền Tây quá khích đòi vào NATO nên mới có cuộc chiến này. Nếu họ không quá khích không đẩy cả Ucraina đi theo con đường này thì đâu có chiến tranh.

Mình đưa câu chuyện này lên mạng LHS 80-81 để cho mọi người thấy thực tế cuộc sống. Nhưng một bạn tên Đức nào đấy nói thế tại sao người đẩy từ Kharkiv không sang Nga mà đi về phía Tây. Chuyện ở phía Tây hấp dẫn hơn thì không có gì ngạc nhiên, nhưng vì sự hấp dẫn đấy mà đẩy cả đất nước vào cuộc chiến thì có nên không?! Mình cũng không định tranh luận nữa. Thử đưa ra cho bạn bè là những người có học có kinh nghiệm để có thêm thông tin nhưng cách phản ứng như thế chứng tỏ nhận thức kém lắm. Nhóm này có một số người cảm tính và “to mồm” quá. Không đủ bình tĩnh để nghe nhìn lại vấn đề. Những người khác hoặc không quan tâm, hoặc không hiểu lắm, hoặc hiểu nhưng nghĩ im lặng là hơn. Tóm lại, một diễn đàn như vậy thì cung cấp thông tin cho họ cũng chẳng để làm gì. Thậm chí một số còn lợi dụng để bôi bác mình. Quyết định để ẩn Nhóm này cho đỡ bực mình; và người ta cũng không có cơ hội để nói về mình. Vài ngày là chán ngay thôi mà.

Tuyển báo trong đoàn của Mai còn có thêm nhà Tùng 4 người. Thế là có thêm 4 người nữa thoát khỏi chảo lửa Mariupol. Hôm nay Nga ra tối hậu thư hạ vũ khí đến 9h sáng. Nhưng quân Azov vẫn không đầu hàng. Chắc chiến sự ở đây sẽ ác liệt. Hỏi Buzarov có thông tin gì không. Trả lời 50/50. Thế thì Nga dứt. Bây giờ thời gian là rất quan trọng mà còn 50/50 thì chưa chắc đã xong được rồi.

Thứ Ba, ngày 22/3/2022

Hôm qua sốt ruột chuyện viện trợ nhân đạo cho Ucraina nên mới nhắn tin hỏi Hải, Vụ trưởng Vụ châu Âu, Ban Đối ngoại TW. Hôm nay Hải mới trả lời là hôm qua là hết hạn trả lời của Bộ Ngoại giao về công văn góp ý của Ban Đối ngoại về việc đề Hội Chữ Thập Đỏ làm đầu mối cho việc viện trợ nhân đạo cho Ucraina, nhưng BNG chưa có câu trả lời. Hôm qua Việt, Vụ phó Vụ TTBC cũng nói có công văn mời đi họp gấp về chuyện này nhưng không đi được và không biết có ai đi không. Tóm lại, cuộc họp hôm qua của BNG là để trả lời công văn của BDN. Như thế may ra hôm nay có câu trả lời. BDN lúc đó mới làm tờ trình gửi Thường trực Ban Bí thư và sau đấy BBT mới có ý kiến. Tóm lại có nhanh cũng hết tuần này mới có quyết định về việc viện trợ nhân đạo cho Ucraina. Coi như may ra một tháng sau cuộc chiến thì sẽ có quyết định. Việc này lẽ ra phải chuẩn bị trước cả rồi. Đến khi có điện đàm giữa BTNG Việt Nam với BTNG Nga và Ucraina xong là triển khai luôn. Nhưng lại chờ có điện đàm xong thì mới bắt đầu thì thua rồi.

Bà Leokadia nhắn tin nói mấy hôm vừa rồi không có Internet nên không liên lạc được và hỏi tình hình mọi người thế nào có cần giúp gì không. Mình cảm ơn nói mọi người đã đến nơi an toàn. Hỏi bà contact của bà Antonina để cảm ơn. Bà Leokadia nhắc nếu có viện trợ nhân đạo ông nói tôi để tôi giúp chuyển đúng đến địa chỉ. Thật là buồn. Một tuần trước mình nghĩ sẽ có. Nhưng một tuần trôi qua chẳng có gì cả. Đành phải đổ lỗi cho “hệ thống quan liêu” chứ còn cho cái gì bây giờ. Mà đúng là quan liêu thật. Tất cả cứ theo tuần tự làm, mà cơ chế thì biết bao nhiêu “cửa”; Đúng theo kiểu “dân có cần nhưng quan không vội, dân có vội dân lợi dân đi.”

Sáng TVQS gọi điện hỏi “tình hình Đại Sứ quán thế nào.” Mình bảo bình thường, ½ Đại Sứ quán về Việt Nam rồi. Cậu ta

bảo thế thì chắc có chỗ rồi em chuyển đến đây. Cậu ta làm như ½ Đại Sứ quán chuyển đi mới có chỗ cho phòng TVQS. Mình nói trả chỗ ở rồi. Nếu đến thì nhờ mọi người tìm hộ cho chỗ ở. Tóm lại, chắc sau khi nói chuyện với mình thì Hậu Hùng làm việc thế nào đấy và yêu cầu TVQS chuyển về Lviv. Hôm thứ Sáu tuần trước mình cũng đã điện rồi. Chắc hôm qua mới nhận được để xử lý. Đúng là tưởng khôn nhưng thành dại. Đến đây thì đã có người phục vụ, có cơm nước có rượu để uống. Ở đằng kia vừa thui thui lại vừa bị lộ ra là kẻ đào ngũ sợ chết.

Hôm nay trong nhóm Báo Quốc tế chúc mừng H vào tập sự cấp vụ. Cô bé đánh máy cho Báo Quốc tế bây giờ cũng vào đến tập sự cấp vụ. Nhiệm kỳ sau khéo lại Đại sứ ở đâu đấy chứ chẳng chơi. Cũng mừng cho H, nhưng thấy cán bộ cấp vụ BNG càng ngày càng kém quá. Làm sao đủ tầm để xử lý các công việc tầm quốc gia, quan hệ giữa Việt Nam với các nước. Mà so sánh H với MH thì MH được đào tạo hơn, lại về Thanh tra trước cả H. Chẳng hiểu công tác cán bộ kiểu gì nữa. Mặc dù cả 2 đều là đứa mình quý.

Sáng em Sông Hoàng (Báo Đại đoàn kết) rồi sau đó em Đoàn Hương báo Tuổi trẻ cứ đòi phỏng vấn mình. Lúc đầu mình cũng nể nang đồng ý với em ĐDK nhưng sau thấy cũng chẳng nên vô tình chọc người ta làm gì. Người ta lại thấy mình vẫn “đăng đàn” tưởng mình “chơi” người ta; quyết định bảo với em ấy là mình không trả lời phỏng vấn được. Cô bé cứ thuyết phục này nọ, thậm chí còn bảo sẽ chỉ là những câu hỏi liên quan đến tình người... Mình đâu ngại bất cứ câu hỏi gì. Nhưng người ta có cần biết là câu hỏi gì và trả lời hay dở ra sao đâu. Họ chỉ thấy xuất hiện là ngựa mất họ rồi. Nếu để ý đến đúng sai họ đã không làm cái điện phê bình mình và lấy lý do đài BBC và VOA. Cuối cùng mình bảo 2 “cô bé” là nếu báo bọn em làm công văn đến BNG và BNG đồng ý thì anh trả lời. Thật là ngược đời. Đại sứ đặc mệnh toàn quyền nhưng việc đơn

giản nhất là trả lời báo chí về công việc của mình về đóng góp của Ngoại giao mà không được trả lời. Điện hôm đầu tháng 3 ghi rõ tất cả để người phát ngôn trả lời nên khi mình trả lời BBC và VOA thì bị coi là vi phạm. Cái cần làm làm rồi. Chẳng việc gì phải chọc thêm làm gì nữa. Họ không giữ uy tín cho ngành mà họ làm lãnh đạo, tại sao mình phải nhảy ra làm?! Trả lời đâu phải vì mình mà là vì ngành chứ.

Sáng nay ngủ dậy còn nhận được nhắn tin của em Hằng người phát ngôn “em không hiểu tại sao anh vẫn không thực hiện lệnh của LDB; anh điện về như thế có phải anh bị stress quá không.” Mình quyết định không trả lời. Trả lời thành đôi co. Mình chẳng có gì phải stress cả. Lần trước, anh Mong là cán bộ cơ yếu, khuyên mình không nên trả lời. Nhưng khi chuyển điện của mình về cũng thấy mình viết nhanh và hay quá. Một người viết nhanh và hay thì làm sao đang bị stress được. Cô ấy với tư duy sáo mòn của mình không thể hiểu được điều mà một người bình thường có thể hiểu. Người ta thấy hay còn cô ấy thấy đấy là kết quả của stress! Mình không làm gì không thực hiện quyết định của LDB theo cái điện hôm qua cả. Mình chỉ giải thích tại sao mình đã trả lời BBC và VOA và không hề nói mình sẽ tiếp tục trả lời báo chí. Vậy tại sao lại nói mình tiếp tục chống lệnh. Giải thích cái cũ chứ có làm tiếp đâu, mặc dù làm tiếp mới là đúng?!

Chiều đi mua mấy đồ quần áo. 1 tháng nay kể từ khi chiến tranh mình có đúng 1 cái quần bò và một cái áo chui có cổ và một đôi giày lông. Trả lời phỏng vấn bao nhiêu lần vẫn một bộ như vậy; đi gặp tiếp xúc bao nhiêu lần cũng một bộ. Tất nhiên ở nhà thì không mặc nhưng ra ngoài đường là luôn luôn một bộ đấy.

Đi ra ngoài đường, thấy lạ rất đông xe cộ. Tất cả mọi thứ như không có chiến tranh. Tỷ giá đô la mua vào bán ra chỉ chênh nhau có 70 xu. Trong khi trước kia phải chênh nhau 10

đồng (gần 30%). Hôm trước hỏi anh Huy có phải triệu chứng của mọi thứ chuẩn bị kết thúc không. Anh Huy bảo đấy là do họ dùng tỉ giá cố định. Hôm nay anh Huy cũng gọi điện hỏi tình hình. Anh bảo đồng rúp đi vào ổn định từ 130 đối 1 USD xuống 100, như vậy là xã hội đã qua giai đoạn hoảng loạn. Nếu Trung Quốc và Ấn Độ còn ủng hộ Nga thì nền kinh tế Nga sẽ điều chỉnh chứ sẽ không “chết.” Ấn Độ đến giờ này vẫn kiên định ủng hộ Nga. Chính sách rõ ràng chứ không như Việt Nam chạy giữa hai nỗi sợ: sợ Nga và sợ phương Tây.

Đọc tin thấy Slovakia có vẻ khá ủng hộ Ucraina nên liên lạc với Marek. Đại sứ đang ở Thủ đô và sẽ sang Uzhgorod chứ không đến đây. Cũng hơi tiếc. Nếu đến đây thì mình đã có thể hỏi thêm. Qua whatsapp thì không hỏi được rồi.

Hôm nay rộ tin Belarus có thể tham gia vào cuộc chiến về phía với Nga. Mình bảo anh Khánh nếu mình là Lukashenko mình cũng làm như vậy. Nga thua thì đến lượt Belarus bị ép. Thế thì giúp Nga chính là giúp mình.

Tuyển sang Ba Lan như thế là cũng 3 ngày rồi. Vẫn chưa được Đại Sứ quán thu xếp cho về nên sốt ruột bảo mình nói với Đại Sứ quán tại Ba Lan. Khổ thế những chuyện này nói rất khó. Hôm trước trong nhóm chung mình đã đề nghị là đã có tiền lệ Moscow giải quyết cho bà con về, vậy Ba Lan cứ thế mà làm. Bây giờ nói trực tiếp nữa thì thành can thiệp. đành bảo Tuyển cứ đến trực tiếp Đại Sứ quán để trình bày xem thế nào.

Thứ Tư, ngày 23/3/2022

Hôm nay tròn 28 năm ngày cưới. mới 1-2h sáng đã thấy Jim nhắn tin chúc mừng. Lúc đấy bên Mỹ còn là ngày 22. Jim quá là quan tâm và chu đáo với mình. Tìm mãi mới ra cái ảnh mà mình ưng. Làm status cảm ơn Xuân. Đúng là những lúc khó khăn nhất em luôn hỗ trợ anh. Con người hết lòng vì chồng con. Mình thật là may mắn. Bức ảnh cũng có hồn, Đại sứ lại trong

chiến tranh nên cũng nhiều người còm chúc mừng.

Sáng ngủ dậy thấy Đại sứ Cuba gửi cho đường link một bài báo hay. Vấn đề không phải là theo nhà nghiên cứu quân sự Mỹ, Nga thắng, mà là vấn đề họ cũng thấy cuộc chiến là kết quả của việc dùng Ucraina để thay đổi chính thể ở Nga. Nỗ lực này theo họ là đang thất bại. Minh ngay từ đầu đã nghĩ lẽ ra Mỹ phải bắt tay với Nga để tập trung vào Trung Quốc. Đi làm việc ngược đời là bỏ ưu tiên chính đi đánh thắng có thể là đồng minh của mình. Cũng gửi lại bài này vào nhóm LHS80-81 nhưng đúng là những người amateur, chẳng ai đọc cái gì cả mà chỉ thích lớt phốt rồi phán. Bây giờ thì thôi ngay cả cung cấp thông tin cho nhóm này cũng thôi. Những người đến đọc cũng lười thì chẳng nên cung cấp làm gì. Stereotype, suy nghĩ một chiều quen rồi. Buồn cho trí thức Việt Nam. Tường lớp này còn khá. Nhưng nghĩ kỹ lại cũng phải thôi. Những năm 1980s đi buôn là chính, lên lớp lớt phốt, thi thì quay cốp. Lúc đấy Liên Xô Đông Âu đều là đạo đức giả,thoái trào. Về nhà thì mạnh ai nấy chạy, làm gì có gốc nữa. Thôi không phải lẩn tẩn nữa.

Hôm nay đến meet với ông anh Vương Thừa Phong. Ông anh cứ vắn mình cái tin như kiểu VinUni giúp Ucraina có đưa lên trên trang Web Đại Sứ quán không, rồi người Ucraina có biết không; hội hữu nghị của họ có đề nghị mình gì không...? Đúng là tin kiểu VinUni giúp Ucraina mình chẳng đưa lên trang của Đại Sứ quán vì đưa phải có nguồn ban đầu, “primary sources”, cái này Đại biện của Ucraina nhấn đề nghị mình đưa lên mạng. Mình đưa lên một câu trên trang FB của mình thôi. Đưa lên trang Đại Sứ quán phải cái gì chính thống. Đến một bạn FB cũng bảo có 3 tháng học bổng hẻo quá. Còn chuyện Hội Hữu nghị có liên lạc không, ông anh cũng là tư duy Việt Nam quá. Mỗi ở Việt Nam thì Hội Hữu nghị cũng chẳng khác gì một cơ quan nhà nước. Ở các nước khác hội là tổ chức xã hội, có phải nhà nước đâu mà người ta đặt vấn đề với mình?! Cuối cùng

mình bảo với ông anh “em chỉ quan tâm đến viện trợ nhân đạo của chính phủ.” Đại sứ Ucraina 10 ngày trước còn quan tâm hỏi ĐSVN bao giờ thì có viện trợ nhân đạo, từ bấy đến nay chẳng thèm hỏi nữa rồi. Trong chiến tranh của mình người ta cũng là một bộ phận của Liên Xô giúp đỡ Việt Nam, bây giờ họ có chiến tranh đến một tháng không thấy động tĩnh gì. Mình là họ mình cũng chẳng thèm. Nhất là khi họ được cả phương Tây ủng hộ. Đến viện trợ nhân đạo của Trung Quốc mấy ngày trước họ còn trả lại không thèm nhận. Tất nhiên việc trả lại không thèm nhận của họ là sai. Nhưng mặt khác cũng cho thấy là họ chẳng phải thèm thường cần thiết lắm.

Mình hỏi ông anh là thế anh thấy bây giờ chưa có viện trợ nhân đạo là bình thường à? Ông anh tỉnh lắm bảo vấn đề là tế nhị cần phải cân nhắc. Ai chẳng biết là tế nhị vì đây là cuộc chiến giữa hai người anh em đều là bạn của Việt Nam. Người ta đánh nhau mà vẫn còn tránh các khu dân cư, thậm chí còn đưa người dân của đối phương đi sơ tán. Vậy thì có gì mà phải cần cá?! Mình chẳng điện về nữa. Điện về thì người ta sẽ bảo mình là sẽ có/sắp có; và có khi còn bảo mình “không dạy đi vén váy.” Nhưng quả thật không thể chấp nhận được với sự muộn màng này.

Ông anh bảo đang đề xuất nâng cấp điện đàm lên cấp Tổng thống với Chủ tịch nước. Điện đàm mà nói đi nói lại những câu sáo rỗng thì bạn đâu cần. Đến cả 2 tuần rồi mình đề nghị là nói rõ 2 ý kêu gọi chấm dứt chiến tranh, rút quân (thỏa mãn yêu cầu của Ucraina) và kêu gọi các bên quan tâm đến lợi ích của Nga (đảm bảo yêu cầu của Nga). Nếu rõ ràng như thế thì ai nói được Việt Nam. Nhưng ở nhà vẫn kiên trì nói rất máy móc “giải quyết hòa bình các xung đột theo luật pháp quốc tế, tôn trọng chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ.” Chẳng đáp ứng được Ucraina là chấm dứt chiến tranh và cũng chẳng đáp ứng được yêu cầu của Nga là tôn trọng lợi ích an ninh của Nga. Bài của mình là

tôn trọng cả hai và đá quả bóng sang NATO và Mỹ. Cái này thực ra là Trung Quốc cũng đã làm rồi có gì phải sợ đâu. Nhưng ở nhà cũng ko dám. Thôi chịu.

Thứ Năm, ngày 24/3/2022

Hôm qua gửi cho Cựu Đại sứ EU và Bỉ tại Việt Nam Bruno Angelet link của bài phỏng vấn. Sáng nay Bruno trả lời thì mình hiểu tờ đấy khá biased. Còn Fox thì tất nhiên là biased rồi. Nhưng ngay cả khi họ có biased đi nữa, một bộ phận phương Tây cho rằng Mỹ và phương Tây dùng Ucraina như con bài chống Nga. Bruno bảo đang tháp tùng Thủ tướng đi họp với Biden... mình bảo “làm ơn mang hòa bình.” Bruno rất ngoại giao trả lời “tôi nghĩ tất cả trong tay Kremli.” Thôi không tranh luận. Vì nếu cho rằng đẩy NATO đến sát biên giới Nga là việc bình thường thì không còn gì để tranh luận. Chiến tranh là cái không tránh khỏi.

Sáng ra anh Huy nhắn tin là Nga nói đưa một đoàn 26 người ra khỏi Mariupol bao gồm người Việt Nam và Jordani. Mình thông báo trên hóm viber LDB-Ucraina và nhờ Moscow kiểm tra hộ. Nhưng đến tối mình hiểu là Lâm chưa hiểu ý. Cậu ta cứ nói chuyện đoàn 3 người nhà Lâm hay đoàn nhà Nam có liên quan gì đâu?! Nhà Lâm sáng nay mới ra khỏi Mariupol nhà Nam ra hôm qua nhưng là không đi theo đoàn. Vậy phải kiểm tra đoàn 26 ng kia có thật hay không và có Việt Nam không. Logic đơn giản là vậy, nhưng anh em nhiều khi cứ nhìn cây không thấy rừng. Mình nói nếu kiểm tra và phối hợp với cả Đại Sứ quán Jordani ở Moscow không có thì là Nga “làm màu.” Cán bộ của ta như vậy. Trình độ 2 con dê qua cầu biết làm thế nào được?!

Hôm nay tiễn thêm một đoàn hơn 10 người nữa của Mariupol sang châu Âu. Trong đấy có 2 thanh niên hôm trước đi ở biên giới với Hung bị phát hiện là có hộ chiếu Ucraina. Bỏ

cậu ta cứ bảo hàm ơn mình cả đời. Có gì đâu mà hàm ơn. Việc giúp công dân là việc của Đại Sứ quán, và trước tiên là của Đại sứ. Tất nhiên cũng không ít trường hợp lợi dụng để kiếm tiền. Thậm chí cái đấy còn ăn vào máu của nhiều cán bộ ngoại giao.

Sáng đi gặp Đại sứ M. Đại sứ M cũng thừa nhận là Ucraina không mềm dẻo. Mình bảo Moldova mềm dẻo hơn nhiều nên thành công và hỏi tại sao Ucraina không mềm dẻo. Đại sứ M trả lời có lý “trong một xã hội chỉ cần 15% to mồm là xã hội đi theo những người to mồm đấy vì những người mềm dẻo người ta không nói.” Trong xã hội Ucraina phần miền Tây muốn gắn với châu Âu rất mạnh mẽ nên cả xã hội Ucraina đi theo hướng cứng rắn và thiếu mềm dẻo. Điều này giải thích tại sao gia đình ở Kharkiv khi ra khỏi nhà để lại mảnh giấy cho chủ nhà ở Lviv “vì bọn mày mà chúng tao phải sơ tán.” Đại sứ M kể câu chuyện, có người Ucraina đi ra khỏi nhà người Moldova sau khi ở nhờ lấy luôn cái TV và để lại mảnh giấy “vinh quang thuộc về Ucraina.” Đúng là vui thật. Đây cũng có thể là câu chuyện đùa, nhưng ngay cả đùa nó cũng rất ý nghĩa.

Từ khi chiến tranh chưa bao giờ vui như tối nay. Đang ngồi ăn tối thì thấy phát biểu của Tổng thống Mỹ trên nhóm Telegram, ngược lên thì thấy phát biểu của tổng thống Ucraina Zelenskyy. Phát biểu của tổng thống Mỹ lẫn tổng thống Zelenskyy đều cho thấy cửa hòa bình đã bắt đầu hé. Biden nói là việc nhượng bộ lãnh thổ là việc của Ucraina. Như thế có nghĩa là bật đèn xanh cho Ucraina nhượng bộ. Còn Zelenskyy nói Ucraina cũng không thể chiến đấu năm này sang năm khác. Ucraina muốn và có quyền sống trong hòa bình. Nói như thế là cả hai sẵn sàng cho thỏa hiệp cho hòa bình rồi. Mình làm ngay điện về nhà. Ở nhà thứ nhất là chẳng ai theo dõi sát các phát biểu và chẳng ai có đủ mẫn cảm để hiểu chuyện đó. Sáng mai mới có tin và lúc đấy vụ mới báo cáo. Lãnh đạo Bộ bây giờ làm gì có thời gia mà trực tiếp xem tin và trực tiếp đánh giá. Kiểu

gì thì mai điện của mình cũng sẽ được đề ý. Nhiệm vụ của Đại sứ tại chỗ là vậy. Hiểu vấn đề và phát hiện vấn đề. Nhưng khổ nỗi nhà chỉ thích nghe cái họ muốn nghe thôi. Chuyện tuyên truyền mình báo cáo có nghe đâu, thậm chí còn đang mài dao kỹ luật mình.

Hôm nay lần đầu tiên đi bơi từ khi chiến tranh đến giờ. Âu cũng là biểu hiện “bình thường” của cuộc sống. Chẳng có cuộc chiến nào giữa chiến tranh mà bể bơi lại mở. Đánh nhau trong gia đình nó khác hẳn đánh nhau giữa những kẻ không đội trời chung. Họ đánh những chỗ cần đánh, nhưng vẫn để mọi người sinh hoạt một cách bình thường nhất. Vài hôm trước mình viết một status trên FB “cuộc chiến tranh kỳ lạ” nhưng không phải ai cũng hiểu thông điệp đấy. Chỉ có một cậu hiểu và nói “mong sớm hiểu nhau” mà kết thúc cuộc chiến. Hội LHS 80-81 gần 60 tuổi đầu vẫn còn ngây thơ hỏi sao người ta chạy về phía Tây mà không chạy về phía Đông. Chạy về phía nào là câu chuyện khác. Kẻ “xâm lược” giúp người dân đối phương chạy về phía đối phương mới là lạ; kéo chạy về phía mình là bình thường. Nhưng người sơ tán từ Mariupol mới là nhân chứng của những câu chuyện đấy. Những người ngoài cuộc nghe tuyên truyền của các bên làm sao hiểu được. T lúc nào đấy đã nhắn cho mình “cuộc chiến bản thủ lắm.” Cậu ta ở bên Ucraina thấy cảnh Azov vào trong dân để tránh đạn thì cậu ta hiểu. Vì sao mà có chuyện tấn công bệnh viện và rạp hát. Nếu không có lính trốn trong đấy thì đã không thành điểm bị tấn công. Ba ông ngồi anh hùng bàn phím đâu hiểu chuyện đấy.

Bà Leokadia nhắn tin bảo hình như ở Hà Nội mọi người quyên góp tiền ủng hộ Ucraina và có ý nhờ mình nói với Đại biện để Đại biện chia sẻ một phần cho tổ chức của bà ấy. Tất nhiên là mình nói ngay và Zhynkina chuyển cho Hội Hữu nghị Ucraina-Việt Nam 10.000 USD. Thế là mình hết cảm giác là Việt Nam chưa giúp được gì cho Ucraina trong khi chiến tranh

như vậy họ vẫn giúp mình.

Hôm nay biết tin Tuyền đã phải tự mua vé về Việt Nam mình bảo hết bao nhiêu mình sẽ hỗ trợ. Nhưng Tuyền cứ bảo đây là quyết định của em (nên em bỏ tiền túi là hợp lý). Mình chẳng biết nói gì hơn. Nhưng thật áy náy.

Thứ Sáu, ngày 25/3/2022

Chiều đi gặp bình luận viên chính trị Andrei Buzarov. Cậu ta nói chuyện với mình thì rất có vẻ như pro Nga, nhưng khi lên bình luận trên truyền hình thì như một người Ucraina thực thụ. Lần trước những tài liệu cậu ta đưa cho mình đều bằng tiếng Nga và của phía Nga có lợi cho Nga. Hôm nay gặp Andrei để xem cậu ta đánh giá thế nào về 2 tuyên bố hôm qua của Zelenskyy và Biden. Cậu ta cho rằng Zelenskyy tuyên bố thế nhưng cũng không hẳn là đã muốn đàm phán. Còn Biden thực ra không có quan hệ tốt với Zelenskyy. Zelenskyy nghe người Anh hơn. Tất nhiên là Anh chống Nga đến tận xương tủy. Bao giờ quan hệ của Anh với Nga cũng khó khăn hơn quan hệ của Mỹ với Nga. Thậm chí Andrei còn cho rằng Thủ tướng Anh Johnson còn đang có kế hoạch thăm Kyiv; và rằng Zelenskyy đang đứng trước 2 lựa chọn đón Johnson hay đón cựu Thủ tướng Israel. Nếu đón Johnson tức là chủ chiến mà đón cựu Thủ tướng Israel là chủ hòa. Cũng là thông tin.

Nói chuyện với Andrei lại lo cho bà con ở Odesa vì có lẽ là Nga sẽ tấn công ở đây để cắt hết đường ra biển của Ucraina. Rồi lại thành chảo lửa. Nhắc tin nhắc lại Hội người Việt ở đây để xem ai đi được thì đi. Nhưng anh Mạnh bảo bà con đã ở lại là cũng chuẩn bị tinh thần cả rồi.

Cũng sốt ruột với Kherson, không biết có chiến sự thật không như một số tin. Hóa ra cũng chỉ ở sân bay thôi. Trong thành phố vẫn bình thường. Như vậy là tốt rồi. Ucraina mà nã ngược lại được vào sân bay là cũng có tiềm lực đấy chứ. Cuộc

chiến có vẻ cũng không đơn giản đâu.

Hôm nay đọc thấy Nga bên cạnh những yêu sách phi Nato, phi quân sự hóa... còn đòi “một số vị trí quan trọng sống còn” tức là ít nhất dải ven biển đen và biển Azov rồi.

Andrei có vẻ thích hỏi mình về chiến tranh Việt Nam, so sánh với chiến tranh Ukraina. Mình bơm cất lực chuyện người Ukraina không mềm dẻo như người Việt, đặc biệt khi Chủ tịch Hồ Chí Minh còn sống. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chấp nhận là nước tự do trong Liên hiệp Pháp mà có được đâu?! Đến khi Pháp khó khăn, Mỹ tưởng mình tài giỏi nhảy vào nhưng không hiểu về Việt Nam cũng như bây giờ họ không hiểu Nga.

Hôm nay có thêm một gia đình Mariupol đi lên đây rồi đi sang Ba Lan. Thế là những ai ra được đã đi hết rồi. Còn 17 người xấu số nữa. Cầu mong cho họ tại qua nạn khỏi. Trong số người từ Mariupol chỉ có anh Tuyến là định về Việt Nam. Mình đã nhắn trong nhóm Lãnh đạo Bộ và các Đại sứ rồi mà bên Ba Lan vẫn trả lời là chưa có chủ trương. Khổ thân ông Tuyến lại phải bỏ tiền mua vé. Người ở nơi khó khăn nhất, ác liệt nhất ra được mà lại phải tự mua vé. Đừng để người ta thiệt thòi quá. Hôm nay Tuyến mới nói thật là hết tiền phải đi vay tiền mua vé về Việt Nam và bảo mình chuyển hộ ít tiền để trả luôn. Tuyến là người tự trọng, phải nói thế này là cậu ta khó khăn lắm đây. Mình bảo Tuyến không lo về Hà Nội mình sẽ chuyển tiền cho.

Gia đình Trang cũng đã tới được Đan Mạch nhắn tin cảm ơn. Thật mừng cho mọi người. Gia đình Lan ở Donetsk cũng thế. Con sang được Ba Lan rồi cứ đòi cảm ơn mình. Mình bảo thôi lúc nào gặp nhau ngồi uống với nhau chén rượu.

Hôm nay Chủ tịch nước Nguyễn Xuân Phúc lại gọi điện hỏi thăm mình và Đại Sứ quán lần nữa. Không biết có phải vì Chủ tịch xem chương trình TV “tình người khi sơ tán” của VTC không. Trong đấy mình có nói Chủ tịch gọi điện hỏi thăm ngay

những ngày đầu tiên. Ngay cả có xem chương trình đấy mà nhớ tới hồi thăm cũng là tốt rồi.

VTC làm chương trình cũng được và dành rất nhiều thời lượng cho mình. Chỉ có điều các bạn ấy không dám làm 2 mặt của tấm huân chương. Trong trả lời phỏng vấn mình có nói đến cả những chuyện cán bộ của Đại Sứ quán bị mất trộm ba lô trong đó có máy tính và tiền; rồi Hội người Việt thực ra hữu danh vô thực nên đến khi sơ tán cũng chạy trước tiên và phần lớn đều bỏ cộng đồng lại tự xoay sở. Thế nên việc ai đẩy còm trên trang Facebook của mình là Kharkiv thực tế là tháo chạy không có bất cứ tổ chức gì là cũng không sai. Nhưng bản chất của Hội là như vậy. Nó lỏng lẻo chứ không phải là tổ chức nhà nước để có một kỷ luật.

Xem chương trình của VTC mình cũng mới biết gia đình anh Lê Thái Kỳ có cậu con trai đến tuổi nhập ngũ phải ở lại. Mình chỉ biết anh ấy qua mạng vì thấy anh ấy post nhiều trên trang Cộng đồng; liền gọi để hỏi xem anh ấy có cần giúp làm giấy tờ để cho cháu ra khỏi Ucraina như Đại Sứ quán đã giúp nhiều người. Các cháu đều đến tuổi nghĩa vụ quân sự và về nguyên tắc giúp các cháu trốn nghĩa vụ quân sự là sai. Nhưng mình vẫn làm vì mình nghĩ cuộc chiến này quá vô nghĩa ngay cả khi để “bảo vệ” tổ quốc chống lại “Nga xâm lược.” Chỉ vì “15%” cứng nhắc to mồm mà cả đất nước bị đẩy vào cuộc chiến. Mình chẳng tin Nga đi tấn công Ucraina một khi Ucraina không tự đi làm trận địa cho NATO. 70% người dân Nga ủng hộ cuộc chiến không phải là họ có máu hiếu chiến, mà vì họ thấy họ đang bị đe dọa. Đánh nhau mà hoàn toàn tránh dân thường đủ thấy cuộc chiến tranh này là cuộc chiến giữa những người anh em, nên họ không muốn dân thường phải bị thiệt mạng. Còn tất nhiên tên bay đạn lạc không tránh hết được.

Hôm nay nhận được điện của New York về bỏ phiếu ở Liên hợp quốc về nghị quyết về các vấn đề nhân đạo trong chiến

tranh Nga-Ucraina. Việt Nam bỏ phiếu trắng thì OK vì trong nghị quyết nói quá nhiều những nội dung không trực tiếp vào vấn đề nhân đạo mà tranh thủ phê phán Nga. Nhưng Việt Nam bỏ ra ngoài không bỏ phiếu thủ tục cho dự thảo của Nam Phi là dở. Nam Phi là bạn tại sao không bỏ phiếu đồng ý. Đây mới là phiếu thủ tục để đưa ra xem xét chứ có phải là phiếu thông qua dự thảo đâu?! Việt Nam thua Campuchia trong vấn đề này. Mặc dù bỏ phiếu thuận cho dự thảo của phương Tây tức là không thể bỏ phiếu thuận cho dự thảo của Nam Phi được, nhưng Campuchia vẫn bỏ phiếu thuận cho thủ tục để đưa dự thảo của Nam Phi ra xem xét. Campuchia làm như thế là lấy được cảm tình của cả Nam Phi mặc dù Campuchia bỏ phiếu thuận cho cho dự thảo cùng vấn đề của phương Tây! Mất gì mà bỏ ra ngoài không bỏ phiếu như Việt Nam?! Phiếu thuận của Campuchia trong dự thảo kêu gọi chấm dứt chiến tranh cũng như dự thảo về các vấn đề nhân đạo trong khi Trung Quốc đều bỏ phiếu trắng, cho thấy Campuchia rất độc lập trong bỏ phiếu. Campuchia cũng là nước được Liên Xô giúp đỡ trong những năm 1980s nhưng không bỏ phiếu trắng mà bỏ phiếu thuận chống lại Nga. Rất bản lĩnh đi theo phương Tây. Họ không cần Nga vào giờ này nên bỏ phiếu bất lợi cho Nga thì cũng là dễ hiểu.

Câu chuyện không bỏ phiếu mà ra ngoài lúc bỏ phiếu được nhắc đến “ở đâu đó” như một phương án có ý nghĩa hơn thì có thể áp dụng. Chẳng hiểu ai là tác giả của đề nghị này. Thực ra nếu mình nhớ không nhầm, Liên Xô đã bỏ ra ngoài khi Hội đồng bảo an Liên hợp quốc bỏ phiếu thông qua nghị quyết đưa quân các nước Liên hợp quốc vào Triều Tiên.

Chủ Nhật trước Đại sứ AC đứng ra mời ăn trưa. Lần này mình đứng ra mời. Thu xếp để ngày mai bộ Tứ lại ăn trưa trao đổi với nhau. Rủ thêm Đại sứ Hung nhưng ông ấy lại không có ở Lviv.

Thứ Bảy, ngày 26/3/2022

Chiều nay đuổi khéo Tùy viên quân sự về, “anh phải làm báo cáo.” Hỏi thế thì ngồi nói chuyện làm gì cho mất thời gian. Cậu ta đến lúc đầu cứ thanh minh nga là tìm nhà khó, lại còn làm trò “thế thì đại sứ tìm nhà cho em đi.” Minh chỉ bảo người ta muốn làm thì làm được mà không muốn làm thì nhiều lý do để không làm lắm, “chính 1 tháng trước lúc nhà còn khó khăn hơn bây giờ, Hải nó không có tiếng còn đi tìm nhà hộ cho người Việt qua đây” (cậu tiếng đây mình lại không bằng thằng không biết tiếng à). Minh chán nghe kiểu giải thích và mình cũng chẳng quan tâm. Cậu ta đi mà giải thích với chỗ cần giải thích. Cả thành phố cho 15 cơ quan đại diện mà là không kiếm được một chỗ ở cho 2 anh em phòng tùy viên quân sự?! Nực cười.

Ai đòi nhà ai bắt đầu câu chuyện là anh đi gặp các đại sứ về, họ có gì hay không? Hỏi thế thì thành ra cậu ta làm sếp mình đi báo cáo cho cậu ta về cuộc gặp à? Hoàng là cán bộ phòng TVQS còn biết cách hỏi “anh ơi 10 ngày nữa liệu mình có về được Kyiv không.” Nghe câu hỏi người ta đã muốn trả lời. Minh bảo với Hoàng “anh cũng bất ngờ khi có Đại sứ bảo anh ngay cả trước 9/5 có ký được thỏa thuận mình cũng khó về vì bây giờ trong thành phố có cướp có vũ trang. Anh em mình không sợ tên bay đạn lạc vì Nga đánh vào cơ sở quân sự, nhưng anh em mình lại là mục tiêu của cướp có vũ trang.” Nói như thế là Hoàng có được cả 2 câu trả lời: (i) Trước 9/5 có thể có thỏa hiệp và (ii) nếu có thỏa hiệp tình hình nội bộ Ucraina vẫn căng khó mà sinh hoạt bình thường được. Hỏi như thế thì mới kiếm được thông tin. Ngài Đại tá tình báo không hiểu điều sơ đẳng đây.

Cậu ta hỏi mình đánh giá thế nào về tin Nga nói Ucraina có thể tấn công các cơ sở ngoại giao đoàn rồi đổ vấy cho Nga. Minh hỏi lại, cậu là sĩ quan mình không phải là sĩ quan, nếu

Ucraina tấn công các cơ quan đại diện ở Lviv thì có thể tấn công bằng cách gì? Bằng máy bay, tên lửa hay đạn pháo hay lính đặc nhiệm? Cậu ta bảo có thể đặt mìn! Mình bảo còn cách gì khác không? Cậu ta bí bảo cứ tạm thế. Chẳng lẽ báo cáo về Nhà chỉ báo cáo gọn lỏn là có tin như thế mà không phân tích? Nếu phân tích thì chỉ thấy cách đánh thôi đã không thực hiện được. Nếu đánh bằng mìn thì ai tin được đây là Nga đánh?! Còn đạn pháo thì khó đổ cho Nga được. Máy bay thì không có. Tên lửa đặt ở đâu và đánh có chính xác vào cơ quan đại diện được không? Trả lời ngắn đây câu hỏi thôi là sẽ thấy đây là chiến tranh thông tin. Cậu ta thực ra là dốt chết nên tin đầy cứ luẩn quẩn trong đầu và hỏi mình chẳng có chuẩn bị suy nghĩ gì cả. Nói chuyện với thằng lên 3 kiểu như thế này thì quá mất thời gian.

Chiều đi ăn trưa với 3 Đại sứ. Lần này mình mời sớm lên 1 tiếng. Tuần trước AC mời 3h chiều muộn quá. Nhưng đôi lên 2h Đại sứ U lại không để ý nên đến muộn cả tiếng. Lần trước các Đại sứ thống nhất là lãnh đạo Ucraina chưa trưởng thành, chưa đủ lớn (immatured). Lần này Đại sứ AC bảo “còn hơn thế.” Tất cả đều thấy Ucraina có một vị trí tuyệt vời để có thể được cả Nga lẫn phương Tây o bế, không khai thác vị trí tuyệt vời (ideal) đầy của mình mà lại đi đánh nhau để tàn phá đất nước. Đại sứ AC bảo đây là cuộc chiến tranh “cứu Zelenskyy.” Sợ mọi người không hiểu hết ý, còn nhấn mạnh đây không phải là nói đùa. Trước chiến tranh Zelenskyy gặp bao nhiêu vấn đề: nền kinh tế đi xuống, tham nhũng vv... Bây giờ tất cả là tại chiến tranh. Sau này lịch sử sẽ phán xét công bằng. Sau này hết chiến tranh nếu như số thường dân bị chết mà chỉ là vài trăm thì người ta sẽ thấy cuộc chiến kỳ lạ thế nào; ai mới là người gây khổ cho dân.

Sáng ra đọc tin thấy câu kết luận của một bản tin rất đáng chú ý, “tóm lại cuộc chiến quan trọng đối với Donbas, và không

chỉ Donbas đang đi vào hồi kết.” Câu như thế là rõ. Từ 11/3 sau khi gặp Đại sứ H mình báo cáo về câu chuyện Donbas và đến nay vẫn đúng là như vậy. NATO có thông tin và họ hiểu câu chuyện nằm ở đâu. Nếu được như thế cho nó xong đi. Không có các ông chính trị nửa mùa này vẫn cứ ảo tưởng là mình mạnh.

Dậy thấy báo mạng Việt Nam đưa tin về vụ án cục lãnh sự trong đó còn mở ngoặc để giải thích mà còn giải thích sai “combo là không mất tiền còn giải cứu thì mất tiền.” Chẳng có cái nào là không mất tiền cả. Combo thậm chí còn mất nhiều tiền hơn, còn giải cứu thì mất ít. Combo giá dịch vụ nên cao, từ Ucraina chẳng ai đi đến ngay cả doanh nghiệp. Không hiểu sao lại nhầm lẫn lạ thế. Khi bắt đầu vụ án, mình đã nói với anh Phong công an có phần nhầm. Nếu chuyện xã hội quan tâm là các chuyến bay giải cứu mà bà con phải mất tiền để đăng ký thì khác với chuyện các công ty hối lộ để được làm dịch vụ bay combo.

Tuyên có ý muốn nhận luôn tiền ở Ba Lan để trả nợ tiền vé luôn. Mình nhờ anh Khánh chuyển tiền vì có tài khoản Privatbank. Nói chuyện với Xuân, Xuân chuyển luôn tiền Việt trả cho anh Khánh. Thôi cũng là giúp được một người cần giúp.

Chủ nhật, ngày 27/3/2022

Sáng dậy thấy Minh phụ trách vụ châu Âu đưa vào nhóm sơ tán tin Nga tấn công Lviv, tất nhiên với hàm ý là Đại Sứ quán có thể phải tính rời Lviv. Mình còn là không có gì đặc biệt. Thứ trưởng thường trực Minh Vũ giọng hơi kẻ cả “đề nghị Đại sứ Thạch bình tĩnh nghiên cứu rồi báo cáo.” Chữ “bình tĩnh” rõ ràng hàm ý là Đại sứ hơi vội. Báo cáo ngay mà đúng thì là vội hay là nắm chắc tình hình? Nếu Đại sứ nắm chắc tình hình thì có nên yêu cầu “bình tĩnh nghiên cứu” không? Chẳng lẽ mình cũng điện về đề nghị lãnh đạo Bộ bình tĩnh lắng nghe đại sứ!

Tất nhiên là mình không làm thế mà đi làm một cái survey nhỏ trong các Đại sứ đang ở Lviv 10/14 trả lời vẫn ở lại Lviv còn 4 ông không trả lời vì không tham gia nhóm whatsapp hoặc vì lý do bận bịu không trả lời, nhưng mình biết là đều sẽ ở lại. Như vậy đã đủ “bình tĩnh nghiên cứu” chưa không biết. Vũ chắc vẫn còn “cú” mình chuyện đề nghị giúp 10 người ở Kharkiv mà bị mình vô tình phê bình trong nhóm. Chuyện nhờ vả riêng thì rõ ràng nên nói riêng sao nói vào nhóm chung?! Mà Thứ trưởng cũng chẳng hiểu sơ tán nó như thế nào. Lấy đầu ra xe của Đại Sứ quán mà Đại Sứ quán đưa vào danh sách?! Chuyện không biết, sai là bình thường. Nhưng biết sai rồi thì thôi chứ lại tiếp tục cú là sao?!

Trong khi đấy, chỉ nhìn qua vài cái thấy Thứ trưởng thường trực không hoàn thành nhiệm vụ của mình. Tại sao thuyết phục trên thế nào để đến bây giờ vẫn chưa có viện trợ nhân đạo cho Ucraina? Hơn một tháng chiến tranh rồi. Đến lúc mình chiến tranh thì ai giúp mình? Hôm mình giục thì bảo sau điện đàm hai ngoại trưởng là có. Điện đàm từ 15/3. Đã hai tuần rồi. Lý do tại trên không quyết thì đơn giản quá. Bộ Ngoại giao đã trình bày hết lập luận chưa? Chắc chắn là chưa. Nếu trình bày hết rồi thì nói phải củ cải cũng nghe. Vấn đề là lúc nào cũng “lựa ý trên”, không dám nói. Mình trao đổi rồi đồng ý về cơ bản 2 điểm rồi (yêu cầu Nga chấm dứt chiến tranh đồng thời kêu gọi các bên tôn trọng lợi ích an ninh của Nga) vậy tại sao đến giờ này 2 tuần trôi qua vẫn không thay đổi lập trường? vẫn những câu sáo rỗng “tôn trọng luật pháp quốc tế chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ.” Ai người ta cần những câu sáo rỗng đấy? Người ta cần cái cụ thể. Chúng tôi có chiến tranh ông có ủng hộ tôi, có kêu gọi chấm dứt chiến tranh không. Chúng tôi bị dồn vào chân tường, không ai quan tâm đến lợi ích an ninh của tôi cả. Anh có ủng hộ tôi không? Nói như mình đề nghị là ủng hộ cả Nga lẫn Ucraina và yêu cầu phương Tây phải có trách nhiệm.

Sợ phương Tây cắt các hợp đồng kinh tế, dự án v.v... Tóm lại chẳng hiểu bọn phương Tây nó không đi lèm nhèm như thế. Mà nó có lợi ích ở Việt Nam thì nó mới đầu tư chứ chẳng phải cho mình. Vậy có gì phải sợ. Thứ trưởng thường trực là phải đi thuyết phục lãnh đạo chứ lãnh đạo bảo gì nghe nấy thì có phải là hoàn thành nhiệm vụ không?

Nhớ hôm trước mình đề nghị nếu Nga không dứt khoát Bộ trưởng Bùi Thanh Sơn có thể điện đàm với BTNG Ucraina trước. Nhưng Vũ bảo thôi cứ như Bộ trưởng chỉ đạo Nga trước Ucraina sau. Ngoại giao không có tí gì bản lĩnh cả. Đến việc đây cũng phụ thuộc vào nước lớn. Chiến tranh phải linh hoạt đổi Ucraina lên trước vì Nga chậm chạp thì đâu phải Việt Nam có ý coi thường Nga. Làm cái gì cũng “theo ý trên” thì tiến được thôi. Nhưng đừng bắt đầu kiêu nịnh trên nạt dưới. Từ lúc lên thường trực là thấy bắt đầu “hắc xì dầu” rồi. Cứ nhũn như con chi chi để tiến. Đến lúc có vị trí thì bắt đầu huyênh hoang thể hiện.

Hôm nay phải tập trung làm báo cáo đóng góp ý kiến về ảnh hưởng của chiến tranh đến cục diện thế giới. Muốn làm cho nó kỹ nên mấy ngày hôm nay phải xem tài liệu. Anh Mong cơ yếu bảo ở các nơi Đại sứ có khi chỉ cần ký. Đúng thế thật. Nhiều nơi như vậy, nhưng Đại Sứ quán như ở đây lấy ai viết? Em Mỹ viết tốt nhất thì cũng chỉ là viết theo cái mình nói chứ làm báo cáo từ đầu và nhất là những cái đòi hỏi phân tích tổng hợp và đánh giá thì sao làm nổi.

Hôm nay cũng điên với em Mỹ quá. Nói từ sớm là tin A phải có tin này tin kia, chỉ cho là đọc ở đâu rồi. Đêm muộn mới nhắn tin là em tìm không ra. 7 tiếng đồng hồ mà không làm xong. Lẽ ra 1-2 tiếng cô ta bảo ko tìm được thì mình đã giúp ngay từ lúc đấy, nhưng đến nửa đêm nói thì thôi. Đây là tin hôm qua mình đọc thấy hay nên đã nói phải làm để tin A thứ Hai ở Bộ là có.

Hôm nay Chí Sơn tranh luận dài với bố. Ít khi 2 bố con nói chuyện dài như thế này. Nó phê phán Nga gây chiến tranh xâm lược và giết hại dân thường. Minh không bênh Nga/Putin nhưng nói cần phải nhìn thêm là Nga/Putin cũng bị đẩy vào cuộc chiến này. Nó lập luận đẩy vào không có nghĩa là phải làm, có thể đàm phán. Minh nói mình không ủng hộ, nếu ở địa vị Putin sẽ vẫn cố gắng đàm phán, nhưng nói như thế không có nghĩa là đổ tất cả cho Putin và Nga. Minh luôn giữ quan điểm phải buộc trách nhiệm cho cả Mỹ và NATO đã phớt lờ lợi ích của Nga, thậm chí bẫy Nga và Ucraina rơi vào cuộc chiến này. Từ trước chiến tranh mình vẫn báo cáo về hy vọng cả Nga và Ucraina tỉnh táo để tránh cái bẫy này. Nhưng không ngờ Putin vẫn chọn tấn công, chắc rất tự tin là có thể bẻ gãy trong thời gian ngắn. Cuối cùng phải bảo con trai là “ngừng chiến” sang hôm sau vì mình còn phải tập trung làm xong báo cáo.

Tối thấy tin Zelenskyy trả lời phỏng vấn phóng viên Nga. Họ nói chuyện với nhau giản dị như những người anh em, bằng tiếng Nga. Quả thật thấy tiếc lẽ ra người ta cứ dùng tiếng Nga một cách bình thường (khi không phải là hoạt động chính thức) thì đâu tạo ra nỗi nghi kỵ là bài Nga. Nghĩ thế nên viết status ngắn trên Facebook với ý tiếc như trên. Ngay lập tức thấy Bảo (giúp mình sửa phòng khách Đại Sứ quán) còm “đại sứ có quá cảm tính không.” Bảo là người rất ít khi còm nhưng hôm nay còm ngay như thế này là có vấn đề. Minh chỉ trả lời, em xem có ở đâu Zelenskyy dùng tiếng Nga từ khi lên Tổng thống nữa không. Bảo không trả lời nhưng một bạn trả lời là tổng thống thì dùng tiếng Ucraina là bình thường.

Rõ ràng câu chuyện mình không thể nói đầy đủ mà đã không đầy đủ thì dễ gây hiểu lầm không cần thiết nên mình đóng lại. Nhưng ở đây thì mình thấy các bạn Ucraina không cần phải làm căng thẳng chuyện ngôn ngữ tiếng Nga là ngôn ngữ của kẻ thù. Đây là ngôn ngữ của một bộ phận không nhỏ

người dân. Đại sứ Thụy Sĩ nói khi mình đến Kyiv nhận công tác “Nếu Thụy Sĩ chỉ nói tiếng Pháp sẽ gặp vấn đề với người nói tiếng Đức và ngược lại.” Vậy tại sao không để tiếng nói chính thức là tiếng Ucraina, nhưng còn nói tiếng gì ai thấy quen và tiện thì cứ để cho người ta nói, tại sao phải hạn chế. Hôm mình trình thư ủy nhiệm lễ tân bảo sau khi nói bằng tiếng Anh với Tổng thống trước phóng viên, “ông có thể dùng tiếng gì để nói trực tiếp với tổng thống thì ông nói” sau khi phóng viên ra. Như thế là mình có thể nói tiếng Nga trực tiếp với Tổng thống. Mình coi đây là thiện chí của Tổng thống vì biết mình đã từng học ở Kyiv 40 năm trước. Một câu chuyện nhỏ nhưng thấy rõ tâm lý bài tiếng Nga kinh quá. Ngay cả trước đây mình có nói bằng tiếng Nga thì có làm sao. Tổng thống vẫn trả lời bằng tiếng Anh được cơ mà.

Thứ Hai, ngày 28/3/2022

Son “dứa” từ Kherson lên không dám qua chào mình. Nói xấu mình sau vụ mình xử lý tranh chấp với thằng An Thuyên ở Odesa. Son dứa tham lam làm quả chuyển tiền dịch vụ 7% nên bị lừa. Quay ra “dùng Tây” định cho thằng An Thuyên vào tù. Nhưng không thể với lý do lừa đảo trong vụ chuyển tiền mà lại vẽ ra vụ đầu tư làm ăn. Mình ko bênh thằng An Thuyên (biết đầu mà bênh) nhưng không thể để cộng đồng lộn xộn dùng Tây đánh ta, mình gọi lên để nói thiệt hơn. Son dứa ở Đại Sứ quán không nói gì được, về nhà quay ra nói xấu mình thằng này thằng kia biết gì, “chỉ ở đây 3 năm”... Mình không chấp. Hôm nay mình vẫn cho làm công hàm tạo điều kiện cho nó qua cửa khẩu. Cuộc đời sẽ dậy nó thôi, mình không cần phải dậy nó. Anh K bảo anh kêu mấy thằng giữ lại rồi yêu cầu Đại Sứ quán đến bảo lãnh là “đãi ra quần” nhưng thôi không cần làm. Hải hỏi “vẫn làm cho nó hả anh”, mình bảo làm thôi.

Bà vào trong Hà Tĩnh lại bị ngã. Tưởng phải mổ. May quá

chỉ phải bỏ bột. Duẩn gọi điện sang nói chuyện cảm ơn với bác sĩ. Em Dung vợ Duẩn từ Đức cũng gọi điện hỏi xem sắp về được Kyiv chưa. Người dân người ta muốn về ổn định làm ăn chứ mấy ai muốn đi sang nước thứ 3 di tản đâu. Thật khổ.

Thông nguyên Vụ phó Vụ Lào Campuchia nhắn tin sang nói chuyện chiến tranh Ucraina-Nga cho rằng Nga bị bất ngờ nhiều từ đầu cuộc chiến tranh đến nay với sức kháng cự của Ucraina; mặt trận quốc tế rộng lớn ủng hộ Ucraina; ngoại giao Nga hoạt động kém hiệu quả (vì chiến tranh phi nghĩa) và Nga thất bại truyền thông. Nói thế chẳng sai. Các nước phương Tây đã rắp tâm đẩy Nga vào cuộc chiến, họ chuyển sang thành lập mặt trận thống nhất chống Nga nhanh lắm. Nhưng mình nhắc Thông là Mỹ cũng là bên thua trong cuộc chiến này. Vì lẽ ra phải xây dựng thêm đồng minh để tập trung vào mối hiểm họa chính là Trung Quốc thì lại đi phát triển mặt trận phụ để trông mặt trận chính. Bây giờ thì càng khó cản được Trung Quốc rồi.

Hôm nay 2 lần nói chuyện dài với anh Vũ Quốc Huy. Anh Huy là dân kinh tế, rất thông minh, anh là dân chuyên toán. Anh phân tích cuộc chiến kinh tế giữa phương Tây với Nga thật hay. Phương Tây cấm vận Nga toàn diện những tưởng sẽ làm cho nền kinh tế hoảng loạn rồi đồng rúp mất giá, thậm chí đất nước sẽ phá sản. Nhưng Nga đã có một động tác rất thông minh là tuyên bố chỉ bán dầu và gas bằng đồng rúp, ai mua phải thanh toán bằng đồng rúp. Các nước bảo Nga như thế là phá hợp đồng vì hợp đồng ký là thanh toán bằng ngoại tệ. Nga bảo các ông thực hiện cấm vận như vậy có tôn trọng bất cứ thỏa thuận nào đâu mà bây giờ yêu cầu chúng tôi tôn trọng thỏa thuận. Tóm lại, chỉ bằng một tuyên bố, đồng rúp đã không bị rút giá và dần hồi phục. Việc Trung Quốc và Ấn Độ là 2 nền kinh tế lớn của thế giới, 2 thị trường lớn nhất thế giới không cấm vận Nga là đòn tấn công kinh tế của phương Tây khó thành công rồi. Nga sẽ gặp khó khăn nhưng đánh quy Nga về kinh tế thì còn lâu.

Phải nói ai cố vấn cho Putin đòn này giỏi. Cái này không có trong sách giáo khoa; và chắc sẽ đi vào sách giáo khoa kinh tế.

Mình bảo với Chí Sơn là bác Huy nói về chiến tranh kinh tế rất hay. Sơn vẫn cho rằng Nga sẽ gặp khó khăn kinh tế. Tất nhiên là khó khăn nhưng gục ngay thì không có. Nga ít nhất đã tránh được một cuộc hoảng loạn về kinh tế mà mọi khủng hoảng đều bắt đầu từ hoảng loạn.

Anh Khai cũng nhắn tin hỏi thăm “nghe thấy tin Nga đánh Lviv tình hình thế nào.” Ông anh bảo Đại sứ phải tự tính chứ ở nhà không quan tâm đâu (theo kinh nghiệm của anh ấy hồi ở Iraq). Của đáng tội là trong trường hợp này ở nhà có vẻ lại quan tâm quá; Đại sứ bảo yên ổn lại không tin Đại sứ. Thích nghe là nó rất căng thẳng, nguy hiểm cơ. Mình đã nói đây là cuộc chiến tranh kỳ lạ, nhưng ở nhà cứ chiến tranh là chiến tranh làm gì có chuyện “kỳ lạ” gì ở đây. Một cuộc chiến tranh giữa những người anh em nên họ không chủ tâm đánh vào người dân. Nếu đánh vào người dân cứ làm cho 10 quả tên lửa vào Lviv là chạy bán sống bán chết ngay. Tại sao không? Không kỳ lạ là gì?!

Lâu không thấy anh Phong nhắn nhe gì nữa. Chắc hôm trước nói chuyện viện trợ nhân đạo chán rồi. Ông anh cứ bảo sẽ có. Có thấy đâu. Hôm nay thấy tin Abramovich làm con thoi giữa Zelenskyy và Putin, liền nhắn cho ông anh. Vì ngay từ đầu đàm phán ông anh đã hỏi hình như Abramovich có tham gia đàm phán. Mình thì chẳng biết. Trong tin này lần đầu tiên mình thấy hình thức cho thuê lâu năm Crum và Donbas. Ông anh bảo chắc không đúng lắm. Mình bảo quan trọng là bắt đầu thấy có tín hiệu của các giải pháp cụ thể chứ không còn chung chung nữa.

Thứ Ba, ngày 29/3/2022

Sáng sớm dậy đi Uzgorod. Đại sứ Slovakia Marek Safin là người cùng trường còi mở, và cũng là nước láng giềng của

Ucraina nên chắc chắn nhiều tin. Mặc dù xa xôi nhưng quyết định đi gặp ông bạn. Ông bạn cũng rất quý Đại sứ Việt Nam nên lại bỏ rượu ra uống. Mình ko phải là người uống được nhiều nhưng muốn nghe chuyện thì phải uống thôi. Hai thùng cưa hết nửa chai. Marek còn gọi lính đem đến một chai rượu để làm quà cho mình cầm về vì biết trên Lviv không mua được rượu.

Quả thật không bỏ công đi. Marek cho biết Slovakia vẫn thành công trong việc viện trợ quân sự cho Ucraina mặc dù không nói nhiều để tránh ăn tên lửa của Nga. Đây là điều rất quan trọng. Ucraina mà còn vũ khí thì còn chiến đấu. Slovakia đưa qua được thì sẽ còn tiếp tục đưa qua. Marek cũng thừa nhận là NATO đã đẩy Ucraina vào cuộc chiến này. Hình như chưa có Đại sứ nào không đồng ý với quan điểm này. Nhớ khi mình gặp Đại biện Mỹ trong buổi nghe Tổng thống Zelenskyy họp báo, bà ta tìm cách tránh trả lời câu hỏi của mình tại sao Mỹ đang tập trung ở phía Đông để chống Trung Quốc lại quay ngoắt sang phía Tây thế này? Bà ta bảo “từ sáng đến giờ tôi chưa được tý gì vào bụng” và đi lấy đồ ăn. Tránh thì mình cũng chẳng hỏi tiếp.

Mình hỏi Marek trước chiến tranh có nghĩ là sẽ có chiến tranh không? Không. Vậy ông có bị ở nhà chỉ trích không? Marek nhún vai “tôi vẫn ngồi đây”, rồi tiếp “mà ai nghĩ người ta có thể phi logic đến như vậy?!” Cũng như mình, mình chẳng nghĩ Putin lại có thể phi logic đến thế trừ khi ông ta đánh được trong 3 ngày. Bây giờ có thắng cũng thân tàn ma dại, trong khi trước chiến tranh vẫn có cách để ép Ucraina lẫn NATO. Trung Quốc sẽ dùng 2 nước cộng hòa tự xưng làm con ngựa thành Troy để làm cho Ucraina bị suy yếu từ bên trong. Trước chiến tranh uy tín của Zelenskyy đã xuống thấp lắm rồi. Và thực ra thì Ucraina cũng có vào được NATO đâu?!

Nhìn từ góc khác, không có cuộc chiến tranh này NATO vẫn nghĩ là có thể làm mọi thứ. Putin tuyên bố ngay từ đầu

“Hòa bình không phải là đương nhiên mà có.” Cần phải biết cái giá của hòa bình. Nếu NATO mà biết điều, biết cái giá của hòa bình thì Putin đã không thương căng chân hạ căng tay thế này. Thật là tiền thoái lương nan chứ không đơn giản.

Trong lúc chờ Marek ngồi ăn thấy một em Ucraina mặc bikini ra bờ sông chụp ảnh đến cả tiếng đồng hồ. Thấy cuộc sống sao mà thanh bình. Chẳng ai nghĩ đến chiến tranh. Lại viết mấy dòng chú thích cho tấm ảnh lên FB. Chưa được mấy phút vợ nhắn tin anh bỏ ngay cái status đấy đi. Mình bỏ ngay không nửa lời phân bua. Đúng là người ta luôn hiểu theo cái stereo type của người ta chứ không nghĩ theo cách nghĩ của người đăng. Thế nào cũng hiểu trong chiến tranh mà Đại sứ lại nhớ nhăng! Thôi đóng lại cho lành.

Ngồi nghĩ lại câu chuyện về đồng rúp cũng muốn giống lên cho bà con suy nghĩ. Một số phản hồi ngay đều đánh giá bài của Nga yêu cầu thanh toán tiền gas bằng đồng rúp là cao. Nhưng rồi “cảnh sát” vợ lại hỏi anh có ý gì khi đăng status này. Thôi chẳng muốn cãi nhau. Với lại ai đấy hoàn toàn có thể interpret là đại sứ Việt Nam tại Ucraina chỉ ủng hộ Nga thì đúng là đại người. Thôi chưa phải là người thường đóng lại cho lành tiếp.

Đi gặp Marek xong đến chỗ Bão cách chỗ Marek tiếng rưỡi. Bão bảo ở đây có thể tắm nước khoáng. Đến cũng muộn nên không đi tắm được mà để hôm sau. 2 anh em ngồi nói chuyện đến 4 tiếng đồng hồ. Thôi thì đủ thứ chuyện từ chuyện mỗi tình học trò rồi sau này cưới nhưng không hợp nhau không ở được với nhau mà vẫn lo cho nhau rất đầy đủ, cho đến chuyện chiến tranh Ucraina-Nga. Cậu ta có vẻ rất ấn tượng với cách trượt tuyết của mình, không biết sợ là gì. Có vẻ cậu ta quý mình vì đoạn trượt tuyết này đây.

Cậu ta là người rất ít nói nhưng hôm vừa rồi cũng còm vào

FB của mình status về tiếng Nga. Ngay sau còm của Bão mình đóng status lại vì nghĩ dễ gây hiểu lầm không cần thiết. Về chiến tranh Nga-Ucraina thì Bão như một người Ucraina nghĩ cậu ta còn muốn quay trở lại Kyiv để làm gì đó cho nước Ucraina. Thế cũng tốt thôi. Mình kể mình giúp cho đến 100 người giấy chứng nhận là công dân Việt Nam để đi sang Ba Lan. Mình thấy không cần phải hy sinh/mạo hiểm tính mạng vì cuộc chiến hoàn toàn có thể tránh được này. Ai thắng rồi nó cũng thế cả thôi.

Bà chủ nhà Bão thuê là người Ucraina gốc Hungary. Trước chiến tranh đã không có thiện cảm với người Nga rồi. Sau chiến tranh chắc lại càng thù người Nga. Người dân thì khó có thể hiểu được những chuyện phức tạp như ai đẩy ai vào cuộc chiến mà chỉ nhìn những cái bề ngoài thế thôi. Thế nên chính trị gia ra quyết định cũng phải tính đến những hệ quả về tâm lý như thế này.

Bão nói Đại sứ đến nên bà chủ nhà rất chu đáo mất cả ngày để dọn dẹp. Lau cả cái xích đu mà có thời gian ra để ngồi đâu. Trời lại lạnh. Ông Bão này có cái kiểu rất trịch thượng với chị em, nhưng thấy bà chủ nhà cứ rấm rập.

Uống rượu cả chiều lẫn tối nên cũng mệt, nhưng hôm nay đàm phán ở Istambul xong không thể không có báo cáo được. Đi nằm một lúc lại ngồi dậy làm báo cáo. Lần đầu tiên đàm phán bắt đầu bàn đến chuyện nội dung. Phía Ucraina đồng ý một số yêu sách về an ninh cho Nga của Nga. Nếu Ucraina đồng ý điều này trước chiến tranh thì đâu có chiến tranh. Còn câu chuyện Crum và Donbas thì trước chiến tranh đã thế rồi. Điều này lại càng cho thấy cuộc chiến chẳng để làm gì. Nhưng vừa đàm phán xong Ucraina cho nã tên lửa vào kho đạn dược của Nga trên đất Nga. Nga mà không đàm phán nhanh, kéo dài có khi còn bất lợi hơn. Ucraina như thế cũng có lực lượng chưa muốn ký đâu. Hôm qua vừa nói với anh Phong quan trọng là người ta

bắt đầu nói chuyện nội dung. Hôm nay đúng là thấy bắt đầu bàn thật.

Thứ Tư, ngày 30/3/2022

Sáng ngủ dậy đi tắm nước khoáng. Kê ra ở gần đề đi tắm đều cũng tốt. Nhưng hình như vì nhảy xuống nước lạnh mà về Lviv mình sốt. Về đến Lviv là phải đi lau cái máy tính luôn. Nó bị dính một nút space bar nên đánh đến là khổ. Anh Khánh đón ở chỗ chợ gần nhà anh ấy. Hải hẹn anh ấy đến ăn tối. Nhưng khi nấu cậu ta chẳng hỏi xem anh Khánh ở đâu, mấy giờ đến. Nấu ăn xong là ngồi vào mâm luôn. Mình rất khó chịu với cái văn hóa như vậy. Mời người ta thì phải hỏi xem người ta đến đâu rồi còn lên kế hoạch cho tất cả mọi người chủ động. Đã không hỏi thì thôi. Nấu ăn xong là định ăn luôn. Chẳng hiểu có nhớ là đã từng mời khách nữa hay không. Chẳng hiểu cán bộ ngoại giao kiểu gì mà cái quy tắc văn hóa đơn giản nhất này cũng không biết và cũng không thực hiện. Đây là kết quả của việc sáp nhập cả một cơ quan ngang bộ vào Bộ Ngoại giao rồi cho đi làm đối ngoại, mặc dù cán bộ ở đó rất thiếu đào tạo về ngoại giao. Hôm trước cũng vậy, cậu ta gợi ý mời cơm quân vụ vì quân vụ đã chuyển về Lviv. Mình chẳng hạp hỏi gì. Nhưng quân vụ chuyển về đây lẽ ra làm bữa cơm nho nhỏ mời anh em Đại Sứ quán mới đúng chứ tại sao Đại sứ lại phải đi mời TVQS?! Thật là ngược đời. Ngay cả bên kia không có chỗ nấu đi thì thiếu gì cách xử lý. Cậu ta luôn làm mình khó chịu vì những cái đề xuất ngược đời của cậu ta.

Tối về đọc tin thấy hành lang an toàn từ Mariupol đã được mở và hơn 1000 người đã đi ra, liền nhắn tin cho mấy anh em đã từng ở Mariupol để lưu ý mọi người xem 17 người còn lại của Mariupol có ai liên lạc không. Vẫn chưa có ai liên lạc. Chị Phòng có lẽ là người đáng thương nhất. Ngày 22/3 có xe đi sang phía Nga mà chị ấy lại không đi. 2 ngày sau thì tòa nhà chị ở bị

trúng đạn. Hy vọng chị vẫn an toàn.

Đi về thấy chị Liên trả lời cái nhắn tin hôm qua của mình về dự án trại dưỡng lão. Bà chị có ty tỷ đất dự án và cũng đã được phê duyệt rồi. Chẳng có sức mà làm hết. Trúc Nhã với hội thanh niên đang có sức lực và năng lực lại không còn đất. Họ kết hợp với nhau là tuyệt vời. Nhưng bà chị cũng rần rần. Năm 2000 mà bà chị nghe mình thì đã có tòa nhà chung cư vật vã ở ngay đường Trần Duy Hưng rồi. Thành triệu phú từ lúc đấy, khéo chuyển sang làm kinh doanh chứ chẳng đi tiếp con đường ngoại giao. Âu cũng là số.

Hôm nay đọc tin thấy Tổng thống Zelenskyy có một quyết định rất dở cách chức hai đại sứ của Ucraina tại Georgia và Marocco vì 2 nước này không tham gia cấm vận chống Nga. 2 nước mà không tham gia cấm vận chống Nga là vì nhiều lý do. Mấu chốt là lợi ích của họ trong quan hệ với Nga. Bây giờ Zelenskyy làm Đại sứ ở đây liệu có thay đổi được quyết định của họ không mà đi cách chức 2 đại sứ, lại còn đe dọa cách chức các đại sứ khác. Mình nhắn tin cho anh Phong bảo may mà Đại sứ Ucraina tại Việt Nam chưa kịp sang vì chiến tranh. Nếu không thì chắc cũng bị cách chức vì đến giờ này Việt Nam đến viện trợ nhân đạo còn không có nữa là cấm vận chống lại Nga.

Thứ Năm, ngày 31/3/2022

Nhắn tin hỏi Minh phụ trách vụ châu Âu về quyết định viện trợ nhân đạo cho Ucraina. Thủ tướng giao cho Bộ Tài chính thì lại phải chờ vài ngày nữa. Lẽ ra mọi thứ phải chuẩn bị trước, khi “có đèn” là triển khai nhưng nhà mình cứ làm theo kiểu tuần tự. Hai bộ trưởng nói chuyện điện thoại xong, trong tờ trình mới đặt vấn đề triển khai viện trợ nhân đạo. Trình lên mấy cấp rồi có quyết định đồng ý cho triển khai. Nơi triển khai thì cũng lại cán bộ trình lên cấp vụ rồi lên cấp bộ là triển khai

như thế nào. Toàn bộ quá trình đấy thì đúng là đến giờ hơn 3 tuần không xong là phải thôi.

Đọc tin thấy thỏa thuận giữa Putin và Thủ tướng Đức như vậy vẫn là trả bằng rúp. Ngay cả khi có trả bằng USD hay Euro, giá vẫn tính theo rúp và chuyển đổi theo tỷ giá của ngân hàng Nga. Mục đích của Nga là làm ổn định đồng rúp thì như vậy là đạt được rồi. Tất nhiên lấy ra để tiêu chắc còn khó khăn. Tỷ giá đồng Rúp xuống còn có 83 rúp/1 đô la. Quá là ngoạn mục.

Lâm bên Đại Sứ quán ở Moscow gọi điện để báo mình để ý xem có thông tin về người Việt từ Mariupol ra không. Tất nhiên mình làm từ hôm qua rồi. Cũng là quan tâm đến công việc chung. Còn có người chẳng quan tâm. Ông Lâm về đến Hà Nội coi như phó mặc mọi việc cho mình. Chẳng đoái hoài gì nữa cả. Của đáng tội giao việc cho ông ấy rồi suốt ngày đi làm hộ cũng mệt. Bộ máy của chúng ta là vậy rất nhiều người thừa mà vẫn phải giữ. Dù sao thì cũng phải yêu cầu đ/c này làm việc. Nhắn tin yêu cầu đ/c ấy nắm lại tình hình cộng đồng, đi ở rồi chuẩn bị quay lại thế nào.

Cả ngày hôm nay tranh luận với con trai. Lần này 2 bố con ra sân riêng tranh luận không tranh luận trong sân chung của gia đình. Câu chuyện bắt đầu từ kinh tế. Vẫn là chuyện tác động của việc quyết định bán khí đốt bằng rúp có thực hiện được không và ảnh hưởng thế nào rồi đến nền kinh tế nói chung. Cuối cùng, vẫn lại không thể không quay lại cuộc chiến mà Sơn thấy là rất vô nhân đạo. Sơn đưa bố xem cả đoạn video bắn vào 4 nhà báo nước ngoài. Đúng là có bắn thật, nhưng bố vẫn giữ quan điểm, “bắn như thế mà không ai hề hấn gì thì đấy là người ta bắn cảnh cáo là chính.” Trong chiến tranh phóng viên không thể ra tận chiến tuyến như vậy, ai phân biệt được đâu là báo chí đâu là giả danh? Người ta bắn mà không bị thương là rõ ràng có ý cảnh cáo. Con trai đưa ra những cảnh đổ nát của Mariupol. Không ai bàn cãi nhưng nếu như Azov mà những người Việt

thoát ra từ Mariupol cũng công nhận là trú trong dân và “cứ trú ở đâu thì y rằng sau đấy bị tấn công” thì lý do các nhà dân bị bắn là dễ hiểu. Sơn bảo thế 100% là quân Azov trú? Tại sao không? Họ hoàn toàn có thể chọn các nóc tòa nhà để làm điểm quan sát hoặc tấn công. Trong chiến tranh không tránh được những tổn thất. Người Mariupol ra còn nói “quân Ucraina phá phần dưới, quân Nga phá phần trên” là gì?! Mình ko bênh Nga nhưng nếu đánh vào dân thường thì Nga chẳng xá gì không làm vài quả ở ngay Lviv này và bà con nháo nhào đi ngay. Các cơ quan ngoại giao còn ngồi lại ở đây là vì mọi người đều không tin Nga đánh vào dân thường ở đây. Còn thành phố chảo lửa Mariupol đây là câu chuyện khác.

Cuối cùng thì 2 bố con cũng ai giữ cách nhìn của người đây. Kết luận, mình viết cho Sơn: “bố ngồi nghĩ mãi nếu dám phán tiếp thì thế nào. Rồi thấy khả năng không đến đâu cũng cao, mà thời gian thì có thể không cho phép. Càng ngày sẽ càng khó. Trong phát biểu của mình Putin nói một câu bố nghĩ lộn tả vắn đề ‘Châu Âu đừng thấy hòa bình là không có giá của nó, hòa bình là đương nhiên.’ Putin quyết tâm cho NATO thấy cái giá của hòa bình. Đây là mục tiêu của cuộc chiến chứ không phải là để xâm lược. Đáng tiếc là cả NATO và Ucraina đều không hiểu điều đó. Nên Nga buộc phải làm. Bố từng ở đây 40 năm trước và bây giờ thì thấy Ucraina lẽ ra có thể khôn khéo làm vừa lòng cả Nga, cả phương Tây thì Ucraina đã rất rất rất ngon rồi.”

Thứ Sáu, ngày 1/4/2022

Sáng Thông (Lào-Cam) gửi cho mình phát biểu của Chủ tịch Viện Hàn lâm Campuchia giải thích tại sao Campuchia ủng hộ nghị quyết đòi Nga chấm dứt chiến tranh (trong khi Việt Nam và Trung Quốc bỏ phiếu trắng) vì Campuchia cần có sự ủng hộ của quốc tế nếu Việt Nam tấn công Campuchia. Ông ta

nói dài phê phán cả quân đội Campuchia nhiều tướng nhưng vô dụng (nghe giống giống) nên sau đó bị Hun Sen phủ nhận, đó là giải thích sai. Chẳng cần biết đúng sai gì nhưng cái nghị kỵ thể hiện rõ trong thái độ. Cứ nói quan hệ đặc biệt. Đặc biệt kiểu gì mà nghị kỵ nhau đến như thế? Cả 2 bên đều hiểu chẳng có gì đặc biệt cả nhưng vẫn phải nói đặc biệt. Bạn thì còn ít nói chứ ta thành khuôn mẫu rồi. Không nói đặc biệt thì thành ra thừa nhận tất cả là thất bại? Thôi thì cứ nói ai hiểu thế nào thì hiểu. Một nền ngoại giao không dám nhìn vào sự thật, giải quyết các vấn đề mà luôn tìm cách giấu nó đi. Tuồng giấu đi thì mọi người không nhìn thấy. Có khác gì một đứa trẻ lấy tay che mắt mình bảo không có cái này cái kia đâu. Nó che mắt nó không thấy chứ người ta có mắt thấy cả. Chính sách của Việt Nam đối với Campuchia từ 1991 đến nay là một nỗi buồn khác. Nếu từ 1978-1991 là sự quyết tâm xây dựng một chính phủ mới tốt cho nhân dân CPC tốt cho Việt Nam thì còn có thể hiểu được, mặc dù là duy ý chí. Nhưng từ 1991 đến nay đi từ thất bại này đến thất bại khác.

Anh Khánh gửi cho video clip phỏng vấn của anh ấy cho VOA. Đến 1 tiếng đồng hồ là hơi bị kinh. Anh Khánh cứ thủng thẳng kể chuyện thôi. Nói cả chuyện đại sứ quán làm sơ tán như thế nào. Anh ấy chỉ làm mình giật mình khi nói “Mỹ và Tây Âu cũng phải có trách nhiệm trong cuộc chiến tranh này” theo ý nếu để Ucraina vào NATO thì đã không có chiến tranh. Anh ấy là người Việt ở đây còn cảm thấy thế, còn hiểu sai thế thì việc chính phủ Ucraina cứ đòi vào bằng được cũng là dễ hiểu. Tất nhiên chính phủ phải khác người dân bình thường, phải có tầm nhìn, phải thấy đây là không thể và phải thấy chính cố gắng vào NATO là nguyên nhân dẫn đến chiến tranh.

Hôm nay làm thêm báo cáo về tình hình từ hôm đàm phán ở Istambul đến giờ. Nga không có đột phá nào. Đàm phán thậm chí có những biểu hiện không chấp nhận chính đề xuất của

mình. Nga còn bị tấn công trên đất Nga. Các nước lại tiếp tục bom cho Ucraina, để chiến đấu đến người Ucraina cuối cùng. Cứ đá chọi đá thế này thì còn mệt.

Anh Phong lâu lắm bây giờ mới chuyển cho mình một tin Tổng thống Putin cách chức thành viên hội đồng khoa học của hội đồng an ninh của 4 viện sĩ Nga. Toàn vì đánh giá sai về quan hệ Nga-NATO. Ông anh cũng vẫn chịu khó đọc như mọi khi. Gửi lại tin cho mình chắc cũng “hạ nhiệt” rồi.

Thứ Bảy, ngày 2/4/2022

Đại sứ Thành ở Úc rõ ra là rất quan tâm đến nhiệm kỳ sắp tới tại Ucraina nên từ đầu chiến sự đến giờ rất nhiều lần trao đổi về chiến tranh và chính sách của ta đối với Ucraina. Hôm nay lại gửi cho mình bài phỏng vấn một trong những cố vấn của Ngoại trưởng Mỹ Blinken về chiến tranh Ucraina. Đại sứ Thành đọc nhưng không phải là người trong cuộc nên không nhận ra điểm thiếu nhất của bài báo này là không có thông tin gì về việc phía Mỹ đã thảo luận thế nào về tối hậu thư của Nga. Đến lúc mình nói Đại sứ Thành nhằm với tối hậu thư bây giờ Nga đưa ra đối với Mariupol. Đây là hai khái niệm khác hẳn. Mình nói về tối hậu thư trước chiến tranh mới liên quan đến Mỹ. Nếu tình báo của Mỹ biết là Nga đang chuẩn bị tấn công Ucraina thì phải hiểu là tối hậu thư Nga gửi là rất nghiêm túc, tại sao lại trả lời theo kiểu coi thường yêu sách của Nga về an ninh. Liệu đây là sự ngu ngốc hay là cố tình đẩy Nga thực hiện cuộc tấn công Nga đang chuẩn bị?! Rất tiếc đến giờ này không có thông tin gì về việc Mỹ đã cân nhắc trả lời tối hậu thư đấy như thế nào.

Đọc bài Thành gửi thấy rõ thông điệp là Mỹ cũng đang muốn leo thang chiến tranh; khẳng định một số thông tin như đã trao đổi với Đại sứ Slovakia. Như thế này thì chưa biết lúc nào mới xong đây.

Đọc tin thấy Chánh Văn phòng Tổng thống chụp rất tươi với Tư lệnh các lực lượng vũ trang Ucraina và còn chú thích đó làm vì vừa gặp tổng thống và trao đổi những kế hoạch sẽ làm quân thù rất bối rối và mọi người sẽ thấy. Lời cảnh báo này sẽ có chuyện đây. Trong khi đấy Trưởng đoàn đàm phán Ucraina nói rằng Nga đã trả lời miệng đồng ý với đề xuất của Ucraina ngoại trừ vấn đề Crum. Nghe chừng nếu đúng, Nga cũng mót có thỏa thuận rồi.

Thảo phòng Chính trị gửi lại thư của Học viện quan hệ quốc tế nói là bạn “có chỉnh sửa lỗi chính tả.” Tóm lại, cán bộ có thói quen là nhận được thư là chuyển không có đọc, không có ý kiến và cũng chẳng có kiến nghị; chỉ như một cái máy chuyển. Nếu thế thì người ta gửi thẳng luôn cho Đại sứ cần gì phải gửi cho cán bộ nữa. Đọc kỹ thì thấy bạn bỏ phần so sánh Đại Sứ quán Việt Nam với Indonesia, chắc là lấy từ thư cũ chỉnh lại nên còn sót. Hôm qua nhận được thư có sự so sánh này mình đã bực mình không thềm trả lời rồi. Hôm nay thấy họ sửa thì bảo Thảo điện về cho các Viện Nghiên cứu để làm đối tác nghiên cứu với họ. Thời buổi chiến tranh mà bạn tích cực thế là biết rồi. Hay cũng có thể bạn bị một công văn đốc thúc như vừa rồi 2 đại sứ bị gọi về vì không hoàn thành nhiệm vụ.

Mình rút kinh nghiệm lại với Phòng Chính trị là nhận được thư phải đọc phải có nhận xét kiến nghị cách giải quyết chứ không phải cứ làm trạm trung chuyển thư. Không biết sẽ nghe được bao lâu.

Chủ Nhật, ngày 3/4/2022

Trong Nhóm viber “Ucraina-Nga Công dân” Quang Anh báo là có 5 người từ Mariupol sang Nga đang hỏi xem có người Việt không để giúp đỡ. Chắc là ai đấy chuyển cho Quang Anh. Mình liên lạc theo số đấy bằng viber không được. Thôi nhờ Lâm bên Moscow liên lạc, chẳng dám nhờ Đại sứ Khôi. Gọi

điện Lâm bảo “để mình cho anh em liên lạc.” Đại sứ nước nhỏ thì tự liên lạc. Trưởng phòng nước lớn vẫn để anh em liên lạc rồi báo cáo. Vui phết. Quan liêu đến thế là cùng.

Như thế là tốt rồi. Thêm 5 người thoát khỏi chảo lửa; cho biết 12 người còn lại an toàn. Như vậy có thể thở phào. Đến giờ này tất cả người Việt ở Ucraina kể cả Mariupol đều đã an toàn.

Tối nay bộ tứ đại sứ lại gặp nhau bữa tối. Vì tháng Ramadan nên phải ăn tối, không ăn trưa được. Bắt đầu câu chuyện vẫn lại là về việc cuộc chiến tranh này hoàn toàn có thể tránh được và đất nước xinh đẹp này đáng lẽ không phải chịu cuộc chiến tàn khốc này. Nhưng chủ đề này cũng đủ rồi nên hôm nay có vẻ dành nhiều thời gian hơn cho chủ đề đạo Hồi. Cả 3 đại sứ đều là từ nước đạo Hồi, tuy không biết Đại sứ U có theo đạo không. Khi mời mình ông chỉ nói “các Đại sứ Ả-rập” ăn chay. Như vậy Đại sứ U có thể không theo đạo. Mình cũng từng ở nhiệm kỳ Iran nên tham gia câu chuyện đạo Hồi cũng có tý nền...

ĐS U đã từng đi lính (hồng quân) 1 năm nên biết thế nào là chiến tranh Afghanistan. Ông bảo cả cuộc chiến tranh Afghanistan Liên Xô mất 15k quân, mà cuộc chiến này tính nhẹ nhàng nhất Nga cũng phải mất đến 5k quân. Quả là khủng khiếp. Người Ucraina nói đúng Shoigu tham nhũng nên Ucraina tránh được cuộc thất bại. Putin được báo cáo quá sai về quân đội. Không hiểu sau chiến tranh số phận Shoigu thế nào.

Các Đại sứ đều đánh giá thời gian tới chiến sự sẽ căng, không biết là lúc nào mới có thể chấm dứt. Nhưng đều ít nhiều lên kế hoạch về lại Kyiv. Chiến sự có nổ ra thì cũng không ảnh hưởng đến Kyiv nếu Kyiv không bị ném bom. Với logic chiến tranh như hiện nay thì nếu chiến sự tiếp diễn thì cũng sẽ không có ném bom ở Kyiv vì hành động như thế cái được không thấy

mà cái mất đã hiển hiện. Không ai chấp nhận được việc ném bom Kyiv để giải quyết chiến trường miền Đông và miền Nam.

Những tin tức mấy ngày nay rất là mâu thuẫn. Hôm qua thấy Ucraina còn gần như xóa những đề xuất của mình với những đòi hỏi về trung cầu dân ý là không ai chấp nhận được. Hôm nay đọc tin thấy Tổng thống Zelenskyy nói gần đạt được thỏa thuận về các vấn đề phi hạt nhân, phi liên minh, trung lập với sự bảo đảm quốc tế, nhưng không thấy đặt điều kiện về trung cầu dân ý và vấn đề lãnh thổ. Chẳng lẽ để bàn sau? Đọc tóm tắt tin bằng tiếng Nga nên giao cho Mỹ đi tìm clip để kiểm tra. Cũng phải giao cho cán bộ phòng Chính trị làm chứ một mình làm không xuê. Từ đầu chiến tranh đến giờ tất cả các báo cáo đều tự làm chẳng có ai giúp gì cả ngay đến tư liệu.

Đọc tin thấy Zelenskyy lại “chơi” cự thủ tướng Đức Merkel và cự Tổng thống Pháp Sakozy (điểm tên đảng hoàng) rằng phải cho họ đến Bucha để thấy 14 năm nhượng bộ Nga mang lại cái gì. Lãnh đạo Ucraina rất hay “chơi” lãnh đạo các nước. Đối với nhiều người, chính ông Zelenskyy phải đến để xem sự cứng nhắc của ông mang lại cái gì. Bao nhiêu người vô tội chết và đất nước bị tàn phá. Ngay trước chiến tranh Thủ tướng Đức, Tổng thống Pháp đã đề nghị ông chính những điểm bây giờ ông đồng ý, nhưng lúc đó ông không chấp nhận. Tổng thống Nga nói với Tổng thống Pháp tôi tin ông hay tôi tin ông Zelenskyy vì Zelenskyy vừa đồng ý với Macron nhưng đã kịp đổi ý trước khi Macron kịp bay từ Kyiv đến Moscow để gặp Putin! Đại sứ AC rất ấn tượng với câu chuyện này nên nhắc phải lần thứ 3 thứ 4 với mình.

Nhân Thứ trưởng Minh Vũ nhấn trong nhóm đề nghị các Đại Sứ quán tiếp tục hỗ trợ và xem bà con cần hỗ trợ gì nữa thì kiến nghị, mình kiến nghị là chính sách mua vé máy bay thương mại cho bà con phải thông báo đều khắp vì vừa rồi có trường hợp ở Ba Lan cán bộ không giải quyết vì chưa có chủ trương

mua vé thương mại cho bà con về, trong khi đó Moscow đã thực hiện 10 ngày nay rồi. Nói chung nhắc cũng bằng không. Người ta vẫn làm mọi thứ theo thói quen. Người ta không thấy việc thông báo không đầy đủ để Đại sứ quán Việt Nam tại Ba Lan không thực hiện

Thứ Hai, ngày 4/4/2022

Sáng em Nga Phạm trước làm cho BBC đề nghị mình trả lời đài SBS của Chính phủ Úc về công tác sơ tán. Mình bảo mình trả lời truyền thông đủ rồi, “trả lời nữa thành thừa.” Mình không muốn trả lời phỏng vấn sau vụ Thứ trưởng Hiệu điện, đặc biệt là cho đài nước ngoài. Nhưng rồi Nga cứ nài nỉ 2 câu thôi, 5 phút thôi và đây là đài của chính phủ vv... Mình đã từng học ở Úc nên cái gì với Úc mình cũng có ưu tiên hơn. Cô bé biết mình lưỡng lự nên tấn công luôn “em gọi nhé.” Đúng là kiểu “không để cho nó thoát.” Em Nga thấy mình nói các Đại Sứ quán đang bàn chuẩn bị về lại Kyiv thì bật lên “anh đừng về ngay đây nhé.” Cái này thì không thể trong phỏng vấn được rồi. Nga bảo cũng đủ nội dung rồi. Coi như chặc lưỡi làm thêm phỏng vấn cuối cùng. Mình còn dặn thêm Nga viết thêm mấy dòng là mình không định trả lời phỏng vấn vì những lý do riêng nhưng là cựu sinh viên tại Úc nên mình vẫn quyết định trả lời SBS.

Trả lời phỏng vấn được một lúc thì cơ yếu đưa điện vào bảo “lại vấn đề báo chí.” Mình hiểu lại nhắc nhở rồi. Đọc lướt qua bức điện nửa trang trích dẫn đủ các kiểu văn bản rồi kết luận nếu tiếp tục không thực hiện “kỷ luật phát ngôn” các cơ quan chức năng sẽ thực hiện khoản a điều b mục c gì đấy. Hiểu đây là tối hậu thư chỉ cần một lỗi nữa thôi là xong. Nghĩ bụng Zelenskyy nhận tối hậu thư của Nga thì không chấp nhận chứ mình nhận tối hậu thư từ Hà Nội thì chẳng đại gì không thực hiện. Chẳng sợ gì nhưng được vạ má xưng làm gì? Anh hùng

với ai?! Gọi điện ngay cho Nga bảo dừng phỏng vấn lại. Nga chắc chắn không hiểu tại sao, bài phỏng vấn hay, có gì nhạy cảm đâu. Mình chỉ nói ngắn gọn anh nhận được tối hậu thư từ Hà Nội. Chẳng nói dối bất cứ lý do gì cho nó phức tạp ra. Đơn giản là không được làm.

Em Nga vẫn nài nỉ, “có gì nhạy cảm đâu”, hay “chuyển thành bài báo, không có giọng anh”, “bà con Úc rất quan tâm.” Bà con quan tâm nhưng anh đáp ứng yêu cầu của bà con, và nhu cầu thật của ngoại giao Việt Nam (nói đúng việc mình làm đã đủ là PR rồi), “người ta” có cho đây là việc nên làm đâu, mà cho đây là vi phạm kỷ luật! Nghĩ bụng thế nhưng chỉ bảo với Nga “thôi bỏ đi.” Nga vẫn còn hy vọng vớt vát “nếu người ta thay đổi ý kiến thì anh bảo em.” Làm gì có chuyện người ta thay đổi ý kiến! Lập luận trong điện trước như thế họ có lập luận gì và bảo mình sai ở đâu đâu. Em Hằng thì nói gọn lớn không hiểu sao anh vẫn cãi LDB. Anh trình bày sao bảo cãi? Nếu anh trình bày sai sao điện này em dự thảo cho Hiệu ký em không cho anh vài ví dụ sai thế nào đi?!

Thôi tránh voi chẳng xấu mặt nào. Nga bảo thế mà con mẹ Natalya ở Việt Nam nói loạn lên, “ở Hà Nội mà cứ nói xấu Việt Nam.” Nhà mình nó thế “sợ Tây đánh ta.” Thực ra chuyện này nếu là Đại sứ khác thì chưa chắc đã thành vấn đề. Nhưng vì mình có người nào đấy rất “quan tâm” và có thể lực nên ngay cả Hiệu cũng chỉ là thực hiện thôi. Cậu ta khi còn là cán bộ chính Xuân đề cử với anh Vũ Dũng là lấy về làm thư ký. Lúc đấy mình quá thân với Vũ Dũng nên tiếng nói không phải không có trọng lượng. Nó cũng chẳng biết những chuyện như thế. Nhưng anh chị em làm việc với nhau quá hiểu nhau, có gì mà không nói được với nhau một câu anh không nên thế này anh không nên thế kia? Đây cũng là kiểu lên sếp, hách dịch, quên quá khứ thôi.

Trao đổi với Quốc Dũng để xem ông bạn khuyên thế nào.

Dũng báo điện về Nhà đại ý đang có nhu cầu như thế của báo chí đề nghị Nhà cho phương án xử lý. Nhưng em Xuân tỉnh. Em Xuân bảo Nhà sẽ điện cho anh là đề nghị Đại sứ gửi câu hỏi và câu trả lời về cho nhà duyệt trước khi trả lời. Mà Nhà duyệt thì biết rồi. Không dùng không được. Đúng là đèo bòng. Thôi nghỉ đi cho khỏe! Thế mới thấy bộ máy của chúng ta hiệu quả đến thế nào, làm con người thui chột đi. Không làm lại là ngon nhất.

Công nhận em Xuân tỉnh táo. Mình với Dũng chẳng nghĩ ra. Cũng báo lại với Dũng để Dũng biết. Dũng báo cập nhật cho Dũng tình hình để chủ động. Mình bảo anh Mong đề nghị Văn phòng chuyển điện hôm thứ Sáu cho Washington.

Hôm nay đọc tin thấy Ngoại trưởng Trung Quốc nói với Ngoại trưởng Ucraina như dạy Ucraina “hy vọng là Ucraina đủ thông minh để đưa ra lựa chọn có tính đến lợi ích của chính nhân dân mình”, Ngoại trưởng Trung Quốc nhấn mạnh “ý nghĩa của việc học những bài học của khủng hoảng và tìm ra cách để đảm bảo an ninh lâu dài cho châu Âu.” Không thể dạy dỗ lãnh đạo Ucraina hơn nữa. Trong khi đấy tin của phía Ucraina lại đưa Trung Quốc đoàn kết với Ucraina trong vụ dân thường Ucraina bị giết hàng loạt; và 2 bên nhất trí chấm dứt chiến tranh đáp ứng yêu cầu của hòa bình và an ninh lương thực thế giới và thương mại toàn cầu.” 2 cách đưa tin hoàn toàn khác nhau. Mình đọc từ nguồn đầu nên ở nhà chắc chưa có định điện về nhà nhưng thấy cách làm của nhà không khuyến khích người ta làm việc. Chẳng điện để làm gì. Điện về cũng chẳng nghe. Mất công. Đọc cho bản thân. Một tuần điện 2 điện về là đủ.

Hôm nay mới nhận được điện của Moscow làm ngày hôm qua đánh giá đàm phán Nga-Ucraina ngày 29/3. Trong khi điện đó mình gửi từ đêm 29/3. Một đồng người ở Moscow nhưng chắc từ chuyên viên lên trưởng phòng, rồi lên ai nữa mới đến Đại sứ thì nó phải lâu vậy thôi. Còn ở đây đọc tin xong tự làm

thì chỉ vài tiếng là xong. Thế nhưng đến lúc thi đua thì Đại Sứ quán lớn bao giờ cũng lại đầu sỏ trong danh sách thi đua.

Thứ Ba, ngày 5/4/2022

Sáng dậy thấy tin nhắn của Hằng Người Phát ngôn trong nhóm Ucraina-LĐB-ĐS về bài báo trên VOA, VinUni tặng 3 tháng học bổng cho người có quốc tịch Ucraina sang Việt Nam. Chẳng hiểu logic của em Hằng. Tin từ ngày 23/3 bây giờ đưa lên ý nghĩa gì? Cái này liên quan gì đến ngoại giao và bảo hộ công dân Việt Nam. Hay yêu Vin quá nên đưa tin của Vin lên nhóm này, mà rõ ràng mục tiêu của Nhóm này là thông tin những diễn biến quan trọng về vấn đề sơ tán công dân Việt Nam từ Ucraina về nước. Trước đó 10 ngày Đại sứ Việt Nam phát biểu trên VOA thì không những không được đưa lên mà còn bị lấy làm lý do để nhắc nhở (hoàn toàn không nói bài đấy sai cái gì ở đâu). Nhắn tin cho Tùng là bạn thân của Hằng để hỏi xem logic của bạn Tùng là gì. Tùng đáp rất trào phúng “Hi hi, em không biết anh ơi.”

Chiều đến gặp Đại sứ H để trao đổi. Ông có quan điểm rất riêng. Theo ông, Nga sẽ còn phải đánh để đạt mục tiêu. Dừng bây giờ thì chưa đạt được gì cả. Nhưng vấn đề là có đủ lực để đánh không? Nếu đủ lực thì Putin chẳng xá gì. Đã đâm lao rồi không lẽ dừng? Đấy không phải tính cách của Putin. Đã dám chơi rồi thì còn lực chắc chắn sẽ chơi. Vấn đề là không đủ thông tin về thực lực của Nga. Liệu có chinh đốn lại đội ngũ để đánh tiếp hiệp hai không. Phương Tây có tiếp tế đủ để Ucraina đánh không? Zelenskyy xem chừng vẫn chưa muốn dừng. Hôm nay nói thế này ngày mai nói thế kia là còn đang chưa quyết gì đâu. Đại sứ H cho rằng việc cố giữ Mariupol chỉ là ngoan cố để phá nát cả thành phố. Thậm chí ông ta còn nghĩ việc Azov bị tiêu diệt ở đây cũng là mong muốn của Zelenskyy. Không thể nào trong một đất nước một lực lượng ngang nhiên cầm súng mặc

dù không phải quân đội của chính phủ. Tất nhiên điều này đi ngược lại những gì Zelenskyy tuyên bố nhưng cũng không phải là không có tí logic nào trong lập luận này.

Về Bucha ông cũng không tin đây là sự thật. Mấy hôm trước Ermak đưa ảnh chụp chung với Tư lệnh quân đội Ucraina và chú thích rằng mọi người sẽ bất ngờ. Từ hôm đấy đến nay có mỗi chuyện Bucha này là bất ngờ. Chẳng lẽ họ lại dựng lên để hạ uy tín Nga. Đại sứ H bảo ít nhất là họ đã đạt được mục đích với những phản ứng của quốc tế sau công bố về Bucha. Để xem quốc tế có điều tra được gì không. Mình gửi ảnh cho Thắng thì Thắng cho rằng kích thước xác chết so với tòa nhà là không cân đối. Theo Thắng đây là làm giả.

Trong lúc này, các Đại sứ ở Lviv đều đang chuẩn bị để về Kyiv tức là đánh giá khác hẳn Đại sứ H. Thôi cứ chờ xem. Chứ về rồi lại tất tả sơ tán lần 2 thì không nên.

Đạo diễn phim Ghorban liên lạc đề nghị nói với Đại sứ Huy vừa nhận nhiệm vụ ở Iran để thứ Năm tới ông đến gặp Huy. Qua một người kế nhiệm rồi mà bạn vẫn gõ mình để thúc đẩy quan hệ hai nước. Nếu thực hiện được bộ phim mới tỉnh Hà Nội này thì quá hay. Đây là đứa con tinh thần của mình khi còn ở Iran.

Hôm nay định đi ngủ sớm để sáng mai dậy đón đoàn Kherson. Đi nằm xong nghĩ ngợi thế nào dậy nhắn tin cho Hiệu đại ý: sau Đại hội X anh Vũ Dũng nói với mình sau ‘cuộc bể dâu’ này chẳng cái gì làm cho mình sợ được nữa; Nhưng không ngờ 16 năm sau thư ký của anh Vũ Dũng, người mình và Xuân bỏ phiếu cho lại đi dọa kỷ luật mình. Cậu ta chắc cũng chỉ bị sai làm thôi nên mình báo ngay cả vô tình cũng đừng lấy oán trả ân. Mình không xin xỏ cậu ta. Mình nhắc cho cậu ta biết để cậu ta tự xử. 16-17 năm trước khi mình đã phải qua cuộc bể dâu cậu ta đã biết cái gì đâu, bây giờ lại định kỷ luật mình mà không

nói được sai ở đâu.

16-17 năm trước đây là lúc chuẩn bị cho Đại hội X, Bộ Ngoại giao có cuộc đấu tranh nội bộ căng thẳng. Bộ trưởng Nguyễn Dy Niên muốn đưa con rể lên thay nên gạt hết các thứ trưởng và trước tiên là Vũ Dũng đang được bên ngoài ủng hộ dự kiến thay Nguyễn Dy Niên; đưa vấn đề visa của Đại Sứ quán Việt Nam tại Nhật Bản ra để khép Vũ Dũng vào kỷ luật. Bộ Ngoại giao lúc đấy nhiều người không ủng hộ “gia đình trị” của Bộ trưởng Nguyễn Dy Niên nên ủng hộ Vũ Dũng. Mình “cầm cò” trong cuộc đấu tranh này vì thấy bất công chứ mình cũng chẳng được một tý bổng lộc nào của anh Vũ Dũng; thấy phải thì làm thôi. Đây là câu chuyện dài. Chỉ biết đến sau này Nguyễn Hoàng Long con anh Mạnh Dũng gặp mình bên Washington chào mình là Gia Cát Thạch, chắc do những gì mình cố vấn và thực hiện trong khoảng thời gian trước đại hội X. Kết quả ĐH X là tất cả các ứng cử viên của BNG đều không vào được TU, chỉ có Bình Minh được vào dự khuyết, lên thứ trưởng rồi bộ trưởng, rồi Phó Thủ tướng, vào Bộ Chính trị. Bình Minh và Hoài Trung là cặp bài trùng. Hoài Trung cứ trám vào những chỗ khuyết mà Bình Minh tạo ra. Chỉ duy nhất đến chỗ khuyết cuối cùng là Bộ trưởng Ngoại giao thì không trám được vào. Ngắn gọn để nói rằng Bình Minh và Hoài Trung đều tiến thân nhờ “cuộc cách mạng” trước Đại hội X. Gia đình Hoài Trung và gia đình mình còn có một duyên nợ” khác. Đây là sau khi bố Hoài Trung bị khai trừ ra khỏi đảng thì ông già mình lại về làm bí thư ở Văn phòng Bộ và kết nạp lại cho chú Lê Bá Cáp. Mà không kết nạp lại thì coi như đứt. Anh em có ngần đấy cái chung nhưng vì lý do gì đó mà mình luôn được Lê Hoài Trung “chăm sóc đặc biệt”...

Thứ Tư, ngày 6/4/2020

Sáng dậy định đi ra ga thì tàu còn cách Lviv đến cả 4 tiếng

đồng hồ. Đi ngủ tiếp. Đến lúc dậy thì đoàn bảo đoàn vào chỗ Đại Sứ quán để làm giấy tờ. 17 người cả người lớn trẻ em. Một đoàn như thế này mà đi vượt đường thời chiến tranh cũng kinh. Lại làm giấy cho một vài nam ở độ tuổi nghĩa vụ quân sự để họ có thể qua biên giới an toàn. Bà con Kherson từ đầu chiến tranh đến giờ ít phải chịu cảnh bom đạn hơn cả vì thành phố Kherson không đánh nhau mà “nói chuyện” với nhau và Nga vào tiếp quản. Chính quyền Ucraina vẫn hoạt động. Nhưng bây giờ chắc Ucraina đang định tìm cách chiếm lại nên tình hình căng hơn, bà con mới đi sơ tán. Hôm trước 14 người sang Nga, hôm nay 17 người và 4 người nhà Sơn hôm trước thì cũng vẫn chưa được 1/2 số người Việt ở Kherson. Mọi người kể chuyện mới biết. Hôm trước chỉ có 14 người đi là vì cách tổ chức luộm thuộm. Chẳng hiểu bác Kiện nghe thế nào nên ông chẳng bà chuộc. Lẽ ra phải ở nhà chờ cho quân Nga đến đón thì một số lại ra bến xe. Quân Nga thì cứ đi tìm theo địa chỉ. Thế nên nhiều người muốn đi mà không đi được. Khổ thế. Người đại diện không nhanh nhẹn là bà con mất cơ hội. Nhưng cũng tại bà con chọn người sai. Từ một nhóm nhỏ đến một tổ chức, một đất nước chọn lãnh đạo sai là hỏng. Nhưng ngược lại dân nào lãnh đạo đây! Đúng là quả trứng con gà.

Chiều Đại sứ Croatia mời tất cả các Đại sứ có mặt ở Lviv ra uống cà phê ăn bánh. Bà là nữ đại sứ duy nhất ở Lviv. 9 Đại sứ có mặt. Hóa ra cũng đã đến 6-7 Đại sứ đã về Kyiv. Mọi người cũng đều định sau trung tuần tháng 4 về lại Kyiv. Nhưng mình quyết định cứ từ từ. Chưa biết Nga có đánh lại Kyiv không. Mà đã đánh lại thì sẽ không đánh nhỏ. Nên cứ từ từ xem đến cuối tháng 4 thế nào. Về rồi lại đi lần nữa thì không ra sao cả.

Nhà hàng ngay ở Trung tâm nên mình đi bộ ra. Trao đổi với các đại sứ xong mình đi dạo một lúc. Một ngày nắng đẹp, bầu trời xanh. Khu trung tâm lúc nào cũng thanh bình với những nhóm chơi đàn, vẽ, người ngồi ngắm trời đất, chuyện trò

với bạn bè.

Đi một lúc mình xà vào chỗ chơi cờ. Đã thấy nhiều lần nhưng chẳng lần nào xem lâu vì lần nào cũng vội. Bây giờ chẳng đi đâu mà vội cứ thương thức đã. Xem một lúc rồi ngồi vào thử một ván. Hóa ra là chơi có tỷ ăn tiền. 50 griv tức là có 1,7 đô la. Họ đúng là toàn có nghề. Mình chơi trên mạng cũng nhiều nhưng vào chơi là thua. Đối thủ bảo làm ván nữa, nhưng thôi. Chơi tiền bạc người ta nhìn vào không hay.

Chơi xong mấy bạn cờ hỏi ở đâu rồi nghĩ thế nào về chiến tranh. Tóm lại, đại đa số các bạn đều thấy Nga xâm lược, Mỹ giúp Ucraina và Ucraina sẽ chiến thắng. Mình chỉ bảo đây là cuộc chiến có thể tránh được và Nga không đánh nhau với Ucraina mà là đánh nhau với Mỹ. Ông đánh cờ với mình nhất định không chịu, nhưng còn 1-2 người khác cũng nghe chứ không phải quyết liệt cãi như ông bạn kia. Dân nào chính phủ đấy. Người dân cũng nghĩ như vậy thì chính phủ phải hành động thôi.

Bác sĩ Hà Giám đốc Bệnh viện Việt Xô nhắn tin hỏi thăm và báo bệnh tình của mẹ mình. Phải mổ cái gì cái gì. Thật cảm ơn bạn. Biết mình ở xa đã chủ động đến thăm bà rồi lại nhắn tin cho mình biết.

Đến tối Thứ trưởng Hiệu nhắn tin trả lời nhắn tin hôm qua của mình, nói đại ý đây là ý kiến của tập thể Ban Cán sự chứ không phải vấn đề cá nhân. Mình cảm ơn đã trả lời. Mình còn lạ gì các cuộc họp đảng. Ý kiến của một ai đấy quyết liệt thì những người khác không liên quan cũng chẳng hỏi đâu mà đi tham gia. Ngày xưa khi đặt vấn đề cho mình hết tập sự cấp vụ, tức là được bổ nhiệm làm vụ phó, thứ trưởng thường trực Lê Công Phụng chỉ làm một câu “Thạch có vẻ có vấn đề phối hợp ngang” thế là xong, chẳng ai phát biểu gì nữa cả; coi như gác lại. Vì một câu băng quơ đấy mình chậm được bổ nhiệm 6

tháng. Câu chuyện “phối hợp ngang” mà thứ trưởng Lê Công Phụng nhắc là khi mình đi đọc tài liệu để chuẩn bị cho luận văn tiến sĩ ở Vụ TQ-Đông Bắc Á thì 1-2 anh em không thích nên có tý gây khó khăn, thế là thành ra mình “phối hợp ngang có vấn đề.” Đơn giản không phải cạ thì cứ buông một câu như thế chết ai đâu. Không hiểu lần này thì bảo mình vi phạm điều gì? Kỷ luật phát ngôn là khái niệm rất chung chung. Đại sứ dùng Facebook để thúc đẩy công việc viết cái gì sai thì chỉ rõ để rút kinh nghiệm đảng hoàng. Chứ như em Hằng nói với mình “chuyện làm báo cáo không nên đưa lên phê.” Ô hay, mình có đưa nội dung báo cáo đâu. Chỉ điểm đầu việc, trước khi đi trượt tuyết thì làm báo cáo về. Có cái gì là sai?! Còn nội dung trả lời phỏng vấn BBC và VOA sai ở đâu không thấy chi?!

Đời mình cũng lắm thứ kỷ luật. Kỷ luật đầu tiên khi vào ngành đấy là bình đẳng bài báo về 45 năm hội nghị Yalta năm 1990. Bài mình viết anh Trường Tổng biên tập sửa thành một thứ khác hẳn. Trên tạp chí đăng bài anh Trường sửa và mình thấy tiếc đứa con tinh thần của mình thì mình đăng trên Quân đội Nhân dân. Nhưng lúc đấy Khải muốn đánh mình, quy cho mình tội không được phép đăng trên báo khác! Khải còn ví tội của mình không khác gì tội chú Phan Doãn Nam viết bài trên tạp chí Cộng sản. Sau vụ viết bài đấy chú Phan Doãn Nam mất chức Trợ lý Bộ trưởng về làm dưới Học viện. Chú Phan Doãn Nam được ví là Thạch “petit” vì là Trợ lý cho cụ Nguyễn Cơ Thạch. Chẳng hiểu bài viết động vào cụ Thạch thế nào mà cụ cho kỷ luật cũng kinh. Khải là người cơ hội, nên lần thứ 2 đi Mỹ thì nghĩ Việt Nam sắp đổ như Đông Âu nên tham gia vào vụ bịa ra các chứng cứ về POW/MIA nên sau này không về lại được Việt Nam.

Lần thứ 2 bị “kỷ luật” là khi mình đi Mỹ làm postdoc về, Trần Đức Mậu không muốn nhận mình về lại Vụ Chính sách Đối ngoại. Vụ Tổ chức Cán bộ không nghĩ ra lý do gì để đẩy

mình ra khỏi Vụ CSĐN thì bảo mình “Thạch là học trò của Carl Thayer không tiện làm ở CSĐN.” Vui thật. Cứ như mình làm ở đây thì cung cấp thông tin cho Carl không bằng. Đây là năm 2002. Chẳng bao lâu sau thì báo chí Việt Nam suốt ngày phỏng vấn Carl Thayer.

Lần thứ 3 bị “kỷ luật” là khi Bộ trưởng chắc phong thanh chuyện mình ủng hộ Vũ Dũng nên không cho mình làm Phó Tổng biên tập Báo Quốc tế mà về làm Phó Ban Nghiên cứu Lịch sử. Lúc đấy Phạm Cao Phong làm thư ký cho chú Niên nhưng chắc chú Niên chỉ nói chuyện chứ không nói lý do tại sao, nên Phong bảo không hiểu sao chú nhắc đến 3 lần “chuyển công tác Thạch chưa?.” Cũng lại một lần kỷ luật chuyển chuyển nhưng không có án.

Làm ở Ban thì cái kiểu “kỷ luật” không thành án. Là Vụ trưởng Vụ Nghiên cứu Tổng hợp nhưng gần như rất ít được tham gia các hoạt động đối ngoại. Người ta chẳng nói người ta chỉ không thích thôi. Làm gì được nhau.

Lần thứ 4 có thể tính là lúc mình đột nhiên phải về nước cùng đợt với 3 Đại sứ khác. Lúc mình đang ở năm thứ 3 nhiệm kỳ, Tô Dũng Vụ trưởng Tổ chức Cán bộ Bộ Ngoại giao bảo “chưa kiếm được người vừa có chuyên môn vừa có ngoại ngữ như anh, nên anh chưa có người thay.” Đánh đùng một cái cử một cán bộ vụ phó của Ban Biên giới (kém hơn vụ phó của Bộ) chẳng có ngoại ngữ chẳng có chuyên môn để thay. Đây chẳng là một hình thức chán nhìn thấy mình làm đại sứ nên cho một người thay quách cho xong. Công việc không quan trọng. Nên đến giờ Đại sứ mới sang thay lại đi hỏi mình kinh nghiệm chứ chắc không hỏi Đại sứ vừa được thay.

Bây giờ là lần thứ 5, nếu không nói ở Ban Đối ngoại khi mình đi Đại sứ về thì có bao nhiêu vị trí vụ trưởng khu vực trống nhưng Trưởng ban Hoàng Bình Quân quyết tâm cho mình

về làm Tổng biên tập Tạp chí Đối ngoại, rõ ra là một kiểu “kỷ luật” mình.

Thứ Năm, ngày 7/4/2022

Sáng nhắn tin cho em Xuân câu trả lời của thứ trưởng Huệ. Xuân bảo trả lời là còn tử tế. Đúng thế. Nhiều trường hợp người ta còn không thèm trả lời. Xuân kể chuyện hôm qua T đến nhà nhận xét “bây giờ lãnh đạo kém không thiếu.” T là thằng dí dỏm, nhưng cái di dỏm này quá lộ tả tình trạng BNG và có lẽ không chỉ BNG bây giờ. Đây là kết quả của cả một quá trình trong toàn xã hội. Chỉ chưa biết xã hội đi về đâu nếu trình độ các quan ngày càng kém thế này?! Em Xuân cứ nhắc thôi đừng sân si, mệt người. Thực ra hay dùng từ “sân si” nhưng phải đi tra lại mới hiểu đúng. Đừng sân si là đừng nóng, đừng bực với cái mình thấy nhưng cũng đừng cảm tính (si) với những cái mình thấy. Đừng sân si là đừng bực và cũng đừng cảm tính với cái mình thấy. Thực ra mình cố gắng nhận chân những cái người ta xấu với mình chứ cũng chẳng bực và chẳng cảm tính với những chuyện đó.

Hôm nay làm một báo cáo tình hình từ 1/4 đến nay về Nhà. Sau khi dọa kỷ luật mình vô cớ, chẳng thấy thiết làm việc. Làm người ta cũng chẳng đánh giá. Nhưng cố gắng mỗi tuần 1-2 báo cáo gửi về để cho không có cớ nói mình chứ cũng chẳng thấy để làm gì. Cứ ngồi chơi cho đỡ mệt.

Chit chat với Xuân Dũng ở Ả rập Xê út đủ thứ chuyện. Ít nhất là thấy Xuân Dũng cũng vẫn muốn làm cái gì đấy cho nhiệm kỳ của mình. Bên đấy mới bày hàng ra thôi mà đã có thể bán được thì hơi dễ thúc đẩy làm ăn. Theo kinh nghiệm của mình bày ra thường chẳng đi đến đâu vì hàng mẫu thì ít. Để mua về bán thì phải thử thị trường. Cái khó nhất là để thị trường chấp nhận. Hoặc là Dũng quá lạc quan, hoặc là thị trường quá dễ dãi. Chẳng biết thế nào.

Đi thăm Mariupol cùng Tổng thống Zelensky và Ngoại trưởng Kuleba, 10 ngày trước chiến tranh

Bữa tối với Đại sứ được bổ nhiệm của Ukraine và phu nhân vào
đêm trước chiến tranh

Hỗ trợ sinh viên châu Phi sơ tán

Trả lời truyền hình khi chiến tranh bùng nổ

Chụp ảnh “tự sướng” với một binh sĩ Ukraine đang canh gác cây cầu ở Kyiv trước khi rời đi Lviv

Đại sứ cùng 4 nhà ngoại giao Việt Nam cuối cùng đi sơ tán Lviv

Cảm giác cô đơn và bị bỏ rơi ở Lviv

Ăn trưa với nhóm người Việt Nam được sơ tán khỏi Mariupol

8 trong số 14 Đại sứ còn ở lại Lviv tham dự buổi gặp mặt cà phê theo sáng kiến của Đại sứ Croatia

Gặp Đại sứ Slovakia tại Uzhgorod

Cuộc sống vẫn diễn ra bình thường tại Lviv

Cuộc sống vẫn diễn ra bình thường tại Lviv

Những người bạn Việt Nam đến thăm Ukraine trong thời gian sơ tán

Buổi gặp mặt do bạn bè Ukraine tổ chức tại Odesa nhân kỷ niệm 132 năm ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh

Buổi gặp mặt do bạn bè Ukraine tổ chức tại Odesa nhân kỷ niệm
132 năm ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh

Thứ Sáu, ngày 8/4/2022

Hôm nay không có gì đặc biệt. Anh Khánh đi Ba Lan về qua cho chai rượu Ba Lan. Anh kể đi đường thấy rất nhiều xe chở vũ khí từ Ba Lan sang Ucraina. Không chỉ đọc tin mà ngoài đường cũng thấy như thế này thì chiến tranh còn dài. Ucraina chỉ thiếu vũ khí, họ sẵn sàng chiến đấu để bảo vệ đất nước để giành lại chủ quyền. Chỉ có điều cả 2 sẽ tiếp tục tổn thất thôi. Còn những người cung cấp vũ khí chỉ cho cái mà họ không dùng đến. Vũ khí không có chiến tranh rồi cũng đến lúc hết hạn.

Hôm nay một sự kiện “Bucha 2” xảy ra là việc tên lửa bắn vào nhà ga Krematorsk nơi người Ucraina đang đi sơ tán vì chiến sự đang tới gần. Phía Ucraina lúc đầu đưa tin ngay là Nga bắn 2 tên lửa Iskander vào ga, nhưng đến khi đuôi tên lửa còn lại lộ ra là tên lửa Tochka Nga tố cáo là chỉ có Ucraina mới dùng loại tên lửa này. Sau đó Ucraina tố cáo lại là Nga cũng có tên lửa đấy. Đặc biệt trên thân tên lửa còn viết “vì trẻ em.” Liệu Nga đánh để đổ cho Ucraina hay Ucraina bắn nhằm vào quân ta? Nếu Nga bắn rồi đổ lỗi thì thật là không còn gì để bình luận. Chiến tranh làm người ta vượt qua tất cả ngưỡng của đạo đức? Đây lại là chủ đề để bỏ và Sơn tranh luận. Sơn tất nhiên là tin Nga bắn. Còn bỏ thì chưa có đủ bằng chứng chưa kết luận được gì.

Nói chuyện với em Thảo ở Paris xem hôm vừa rồi Thứ trưởng Hiệu bảo sao về Đại sứ Thạch. Hiệu bảo đã điện riêng nhiều lần cho Đại sứ Thạch rồi nhưng vẫn vi phạm, nhưng Đại sứ Thạch là người trách nhiệm cao, bám trụ địa bàn. Thôi thì cũng có đánh giá thái độ đối với công việc của mình. Nhưng quả thật hiệu thế nào là kỷ luật phát ngôn? Nếu Đại sứ mà không được phát biểu về công việc của mình của Đại Sứ quán nhất là lúc nóng bỏng như thế này để đảm bảo kỷ luật phát ngôn thì gọi gì là Đại sứ?! Bây giờ chỉ ra trong các phát biểu “sau khi được dặn dò” đấy có gì sai? Đặc biệt là 2 phỏng vấn trên

BBC và VOA rồi trên VTC rồi VTV 4? Đây là những phỏng vấn “tiếp tục vi phạm” đây. Mình rất muốn được chỉ ra sai ở đâu. Có ai chỉ ra đâu?!

Bảo với em Thảo là mình hết hứng làm việc và chẳng hơi đâu làm việc khi mọi người đánh giá kiểu như vậy. Em Thảo bảo mình thôi để thời gian sẽ trả lời. Đúng là thời gian sẽ trả lời, nhưng để thời gian trả lời thì mình và những người như mình đã bị hành quá nhiều. Chiến tranh chẳng thấy động viên nhau còn mang nhau ra dọa kỷ luật mà không chỉ ra được chỗ sai ở đâu. Tuy nhiên, hôm nay đưa điện của New York cho mình, anh Mong bảo Đại sứ gửi 77 điện về nhà trong khi New York gửi 79 điện từ đầu năm đến giờ. Cơ yếu là người đánh giá rõ nhất công việc của Đại sứ. Anh Mong đi 7 nhiệm kỳ càng có thể so sánh các đại sứ với nhau. Nhiều lần Mong tâm sự là mình hiểu Mong đánh giá công việc của mình thế nào.

Anh K lại gửi tiếp thông tin về vụ án ở Cục Lãnh sự. Mình gửi cho anh K bài báo trên Vietnamnet về vụ án, trong đấy đến khái niệm giải cứu và combo cũng viết không đúng. Ông anh có vẽ cũng chẳng đọc. Mình bảo anh có vẽ không quan tâm chuyện điều tra sai hay đúng nhỉ. Ông anh còn bảo đúng sai gì thì sắp tới cũng làm một mẻ, “có cả cá lớn.” Mình cũng nghe chuyện D không được xuất cảnh. Nhưng tại sao lại vui vẻ khi anh em bị nạn nhất là khi điều tra có vấn đề. Mình bảo ông anh “anh em mình không liên quan nhưng cũng không nên ủng hộ nếu điều tra không đúng.”

Thứ Bảy, ngày 9/4/2022

Chiều đi cưỡi ngựa. Hóa ra rất gần và rất tiện. Lâu ngày cưỡi ngựa nên không được như trước. Nhưng dù sao cũng rất vui. Victor chủ trại ngựa bảo cứ lúc nào thu xếp được thì đến tập. Chắc còn ít ngày ở Lviv cố gắng thành thực hơn món này.

Hôm nay Thủ tướng Anh đến thăm Kyiv. Zelenskyy đón

tiếp nhiệt tình nhất. Đi bộ một vòng trung tâm Kyiv là cách thể hiện tình cảm nồng ấm nhất giữa lãnh đạo Anh và Ucraina. Minh thì nhìn một góc hoàn toàn khác. Anh là nước luôn có truyền thống chống Liên Xô và nay là Nga nhất; vì thế là bạn tuyệt vời nhất đối với tổng thống Zelenskyy. Ông ta bảo cả thế giới phải học Boris Johnson là dễ hiểu thôi. Nhưng chuyến đi thể hiện cuộc chiến sẽ kéo dài đây. Thủ lĩnh phe chủ chiến đến tận nơi ủng hộ thể này chiến tranh không kéo dài mới là lạ.

Tối đi ăn tối toàn bộ anh em ở Lviv (cả quân vụ và thương vụ). Xếp hàng khá lâu. Vì nhóm đông người. Nhân ngày Giỗ tổ Hùng Vương, Chại chắc cũng có ý mời tất cả để “hàn gắn” quan hệ của phòng TVQS với Đại sứ. Hôm trước cậu ta đã bảo Thứ Bảy tới Quân vụ sang đây. Minh bảo ai mời mà sang? Tóm lại là cậu ta muốn làm việc tốt nhưng không khéo thôi. Minh chẳng khó khăn gì với Chiến. Minh chỉ không thích kiểu trí trá của cậu ta. Minh chỉ cần đàng hoàng thật thà. Ngồi ăn cũng thoải mái thôi. Hỏi mình bao giờ đại sứ quán định về Kyiv. Minh bảo 2 tuần nữa xem tình hình thế nào. Minh phải nhấn mạnh lại là 2 tuần để rồi tính chứ không phải hai tuần để rồi về. Ông này không nói rõ rồi lại thành chuyện.

Hôm qua dặn em Mỹ Trường phòng Chính trị là chiến tranh cuối tuần vẫn phải điểm tin làm sự ký. Chẳng thấy trả lời hôm nay cũng chẳng thấy làm sự ký. Thực ra thì các bạn ấy không làm mình vẫn đọc tin và vẫn tự làm. Nhưng không thể cái gì cũng làm hết. Ít nhất các bạn ấy cũng phải biết đây là việc phải làm.

Chủ Nhật, ngày 10/4/2022

Hôm nay ngày nghỉ, tin tức chiến sự cũng không có gì nên ngồi xem vài cái video clip về Ucraina. Giáo sư John Meisheimer hay Vladimir Pozner đã thấy “vấn đề Ucraina” từ 7-8 năm trước và đã tiên lượng “Ucraina sẽ tan tành” nếu cứ

tiếp tục đi theo con đường đòi gia nhập NATO. Đúng là tan tành thật. Pozner nói đúng, phương Tây đã tạo ra Putin ngày hôm nay. Trước 2007, nước Nga không tạo ra bất cứ vấn đề gì cho châu Âu, nhưng vì NATO Đông tiến nên 2007 mới bắt đầu quá trình Putin không tin vào phương Tây. 2008 lại còn định kết nạp cả Ucraina may có Đức Pháp phản đối. Từ đó mới có sự nghi ngờ giữa Nga và phương Tây.

Đúng là vì một mảnh đất không phải là lợi ích sống còn Mỹ đầu tư hết vào đấy, bỏ cả cơ hội liên kết với Nga để tập trung vào đối tượng chính là Trung Quốc. Cái này hóa ra mình giống họ. Người ta đã phân tích nhưng toàn bộ máy phương Tây không thêm đếm xỉa và bản thân lãnh đạo Ucraina cũng vẫn theo đuổi giấc mơ hão huyền đấy. Rồi xem Ucraina sẽ được phương Tây giúp cho xây dựng lại Ucraina như thế nào.

Đi bơi với anh Khánh. Cùng bơi có cậu Victor. Bộ cậu ta là Đại tá Soviet. Anh là Đại tá ở Khabarovsk. Bây giờ cậu ta đang ở đây. Tất nhiên là bị an ninh Ucraina soi. Một đất nước chia rẽ vì những cái không đâu. Tất cả đều trở thành nạn nhân.

Hôm nay là ngày Giỗ Tổ anh em ăn tối có tý vui hơn mọi ngày. Trong lúc ngồi uống rượu Hải bảo là khi lên dự buổi anh Trung (Phó Bí thư Thường trực Đảng uỷ Bộ Ngoại giao) nhận quyết định đi Tổng Lãnh sự Vancouver, Phó Thủ tướng Bộ trưởng nói nhiều anh vụ trưởng né đi đại sứ để đi tổng lãnh sự, Hải không hiểu. Chắc bây giờ thì hiểu rồi. Lúc đấy, đoàn mình thành câu đùa “phấn đấu để đi tổng lãnh sự.” Đùa thì được nhưng tầm ủy viên Bộ chính trị đùa chuyện này thì thấy chẳng ra sao cả. Ngoại giao Việt Nam mới có cái méo mó là phấn đấu để đi tổng lãnh sự. Tổng lãnh sự là “ông”, còn đại sứ là “ngài.” Thế mà lại phấn đấu để đi làm tổng lãnh sự. Nền ngoại giao méo mó như vậy mà người cầm chịch thấy thế là bình thường lại còn nói ra miệng cái “bất bình thường” đấy thì không còn gì để nói. Nó méo mó như vậy thì tất nhiên sẽ có hậu quả thôi.

Làm lãnh sự thậm chí tổng lãnh sự thì cán bộ cấp vụ bình thường là làm được. Cấp vụ cứng phải cử đi đại sứ. Nhưng một loạt cấp vụ cứng cử đi làm tổng lãnh sự theo một thước đo hoàn toàn khác!

Thứ Hai, ngày 11/4/2022

Đọc tin thấy Thủ tướng Áo đi Nga rất căng và phóng viên Sự thật Komsomol dùng từ trao tối hậu thư cho Nga. Như thế là rất căng. Đọc thêm các báo nước ngoài và Nga thì thấy rất rõ cách nói của Thủ tướng Áo với Tổng thống Putin chẳng khác gì tối hậu thư “không dừng cuộc chiến thì sẽ càng bị cấm vận”, thậm chí 10 lần hơn, 100 lần hơn. Gió rõ ràng đổi chiều. Không phải Nga đưa ra tối hậu thư mà là châu Âu đưa ra tối hậu thư với Nga. Định báo cáo về vì chẳng ai trực tiếp đọc nhiều nguồn như mình và nếu có đọc thì lại không đủ mẫn cảm để thấy. Nhưng nghĩ chẳng đi đâu mà vội. Làm sớm cũng chẳng để làm gì. Cũng chẳng ai đánh giá. Ở nhà có mỗi chuyện viện trợ nhân đạo mà gần 1 tháng không xong thì những đánh giá trên chiến trường cũng chẳng ai quan tâm lắm. Nhất là còn đang giờ dao dọ mình.

Kiện ở Kherson báo một đoàn 8 người sẽ đi sơ tán qua Lviv và nhờ làm giấy tờ. Yên tâm thôi. Đại sứ quán đã từ chối bất cứ ai đâu. Liên lạc với chị Phước ở Dnipro người đã giúp nhiều đoàn Mariupol sơ tán qua đây. Ở đây nhịp sống vẫn bình thường, chị vẫn đi bán hàng ở ngoài chợ. Nhưng sợ sắp tới chiến sự sẽ lan rộng đến đây nên khuyên vợ chồng chị xem có lánh đi một thời gian không. Thế đấy chiến tranh ngay sát vách rồi mà có muốn đi sơ tán đâu. Các công chức bàn giấy chỉ lo nếu có chuyện gì mình lại bị trách nhiệm chứ đâu có đặt vào vị trí của người ta. Bất đồng của mình với Nhà xung quanh chỉ là vấn đề cốt lõi này.

Sốt ruột lại nhắn tin hỏi Minh về viện trợ nhân đạo. Hóa

ra tất cả đã sẵn sàng “chờ trên bật đèn xanh”!

Nhấn cho Mỹ bảo dặn phòng chính trị làm sự ký không thấy trả lời và cũng chẳng thấy làm. Mỹ bảo “tương em trả lời rồi.” Việc không làm sự ký cuối tuần nên bỏ lỡ 3 chuyến thăm quan trọng của lãnh đạo châu Âu đến Ucraina. Minh mà cứ dựa vào các bạn ấy thì lấy gì làm báo cáo? Đã không phải soạn dự thảo báo cáo, đến sự ký cũng chẳng làm. Bộ máy của chúng ta là vậy. Làm gì được nhau?!

Thứ Ba, ngày 12/4/2022

Sáng dậy làm luôn điện. Tóm lại Nga ngày càng yếu. Bây giờ sẽ chuẩn bị cho trận quyết định vào 1-2 tuần tới. Nếu chiếm được Donbas sẽ sáp nhập vào Nga nếu không có thỏa thuận với Ucraina. Còn nếu không chiếm được thì sẽ còn chiến tranh theo đơn vị năm.

Trưa đi nghe nhạc thánh phòng do Đại sứ và Tổng Lãnh sự danh dự của Pháp tổ chức. Sắp tới ít nhất 2 Đại sứ nữa sẽ về Kyiv (Moldova và Uzbekistan). Đại sứ Bỉ cũng có tin chuẩn bị về. Trong khi đấy Đại sứ Cuba có khi lại từ Rumania về nước luôn. Bà Natasha hỏi mình về việc gửi xe oto minibus ở Đại sứ quán Việt Nam. Trao đổi với Đặng Trần Phong. Thuận thôi. Ông này thuận thì cứ đơn giản mà xử lý. Lúc nào cũng thấy căng thẳng, “để mai tôi cho thư ký gọi điện cho thư ký Đại Sứ quán Cuba.” Người ta muốn nói chuyện trực tiếp thì cứ cho số điện thoại. Cho thư ký thì mất cái giao tiếp trực tiếp giữa đại sứ với nhau. Mà người ta đã có lời rồi. Người không nhạy cảm.

Hôm nay đi cưỡi ngựa buổi thứ 3. Con Opera khá là đông đánh. Minh mà không chắc tay thì chắc bị ngã rồi. Chơi trò này không cẩn thận cũng nguy hiểm phết. Tập xong vào phòng Victor ngồi nói chuyện. Nó là thằng thẳng thắn nên mình cũng nói chuyện rất thẳng thắn, “lẽ ra có thể tránh được cuộc chiến này”, “Nga không phải chiến tranh với Ucraina mà là với

Mỹ/NATO”, “Nếu Zelenskyy chấp nhận điều kiện trung lập vào không vào NATO thì đã không có chiến tranh.” Tất nhiên là vẫn có thể vận lại Nga là cái gì mà cấm nước khác không được thế này thế kia. Tất nhiên, công bằng thì là như vậy, nhưng thế giới làm gì có công bằng?! Nước nhỏ khéo đừng đi chọc tức nước lớn làm gì thì tránh được đổ máu. Việt Nam nếu chọc tức Trung Quốc thì cũng sẽ lãnh đủ, còn nếu khéo léo vẫn kiên quyết nhưng không chọc tức người ta thì yên ổn. Việt Nam và Ucraina rất giống nhau.

Cuối cùng thì cậu ta cũng bảo lúc còn làm đại biểu của tỉnh cậu ta cũng phát biểu theo hướng làm bạn với cả Nga và châu Âu. Thế thì đúng quá. Nếu như thế đã tránh được cuộc chiến không cần thiết.

Ngồi mãi đến tận gần 6h sốt cả ruột. Hóa ra cậu ta chờ vợ để mời mình ăn tối, nhưng lại bảo mình là đi uống trà. Ra đến nơi mình chỉ làm bát súp vì chưa thấy đói. Vợ Victor cũng là người rất nhiệt tình.

Hôm nay mới thấy tổ chức quốc tế điện hỏi về cách chuyển viện trợ nhân đạo cho Hội Chữ Thập đỏ Ucraina.

Thứ Tư, ngày 13/4/2022

Thời buổi chiến tranh nhiều nhiều thông tin nên đọc cái gì cũng phải kiểm tra. Sáng Xuân gửi tin nói Trung đoàn lính thủy đánh bộ của Ucraina hội quân được với Trung đoàn Azov. Báo Việt Nam đưa tin nhưng rất lạ là trên telegram không thấy. Telegram của politica Ucraina là rất ngắn gọn và đầy đủ. Mãi đến tối mới thấy 2 chỉ huy của 2 đơn vị ngồi cạnh nhau lên sóng thì mới khẳng định được có chuyện “hội quân.” Ngược lại tin của Nga cho biết 1026 lính thủy đánh bộ đầu hàng. Con số chính xác đến tận hàng đơn vị làm anh K rất tin, bảo “có con số chính xác hẳn hoi.” Đã mất công fake thì phải làm như thật chứ. Đến tối khi 2 chỉ huy Azov và Trung đoàn 32 ngồi với

nhau và tuyên bố không vinh danh anh hùng “một số kẻ đầu hàng địch” thì khẳng định tin đầu hàng là có, nhưng con số cũng chưa thể chắc chắn được.

Chiến tranh là vậy rất nhiều nhiễu thông tin. Ai thích bên nào chỉ lấy thông tin của bên đấy. Hôm nay lại rộ lên cả tin đoàn xe tăng 12km của Nga bị bắn tan tác. Tin telegram cũng không đưa. Khả năng fake là cao. Nga đã từng bị như vậy hồi đầu chiến tranh. Chẳng lẽ lại lặp lại sai lầm đấy?! Người Việt ở Ucraina đưa tin âm âm.

Chỉ biết một điều chắc chắn là Nga tiến rất chậm so với mong muốn. Vẫn chưa giải quyết xong được Mariupol, trong khi Donbas hơn 10 ngày mới lấy thêm được Izium. Hôm qua báo cáo về rồi. Khả năng đạt mục tiêu không cao. 2 tuần tới chắc chắn sẽ đánh mạnh để hy vọng vớt vát được vấn đề. Nếu không thì chắc chắn chiến tranh sẽ bùng nhưng còn dài. Chắc cuối tháng Tư đầu tháng Năm về lại Kyiv. Đã có 8 Đại Sứ quán về rồi. Hôm nay Moldova lên đường về. Thứ Bảy thêm Uzbekistan. Nhưng vậy sẽ là 10 Đại Sứ quán có mặt ở Kyiv vào cuối tuần.

Hôm nay Phong (Rumani) gọi điện nói liên lạc được với đại sứ quán Cuba. Như vậy cũng là nhiệt tình đấy. Cuối cùng thì đã giúp họ liên lạc được với nhau. Bạn sẽ cân nhắc có gửi xe minibus sang Đại Sứ quán Việt Nam không. Khổ thân bạn Cuba nhiều khó khăn quá.

Tổng thống Zelenskyy cuối cùng quyết không tiếp tổng thống Đức. Tổng thống Đức đã sẵn sàng đi thăm Ucraina cùng nhóm Tổng thống Ba Lan và các nước Baltic, nhưng vì Zelenskyy không mời Đức nên Tổng thống Đức không tham gia. Công nhận các bạn Ucraina giỏi kiếm kẻ thù thật. Đành rằng Tổng thống Đức khi còn làm ngoại trưởng có nhiều chính sách “thân Nga”, nhưng thực ra đấy là chính sách của nước

Đức. Bây giờ người ta thiện chí thăm mình, tại sao lại không tiếp?! Như vậy còn ai muốn làm bạn? Chuyển sang mời Thủ tướng Đức. Ô hay Thủ tướng Đức nhận lời thành ra Đức tự cãi nhau, tự cho mọi người thấy họ lúng củng à?! Đây là lý do mình luôn nghĩ Zelenskyy không phải là nhà lãnh đạo mà Ucraina cần. Ông ta ở lại chiến đấu là tốt, có thể người khác đã không ở lại. Nhưng không phải vì thế mà tất cả những hành động của ông ấy đều có lợi cho Ucraina.

Hôm nay là ngày thứ 4 đi tập cưỡi ngựa. Đã thành thực hơn rồi. Tấn cũng đã gửi cho mình “đồ nghề” của mình từ Kyiv. Chẳng mấy khi lại tiện để tập thể này. Tập thôi. Nhưng em Xuân nói đúng. Bị ngã vì cưỡi ngựa với trượt tuyết sẽ “không hay đâu.” Dừng đúng từ là ối người sẽ hả hê. Nhưng vì thế mà không tập thì yếu quá. Sẽ tập và phải cẩn thận.

Kiên Kherson gọi điện báo đoàn dự kiến đi sơ tán lại chưa đi được vì vợ anh lái xe lại bị đột quỵ. Khổ thể. Đang chiến tranh lại thêm bệnh tật thế này. Nhưng chắc không nặng lắm nên định sau một tuần lại đi.

Hôm nay Huy gọi điện nhờ giới thiệu người làm giúp hộ chiếu Ucraina. Hóa ra Moldova làm chặt thật. Thành đạt như Huy mà không nhập được quốc tịch Moldova mà phải chuyển sang làm quốc tịch Ucraina là biết rồi. Huy cũng làm ăn nhiều ở Ucraina. Hy vọng sẽ toại nguyện. Ucraina sắp vào EU rồi thì hộ chiếu Ucraina “càng có giá.”

Thứ Năm, ngày 14/4/2022

Hôm nay có tin động trời. Lần đầu tiên có một thứ trưởng ngoại giao bị bắt tạm giam. Vẫn câu chuyện máy bay giải cứu. Tạm hiểu là Tô Dũng nhận hối lộ và bị bắt. Đối với TD là mất hết. Đã nhận quyết định đi làm Đại sứ tại Nhật, hạ cánh an toàn. Chưa kịp đi thì gặp hạn. Thứ nhất, nếu mình ở địa vị TD mình đã cố vấn cho Chính phủ không tổ chức giải cứu mà để bà con

bay máy bay thương mại về Việt Nam và có hình thức hạn chế phù hợp với khả năng đón và cách ly của Việt Nam. Như thế vừa không nặng gánh tổ chức giải cứu, vừa công bằng và minh bạch. Thế nhưng vì là minh bạch thế nên mình không bao giờ có cơ làm được ở vị trí TD. Như thế là tại bản thân hay tại cơ chế? Có lẽ cả hai.

Kiện Kherson gọi điện báo đoàn Kherson đi sơ tán mai đến Lviv.

Thứ Sáu, ngày 15/4/2022

Hôm nay Nga chính thức thừa nhận tàu Maskva chìm mặc dù không nói là bị Ucraina bắn chìm. Kiểu gì thì Nga đánh đắm cũng quá dở. Nếu Ucraina bắn chìm như họ kể thì họ quá giỏi; và Nga hoàn toàn bị mắc bẫy. Theo họ kể ra đa của Nga có góc chết 180 độ, họ cho nghi binh để rada tập trung quét vào đấy và ở góc 180 độ họ bắn tên lửa Neptune. Còn nếu Nga để tự gây cháy rồi nổ kho đạn thì cũng quá dở cho Nga. Kiểu gì thì Nga cũng quá dở. Một tuần dương hạm flagship mà để bị bắn chìm.

Đại sứ Cuba chuyển cho clip chuyện quân của Kardirov chuyển hàng nhân đạo cho dân Mariupol. Nói chung mình không khoái những cảnh làm hàng này. Tuyên truyền cả thôi. Nhưng Đại sứ Cuba gửi là bạn cũng có vẻ vẫn còn quá nhiều thiện cảm cho Nga. Mình thì thấy cả Nga và Ucraina đều ngốc nghếch để tự đẩy mình và cuộc chiến huynh đệ này. Chỉ béo Mỹ và phương Tây.

Đại sứ Palestine nhờ tìm nhà giúp. Đại sứ Việt Nam uy tín phết. Đã nhờ anh Khánh tìm giúp xem thế nào.

Bây giờ người ta bắt đầu nói đến về mặt lý thuyết khả năng Nga sử dụng vũ khí nguyên tử chiến thuật. Cái này cách đây một tháng mình lo và có nói chuyện với anh Phong. Bây giờ thì

mọi người bắt đầu nghĩ đến chuyện đây.

Đang lo Nga sẽ trả thù vụ tàu của Nga bị bắn chìm. Quyết định chưa về với Kyiv là đúng. Đại Sứ quán Uzbekistan và Palestine định mai về nhưng vì tình hình hôm qua hôm nay nên hoãn. Cứ phải để cuối tháng xem sao. Nga sẽ phải làm gì đó từ giờ đến cuối tháng để lấy lại danh dự. Còn đến cuối tháng mà không làm được gì thì sẽ không làm gì luôn. Sẽ chỉ nhì nhằng ở Donbas.

Các Đại sứ điểm danh. Đến giờ này vẫn còn Armenia, Croatia, Uzbekistan, Palestine, Ai Cập, Georgia, Hungary, Việt Nam ở đây. Có thể còn Trung Quốc, Indonesia, Kazakhstan nhưng họ không trả lời trong nhóm. Đại sứ Moldova hôm nay về Kyiv.

Sáng đoàn Kherson đến muộn hơn kế hoạch nhiều. Anh em làm xong thủ tục cho đoàn rồi mới đi sang Ba Lan. Mọi người sang đến nơi an toàn. 2 trong 3 người đi nhắn tin báo và cảm ơn. Minh nghĩ anh em cũng vất vả. Chẳng mất gì không để anh em đi để giải tỏa tâm lý. Mọi người phấn khởi thì làm việc tốt hơn.

Hôm nay là buổi tập cưỡi ngựa thứ 6 rồi. Mặc dù trời mưa lất phất nhưng vẫn tập. Đã ăn chơi sợ gì mưa rơi. Anh Khánh bảo trông mình đi đã khác. Ngày mai Victor bảo sẽ tập đi nước kiệu. Đây là món mình mong mãi đây. Hôm nay lúc mới cưỡi thấy người môi môi. Tưởng là sẽ phải bỏ cuộc nhưng chí một lúc sau là đã thấy người bình thường. Làm gì cũng cần phải có quyết tâm.

Thứ Bảy, ngày 16/4/2022

Tuần trước báo Mỹ là cuối tuần vẫn phải làm tin. Đến thứ Hai cô ấy bảo em tưởng trả lời rồi. Đến thứ Bảy tuần này cũng chẳng thấy làm. Chẳng còn gì để mà nói nữa cả. Phòng Chính

trị 4 người mà đến sự ký làm không xong. Mà chiến tranh ngồi ở Hà Nội không phải làm gì ngoài việc đọc tin và làm sự ký.

Hôm nay tập đi nước kiệu lần đầu. Cũng hơi khó nhưng bắt đầu có vẻ thấy bắt được nhịp rồi. Cưỡi ngựa xong về nhà Victor ăn trưa. Khuôn viên nhà đến vài nghìn m2 như ở trong rừng. Đẹp. Mùa đông mà bể bơi ngoài trời lúc nào cũng ở mức 34 độ!

Hôm nay cậu ta đồng ý với mình về Mariupol. Nếu không còn đạn và không còn đồ ăn thì bắt người ta chiến đấu có phải là nhân văn không? Tư lệnh tối cao nếu có người nhà trong số đấy có làm như thế không? Hay là tư lệnh tối cao ngồi trong boongke có đầy đủ mọi thứ thì thấy vẫn cần phải chiến đấu?! Đặc biệt Tư lệnh tối cao từ chối gửi quân đến phá vòng vây. Bây giờ còn định tước đi những danh hiệu của những người lính đã 40 ngày chiến đấu trong bão lửa như vậy thì thật là không công bằng. Người ta không còn đạn, không còn đồ ăn ra hàng thì chẳng có gì xấu cả. Khi còn đạn người ta còn chiến đấu. Hết đạn phải cho người ta thôi để giữ lấy mạng sống chứ? Nhân danh cái gì để bắt người ta chết?!

Bây giờ đòi Nga rút khỏi các lãnh thổ chiếm được rồi mới bàn về trung lập và không NATO. Kiểu này thì còn đánh nhau dài.

Hôm nay là ngày Phục sinh. Từ hồi chiến tranh Việt Nam đã có truyền thống biểu tình chống chiến tranh vào ngày lễ Phục sinh. Nhưng Đại sứ Ucraina ở Đức phản đối ý tưởng biểu tình chống chiến tranh, tuyên bố biểu tình chống chiến tranh chẳng liên quan gì đến Phục sinh và cũng chẳng liên quan gì đến hòa bình. Người ta cứ muốn là phải chống Nga chứ không đơn giản là chống chiến tranh. Bộ máy của Ucraina quá cứng nhắc. Đúng là họ đang bị chiến tranh thì cả thế giới thương, nhưng họ cứng nhắc quá. Bây giờ tổng thống còn phê phán ngay cả những

người giúp mình, bảo “nước nào còn mua dầu của Nga là còn làm tiền trên máu của người Ucraina.” Tức là muốn thế giới phải hy sinh cả lợi ích của mình vì Ucraina?! Trong khi đây cuộc chiến hoàn toàn có thể tránh được, cứ lao đầu vào rồi bảo thế giới không hy sinh lợi ích vì mình là thế giới sai! Đúng là cả trái đất quay xung quanh Ucraina.

Hôm nay là ngày rằm. Trăng đẹp quá. Đi chụp ảnh bằng Iphone nên không lên được. Lần đầu tiên lại được xem mặt trăng qua kính viễn vọng. 60grv một lần xem. Cũng là một trải nghiệm.

Chủ Nhật, ngày 17/4/2022

Tổng thống Zelenskyy đưa làn ranh đỏ nếu binh sĩ Ucraina ở Mariupol bị tiêu diệt sẽ không còn đàm phán với Nga nữa. Người ta không còn vũ khí, không còn lương thực vẫn phải chiến đấu và nếu bị tiêu diệt sẽ không đàm phán với Nga nữa. Thế là thế nào? Đúng là phát biểu để mà phát biểu. Nghe có vẻ tỏ ra là rất kiên quyết và rất coi trọng tín mạng của binh sĩ ở Mariupol và cương quyết với Nga nhưng tính khả thi của nó là thế nào? Tất nhiên Nga sẽ không chấp nhận và tức là lính ở Mariupol sẽ chết và lúc đó không đàm phán với Nga nữa? Nghe thì như vậy nhưng thực tế là sẵn sàng hy sinh mạng sống của binh sĩ còn cố thủ trong nhà máy này. Đặt mình vào một thế không có lối thoát. Hay muốn chiến đấu đến cùng và sẽ không hòa đàm nữa?

Nga dùng máy bay chiến lược để thả bom vào nhà máy Azovstal. Bom cũng có thiết bị dẫn đường để đảm bảo chính xác?

Thứ Hai, ngày 18/4/2022

Chiến tranh nhiều thứ có thể không rõ ràng. Thật giả lẫn lộn. Nhưng hôm nay phát hiện ra một thực tế mà Ucraina có cái

kiểu gì cũng không xong. 3 lần Nga đưa ra tối hậu thư đầu hàng ở Mariupol không chấp nhận. Bây giờ đánh đúng một cái tuyên bố trong khuôn viên Nhà máy Azovstal có hơn 1000 phụ nữ và trẻ em. Nếu đây là thông tin chính xác thì tại sao lại không cho họ ra khỏi theo hành lang Nga đã 3 lần tạo điều kiện? Còn nếu thông tin sai thì thôi khỏi phải bàn. Kiểu gì thì Ucraina cũng không thể giải thích/biện minh cho hành động của mình.

Trong khi đấy, Tổng thống hôm qua còn hùng hồn tuyên bố nếu tiêu diệt những người lính cuối cùng ở Azovstal sẽ không còn đàm phán giữa hai nước. Hoặc là tuyên bố “câu view”, hoặc là Ucraina không muốn đàm phán. Kiểu gì cũng chẳng hay cho Tổng thống.

Mình không ủng hộ chiến tranh, không ủng hộ Nga, nhưng việc làm của Azov ở Mariupol lẫn tuyên bố của Tổng thống là không chấp nhận được mặc dù với vị trí của mình mình không thể phát biểu được. Chỉ có thể điện về báo cáo.

Phương Tây trù dập đánh Nga nên nhảy vào rất nhanh để tuyên bố Nga vi phạm xyz. Nhưng việc vào Nhà máy Azovstal để sử dụng lá chắn thép này cũng chính là để phá hoại nhà máy này! Lại còn dùng phụ nữ và trẻ em không cho phép (thậm chí cần phải ép buộc nữa) họ đi ra trên thực tế là khủng bố, là tội phạm. Không ai nói cả.

Mình “bom” cho Bầy viết trên Facebook, nhưng Bầy không đủ bản lĩnh. Không phân biệt được sự khác nhau giữa câu của Chủ tịch Hồ Chí Minh “thà hy sinh tất cả” và cách của người Ucraina không cho đầu hàng ở Mariupol mặc dù hết đạn. Câu đây là nói lên ý chí chứ không phải là hành động cụ thể. Cụ Hồ nhân văn lắm chứ không như hội này. Chính vì không rõ ràng trong tư duy nên status của Bầy chìm ngay thôi.

Mình gửi nhận xét của mình cho anh Phong nữa. Ông anh cũng thừa nhận mình nhận xét đúng.

Hôm nay sau buổi cưới ngựa mình nói với Victor nhận xét này. Cậu ta không cãi được. Chính vì quan điểm rõ ràng mặc dù không phải là cái người ta thích, nhưng Victor vẫn rất tôn trọng mình. Nếu không tôn trọng, không quý, làm gì có chuyện tuần 6 ngày cưới ngựa miễn phí ở trang trại ngựa của cậu ta.

Hôm nay cũng là một thử thách hay. Cậu ta bảo ông đóng vai Zelenskyy ông nói gì nếu tôi là Putin tôi yêu cầu ông ký nhượng Crum cho Nga để có hòa bình. Mình trả lời luôn, bây giờ hai nước đi quá xa để có thể hiểu nhau; Nhưng không gặp gỡ không hiểu nhau không giải quyết được vấn đề. Mình sẽ bảo Putin “ông có thể ký nhượng các đảo Kuril cho Nhật, hay Kaliningrad cho Đức được không? Nếu không thì ông đừng bảo tôi ký Crum cho Nga. Tuy nhiên câu chuyện Crum chúng ta có thể bàn sau, bây giờ chúng ta bàn chấm dứt chiến tranh... Cậu ta chịu. Zelenskyy đang được bom là người hùng nên ông ta sẽ không dừng để có hòa bình đâu. Sẽ tiếp tục chiến đấu tiếp.

Phương Tây còn bom vũ khí, người Ucraina và người Nga còn chết! Chỉ có phương Tây được thôi.

Hôm nay Nga lại bắn vào hạ tầng quân sự ở Lviv. Khó bay lên cách nhà mình ở không xa. Rủ Hải ra thị sát xem cụ thể ở đâu. Đúng là không phải ở nhà ga, mà là ở trạm đầu máy toa xe của nhà ga, nơi rất có thể làm điểm chuyển vũ khí phương Tây viện trợ. Chính vì thế mình vẫn yên tâm ở lại. Nếu là đánh nhà ga thì chắc phải tính. Nga vẫn đánh vào mục tiêu quân sự. Người dân ở Lviv vẫn bình thường vì họ cũng nghĩ và hiểu như mình. Nga không nhằm vào mục tiêu dân sự. Tránh những nơi đầy ra về cơ bản là an toàn. Mình phụ trách Vụ châu Âu cuối ngày cũng nhắn trên nhóm. Mình nói điện báo cáo 7-8 tiếng trước rồi.

Hôm nay thực hiện chỉ đạo, thông báo cho anh em chuyện thứ trưởng Tô Dũng bị tạm giam. Cũng làm theo đúng lệ thôi.

Ai cũng biết cả rồi. Có gì là mới đâu, ngoại trừ là việc đã được cấp cao nhất ở Bộ chỉ đạo thông tin. TD bị tạm giam như thế là tháng rưỡi. Xem rồi đi đến đâu!

Thứ Ba, ngày 19/4/2022

Đi với Vichia đến thăm nhà nghỉ dưỡng của cậu ta ở Svodnitsa, cách Lviv 70 km. Trước chắc heo hút lắm. Nhưng từ khi người ta phát hiện ra nước khoáng chữa bệnh ở đây mới dần dần phát triển. Nhà nghỉ dưỡng công đoàn mà Vichia mua lại chắc là cơ sở lớn nhất ở đây trước 1991. Bây giờ thì nhiều tư nhân làm còn hơn cả Vichia. Nhất là một doanh nghiệp làm ăn với Trung Quốc đầu tư cả mấy trăm triệu đô la. Ai làm ăn với Trung Quốc cũng dễ giàu thật. Họ là công xưởng của thế giới. Bán hàng cho họ đi thế giới là “ăn đủ.” Vichia bảo chỉ dẫn mình đi để mình biết chứ không có ý định gì. Đúng là thế. Đi đảng đảng nhặt sàng khôn.

Vẫn tiếp tục trao đổi với Vichia về chiến tranh Nga-Ucraina. Cậu ta làm mình ngạc nhiên với nhận xét “một người lính mạnh mẽ là người có thể biến kẻ thù thành đồng chí.” Quá hay. Người lính mạnh mẽ không phải là người tiêu diệt được bao nhiêu kẻ thù mà là người biến kẻ thù thành đồng chí! Nếu các chính trị gia nghĩ như thế thì làm sao lại có chiến tranh được?!

Thứ Tư, ngày 20/4/2022

Hôm nay thật vui là đã phi được nước kiệu. Mình chỉ mơ có một ngày mình phi được nước kiệu. Hôm nay là được rồi. Bao giờ những thành công cũng mang lại niềm vui. Bộ môn này hơn các bộ môn khác là đến giờ này mình chưa bị ngã. Mình hiểu ngã ngựa là rất phức tạp ở tuổi mình nên có gắng một cách tốt nhất để tránh bị ngã ngựa. Đã nhiều lần mình thoát nạn vì mình quyết tâm không lùi bước với nàg Opera này.

Nàng 2 lần suýt hất mình xuống đất. May mà mình ghì cương được. Mỗi lần là một bài học. Bạn đây nhiều khi muốn thử xem người cười có điều khiển được không nên hay thử thách người cười. Còn một lần thì vì mình ko biết kìm cương ngựa, tay để cao làm con ngựa đau và nó lại càng lồng lộn lên...

Mình Rolton gửi cho mình đường link video clip Đại sứ Gaman làm đề phản tuyên truyền với Nga. Ông ta nhớ cả các dự định của mình định làm ở Ucraina sau triển lãm tranh cũng là giỏi. Không biết em Natalia có nhắc vở không. Kiểu gì thì họ cũng nắm thông tin tốt. Thời chiến làm cho các nhà ngoại giao năng động hơn nhiều thì phải.

Tôi theo hẹn, làm xong bài phỏng vấn cho Valentin. Không biết họ sẽ sửa thế nào. Đưa cho em Xuân xem. Xuân thấy không có lỗi “chính trị” gì. Đây là bài phỏng vấn khó vì viết cho các bạn Ucraina về cuộc chiến tranh mà các bạn ấy đang chiến đấu và không hoàn toàn ủng hộ các bạn ấy. Hoan hô các bạn ấy thì quá đơn giản. Không hoan hô các bạn ấy mà vẫn viết để cho các bạn ấy chấp nhận mới là khó. Mình chấp nhận thách thức này. Có mấy ý mình đưa vào trong bài phỏng vấn:

- (i) Ucraina không phải là mục tiêu của cuộc chiến tranh mà là chiến trường của cuộc chiến;
- (ii) Trong chiến tranh không có người thắng mà chỉ có người thua;
- (iii) Đừng chỉ trích nhau, đừng đòi hỏi ai đi trước mà nghĩ xem mình đã làm hết khả năng để dừng cuộc chiến chưa;
- (iv) Người chiến binh mạnh mẽ nhất là người biến được kẻ địch của mình thành đồng chí;
- (v) Trong đàm phán phải tự mình quyết. Mọi đồng minh dù là đồng minh gần gũi nhất cũng nghĩ theo cách của họ, theo lợi ích của họ.

Một bài phỏng vấn 5 ý như thế này là quá đủ. Có thể không thích mình nhưng chắc khó có thể bẻ được mình. Trao đổi với anh Khánh về bài báo, anh Khánh cũng bảo quá hay.

Anh Khánh vẫn lại nói với mình theo kiểu “một số người nói Thạch tự tin quá và Thạch sai trong đánh giá Putin không tiến hành chiến tranh.” Mình hơi bực mình. Nhưng nghĩ bực cũng chẳng làm gì. Anh Khánh như kiểu cái loa. Ai nói gì thì anh ấy nói lại chứ ít khi ngẫm nghĩ sâu sắc, người ta nói thế đúng hay sai. Với những người “vô tư” kiểu như thế này mà đi câu với bực ông ấy thì câu bực cả ngày. Một lúc sau mình nói với anh ấy “nếu ai nói với anh như vậy anh cứ bảo người ta đến Putin còn ra quyết định sai thì Đại sứ Việt Nam nhận định sai là bình thường.” Đúng như vậy. Theo logic thông thường ai đi làm cuộc chiến với giá quá đắt như Putin?! Không ai. Vậy thì đánh giá theo logic thông thường không có chiến tranh vẫn không có gì là ngạc nhiên cả.

Thứ Năm, ngày 21/4/2022

Nhận được công điện của Vụ Báo chí. Cuối cùng vẫn giữ công thức trả lời sáo rỗng “Đại Sứ quán đã liên lạc với các cơ quan hữu quan của Ucraina đề nghị hỗ trợ bảo vệ tài sản của người Việt ở Ucraina.” Tóm lại những giải thích của đại sứ tại sở tại chẳng là cái gì. Mình hỏi em Minh vẫn giữ công thức như ở nhà gửi. Minh trả lời rất kiểu “ngoại giao” theo kiểu Nhà đã cân nhắc nhiều phương án trước khi người phát ngôn lên bục trả lời, đồng đó có cả ý kiến duyệt của Lãnh đạo Bộ. Quả là câu trả lời hoàn hảo theo tư duy của Vụ Báo chí. Rất tròn trĩnh. Không có thể thấy khiếm khuyết ở đâu. Nhưng chỉ có điều nếu người ta hỏi tiếp 1-2 câu là sẽ “giấu đầu hở đuôi” ngay. Nếu ai đẩy hỏi “Đại Sứ quán làm việc với các cơ quan chức năng là cơ quan nào? Chúng tôi có thể biết để liên lạc với các cơ quan hữu quan mà Đại Sứ quán làm việc được không?” là đứt phờn phứt.

Quen nói tròn trĩnh và không bị đặt câu hỏi cho đến tận cùng bao giờ nên quen... nói dối rồi. Nói dối cả cái không cần nói dối. Chính vì các câu trả lời của Người Phát ngôn BNG nó quá sáo mòn nên người nghe đã không còn nghe nữa rồi. Chỉ trả lời để tự mình nghe thôi.

Hôm nay Putin quyết định dừng không tấn công vào Nhà máy Azovstal ở Mariupol nữa. Đến đài phát thanh của Ucraina cũng nói đây là quyết định đúng. Nga mà quyết tâm tấn công vào chắc chắn sẽ tổn thất không nhỏ. Cứ bao vây không ra được là ổn. Cũng tránh được chuyện Ucraina sẽ bù lu bù loa không đàm phán nữa. Nga cũng chẳng cần đàm phán nếu chưa đạt được mục tiêu. Nhưng để cho phía bên kia có cơ để cắt cầu cũng chẳng làm gì. Tóm lại là một quyết định đúng. Thế nhưng phía Ucraina tuyên truyền là Putin thua trong cuộc chiến ở Mariupol. Đúng là tuyên truyền. Ngày hôm qua còn đang sợ bị chết hết, đưa ra đe dọa “nếu họ bị giết hết sẽ không đàm phán nữa.” Hôm nay thì lại vỗ ngực đối phương thua!!! Còn ăn thua kiểu này thì còn chiến tranh và còn mất mát nữa.

Chiều liên lạc với Cảnh Bình xem kế hoạch đi Ba Lan của cậu ta thế nào. Hóa ra đêm nay đã lên đường. May quá còn có buổi chiều để làm visa cho Cảnh Bình vào Ucraina. Chiến tranh nên Ucraina hạn chế khách vào. Chỉ có 3 loại: ngoại giao, kỹ thuật phục vụ ngoại giao và viện trợ nhân đạo. Oleksandr rất linh hoạt bảo có thể cấp cho loại thứ 3 nếu mình có công hàm. Tất nhiên công hàm là đi làm viện trợ nhân đạo không được nên mình viết đi nghiên cứu để viện trợ nhân đạo. Cái này thì quá rộng để có thể bảo là sai. Bình trong có 2 tiếng đồng hồ làm xong visa vào Ucraina. Quá là kỷ lục.

Tối ăn cơm, anh em hỏi khi nào về Kyiv. Mình thống nhất chờ Cảnh Bình sang rồi cho cậu ta cùng về Kyiv luôn thể. Như thế là khoảng 3/5 về lại Kyiv. Như thế cũng đủ rồi. Nga có thể bắn tên lửa vào Kyiv nhưng chắc cũng sẽ chọn chỗ mà bắn. Ở

đây còn gần nơi không an toàn hơn là ở Kyiv.

Hôm nay ông bạn Vichia lần đầu tiên không cười ngựa cùng mình trong 10 ngày nay. Thế đâm ra nhanh. Cười xong rồi về chứ không ngồi đủ các thứ con cà con kê. Oksana bảo mình cười tốt hơn hôm qua. Cố gắng để đến khi về Kyiv là có thể tự tin để cười ngay cả ngựa lạ.

Em Nga Phạm trước làm cho BBC hôm nay viết một status ủng hộ các nhà ngoại giao Việt Nam trong bối cảnh đang bị cộng đồng lên án vì chuyện máy bay giải cứu. Em bảo cũng có những nhà ngoại giao em tự hào nói “Đại sứ của bọn tao.” Nga nói đúng ngành ngoại giao khá hơn hẳn các ngành khác về tầm nhìn cũng như văn hóa.

Cũng nói với em Nga là mình trả lời tạp chí của Ucraina vì hôm trước bảo với em ấy là mình sẽ không trả lời ai. Nga là người có kinh nghiệm nói chắc tạp chí cũng không nhiều người đọc. Nhưng thôi. Quan trọng là mình đưa được tiếng nói của mình về cuộc chiến này. Còn người ta đọc đến đâu thì tùy. Nói chuyện với Quốc Dũng về bài của em Nga. Dũng bảo đánh giá như thế là công bằng.

Hôm nay Hà ở Donetsk nhắn tin trong nhóm về chiến sự ở Donetsk. Ông Lân cũng ở trong nhóm nhưng chẳng phản ứng gì cả. Mình đi trao đổi riêng với Hà mới ra nhiều thông tin không chỉ về Donetsk mà cả về Mariupol. Cán bộ Việt Nam là thế. Giao việc thì làm. Không giao việc thì ngủ. Chẳng hề có ý nghĩ đây là công việc của mình. Để chỉnh đốn lại đã yêu cầu hàng tuần ông Lân có báo cáo về cộng đồng. Phòng Chính trị ngoại việc làm tin làm sự ký còn phải phát hiện và báo cáo với Đại sứ những cái liên quan đến Đại Sứ quán. Toàn anh Phong hay anh Huy báo cho mình. Chẳng bao giờ thấy anh em chủ động báo cái gì.

Thứ Sáu, ngày 22/4/2022

Hôm nay chị Nguyệt nhắn tin hỏi “liệu Ucraina có đổi đất lấy hòa bình không, đất nước bị tàn phá quá rồi.” Minh trả lời “họ đang đổi hòa bình lấy đất.” Đúng như vậy. Chị Nguyệt lấy công thức quen thuộc ở Trung Đông đổi đất lấy hòa bình. Tưởng logic đấy ai cũng thấy nên làm. Nhưng lãnh đạo Ucraina mà nghĩ hòa bình quan trọng như vậy thì họ đã tránh được cuộc chiến tranh. Bây giờ người ta còn đe dọa cả nếu những người lính ở Mariupol bị tiêu diệt họ cũng sẽ bỏ đàm phán. Hòa bình chẳng là cái gì cả. Hình ảnh họ anh hùng mới là cái quan trọng!

Em Xuân đi đám cưới con nhà Lân. Mọi người bàn nhau về chuyện học hành của các cháu. Chiến tranh. Các cháu không có điểm của học kỳ một nên không tốt nghiệp được. Minh nhất trí thôi. Đại sứ quán sẽ làm thư đề nghị các cơ quan hữu quan tạo điều kiện cho các cháu tốt nghiệp đặc cách. Mất gì đâu. Năm sau các cháu không theo được là biết ngay thôi mà. Mà ngay cả các cháu không được lên lớp. Sang tháng 9 mình làm cho cái chứng nhận đã hết lớp đấy rồi thì cũng có sao đâu. Chẳng để các cháu bị thiệt thòi vì chiến tranh.

Anh Phong hỏi liệu chuyện phát xít của Ucraina thế nào. Thực ra Ucraina có lực lượng cực hữu chứ không phải phát xít. Mà cực hữu thì nước nào chẳng có. Nga đặt vấn đề “phi phát xít hóa” là tuyên truyền thôi chứ làm gì có phát xít mà phi phát xít hóa. Hôm trước thấy Gordon trả lời TV Nga cũng vui. Gordon bảo Ucraina mới có dân chủ, trước khi bỏ phiếu chẳng ai biết là ứng cử viên nào sẽ thắng, còn Nga chưa bỏ đã biết kết quả. Phóng viên TV Nga cũng không vừa, “chính vì thế mà danh sách ứng cử viên của Ucraina dài cả trang và người ta chẳng biết ứng cử viên là ai.” Ucraina thì dân chủ quá trớn, người ta còn làm màu khi ra “tranh cử”, lấy điểm cho các hoạt động khác.

Nhưng lập luận Nga sợ bên cạnh có một nước dân chủ nên tấn công Ucraina thì cũng chẳng phải. Nước Ucraina có vẻ dân chủ hơn, nhưng tham nhũng thì có khác gì các nước cựu xô viết đâu?! Bản thân Zelenskyy cũng không hề dân chủ, tìm mọi cách để bóp chết đối thủ chính trị. Medvenchuk bị khép vào tội làm ăn với chính quyền ly khai Donetsk và Lugansk. Liệu ngày mai có thể xem đường dẫn khí đốt hiện nay qua Ucraina là làm ăn với Nga xâm lược không? Nga vẫn nhận tiền bán gas qua đường ống này tức là vẫn tài trợ cho Nga xâm lược Ucraina! Lập luận như vậy để bắt đối lập nghe chừng rất thiếu thuyết phục. Nhưng châu Âu vì lợi ích của mình đâu có ý kiến gì đâu?!

Thứ Bảy, ngày 23/4/2022

Đã 1-2 lần thấy trên mạng xã hội so sánh quyết định chấp nhận chiến tranh của Ucraina với quyết tâm chống Mỹ cứu nước của Việt Nam. Mình không tham gia. Nhưng hôm nay có một đồng chí đi hơi xa còn cho rằng quyết định đấy giống nhau về hình thức nhưng khác nhau về bản chất. Cùng quyết tâm nhưng là một quyết tâm đi theo cái tiền bộ (Ucraina) còn Việt Nam đi theo cái lạc hậu. Đến nước này thì mình phải bình. Không có ai bình luận, tác giả tưởng mình đúng. Thực ra Việt Nam phải 4 năm từ 1954-1959 đã cố gắng dùng biện pháp hòa bình, thông qua bầu cử. Ai cũng hiểu là nếu có bầu cử thì Diệm sẽ thua. Chính Mỹ - Diệm đã không chấp nhận thống nhất bằng biện pháp hòa bình nên mới phải có chiến tranh thống nhất đất nước. Các câu xê dọc Trường Sơn hay đốt dải Trường Sơn chỉ là ví von lòng quyết tâm. Trong khi đấy, ngay trước chiến tranh Tổng thống Pháp và Thủ tướng Đức đã đưa ra phương án trung lập, không NATO không căn cứ quân sự, nhưng Tổng thống Zelenskyy đã khước từ. Nếu ông ấy đồng ý nhưng bây giờ Ucraina đồng ý đã không có chiến tranh. Hai sự việc hoàn toàn khác nhau không thể so sánh được. Cụ Hồ là người muốn giải quyết hòa bình chứ không ngây thơ như các chính trị gia

Ucraina bây giờ. Vấn đề là cố gắng của Cụ không thành vì Mỹ và chính quyền miền Nam biết tổng tuyển cử là thua. Các nhà “lý luận” Việt Nam chẳng học sử và bài hiện tại quá nên cứ phát biểu loạn xì ngầu.

Hôm nay phải giảm cường độ tập nước kiệu. Khá đau lưng. Không nên cố quá.

Chiều Chiến và Hoàng sang ngồi lại cho đến bữa tối. Hôm qua mình bảo anh em là Chiến đại lễ ra chỉ cần rất đơn giản mang cái gì sang rồi anh em ngồi với nhau có phải là vui không. Hôm nay thấy cảm ít nho sang. Chắc là anh em “phím” cho rồi. Chứ biết nghĩ thì đã làm từ lâu rồi. Nhất trí thôi. Chẳng làm căng làm gì. Minh mà đi vào không tiếp thì bằng đuổi về. Ngồi nói chuyện mới biết hóa ra đồng chí này trắng qua Trường Sa 4 năm rồi về làm Tổng công ty Lũng Lô. Có ngồi nói chuyện với đồng chí ấy. Chẳng biết cái gì vào cái gì cả. Bảo Ucraina rút khỏi 3 địa điểm trong đó có Severodonetsk là chỗ rất quan trọng. Minh thấy lạ vì theo dõi không thấy có chuyện đấy. Hỏi Chiến tìm lại tin. Tìm mãi thì ra một tin có tên gần giống như thế! Còn những chuyện thấy Putin đáng tin hơn Zelenskyy thì mình chẳng nghe nữa. Như nông dân đọc báo lá cải. Tất nhiên Zelenskyy cũng có điểm yếu, nhưng lấy cơ sở gì để tin Putin hơn tin Zelenskyy?! Đến khi nghe trả lời Hải có cần phải có tàu sân bay để bảo vệ Trường Sa không thì chán hẳn. Không ngồi nghe nữa. Lúc sau ra uống nước với các bạn ấy, thấy Chại bảo Zelenskyy muốn đàm phán với Nga “dân cũng không cho.” Đúng là lại một ông nông dân nữa bàn chuyện thời sự. Dân là ai? Ít nhất là có một bộ phận không nhỏ không muốn chiến tranh. Dân đấy chắc chắn đồng ý với các nỗ lực hòa bình, đàm phán. Còn lực lượng khác sẽ phản đối. Nhưng Zelenskyy không đàm phán vì ông ấy muốn dựa vào phương Tây để chiến với Nga, chứ chẳng phải vì dân nào cả.

Kết thúc buổi thảo luận của các chính trị gia, mình chỉ bảo

Zelenskyy hôm nay tuyên bố rồi nếu trung cầu dân ý ở miền Nam thì không còn đàm phán nữa. Mà khả năng trung cầu dân ý là cao. Vậy khả năng không đàm phán là cao và như vậy có nghĩa là sẽ kết thúc chiến tranh mà không có thỏa thuận. Một khi sáp nhập vào Nga, tấn công các lãnh thổ đầy là tấn công vào Nga. Câu chuyện sẽ không đơn giản. Chắc ngậm bồ hòn làm ngọt thôi. Nếu như vậy, thỏa thuận trước có phải vừa tránh được cuộc chiến vừa giữ được lãnh thổ không?! Rồi xem câu chuyện sẽ đi về đâu.

Gửi bài phỏng vấn cho anh Phong và Quốc Dũng xem mọi người có góp ý gì không. Dũng bảo không có vấn đề gì. Anh Phong chỉ trả lời bằng ngón tay cái trỏ lên. Chắc cũng là OK.

Chủ Nhật, ngày 24/4/2022

Hôm nay là ngày lễ Phục Sinh của người theo đạo Chính thống giáo. Vichia mời lại nhà. Như thế là rất thân tình. Mặc dù cậu ta lúc nào cũng đùa với mình như kiểu “không cãi nhau không xong” nhưng một tuần gặp nhau 6 buổi cười ngửa có vẻ vẫn chưa đủ, nên gặp luôn cả thứ Bảy cho đủ 7 lần. Cả bố vợ, dì rồi mẹ con em vợ cũng đến. Bố vợ là họa sĩ công huân. Ông bảo ông là người sống bằng tình cảm nên không giấu được xúc động khi nói về chiến tranh với Nga. Minh thử bảo với ông rồi mọi thứ sẽ qua đi, đến lúc người Ucraina và người Nga không coi nhau là kẻ thù nữa. Ông bảo không thể tha thứ được. Đúng thật những lúc như thế thì làm sao nghĩ có thể tha thứ được. Những năm chiến tranh chống Mỹ cũng chẳng nghĩ có thể tha thứ được cho Mỹ, hay năm 1979 cũng chẳng nghĩ tha thứ được cho Trung Quốc. Nhưng rồi không thể sống mãi với quá khứ. Người Việt Nam giờ đã làm bạn với cả Mỹ và Trung Quốc mặc dù còn có những chuyện này chuyện kia. Cuộc sống là như vậy. Hy vọng đến một ngày rồi người Ucraina và người Nga cũng sẽ lại bình thường lại với nhau.

Ngồi nói đủ thứ chuyện cuối cùng xoay sang câu chuyện về tranh. Vichia bảo bố vợ vẽ cho mình một bức chân dung. Ông lấy máy điện thoại ra chụp mình rồi bảo rất đẹp. Chắc ông đã thấy đủ “chất” cho một bức chân dung. Nhưng rồi nghĩ thế nào ông bảo thế còn vợ Đại sứ. Cuối cùng mình đưa cho ông bức ảnh mình thích 2 vợ chồng chụp ở Sóc Sơn chia tay lớp chính trị cao cấp trước khi đi sang Ucraina. Thực ra mình không khoái lắm màu xanh đặc thù của tranh của ông. Nó hơi buồn, hơi tối. Nhưng được họa sĩ công huân vẽ cho còn đòi gì nữa?!

Khi mọi người về mình và Vachia còn xông hơi rồi đi bơi rồi lại quay vào xông hơi. Bể bơi ngoài trời, nước ấm, nhưng mưa hơi lạnh. Lại ngâm nước hơi lâu. Mình có cảm giác hơi bị cảm lạnh nên quay vào. May về nhà không bị sao. Đến gần 11h mới về đến nhà. Trời mưa nên cũng hơi vất vả khi về. Một buổi giao lưu thật vui.

Trước khi đi chơi làm một điện về nhà đưa ra 4 lý do đề nghị đầu tháng Năm về lại Kyiv:

- (i) Chiến sự cho thấy Nga không thể đánh lớn, không thể đánh lại Kyiv để chiếm mặc dù có thể sẽ tấn công từ xa. Nhưng nếu có tấn công từ xa thì Đại Sứ quán cũng không nguy hiểm hơn so với ở Lviv;
- (ii) đã 20 nước về lại Kyiv rồi. Đến lúc đấy cũng sẽ còn nhiều nước nữa. Việt Nam không nên đi đầu những cũng không nên đi cuối;
- (iii) an ninh hậu chiến tranh cũng là tương đối tốt và
- (iv) bà con cũng đã lục tục về và cần phải về để làm giấy tờ lãnh sự cho bà con.

Hậu không biết có được “phím” là đại sứ quán chuẩn bị về Kyiv và muốn quay lại không nhưng nhấn tin nói trong suốt thời gian ở Hà Nội vẫn trả lời đều điện thoại bà con hỏi về lãnh sự. Mình chỉ bảo việc cậu ta lẽ ra phải ở lại nhưng không ở lại

làm cho Đại Sứ quán rất khó khăn. Cường không có chuyên môn phải gác việc nên phải huy động cả người ngoài để giúp. Cậu ta ở Kyiv cũng chẳng nghe điện thoại nữa là về Hà Nội. Mà nếu là số của Đại Sứ quán thì đâu phải viber để bà con có thể liên lạc được. Nhưng mình chẳng đòi co chuyện đấy. Thực ra nếu là người biết tự trọng, cậu ta đã được về, đã không phải gánh vác công việc lúc khó khăn thì thôi đòi hỏi sang làm gì nữa. Mình đã nói rồi, “em về nhà bắt đầu luôn công việc ở nhà đi.” Nó chẳng lẽ lại không hiểu, cố đâm ăn xôi quá. Nếu cậu ta sang lại thì thật là rất không công bằng. Bỏ vị trí rồi đến lúc hết chiến tranh lại quay lại. Thế tại sao người khác lại phải vất vả làm công việc của cậu ta lúc khó khăn và không được trả đồng lương nào?!

Thứ Hai, ngày 25/4/2022

Hôm nay vẫn là ngày nghỉ lễ. Sáng ra đi với anh Mong đến Công viên Shevchenko, ở đây có bảo tàng các ngôi nhà cổ của Ucraina. Đến 20 ngôi nhà đến 150 năm tuổi được đưa đến dựng lại đây. Thật là quý mô. Họ đặt trong một công viên lớn nên như một cái làng cổ. Ở đây cũng có một nhà thờ cổ. Đến nơi mọi người còn đang làm lễ. Họ hát thánh kinh thật hay. Khung cảnh thật thanh bình. Nhưng đứng lúc đấy lại có còi báo động. Thật chẳng hợp với khung cảnh một chút nào. Nhưng cuộc sống thời chiến là vậy. Những tiếng còi báo động nhắc nhở chúng ta vẫn đang sống trong chiến tranh chứ không phải hòa bình. Những lúc như thế thấy quyết định đẩy đất nước vào cuộc chiến thật là ngu ngốc.

Về nhà xem tin thì biết là Nga đánh vào khu vực gần ga Krasne cách Lviv đến hơn 40 km. Mình không nghĩ là xa thế. Nhưng đến chiều check lại với anh Khánh thì đúng là như vậy. Lần này không thấy đưa thiệt hại gì. Vào nhà dân thì chắc đã đưa ngay rồi. Ngồi ăn cơm trưa Cường nửa đùa nửa thật bảo

tình hình này Đại sứ quán nên xin về nhà 1-2 tuần. Đúng là đùa chẳng ra đùa, thật chẳng ra thật. Vừa đòi về Kyiv bằng được, bây giờ lại đưa ra sáng kiến về Việt Nam. Ở nhà mà nhận được đề nghị như vậy thì người ta nghĩ đại sứ bị thần kinh. Vừa đề nghị cho về Kyiv rồi lại chuyển sang đề nghị về Việt Nam. Các bạn ấy cứ thích gì nói thế, chẳng cần nghĩ là có nên nói hay không. Mọi khi nghe những câu thiếu suy nghĩ như thế là mình bực mình lắm. Hôm nay chắc kiểm chế tốt hơn một chút nên mình chỉ nhận xét “vừa yêu cầu về Kyiv bây giờ lại yêu cầu về Việt Nam, ở Nhà hiệu là thế nào?” Phải đặt địa vị mình là người nghe, xem có thể phản ứng thế nào với yêu cầu của mình rồi hẵng hỏi. Để trấn an các bạn ấy mình nhận xét việc đánh vào nhà ga có gì mới đâu. Từ tháng rưỡi nay đã xác định là Nga sẽ đánh vào địa điểm quân sự và giao thông vận tải của Ucraina rồi. Tình hình không có gì mới thì sao lại đề nghị mới?

Mình nhắm tính số lượng dân thường bị chết không phải quá lớn. Lý do rõ ràng là phía Nga không chủ tâm đánh vào các cơ sở dân sự. Thậm chí tỷ lệ người chết có lẽ chỉ như tỷ lệ người chết bởi tai nạn giao thông ở Việt Nam. Vậy thì có gì phải lo lắng. Nếu là số rồi thì tỷ lệ đấy nhưng rơi vào mình thì cũng đành phải chịu biết làm sao? Còn nếu an toàn nhất kiến nghị hẳn là về Việt Nam.

Câu chuyện làm cho mình càng nghĩ đến chuyện ở nhà rất vô cảm khi 2 tháng chiến tranh rồi nhưng không hề có quyết định gì về chế độ chính sách cho người ở lại trực chiến. Nếu thiếu công bằng như thế thì còn ai muốn làm việc? Mình như thế thành ra lại làm khó cho anh em, tại sao lại bắt anh em phải ở lại mà không kiến nghị tất cả đều về? Công việc rõ ràng phải có người ở lại gánh. Nhưng nếu không có chính sách cho người ở lại gánh thì còn có thể bắt công hơn được không? Nhưng nếu không nhắc thì chẳng loại trừ khả năng là tất cả sẽ cười trừ, “ơ chế nó thế.” Tại thằng cơ chế và chẳng ai có lỗi cả. Mình chắc

mai sẽ phải làm một cái điện nhắc nhở chuyện này.

Hôm kia nhắc nhở Lân nên cũng động chân động tay một chút. Nói chuyện với Kien ở Kherson để nắm tình hình.

Thứ Ba, ngày 26/4/2022

Hôm nay tình hình Moldova lại căng. Không biết liệu có chiến tranh không. Chưa bao giờ viết báo cáo mà mung lung như lần này. Căng thì rõ nhưng ai đứng đằng sau cái căng này thì chưa rõ. Cả Nga, cả Ucraina và Moldova đều có thể có lý do để đứng đằng sau, chẳng loại trừ được ai. Nhưng lý do để không làm căng còn nhiều hơn lý do làm căng. Thế mới là khó. Khả năng đứng đằng sau cao nhất chính là ông Nga, nhưng ông Nga đã vật vã với miền Đông Ucraina còn chưa xong, mở thêm một hộp đen Pandora này nữa làm gì?! Lợi bất cập hại. Bảo rằng Putin cái gì cũng có thể làm. Nhưng đấy là trước 24/2. Còn bây giờ hơn hai tháng rồi. Thấy rõ thực tế rồi còn làm nữa thì thành tự sát? Mung lung nhưng vẫn phải báo cáo về. Để rồi theo dõi tiếp.

Thứ Tư, ngày 27/4/2022

Sáng đi gặp Đại sứ Gruzia. Gruzia “bị Nga chiếm 1/3 diện tích” nên nhìn nhận cuộc chiến tranh Nga-Ucraina cũng khác (Thực ra đấy là diện tích của 2 nước cộng hòa ly khai). Theo Đại sứ Giorgi, chiến tranh Nga-Ucraina là không thể tránh được, “càng đáp ứng yêu cầu của Nga, Nga càng tiến tới.” Mình bảo nước Nga rộng lớn Nga đâu cần đất đai. Đại sứ Giorgi hỏi lại “1/3 diện tích của Gruzia không là gì so với sự rộng lớn của nước Nga và 450k dân ở đây chỉ bằng dân số một quận của Moskva vậy tại sao Nga vẫn chiếm? Mình không muốn tranh luận và cũng không phải chuyên gia trong quan hệ Gruzia với Nga nên không nói gì, nhưng cứ nghĩ nếu có chính sách mềm dẻo với những người Nga ở trên đất Gruzia cũng như với người

Nga ở miền Đông Ucraina liệu 2 nước đều có thể tránh được các cuộc chiến tranh không. Họ đã từng tất cả trong một gia đình Liên Xô. Khi tách ra không tránh khỏi người Nga ở nơi này nơi kia trên các nước cộng hòa thuộc Liên Xô cũ. Nếu thành liên bang ở Moldova, Gruzia hay ở Ucraina như mô hình của Mỹ thì có làm sao đâu? Tại sao cứ phải là nhà nước đơn nhất?!

Thứ Năm, ngày 28/4/2022

Nói chuyện với Minh phụ trách Vụ châu Âu chỉ đề hỏi xem lý do dừng cho đến sau 9/5 về là gì. Đúng như dự đoán. Mọi người lo ngại từ giờ đến lúc đây “không biết gì sẽ xảy ra.” Cái này thì mình cũng nói rồi. Nga rất có thể sẽ đánh Kyiv để “vỗ mặt.” Nhưng Lviv đâu có an toàn hơn? Vậy ở lại Lviv đâu phải là an toàn hơn?! Mình đã báo cáo rồi. Vụ tấn công tên lửa vừa rồi cách chỗ ở của anh em có 3 cây số. Còn về Kyiv khả năng chỗ đánh sẽ xa hơn. Điểm quan trọng nữa là đã báo cáo về nhưng nhà hoàn toàn thấy ngược lại, “chưa cần cán bộ lãnh sự.” Trời đất ơi. Bà con hỏi ầm ầm về các giấy tờ lãnh sự. Cuộc sống người ta cần giấy khai sinh, hộ chiếu, công chứng vv... Ngồi ở Hà Nội bảo không cần chứ người dân người ta cần. Đi sơ tán không phục vụ được là bất đắc dĩ. Bây giờ về được để phục vụ sao bảo không cần?! Quan liêu không để đâu cho hết. Bảo đề sau 9/5 họp rồi quyết. OK thôi. Anh em ở vất vưởng 2 tháng rồi, vất vưởng thêm nửa tháng nữa cũng chịu đựng được, mặc dù chẳng để làm gì. Nhưng không chỉ anh em là nạn nhân, còn bao nhiêu bà con nữa chứ?! Một quyết định tưởng là rất “nhân văn” “quan tâm đến người khác” nhưng thực tế lại rất quan liêu, và thiếu hiểu biết, cảm tính.

Hôm nay nhận được đơn về chuyện học của các cháu con cán bộ đại sứ quán Tuần ký đại diện. Cuối năm các cháu không được lên lớp vì không có điểm học kỳ I. Mà các trường Ucraina

lại sơ tán nên không thể có điểm học kỳ I. Hôm trước Báo Giao thông còn đưa cả vấn đề này lên, tức là không chỉ con em cán bộ Đại Sứ quán mà là tất cả các cháu từ Ucraina về. Mình hướng dẫn làm đơn đề trên cơ sở đây viết điện yêu cầu về Bộ Giáo dục. Mình biết quá bộ máy quan liêu chẳng dễ giải quyết đâu. Nhưng vẫn phải làm thôi.

May quá Em Hương làm ở Văn phòng Chính phủ lại rất nhiệt tình. Em đã trên đường về nhà rồi nhưng lại quay lại để làm báo cáo. Nếu có cái “gây” của VPCP hy vọng Bộ Giáo dục sẽ xử lý. Mình lập luận thời buổi chiến tranh đừng áp dụng các quy định của hòa bình, cho các cháu đặc cách tốt nghiệp rồi năm sau các cháu không đáp ứng được thì xuống lớp có làm sao đâu. Một điểm nữa là các cháu đi các nước khác đều không gặp khó khăn, nên mình “tha thiết đề nghị giải quyết đừng để các cháu về quê hương lại là nơi khó khăn nhất.” Nói thảm thiết đến thế mà không được nữa thì chịu.

Chiều đang đi cưỡi ngựa thì nhận được điện của Hùng Odesa về một cháu đang bị giữ lại ở Chisinau vì chiến tranh không vào được Ucraina. Liên lạc với Đại sứ Moldova tại Kyiv không được. Cuối cùng liên lạc với cựu Đại sứ Moldova bây giờ làm thứ trưởng thường trực BNG Moldova (May quá ông ấy vẫn dùng whatsapp cũ). Ruslan bảo đưa sổ hộ chiếu cho ông ấy. Nhưng Sơn lại bị lên máy bay không xuống được nữa rồi. đành phải bảo cậu ta sang Thổ Nhĩ Kỳ rồi quay lại vậy. Mình viết mấy dòng trong nhóm lánh nạn Odesa về câu chuyện này để bà con biết và rút kinh nghiệm.

Chiều cưỡi ngựa xong đi uống trà với Vichia. Câu chuyện cũng không có gì đặc biệt. Cuối buổi mình hỏi cậu ta “liệu mày nghĩ Ucraina có thể thành lập nhà nước liên bang để Đông Ucraina và Tây Ucraina rồi Nam Ucraina vẫn là các “bang” trong một quốc gia như kiểu Mỹ được không?” Cậu ta bảo nếu không giơ súng ép chúng tôi làm thì hoàn toàn có thể. Mình

hỏi, tại sao 8 năm từ 2014-2022 có ai giờ súng ép đầu mà không làm? Trả lời: vì các tổng thống còn mãi kiếm tiền! Thôi xong. Làm tổng thống là để làm việc lớn của đất nước, còn nếu mãi mê kiếm tiền thì nên đi làm doanh nghiệp. Nếu có liên bang nơi người Nga người Ucraina đều thấy mình được tôn trọng thì làm gì có chuyện ly khai?! Nền chính trị sản sinh ra các tổng thống như vậy thì chiến tranh có chấm dứt thì đất nước cũng khó khá lên được. Đây là tại sao 1 năm ở đây, đi thăm nhiều nơi cảm giác của mình là 30 năm độc lập chẳng làm được gì mấy. Tất cả đều là của 40 năm trước độc lập (nếu tính từ sau thế chiến 2)! 30 năm sau độc lập người ta chỉ tìm cách chia nhau tài sản.

Anh Phong nhắn tin chuyện Tổng thống Indonesia mời Tổng thống Zelenskyy tham gia G20 vào cuối năm nay. Mình bảo đấy là kết quả sức ép phương Tây. Nếu 17/20 ông ép thì làm gì chủ nhà chẳng chuyển và ai làm chủ nhà cũng thế thôi. Một bầy giờ là thế. Không ép cho Ucraina tham gia mới là lạ. Tới anh Phong và anh Khai đều gửi cho mình bình luận của cựu đại diện thương mại Việt Nam tại Nga bài viết về quan hệ thương mại Nga-Việt gặp khó khăn vì cấm vận. Bài viết không sai nhưng chỉ nên viết nội bộ. Mình bảo ông anh là tại sao Nga lại đưa bài lên. Rõ ràng là họ định dùng mình để nói câu chuyện nội bộ của họ rồi. Một cách phản kháng đây.

Thứ Sáu, ngày 29/4/2022,

Chiều đi ăn tối với mấy Đại sứ (Thổ Nhĩ Kỳ, Gruzia và Croatia) cùng 2 doanh nghiệp Thổ. Đại sứ Thổ Nhĩ Kỳ bảo Nga bảo Ucraina không đảm bảo an toàn cho hành lang an toàn ở Mariupol, Ucraina bảo Nga không bảo đảm. Tóm lại, bên này bảo tại bên kia. Mình bảo tạo hành lang cho dân thường thì Liên hợp quốc có thể giúp vậy ai không cho dân ra? Chắc chắn là Ucraina. Các Đại sứ thừa nhận nếu dân ra thì binh lính Ucraina chết. Vậy là rõ ai lấy ai làm lá chắn sống?

Các bạn đều cho rằng Ucraina có thể nhượng bộ vùng Donbas, nhưng mình nghĩ là không. Họ đang hùng hực như vậy làm gì có chuyện nhượng bộ đất đai? Không bên nào nhượng bộ bên nào thì chỉ có thể bên mạnh áp đặt đơn phương và dọa nếu tấn công sẽ cho bom nguyên tử. Mà như thế thì Zelenskyy mới có thể có lý do nội bộ để dừng cuộc chiến. Còn nếu đánh tiếp Nga thua là cái chắc.

Các bạn cũng phân tích mỗi tháng Ucraina cần 7 tỉ đô la, lấy đâu ra tiền để chi. Mình tin một khi phương Tây quyết đánh cho Nga suy yếu thì cũng chẳng xá gì mà không tài trợ cả tài chính cho Ucraina. Một năm chiến tranh đi chưa đến 100 tỉ. Quá rẻ cho việc làm suy yếu một cường quốc. Đây là lập luận của mình, nhưng xem ra các đồng nghiệp không tin. Mình ngược lại không tin vào kịch bản nhượng Donbas của họ.

Ngày mai Đại sứ Thổ Nhĩ Kỳ dẫn đoàn 50 người về lại Kyiv! Trong khi Nhà lại lo an toàn cho Đại Sứ quán Việt Nam quá “cứ ở lại Lviv đến sau 9/5 đã.” Mà đã có lệnh chính thức đâu? Họp từ thứ Tư mà hết ngày thứ Sáu chưa có lệnh. Đại sứ Thổ Nhĩ Kỳ bảo sáng mai đưa toàn bộ bộ máy Đại Sứ quán về lại Kyiv vì người Thổ quay lại làm ăn “Bảo họ không quay lại nhưng họ vẫn quay lại.” Còn ta hôm nay nhận được chỉ đạo của Cục Lãnh sự yêu cầu Đại Sứ quán khuyến cáo người dân không về. Ngồi Hà Nội nghĩ khuyến cáo người dân không về là xong. Người dân vẫn về vì người ta có nhà cửa tài sản ở đây, người ta có nhu cầu làm giấy tờ thì ai làm?

Hôm nay tiếp tục xử lý chuyện công dân qua Moldova vào Ucraina gặp khó khăn. Gửi công hàm cho Moldova và làm rõ với phía Ucraina giấy tờ như thế nào thì được vào. Chẳng lẽ cái gì cũng tự làm. Giao cho Cường Valia và Mỹ làm. Nói chung mình làm cứ trao đổi trực tiếp thì nhanh chứ còn kiểu công hàm thế này chẳng biết bao giờ xong. Nhưng chẳng lẽ cái gì cũng làm trực tiếp?

Hôm nay phía Nga tố cáo Mỹ thành lập Bộ tư lệnh bí mật với 50 quân nhân để giúp quân đội Ucraina, như vậy là ở Lviv “xuất hiện trung tâm ra chính sách thứ 2 của Ucraina.” Đây là lời cảnh cáo sẽ tấn công tên lửa Lviv đây. Trung tâm ra chính sách ở Kyiv còn biết chỗ mà tránh. Chứ trung tâm ra chính sách ở Lviv biết ở đâu mà tránh? Hy vọng không phải ở khu dân cư. Thôi cứ khu dân cư mà trốn thôi. Ở đây hôm trước có tới 15 đại sứ. Bây giờ chỉ còn 3. Sắp tới Đại sứ Gruzia đi nữa là chỉ còn mình và Đại sứ Croatia. Ở đây cũng sẽ chẳng còn ai mà trao đổi. Lúc ở Kyiv xin phép để đi sơ tán không đồng ý. Đến mức mình phải tự ý cho ½ đi sơ tán trước, đủ đường vất vả. Đến bây giờ xin về lại Kyiv cũng lại chưa về vội vì một thứ rất cảm tính không biết chuyện gì xảy ra từ này cho đến 9/5. Các nước khác sao từ Lviv về hết Kyiv rồi còn mình vẫn ở lại? Không có thực tế, không có kinh nghiệm, giải quyết hoàn toàn theo cảm tính, nhưng lại cứ thích ra lệnh. Tốt nhất mấy ngày tới đi sơ tán xa xa khỏi Lviv xem tình hình thế nào.

Hôm nay đi được nước kiệu mấy vòng sân đua ngựa. Thế là thành công. Mơ mãi. Chưa được đẹp lắm nhưng như thế là vượt bậc rồi.

Thứ Bảy, ngày 30/4/2022

Hôm nay là 47 năm ngày thống nhất đất nước. Nhân “ngày chiến thắng”, anh em bảo 3 “cơ quan” tổ chức liên hoan. Nhất trí thôi. Ngồi với nhau cho vui vẻ. Nhưng hóa ra cũng chẳng vui. Trong câu chuyện Chiến nói đến bài của Lavrov hôm nay. Mình không thấy trên các tin mình đọc nên hỏi nội dung là gì. Chiến bảo nội dung là bây giờ đánh giá cuộc chiến là giữa Nga với NATO. Tôi đi chết đây. 2 tháng sau cuộc chiến mà bảo “cái mới” của bài này là khẳng định đây là cuộc chiến giữa Nga và NATO. Mình chắc lỗ miệng nói cậu đúng là học sinh lớp Một. Chiến bảo anh là võ lòng. Mình hiểu mình lỗ lời rồi. Nên nhận

thua luôn “ừ anh vỡ lòng” và thôi chấm dứt câu chuyện. Một tùy viên quốc phòng mà sau 2 tháng mới nhận thấy đây là cuộc chiến Nga – NATO thì không còn gì để bàn. Mình chỉ bảo ngay từ tuyên bố 24/2 Putin đã nói không lặp lại sai lầm chiến tranh vệ quốc vĩ đại, ngầm nói rồi Nga không để bị tấn công. Tất nhiên không phải Ucraina tấn công được Nga mà là NATO. Vậy cuộc chiến từ 24/2 đã là cuộc chiến Nga-NATO trên đất Ucraina rồi!!! Không còn gì để nói chuyện với một ông i tờ như vậy. Phương Tây có thể không thừa nhận, nhưng đây là phương Tây. Còn Việt Nam mà không hiểu điều đó thì... thua. Lần sau thì tránh xa ra đừng nói chuyện với những người như thế này mà vác cái mẹt vào người. Mình vẫn ngồi nói các thứ chuyện linh tinh rồi sau đấy vào chơi cờ. Bỏ ích hơn nói chuyện kiểu này nhiều.

Từ hôm qua đến giờ luôn nghĩ khả năng Nga sẽ “chơi tát tay” sau khi đọc tin tình báo Anh cho rằng Putin ngày 9/5 tới sẽ tuyên bố chiến tranh tổng lực và sẽ tổng động viên. Putin là người hoàn toàn có thể làm điều đó. Chiến tranh dừng ở thời điểm hiện nay Putin chỉ có cách sáp nhập các vùng đất này vào Nga dù Ucraina có không muốn và đe dọa nếu tấn công sẽ dùng vũ khí nguyên tử chiến thuật. Ucraina ngậm bò hòn làm ngọt và Nga sẽ chỉ được ngằn đấy chứ không đạt được mục tiêu như mong muốn. Nếu muốn đạt được mục tiêu như mong muốn phải đánh tổng lực và đánh trong thời gian ngắn. Trong trường hợp đấy mình sẽ xin về về Việt Nam. Chiến tranh tổng lực sẽ không còn tránh khu dân cư như trước mà sẽ đánh để đánh đập ý chí đối phương luôn. Nghĩ như vậy, nên bảo anh em là nếu ai thấy cần về lấy một số đồ cần thiết để lỡ phải đi luôn không quay lại Kyiv nữa thì mình cho phép về lấy và lên lại Lviv ngay.

Cười ngựa xong (hôm nay cười ngon lành tự tin rồi) đi uống nước với Vichia. Cậu ta bảo không có cách nào để thoát khỏi cuộc chiến tranh cả. Đúng là hai bên đã đi quá xa. Thực ra

một nước không NATO, trung lập, không căn cứ quân sự và dưới hình thức liên bang để đảm bảo người Nga không có cảm giác bị áp đặt sẽ là tuyệt vời cho Ucraina. Mình tin là Nga hoàn toàn chấp nhận. Bản thân Liên Xô đã là liên bang. Nên khi Liên Xô tan rã, các nước cộng hòa theo hình thức liên bang (nếu cần thiết) sẽ là hợp lý nhất, tránh được mâu thuẫn, ly khai dẫn đến chiến tranh. Đáng tiếc không ai làm. Vichia cũng đồng ý và cậu ta nhắc lại Poroshenko tranh thủ kiếm tiền quá nên không còn để ý đến giải quyết những bất đồng trong nội bộ Ucraina. Lãnh đạo như vậy thì gay rồi.

Sáng trao đổi với Hương văn phòng Chính phủ. Hương còn bảo Zelenskyy là tội đồ của Ucraina, đã đẩy Ucraina vào cảnh bị tàn phá thế này “một đất nước bé tý mà nhận lắm vũ khí phương Tây thế.” Đúng vậy vũ khí đây chỉ làm tan hoang thêm đất nước này thôi.

Mình bảo với Vichia “tao thấy rõ có còn đường thứ 3 như vậy, nhưng bất lực.” Tổng thống Pháp và Thủ tướng Đức có thể làm được điều đấy. Nhưng trung gian hòa giải là phải biết cách/lập luận để thấy giải pháp là được cho tất cả các bên và phải tìm ra giải pháp đó. Không ai muốn tàn phá hơn nếu người ta thấy tàn phá hơn thì có thắng cũng thành thua.

Mỹ Anh ở quá xa không bị ảnh hưởng bởi chiến tranh nên luôn “bom” cho cuộc chiến. Các nước ở châu Âu lục địa hiểu hơn nên thấy nhu cầu cần tránh hơn. Ba Lan hay các nước Baltic lại khác. Họ nghĩ họ giúp Ucraina thắng tức là họ tránh được chiến tranh.

Đọc tin thấy các Đại sứ châu Âu lại viết một bài báo về các hành vi vi phạm luật pháp quốc tế của Nga ở Ucraina dựa trên thông tin của tổ chức An ninh và hợp tác châu Âu OSCE. Đây rõ là một hành động gây sức ép đối với Việt Nam. Mình đưa tin đấy vào nhóm các Đại sứ nhiệm kỳ 2020-2023. Không

có lấy một người thả tim chứ không nói đến bình luận. Một tin gì đó rất vớ vẩn thì sẽ ào ào lên bình luận chúc mừng. Còn đây đánh dấu đã đọc, đã xem cũng còn tiết kiệm! Nhớ lần trước các Đại sứ EU cũng lên tiếng sau vụ bỏ phiếu của Việt Nam Thứ trưởng Thường trực Minh Vũ còn chẳng biết tin. Chẳng còn gì để bàn.

Chủ Nhật, ngày 1/5/2022

Xuân nhắn tin Việt Nam viện trợ nhân đạo cho Ucraina. Một lúc sau Đại sứ Gaman nhắn tin hỏi ông có biết cụ thể thế nào không? May quá là còn được Xuân báo nên bảo Đại sứ Gaman “chắc qua các tổ chức quốc tế” chứ có biết cụ thể gì đâu? Lẽ ra trước khi thông báo như thế này báo trước cho Đại Sứ quán để Đại Sứ quán chủ động với bạn. Chẳng báo thông tin gì cả. Xuân mà không báo thì mình thành ra quê với Đại sứ Bạn. Mà chẳng hiểu sao lại công bố khi Thủ tướng Nhật Bản sang?

Còn nhớ khi làm đại sứ ở Iran, Đại sứ Iran tại Hà Nội bảo mình tôi biết ông nhắn tin cho Vụ trưởng chúng tôi xyz. Trời đất. Bạn biết không chỉ nội dung mà ngay cả cách thức mình trao đổi với Bộ Ngoại giao ở Tehran. Ngoại giao chuyên nghiệp là như vậy. Bao giờ ngoại giao Việt Nam mới được chuyên nghiệp thế này? Các kiểu hô khẩu hiệu, mục đích tràn lan nhưng cuối cùng vẫn là một nền ngoại giao chấp vá.

Vichia mời đến BBQ tại nhà. Volodia sống ở Dnepr đến ở nhà Vichia và làm món nướng quá có nghệ. Bố mẹ vợ Vichia cũng lại đến nữa. Câu chuyện rồi cuối cùng vẫn quay lại chuyện chiến tranh khi mình chúc rượu cho hòa bình. Mọi người đều biết mình không hoàn toàn ủng hộ cách thức tiến hành chiến tranh của Ucraina, nhưng không vì thế mà buổi tối mất vui. Tranh luận sôi nổi nhưng tôn trọng lẫn nhau. Mình là người nước ngoài nên được tôn trọng chứ các bạn ấy với nhau thì

chẳng tôn trọng nhau tý nào. Ngay đi chợ nói tiếng Nga còn bị quay ra tổng xỉ vả nữa là.

Thứ Hai, ngày 2/5/2022

Hôm nay Cảnh Bình sang chơi. Lâm bạn Bình ở Ba Lan đưa sang. Theo chương trình Bình sẽ ở thăm Lviv 1 hôm rồi mình sẽ đưa Bình về Kyiv cùng Đại sứ quán, nhưng nhà chưa đồng ý cho về Kyiv thế nên bỏ chương trình về Kyiv vậy. Mà không có mình về Bình và Lâm cũng chẳng dám đi Kyiv, mặc dù ở đây Tấn có thể đón hộ mình.

Thứ Ba, ngày 3/5/2022

Anh Khánh đưa đi xem Nghĩa trang của Lviv. Đúng là nghĩa trang của Lviv như cuốn sách sử của thành phố. Đây là đất ngày xưa của Ba Lan nhưng rồi sau chiến tranh được vẽ cho Liên Xô và cụ thể là Ucraina. Mâu thuẫn giữa người Ba Lan và người Ucraina thể hiện ở trong nghĩa trang này. Cuối cùng quan hệ hai nước tốt lên từ sau Maidan nên phần nghĩa trang của quân Ba Lan chết ở Ucraina được tu sửa lại.

Thứ Tư, ngày 4/5/2022

Viết post ngắn đón Bình. Chẳng có cái ảnh nào 2 anh em nên lấy cái ảnh 2 anh em mỗi người một ly bia nhỏ thế mà Họa sĩ Marchuk (người rất nhiệt tình tham gia triển lãm tranh Ucraina-Vietnam và còn vẽ chân dung tặng mình) còm “trong lúc như thế này không nên vui quá.” Mình nhắn tin riêng là sẽ đổi ảnh. Bạn bảo chúng ta vẫn là bạn nhưng Việt Nam lại ủng hộ Nga. Chắc cũng có tý tâm lý này nên nhìn cái ảnh của mình càng thấy phản cảm. Mình giải thích thực ra có sự hiểu lầm chính sách của Việt Nam là phản đối chiến tranh. Việt Nam cũng đã viện trợ nhân đạo nửa triệu đô la cho Ucraina. Họa sĩ xin lỗi chắc là hiểu sai. Trong con mắt của nhiều người Ucraina

Việt Nam ủng hộ Nga! Khổ thế chứ. Trong khi mình yêu cầu nói rõ là phản đối chiến tranh, yêu cầu chấm dứt chiến tranh thì ở nhà không chấp nhận. Cứ nói chung chung theo luật pháp quốc tế, xa vời quá.

Hôm nay Phó Chủ nhiệm Ủy ban Quốc phòng của Duma Nga tuyên bố Nga sẽ không bao giờ tổng động viên. Như vậy là tín hiệu có thể sẽ không có tổng động viên. Không có tổng động viên sẽ không thể đánh tổng lực.

Thứ Năm, ngày 5/5/2022

Tối đi dự BBQ party ở nhà của Petro. Có lẽ đây là buổi nói chuyện căng nhất trong những ngày chiến tranh đối với mình. Ly rượu đầu tiên Petro nói chúc cho các lực lượng quân đội của chúng ta. OK thôi. Theo phong tục mình phải nói và cảm ơn Petro đã là người đầu tiên mình gọi điện khi tới Ucraina, chuyến đi đầu tiên là tới Lviv nhờ sự thu xếp của Petro. Chuyến đi thứ hai ngay đầu tháng 2/2022 và không ngờ chuyến đi thứ 3 lại sớm thế và kéo dài đến nay đã 2 tháng. Chúc cho hòa bình đến với Ucraina. Nghe chừng mọi người chưa thỏa mãn. Anh bạn ngồi cạnh xin phát biểu ngay. Một lúc sau anh ta phát biểu đã từng là người đi học về văn học và giảng dạy về văn học Nga nhưng xin chúc hòa bình không có phát xít, không có những phát xít Nga và người Nga. Quá căng. Bài Nga đến triết đề của một người đã từng học và dạy về văn học Nga. Không đề xa đà nhưng cũng không thể không nói. Các bạn muốn “trắng đen phải rõ ràng” ủng hộ Ucraina hay không ủng hộ Ucraina, chống Nga hay không chống Nga. Mình chỉ bảo với các bạn trong cuộc sống không chỉ có màu trắng và đen, còn rất nhiều xanh đỏ tím vàng và nếu không chấp nhận những màu khác tồn tại trong cuộc sống thì không chấp nhận thực tế cuộc sống.

Bạn Ba Lan tham gia BBQ tưởng là một người sẽ rất ủng

hộ Ucraina và các chính trị gia Ba Lan đều thế. Bạn làm mình ngạc nhiên khi phát biểu chúc rượu là chúc Việt Nam. Mình đùa bảo như vậy ở đây có 6 người Việt Nam (người trong đoàn + chủ nhà và bạn Ba Lan đấy).

Thứ Sáu, ngày 6/5/2022

Hôm nay đi cùng với anh Khánh, Bình và Lâm đến khu tắm nước khoáng ở Uzgorod. Thằng em sang những 1 tuần lánh nạn phải kiếm chỗ nào đi chứ ở mãi Lviv thế nào được. Sáng ra không thể nhớ là hôm qua xe oto cất ở chỗ nào. Chúng tớ hôm qua uống cũng khá khá. Chiều tối, anh Khánh bảo Petro cảm ơn hôm qua mọi người đến và đã có một buổi tối vui vẻ. Tranh luận như vậy mà vẫn giữ quan hệ là tốt rồi.

Trên đường đi dừng thăm Tustan là pháo đài đánh chặn quân Mông Cổ. Pháo đài nhỏ đơn giản nhưng cũng đã làm nên điều anh hùng.

Trên đường đi Chiến gọi điện xin phép về lại Kyiv để trông nom trụ sở vì đã 2 tháng không ai trông nom. Nếu điện về Nhà xin phép chẳng biết bao giờ mới có trả lời và lại Nhà cũng đã nói “sau 9/5 rồi tính.” Gọi điện miệng xin phép thì xin phép ai. Cơ quan chủ quản đã đồng ý. Bản thân Đại sứ cũng đã điện xin phép quay trở lại Kyiv. Để cho đơn giản mình trả lời ý kiến cá nhân tại chỗ là đồng ý cho Chiến dễ thực hiện. Cậu ta chưa tới đã về đến Kyiv.

Mấy anh em đi cũng chậm. Đến đoạn cuối cùng mình sợ sẽ đến nơi muộn nên quyết định cầm vô lăng. Đi nhanh chứ mọi người lái chậm quá. Đến nơi thấy hóa ra có thể còn bơi vô tư. 10h đêm mới đóng cửa! Lần thứ 2 đến chỗ tắm nước khoáng này. Lần trước đi cùng Bão hôm trung tuần tháng 3. Bây giờ đông nghịt. Chẳng có cảm giác chiến tranh gì cả. Như sống giữa hòa bình.

Hùng Odesa gọi điện nói bà con làm visa sang Moldova phải trả cho dịch vụ cao quá. Quan điểm cứ cái gì làm được cho bà con thì làm thôi. Bảo Hùng trao đổi với Mỹ nội dung công hàm gửi cho Đại Sứ quán Moldova đề hỗ trợ làm visa quá cảnh. Sau đấy cứ công thức đấy mà làm với Bạn. Những chuyện như thế này ở Kyiv gặp Đại sứ Moldova uống cốc trà trao đổi thì sẽ tiện biết bao. Nhà đầu hiệu được những nhu cầu như thế. Cứ máy móc ở lại cho sau 9/5 làm khó Đại Sứ quán là thế. Trăm kiểu khó. Đầu kể hết được.

Thứ Bảy, ngày 7/5/2022

Sáng Quốc Hưng nhắn tin muốn phỏng vấn mình làm một bài phóng sự một ngày của Đại sứ. Cũng là một ý tưởng hay. Hưng cũng là người có kinh nghiệm viết. Có thể hình dung ra một bài chất lượng, khác các bài phỏng vấn mình vẫn hay trả lời. Nhưng mình từ chối. Hưng tưởng là mình ngại giống như một số người làm trong bộ máy khác nên tìm cách thuyết phục mình. Mình bảo cuộc sống phức tạp lắm anh không nhận lời được và sau này sẽ giải thích trên hồi ký của mình. Có gì đâu. Người ta chỉ chờ mình lại phát biểu để kỷ luật mình. Mà chẳng lẽ lại đi xin phép để làm một bài kiểu như thế này?! Mình chẳng cần phải xin. Không ở đâu lại đối xử với Đại sứ đặc mệnh toàn quyền như vậy. Một bài phỏng vấn như vậy chỉ tôn hình ảnh của cán bộ ngoại giao, nhưng sẽ lại bị hiểu sai đi. Cái “án treo” gửi cho mình có nói rõ là mình làm gì sai đâu? Cứ trả lời phỏng vấn là sai!

Cũng chẳng muốn viết báo cáo nữa. Tình hình bây giờ thấy rõ những tín hiệu là Nga sẽ chiếm phần miền Đông và Nam của Ucraina, hoặc sáp nhập để tránh sa lầy, hoặc tiếp tục những ngang chiến tranh. Viết về thì cũng chẳng ai đánh giá. Để sau 9/5 xem Putin tuyên bố gì rồi báo cáo luôn một thể. Bộ máy của chúng ta vui thật. Hóa ra không làm việc như thế này lại

hay hơn làm việc.

Zhynkina đem qua nhắn tin hỏi liệu bao giờ nhận được công hàm chính thức về việc Việt Nam viện trợ nhân đạo cho Ucraina. Em Hương phụ trách quan hệ với Ucraina lại bảo Đại Sứ quán Việt Nam tại Ucraina sẽ làm công hàm thông báo. Sao lại thế được. Đã một tuần rồi. Minh hôm trước còn bảo mình đã làm công hàm thông báo cho Đại Sứ quán Ucraina tại Hà Nội, mình còn nói với Đại sứ Gaman là Hà Nội đã thông báo. Gaman còn bảo để sau ngày lễ kiểm tra. Một tuần rồi mà không hiểu sao Zhynkina còn hỏi công hàm. Không hiểu lỗi ở đâu nữa. Lỗi ở đâu thì sau sẽ rõ. Nhưng rõ ràng của cho không bằng cách cho. Tặng người ta nửa triệu đô la mà lại đi tuyên bố trong chuyến thăm của Thủ tướng Nhật Bản đến Việt Nam chẳng liên quan gì. Và đến giờ bạn vẫn chưa nhận được thông tin chính thức.

Sáng dậy mấy anh em ăn sáng ở khách sạn xong rồi lên đường đi Uzgorod. Định dừng ở pháo đài Mukachevo xem nhưng pháo đài bây giờ không còn là địa điểm du lịch mà là một cơ sở quân sự nên không được vào.

Uzgorod vào ngày nghỉ như một thành phố du lịch. Bà con tấp nập thăm quan và dạo chơi phố cổ. Đúng lúc đấy có còi báo động nhưng chẳng ảnh hưởng tí gì đến thái độ của bà con. Mọi người vẫn đi lại bình thản như không có chuyện gì xảy ra. Không thể nghĩ ở đâu lại có cuộc chiến lạ lùng như thế này. Nếu không phải là cuộc chiến mà người ta đã quá quen là không đánh vào chỗ người dân mà chỉ vào chỗ quân sự thì người ta không thể bình thản đến thế được.

Trên đường từ Uzgorod về lại gặp một chỗ tắm nước khoáng khác hay hơn ở Beregov. Đất gần gấp đôi nhưng hay hơn. Lâm cứ bảo là hòa bình sẽ phải kéo một đoàn sang. Một đất nước tươi đẹp và tiềm năng như vậy sao đi đánh nhau làm

gì để tất cả đều tan nát. Làm ăn thì biết bao nhiêu cửa và chắc chắn không thể không giàu.

Đọc tin thấy đêm qua các lực lượng Ucraina và Nga “đấu đại bác” với nhau thật buồn! Để làm gì anh em đấu nhau như thế? Ai được? Cả hai đều mất. Chỉ có kẻ đứng ở ngoài cung cấp vũ khí là được!

Ucraina hôm nay dường như tổ chức phản công lấy lại đảo Rắn ở Odesa nhưng không thành công. Báo chí Ucraina chỉ đưa tin là bắn trúng hệ thống tên lửa của Nga ở đảo Rắn. Nhưng tin của Nga thì hiểu là Ucraina dùng cả máy bay ném bom, trực thăng, tàu đổ bộ vào đảo rắn. Nhưng kế hoạch không thành. Như thế lại biết bao nhiêu người con/cháu của các công dân Xô viết lại chết vì bom đạn của nhau. Không thể tưởng tượng được vũ khí Liên Xô có ngày được đem ra để giết con cháu những công dân Xô viết.

Ngồi ăn tối, Cảnh Bình mới nói lại câu chuyện VNSA ngày xưa. 25 năm trước mình ở Úc và tham gia sôi nổi VNSA. Các kiểu tranh luận giữa sinh viên Việt Nam ở khắp nơi trên thế giới. 2 anh em biết nhau từ hồi đấy và sau này mới gặp nhau ở đời thường. VNSA là một diễn đàn của “trí thức” Việt nhưng rồi mình chán khi mọi người cũng bộc lộ sự ích kỷ của họ.

Lúc đó tại Hội thảo Việt Nam có người đặt câu hỏi giải thích khoa học tại sao người Việt đi xe đạp thẳng vào phía đối diện rồi gần đến nơi đánh tay lái sang tránh tai nạn. David Koh bảo đấy là người Việt Nam hiếu thắng. Mình bảo không phải, đấy là biểu hiện của một xã hội chưa phát triển khi người ta không tôn trọng luật, họ làm theo cái họ muốn. Kể lại câu chuyện đó trên VNSA để xem mọi người nghĩ thế nào thì tất cả đều bảo “đúng rồi, người Việt hiếu thắng.” Không ai trong số những người đấy nhận mình là người hiếu thắng nhưng lại đồng ý là cộng đồng người Việt là hiếu thắng. Về mặt toán học là

không thể. Khi các thành viên không phải là A thì tập thể không thể là A. Chỉ có thể giải thích rằng các thành viên cộng đồng đều ích kỷ, chỉ biết bảo vệ mình và không biết bảo vệ cộng đồng. Họ đều thấy bình thường nếu ai đấy nói cộng đồng của họ xấu miễn không phải là họ xấu. Khi mình hiểu ra tính ích kỷ đấy của cộng đồng “trí tuệ” của người Việt thì mình chán không còn hào hứng với VNSA nữa và cũng dần không sinh hoạt với VNSA nữa.

Hôm nay đã làm xong công hàm cho cháu Anmy để xin visa cho cháu về lại Ucraina chữa bệnh. Nhưng mai mình về mới gửi. Hôm nay vẫn còn là cuối tuần gửi đến họ cũng chẳng xử lý được. Công hàm cho bà con xin visa vào Moldova và Công hàm cho bà con đi qua Moldova để vào lại Ucraina cũng đã xong. Hy vọng những nỗ lực này sẽ giúp được bà con về lại Ucraina dễ dàng hơn.

Chủ Nhật, ngày 8/5/2022

4h sáng Minh nhận tin nói là Vụ TCQT điện rõ nói Đại Sứ quán làm công hàm thông báo bạn. Dậy xem lại điện rõ thấy rõ là Đại Sứ quán chỉ “giúp chuyển công hàm” còn Vụ châu Âu ở nhà phải “làm công hàm thông báo gửi Đại Sứ quán Ucraina tại Hà Nội.” Đến tận thứ Sáu Zhynkina vẫn chưa có thông tin tức là chưa gửi. Bây giờ lại bảo mình thôi 2 đầu đều gửi. Khôn quá. Định đẩy Đại Sứ quán làm công hàm và nhà không làm nữa. Đây là cách để Đại Sứ quán gánh quả gửi muện thông báo cho Bạn. Chuyện này mình chờ từ ngày 2 bộ trưởng nói chuyện điện thoại (13/3). Đại Sứ quán vinh dự quá sẽ làm ngay nếu được giao nhiệm vụ. Nhưng nguyên tắc những việc như thế này Nhà làm mới là oai. Của cho không bằng cách cho.

Tốt hơn nữa, bài bản hơn nữa, lẽ ra trước khi cho phải thông báo ra bên ngoài phải thông báo cho Đại Sứ quán để Đại Sứ quán chủ động với bạn khi bạn hỏi. May mà Xuân đọc báo

ở nhà “phím” cho mình nên mình mới biết tin và kịp trả lời Đại sứ Gaman khi Gaman hỏi. Chứ không có lại còn ú ớ nữa. Cũng có thể VPCP quyết mà không thông báo với BNG. BNG mà còn bị động thì nói gì đến Đại Sứ quán ở bên ngoài.

Ăn sáng xong mấy anh em lên đường về lại Lviv. Tạt vào làng Svatoslav thăm quan. Đây là một khu trượt tuyết vào mùa Đông. Hóa ra ở đây đã từng bị bắn tên lửa nên khi Lâm đi chụp ảnh bị mấy chú lái taxi giữ lại và gọi cảnh sát đến. Cảnh sát thì hiểu ngay thôi. Toàn dân đi “du lịch.” Nhưng điều cảnh sát nói mới là giật mình, rằng 1/2 số người đến sơ tán ở đây đều là người “thân Nga” mặc dù người ta không nói ra thôi. Một đất nước một nửa đi sơ tán là thân Nga thì cuộc chiến đầy rõ ràng là do 1/2 còn lại gây nên. Thật là đau thương. Mình bảo với anh Khánh thật là đau khi thấy con cháu của những người lính Xô viết dùng vũ khí Xô viết để giết nhau! Nhưng anh Khánh bảo đây không phải là con cháu những người lính Xô viết vì vùng miền Tây này không phải con cháu những người lính Xô viết. Cũng một phần đúng, nhưng không phải tất cả là người miền Tây đánh nhau với Nga. Có lẽ đúng như Đại sứ M từng nói, xã hội chỉ cần 15% to mồm là cả xã hội đi theo 15% to mồm đấy. 15% người miền Tây rất “to mồm” trong việc bài Nga lại được phương Tây ủng hộ nên đã kéo cả xã hội Ucraina vào cuộc chiến không cần thiết với người láng giềng. Muốn nói gì thì nói mình không tin người Nga muốn xâm lược Ucraina và chiếm đất của Ucraina. Đến Giáo hoàng cũng còn phải nói NATO đã đẩy Nga xâm lược Ucraina.

Thứ Hai, ngày 9/5/2022

Hôm nay là ngày Chiến Thắng, ngày mà cả tháng nay người ta đồn đoán Putin sẽ có công bố quyết định quan trọng. Nhưng cuối cùng không có bất cứ một quyết định quan trọng nào. Thế mới thấy quyết định của Bộ không đồng ý cho Đại Sứ

quán về lại Kyiv “vì tình hình vẫn còn phức tạp” mới vô duyên làm sao. Tất cả đều là cảm tính, rằng có thể xảy ra điều gì đó quan trọng và chẳng dựa trên một phân tích logic nào cả. Cũng có lúc mình ngại là Putin có thể tuyên bố chiến tranh tổng lực và nếu là chiến tranh tổng lực thì sẽ về nước. Nhưng đến khi phân tích lại thì thấy khả năng đấy không cao. Hơn nữa, nếu có tuyên bố chiến tranh tổng lực thì để thực hiện nó cũng cần rất nhiều công tác chuẩn bị và không thể tiến hành ngay được. Nhà quen với lúc nào cũng trầm trọng hóa vấn đề và dường như càng trầm trọng hóa vấn đề bao nhiêu thì người đưa ra nhận định/đánh giá đấy càng “cao siêu” bấy nhiêu. Bây giờ thì thấy rõ đánh giá trầm trọng hóa tình hình vào ngày 9/5 này phá sản hoàn toàn. Cũng chẳng có gì ngạc nhiên, cán bộ cấp vụ quá yếu để đánh giá tình hình. Cấp Bộ thì lại dựa vào cấp vụ trình lên. Quen kiểu chơi bài an toàn rồi. Chẳng mất gì.

Mình báo cáo về đánh giá việc Putin không có tuyên bố gì vào ngày quan trọng này thể hiện sự lúng túng của Putin, tiến thoái lưỡng nan. Không thể dừng cuộc chiến, nhưng cũng không thể mở rộng cuộc chiến và “chơi đến cùng.” Mình đánh giá chỉ còn 1 cửa cho Putin giữ thể diện là tuyên bố sáp nhập các vùng Nga chiếm được vào Nga và đe dọa dùng vũ khí hạt nhân để chấm dứt cuộc chiến. Cách này cũng giúp cho phía Ucraina nếu muốn chấm dứt chiến tranh cũng có lý do để giải thích nội bộ. Nhưng Putin có dám dùng không? Nếu không thì sẽ còn giằng dai và chẳng biết khi nào kết thúc.

Vừa tiễn Cảnh Bình về. Hai anh em hẹn nhau tháng 5 gặp nhau. Chiến tranh tưởng không thực hiện được kế hoạch nhưng rồi cuối cùng vẫn thu xếp để Bình sang được, và còn ở với nhau hơi lâu, những 7 ngày. Lý do đơn giản làm vì Cảnh Bình chỉ ở được khu vực Schenghen 13 ngày máy bay lại bay vào 11/5. Sáng sớm thì phạm luật nên đành phải lánh nạn ở Ucraina. Nhưng cũng đã thiết kế để cậu em đi chơi các nơi. Mấy anh em

luôn đùa nhau, chiến tranh vất vả quá, “ăn chơi quần quật.”

Chiều đi cưỡi ngựa. Con ngựa mới điều khiển chưa quen, suýt nữa thì xuống đất. Phải cầm cương rất chắc. Ra về Vichia bảo “mày thần kinh vững đấy.” Không vững thì đã xuống đất. Mình cũng quen với nhiều thử thách rồi, nên lúc nào cũng phải vững vàng, không lo lắng, mất bình tĩnh. Trong cuộc sống biết bao nhiêu lần mình bị “chơi” rồi. Nếu không vững thần kinh thì chắc cũng lại “ngã ngựa” rồi.

Hôm nay lại gặp một trường hợp người Việt đi từ Việt Nam sang Moldova không vào được Moldova lại kêu mình. Việc gì cũng kêu trực tiếp đại sứ. Lính không có toàn Đại sứ phải làm. Lại liên lạc với Đại Sứ quán Moldova ở Kyiv, các kiểu công hàm, các kiểu nhắc nhở nhưng rồi cũng không xong. Biết làm thế nào được. Đã thông tin trên mạng các kiểu là bà con phải đăng ký rồi làm công hàm trước vv... nhưng chẳng đọc chẳng hỏi gì cả. Cứ thế là đi. Dân trí mình như vậy mà vẫn nghĩ nước mình có thể vượt được xyz thì lạc quan quá.

Định sang Ba Lan cùng Bình thăm Krakov ngày hôm sau về. Cũng định cho cả anh Mong cơ yếu đi vì thấy lần trước anh em đi Ba Lan anh Mong không đi được. Nhắn tin cho Thứ trưởng phụ trách Ngọc, Ngọc lại bảo làm điện. Đã làm điện thì lại phải điện trả lời. Thế thì chẳng kịp. Các Đại sứ châu Âu toàn tự đi chơi thăm quan sang láng giềng chẳng sao, nhưng mình nhắn tin thì bảo làm điện thì thôi.

Thứ Ba, ngày 10/5/2022

Gần sáng thức giấc thấy trong nhóm các ĐS, Đại sứ Thổ Nhĩ Kỳ mời các Đại sứ tới vườn nhà buffet. Đây là hoạt động ngoại giao gần như đầu tiên sau chiến tranh. Không có mặt sẽ rất dở. Dậy làm luôn điện xin phép ngày mai về để dự hoạt động này. Ở nhà chắc không cảm thấy sự cần thiết, nhưng ở địa bàn, sự có mặt vào buổi như ngày mai rất quan trọng. Thứ nhất, là

trao đổi được thêm chuyện này chuyện kia. Thứ hai, mọi người thấy Việt Nam cũng đã hiện diện ở Kyiv. Trong chiến tranh đã ở lại trong đất Ucraina mà lúc lắng xuống thế này mà không về thật khó có thể lý giải. Đến tối muộn vẫn không có trả lời. Nhưng nói với anh em rồi. Không có lệnh vẫn cứ về thôi. Chẳng ai đi không cho phép trong trường hợp này. Chỉ đơn giản cách làm việc ở nhà là thế. Không có gì cháy nhà chết người cả. Còn phải triệu tập cuộc họp rồi kết luận rồi chỉ đạo sang. Nhận được chỉ đạo mới thực hiện chắc chắn là muộn. Tướng ngoài mặt trận phải quyết thôi.

Hôm nay đi cưới ngựa buổi cuối trước khi về. Chú Egor vẫn khó cưới, nhưng khi cưới rồi thì rất phê. Thế là hoàn thành xong khóa bổ túc cưới ngựa. Bây giờ có thể dám cưới những con ngựa mới được rồi. Cưới ngựa xong, Vichia biết mình về, nên mời qua nhà uống trà và chia tay với Irina. Irina có món cá xông khói mình thích. Định chỉ ăn mỗi món cá. Nhưng rồi cô đẩy lại làm cả món xúp. Chủ nhà làm rồi thì phải ăn thôi. Món cuối từ chối rồi nhưng Irina vẫn mang ra. Lại phải làm một chút cho bạn vui. Đi sơ tán thế nào lại kiếm được người bạn rất hợp. Mình với Vichia hay chọc nhau nhưng hiểu nhau. Anh Khánh cứ bảo Đại sứ bỏ bùa cho Vichia, chứ Vichia rất “bố già.” Với người khác chỉ ra lệnh thôi. Quan điểm về chiến tranh khác nhau nhiều. Đâu có phải cứ cùng quan điểm mới quý nhau được đâu?!

Tối về mấy anh em ăn bữa cuối ở Lviv mời cả anh Khánh. Anh Khánh thua cược vì mình quay về Kyiv với tư cách Đại sứ chứ không phải khách du lịch. Anh Khánh mang chai rượu đến uống nhận thua. Anh Khánh cứ nghĩ Nga có thể đánh và chia cắt được đất nước Ucraina. Nước Ucraina chỉ còn phần miền Tây lấy Lviv làm thủ đô. Mình nghĩ ngay cả trường hợp tốt nhất thì Nga cũng khó có thể thắng áp đảo như vậy. Cuộc chiến bây giờ thấy khả năng Nga thua là cao. May lắm thì giữ được một

phần miền Nam và miền Đông đã chiếm. Chẳng lẽ lại để Ucraina chiếm lại được hết?! Thế thì mất mặt quá. Cũng chẳng loại trừ. Đức ngày xưa mạnh thế mà còn thua thì nước Nga bị trùm chần đánh thế này có thua cũng là hiểu được. Thế mới thấy, lúc bắt đầu cuộc chiến một số dân cư mạng xã hội mới vô lý làm sao. Đến Putin còn sai trong quyết định của mình thì việc mình nhận định theo logic là không thể đánh là hoàn toàn hợp lý. **Putin hành động không theo logic vì ảo tưởng thì ai tính được?!**

Lại gặp thêm một trường hợp người Việt từ Rumani không vào được Moldova. Lại đi và chẳng tham khảo anh em bạn bè gì cả. Chẳng đọc thông tin trên các trang cộng đồng và thông tin Đại Sứ quán gì cả. Cứ nghĩ con có hộ chiếu Ucraina thì mẹ hộ chiếu Việt Nam là automatic ăn theo con! Suy nghĩ giản đơn thật.

Thứ Tư, ngày 11/5/2022

7h kém 10, 5 anh em xuất phát từ Lviv về lại Kyiv mặc dù chưa có lệnh của Bộ. Cách của nhà mình là như vậy còn hợp hành còn chán. Trên đường đi thấy Chại post lên ảnh đã về Kyiv. Thế là ở nhà sẽ luận ra là Đại Sứ quán đã về Kyiv mặc dù chưa có lệnh. Bảo Chại đóng status đấy lại. Cậu ta viết “định xin phép anh”, mình không trả lời. Đi đến gần Kyiv cán bộ rồi Cục trưởng Cục Cơ yếu liên tục gọi cho đ/c Mong hỏi xem Đại Sứ quán đang ở đâu. Rõ ra là có thông tin Đại Sứ quán đã rời Lviv. Mình bảo cứ trả lời là vẫn ở Lviv tội vạ đâu mình chịu. Về gần đến Đại Sứ quán thì nhận được tin nhắn của Thứ trưởng Thường trực Minh Vũ “Bộ trưởng và LDB quyết định Anh và Đại Sứ quán vẫn ở lại Lviv nhé.” Điều xấu nhất đã xảy ra. Như thế là tối này xong việc phải quay lại Lviv thôi.

Hôm qua khi Cường hỏi mình “chắc anh đã báo cáo miệng LDB”, mình bảo không và còn đùa với Cường “không cho về

thì chỉ là người hành tinh khác.” Thế mà không cho về thật!!! Mình đoán sai chẳng khác gì đoán sai chuyện Putin không đánh Ucraina. Cả 2 quyết định đều đi ngược lại các logic. Với quyết định Đại Sứ quán cứ ở lại Lviv thì hoặc là Nhà có thông tin Nga sẽ đánh mạnh và Kyiv rất không an toàn; hoặc là Nhà không muốn Đại Sứ quán “tiền trăm hậu tấu.” Nếu là lý do đầu tiên thì quả là thông tin quá sai và Nhà quá tin vào sức mạnh “thần bí” của Nga. 2 tháng trời chiến sự như vậy mà vẫn tin vào sức mạnh quân sự của Nga thì chỉ là những người không nghiên cứu, không quan sát, cứ cảm tính vào một cái gì đó thần bí. Còn nếu vì không muốn tiền trăm hậu tấu thì đúng là hiếu thắng. Mình báo trước đến tận 2 ngày. Lẽ ra lần trước họp phải có quyết định nếu 9/5 Putin tuyên bố chiến tranh tổng lực thì sao, không tuyên bố thì sao. Chắc chẳng có bất cứ phương án nào nên bây giờ chưa họp chưa trao đổi được thì cứ ngồi đây đã. Công việc kế công việc, uy tín kế uy tín.

Mình xin về ngày hôm nay vì không muốn Việt Nam vắng mặt tại buổi đông đủ ngoại giao đoàn tại Kyiv. Nhà thấy chuyện này chẳng có ý nghĩa gì. Không những thế còn chuyện giấy tờ lãnh sự cho bà con, giúp bà con về lại Kyiv. Bao nhiêu việc ở Lviv không giải quyết được. Nhà cũng chẳng quan tâm. Báo cáo về cả rồi, chứ có phải không báo cáo đâu?! Tóm lại, Nhà chẳng quan tâm đến uy tín của Việt Nam tại đây, cũng như hình ảnh Đại Sứ quán trong con mắt cộng đồng Việt Nam. Các nước về hết rồi sao “ông” không về cho chúng tôi được nhờ. Hôm qua post trên facebook “chào tạm biệt trại ngựa và chờ lệnh về lại Kyiv.” Hải Anh đã bình “các nước về cả rồi.” Tiếng nói người dân đây chứ đâu?! Chẳng lẽ lại bảo Hải Anh tôi đã được về đâu. Viết như thế là mình có ý cả rồi. Đang chờ lệnh và chưa được về chứ không phải vẫn còn sợ chiến tranh chưa về. Nếu sợ chiến tranh chúng tôi đã không ở lại Lviv để phục vụ bà con đi sơ tán, mà téch sang nước thứ 3 hoặc về Việt Nam rồi.

Anh em nghe thấy chuyện về lại Lviv chắc cũng buồn nhưng biết làm thế nào được? Mình hiểu anh em muốn được ổn định không muốn sống vất vưởng. Đã linh hoạt cho Quân vụ và họ đã về ngon lành. Còn Bộ chưa cho về thì Đại sứ chịu.

Đi đường thấy người ta đã sửa đường, bỏ chốt. Rõ ràng hòa bình đang trở lại. Thế nhưng Hà Nội cứ ngồi nghe tin và bám vào các thuyết âm mưu là chiến tranh hạt nhân chẳng?!

Đi dự buffet tại Đại Sứ quán Thổ Nhĩ Kỳ. Mọi người gặp nhau đều tay bắt mặt mừng. Hoạt động ngoại giao đầu tiên ở Kyiv. Ít nhất là Việt Nam đã “đánh trống ghi tên.” Nhiều người chúc mừng rất chân thành. Những tình cảm chân thành như thế này không dễ kiếm. Vấn đề là ấn tượng. Người ta đã có ấn tượng rồi thì yên tâm. Cái đấy khó phai mờ. Việt Nam đã không có tiền, không có thế, thì phải biết tạo thế từ những cái đơn giản như thế này. Không phải đang ngẫu nhiên mà mình hùng hục về vào ngày hôm nay. Ở lại cười ngựa chẳng hay hơn à?! Thế nhưng vì công việc phải về. Mà ở Nhà không hiểu cho điều đấy. Làm khổ nhau. Mai lại phải quay lại Lviv để làm gì?!

Buổi buffet tại nhà riêng Đại sứ Thổ Nhĩ Kỳ thật đông đúc. Hoạt động đầu tiên “sau sơ tán.” Phó Chánh Văn phòng Tổng thống đến. Cách đây 1 tháng mình và ông ta còn to tiếng qua điện thoại. Ông ta đòi đưa Putin ra tòa án quốc tế. Mình ra bắt tay để ông ta biết là mình ở Kyiv. Thấy ông ta đang bận nói chuyện với Đại sứ Gruzia nên thôi không tham gia. Đến đây không chỉ đánh trống ghi tên mà biết bao nhiêu trao đổi. Ở Lviv giờ trao đổi với ai?! Mọi người hỏi ông là người cuối cùng rời Lviv à, mình bảo không, còn Đại sứ Trung Quốc. Ông Trung Quốc chẳng chơi với ai, chẳng ai biết đến. Ông Đại diện cho người Tartar ở Crum nói bây giờ không ai chấp nhận nửa đường cả, cái họ đòi chúng tôi không chấp nhận, cái chúng tôi đòi họ không chấp nhận. Tóm lại, vẫn là vấn đề lãnh thổ, nhưng nghe từ hơi thở cuộc sống nó khác với lý thuyết. Như vậy là chiến

tranh sẽ dài dài rồi. Chiều nay đọc trên mạng, tình báo Mỹ đánh giá là cuộc chiến hiện nay không có bên thắng bên thua, đúng là không thắng không thua như một báo cáo mình đánh giá.

Hôm nay trao đổi với Đại sứ Moldova về chuyện người Việt sống ở Ucraina quay lại Moldova gặp khó khăn. Đại sứ Moldova khuyên “ông sang trực tiếp trao đổi đi.” Đúng thế, phải sang trao đổi trực tiếp. Về Đại Sứ quán thiết kế luôn chuyến đi vào ngày mai. Vì ngày kia đã là thứ Sáu rồi. Tương kế tựu kế, để 2 đ/c ở lại không phải di chuyển. Nếu ở Moldova về mà nhà vẫn chưa cho về Kyiv thì lúc đấy các đồng chí ấy mới đi Lviv. Nếu có lệnh về Kyiv các đ/c ấy không phải đi đi lại lại mệt người.

Nói đến đi đi lại lại, anh em hôm nay được về nhà tắm ở nhà mình, mặt ai cũng rạng rỡ. Những niềm vui nho nhỏ như vậy, Hà Nội sao hiểu. Nếu ở lại Lviv vì công việc, vì an toàn thì sẵn sàng. Nhưng vì lý do gì mà Hà Nội bắt anh em ở lại Lviv?! Công việc thì không, anh em lại phải vất vả để làm gì?!

Đến chiều đãi hôm nay chỉ uống vang trắng, không ăn tý gì. Uống trao đổi dễ hơn là cầm đĩa ăn món gì. Lại nhớ ở các buổi chiều đãi ở Việt Nam cán bộ Việt Nam hay tụ tập và ăn uống. Chiều đãi là chỗ để làm việc chứ không phải để ăn. Em Xuân nhấn tin báo “chiến tranh dừng xa đà quá.” Chắc vẫn thấy mình hay trao đổi nhiều ở các cuộc tiếp tân. Tất nhiên phải về sớm với anh em. Hôm nay là buổi đầu tiên gặp gỡ sau 2 tháng sơ tán.

Ăn tối hôm nay có những câu chuyện mình không biết trong lúc sơ tán. Anh Tấn làm việc rồi lái xe cho Đại Sứ quán từ lúc thành lập và mình luôn biết ơn là anh ấy đã xung phong ở lại trông nom Đại Sứ quán khi không ai biết chiến tranh sẽ ra sao. Hôm nay mới biết vợ con anh ấy không được đối xử như những người Việt khác khi sơ tán ở Ba Lan. Thật buồn. Mình

không hề được biết. Nếu biết đã nói ngay. Thôi chuyện cũng qua rồi. Thế mới thấy nhiều người thiệt thòi và nhiều kiểu thiệt thòi. Anh Tấn xung phong ở lại lẽ ra vợ con phải được ưu tiên, nhưng rồi không những không được ưu tiên mà còn bị “ra rìa” vì là “người nước ngoài, không phải người Việt.”

Thứ Năm, ngày 12/5/2022

Sáng Hải và Cường lại đến muộn nên khởi hành từ Kyiv có phần muộn hơn kế hoạch. 5h chiều mới đến được Chisinau. Trên đường đi thu xếp với Bạn các cuộc gặp cho ngày mai. Nghĩ thêm kế hoạch gặp với Hội Họa sĩ Moldova để xem họ có thể vẽ thêm ít tranh gì về Việt Nam nếu mình tổ chức Triển lãm vào tháng 6 được không. Nhiệm vụ chính vẫn là bàn với các bạn tạo điều kiện thuận lợi cho bà con quay trở lại Ucraina. Hy vọng sẽ có kết quả. Minh post cái ảnh chụp ở cánh đồng hoa cải, nói trên đường đi Moldova giải quyết vướng mắc cho bà con, nên bà con chắc cũng trông chờ. Có bạn đã share và một số bạn đã gửi lời mời kết bạn. Nhu cầu của bà con rõ ràng như thế, nhưng ở Hà Nội không hiểu điều đó thì phải. Anh Mong báo mình là Vụ châu Âu vẫn điện sang là ở lại Lviv. Nếu ở lại Lviv thì giải quyết thế nào các nhu cầu của bà con. Bây giờ làm việc với phía Moldova, còn phía Ucraina chẳng lẽ làm từ Lviv?! Làm từ đây thì ai người ta làm việc với mình? Chẳng lẽ mỗi lần làm việc lại phải chạy 500km xuống Kyiv để làm việc rồi chạy về?

Không về lại Kyiv vừa mất uy tín với cộng đồng, vừa mất uy tín với bạn Ucraina và mất luôn cả uy tín với Ngoại giao đoàn? Không hiểu ai là người được trong quyết định này? Có chăng chỉ mỗi Hà Nội, an toàn là không có sự cố gì đối với bản thân! Nhưng chẳng lẽ họ không hiểu mất uy tín với cộng đồng với Ucraina với các nước đây chính là Việt Nam mất uy tín! Hay Việt Nam mất uy tín không liên quan đến họ?! Nếu thế thì

chịu rồi.

Xuân gửi bài báo trên Tiền phong nguy cơ chiến tranh hạt nhân! Chẳng lẽ vì nguy cơ vớ vẩn đây mà không cho phép Đại Sứ quán về?! Nếu thế thì tin vào đánh giá của Đại Sứ quán của cộng đồng quốc tế, hay là tin một tờ báo vớ vẩn?! Khi nhân viên ngoại giao Mỹ quay lại Kyiv, Trợ lý của Chánh Văn Phòng Tổng thống Podoliak đã bình luận “nguy cơ bom hạt nhân đã bị loại bỏ.” Vậy mà Hà Nội đến giờ này vẫn lo có chiến tranh hạt nhân?

Đi ăn tối với Cường và Hải. Cường và Hải cũng tìm cách giải thích cho Hà Nội tại sao chưa cho về mặc dù chính các bạn ấy thấy rõ về là đúng. Dễ hiểu thôi. Các bạn ấy còn phụ thuộc vào Hà Nội còn nhiều, bênh và giải thích hộ Hà Nội là đương nhiên. Hải bảo có lẽ vì anh nghĩ đến công việc cụ thể (giúp bà con) còn ở nhà nghĩ an toàn quan trọng hơn. An toàn mình cũng nghĩ chứ sao lại không nghĩ. An toàn cho chính bản thân mình cơ mà! Nhưng có một cái chung giữa mình và Hà Nội là uy tín của Việt Nam đối với cộng đồng, với bạn Ucraina, với quốc tế. Tại sao Hà Nội lại nghĩ khác mình? Vì Hà Nội không nghĩ đến cái chung đấy mà chỉ nghĩ đến cái an toàn uy tín của bản thân nếu có chuyện gì xảy ra.

Lúc bà con đi sơ tán lo các kiểu PR hình ảnh, chụp ảnh các kiểu để đưa lên mạng. Sau bây giờ không thấy ai lo PR nữa nhi? Bà con bây giờ cần giúp đỡ về lại Ucraina, ai giúp?!

Chiều đang đi dạo, Đại sứ Khôi gọi điện từ Maskva bảo mình có hiện tượng bà con đang lợi dụng chiến tranh để sang châu Âu. Tưởng phát hiện ra cái gì. Chuyện cũ như trái đất. Ucraina là trạm chung chuyển một thời. Đến mức bạn từ chối cấp visa cho người Việt vào Ucraina. Từ cuối tháng 2, mình đã nói trong nhóm là không giúp bà con lợi dụng chiến tranh để di tản sang châu Âu. Nhiệm vụ của Ngoại giao là giúp bà con ra

khỏi chiến sự chứ không phải giúp bà con lợi dụng đi sang châu Âu. Thứ trưởng Minh Vũ còn phê bình mình không dùng từ đấy với bà con. Tóm lại chỉ dùng từ hay, đẹp cho bà con bắt kể bà con làm hay, hay không hay. Vậy sao bây giờ không thấy giúp bà con đi. Nguyên vọng của họ là quay trở lại nơi họ sinh sống, chính đáng hơn nhiều là sang châu Âu tạo gánh nặng cho người khác. Thứ trưởng không phải là không biết. Một trong bốn lý do Đại Sứ quán phải về lại Kyiv, Đại Sứ quán đã báo cáo về, là hỗ trợ công tác lãnh sự cho bà con. Hay ở nhà chỉ hiểu lãnh sự là thu tiền?! Đại Sứ quán từ hồi chiến tranh đến giờ làm rất nhiều giấy tờ cho bà con đều miễn phí!

Đi dạo thấy cuộc sống ở Chisinau mới thanh bình làm sao. Lẽ ra thì cũng có thể chiến tranh rồi. Tình cờ thấy bức tượng có chữ “leninist” hóa ra là tượng Đoàn thanh niên Comsomol mang tên Lenin. Tượng đài ở giữa trung tâm thành phố. Tượng đài như vậy đã bị đập bỏ ở Kyiv chỉ còn trơ lại cái bệ đá khổng lồ. Sự khác nhau là vậy. Moldova khéo léo hơn nên giữ hòa bình, còn Ucraina cực đoan hơn thì kéo chiến tranh về với mình. Một ví dụ nhãn tiền. Mình chỉ đưa chi tiết đấy lên. Ai đọc khéo thì hiểu. Còn lướt thì không hiểu được đâu.

Quân ta cũng nhiều anh hùng bàn phím chỉ tìm cách chê bôi. Trong khi nhiều người đánh giá việc mình đi Moldova giải quyết khó khăn cho bà con, có người còn soi mói đấy là khoe ảnh với cánh đồng hoa cải. Mình thường không trả lời những bình luận kiểu chọc ngoáy như thế này, nhưng đôi khi cũng phải nói cho nó rõ. Nếu bà con không bị trả lại Việt Nam thì mình đã không phải đi và Moldova vẫn đang bị coi là vùng chiến sự mà Đại sứ vẫn phải đi để giúp bà con. Mà đi thì có được chụp ảnh và post không? Nếu post không thì lại chụp cho cái mũ chiến tranh đi chơi. Đúng là kiểu anh hùng bàn phím.

Thứ Sáu, ngày 13/5/2022

Hôm nay thứ Sáu ngày 13 nhưng cũng không đến nỗi đen. Đi đến Bộ Ngoại giao, gặp làm việc và thống nhất được cách thức bà con quay trở lại Ucraina. Trước đây bà con cứ làm dịch vụ visa du lịch vì lấy được online. Người làm dịch vụ thu tiền còn Đại Sứ quán đi giải quyết hậu quả việc bà con không vào được Moldova. Bây giờ làm việc xong với bạn, thông báo rõ ràng bà con phải xin visa quá cảnh để vào Moldova, chứ không phải visa du lịch hay kinh doanh. Biên phòng họ biết thừa không phải. Biết làm sai thì họ có quyền không cho vào. Người Việt cứ làm dịch vụ cho nhau đi, nhưng phải làm đúng. Còn một vấn đề nữa là nhiều người không có thể định cư mà chỉ đang trong quá trình làm thẻ đầy. Cái này phải làm việc với phía Ucraina. Nhưng còn đang phải ngồi ở Lviv thì làm sao làm việc với họ được? Thế mới thấy quyết định không cho Đại Sứ quán về Kyiv làm khổ nhiều người thế nào.

Trong lúc Ucraina đang chiến tranh mà tháng 6 lại kỷ niệm 30 năm quan hệ với Moldova mình nghĩ ra việc dùng luôn tranh của các họa sĩ Ucraina về Việt Nam tổ chức triển lãm tranh ở Moldova. Bạn Moldova có vẻ nhiệt tình ủng hộ. Nhưng các bạn ấy không nhiệt tình bằng các bạn Ucraina. Mình biết là miễn phí rồi nhưng các bạn ấy vẫn định thu phí mình. Mình bảo “tưởng là miễn phí” các bạn ấy mới không đòi phí nữa. Nhưng mình cũng lịch sự nói sẽ có quà. Cũng đề nghị các bạn ấy tham gia vẽ tranh như các họa sĩ Ucraina. Không biết kết quả sẽ thế nào.

Hôm qua viết status ngắn gọn với cánh đồng cải mà lắm chuyện quá. Một chiến sĩ bắt bẻ mình chữ “hồi hương.” Khổ ai chẳng biết họ là người Việt Nam về Việt Nam mới là hồi hương, nhưng họ coi đây như quê hương, thậm chí còn hơn quê hương vì sau chiến tranh người ta có về lại Việt Nam đâu mà về lại quê hương thứ hai này. Vậy “hồi hương” về nghĩa nào đấy đâu

có sai mà vắn vẹo.

Một em còn tranh thủ nói xấu Đại Sứ quán đã thu phí cao nhưng “luơng tâm trời dậy” nên chỉ lấy phí đúng quy định! Trong lúc chiến tranh vẫn thu xếp để chuyển cho cô ta 4 hộ chiếu và Đại Sứ quán thu phí đúng quy định mà cô ta còn dựng chuyện nói xấu được thì không còn gì để nói. Cô ta đòi gửi bưu điện cho cô ta thì cô ta mới biết ơn, chứ đưa cho người khác cầm hộ thì không! Trong khi cô ta có gửi tiền bưu điện không mà yêu cầu?! Làm dâu trăm họ thế nào cũng kiếm được những trường hợp như thế này.

Còn một chiến sĩ vắn vẹo là bây giờ đã yên lành đâu mà kêu người ta về. Chiến sĩ này không quên “tội” cũ của mình là không khuyến cáo bà con đi sơ tán. Với người như thế này mình không trả lời. Ngồi đấy mà anh hùng bàn phím. Bà con muốn về gặp khó khăn thì giúp họ chứ ai khuyến khích họ về? còn chuyện trước chiến tranh không khuyến cáo đi sơ tán nói nhiều rồi, không cần nói lại.

Tối lại nhà Huy ăn tối. Một buổi tối vui vẻ. Cháu Eric học tiếng Việt online với các bạn bên Mỹ. Giờ mới thấy ý tưởng 15 năm trước của mình đã trở thành phổ biến. Lúc đó thấy các cháu ở nước ngoài không có lớp học tiếng Việt mình nghĩ đến chuyện lập một trang học tiếng Việt online. Đã thuê viết chương trình, nhưng trình độ lập trình viên Việt Nam có hạn nên lúc đó viết không thành công. Bây giờ thì các kiểu zoom tha hồ mà học online. Hóa ra cũng có ý tưởng đi trước thời đại nhưng không thành. Đơn giản vì các ý tưởng đấy cũng chỉ là... cho vui chứ không phải sống chết với nó.

Thứ Bảy, ngày 14/5/2022

Ăn sáng xong 3 anh em rời khách sạn đi Tyraspol. Mình tỏ thiện chí đến “vùng ly khai” thăm bạn chứ không phải bạn đến thủ đô thăm mình, nhưng rồi lại không vào được. Hóa ra

họ phòng bị hơn phía Chính phủ. Phía Chính phủ không kiểm soát gì vào ra, còn họ vào ra kiểm soát kinh quá. Đến Đại sứ cũng không được vào! Lại còn lập luận Đại sứ mà đi xe Đại sứ là đi công việc còn đi việc riêng thì phải có hộ chiếu thông thường!!! Ly khai đất của ông, luật của ông. Ông muốn làm gì chẳng được. Nhưng qua đây cũng thấy thêm mấy việc. Ông bạn doanh nghiệp Petia không phải là người của lực lượng đặc biệt rồi. Nếu phải xử lý chuyện này trong một nốt nhạc. Vẫn kịp chuyện trò với cậu ta trong lúc chờ đợi. Mục tiêu của chuyến đi cũng chỉ là thế, nghe đánh giá của cậu ta về tình hình Pridnistrovie. Có vẻ chính người Nga dựng lên và chẳng để làm gì cả. 1500 lính ở đây thì đâu đủ để làm bất cứ việc gì?! Cậu ta cũng xác nhận việc 20 tướng của Nga bị bắt và đang bị điều tra là đúng.

Theo kế hoạch còn đi qua nhà một Việt kiều nữa rồi mới về Ucraina nhưng em Hiền thay đổi kế hoạch không đón được đoàn nên đi thẳng về Ucraina. Trên đường đi mình trao đổi với Cường về việc sắp tới chuyển tranh sang bên Moldova làm triển lãm. Cậu ta buông một câu “nhưng phải tính sao cho an toàn.” Mình hỏi lại thế cậu thấy cái gì không an toàn à, thì cậu ta không trả lời. Tóm lại là lười. Muốn ngồi một chỗ không muốn làm, viện ra cái gọi là an toàn để thoái thác.

Trên đường cũng kịp chit chat với Chủ tịch Hội Họa sĩ Ucraina Chernyavskyy về triển lãm ở Moldova. Chernyavskyy đồng ý ngay. May quá. Tây thì đồng ý ngay, còn ta thì lại gây khó khăn. Mà lại lính gây khó với thủ trưởng! Mình đã bao giờ bắt các bạn ấy làm không công đâu?! Nhưng thích ngồi chơi.

Về nhà mới duyệt được tin làm việc ngày hôm qua. Thời thì cũng phải làm tin cho nó đúng thông lệ chứ những tin như thế chẳng ai đọc. Thông báo của mình trên FB hôm qua về chuyến đi mọi người còn đọc và share cả rồi. Tin chính thống

thì có mấy ai quan tâm?!

Đến 8h hơn mới về đến nhà. Ông Hải ở đây 2 tháng rồi mà toàn đi ngược đường chẳng theo luật gì cả. Chỗ rẽ về nhà mình là phải đi một vòng thì mới đúng chiều. Quân ta là vậy. Chẳng để ý biển chỉ đường gì hết.

Ngồi ăn tối, gần xong bữa, nhân anh em nói chuyện đến đây thiếu cái này cái khác, mình mới nhắc nhẹ là lẽ ra lẳng lặng về thì đã ở Kyiv, lại đi nói để ở nhà biết đi truy lùng anh Mong. Cuối cùng tất cả phải quay lại Lviv. Đang nói chưa xong ông Hải lại đề nghị nâng cốc. Chắc không đến mức bảo mình không nói chuyện đấy. Nhưng vô duyên quá thôi. Lại chặc lưỡi thôi chứ làm gì nhau?

Chủ Nhật, ngày 15/5/2022

Hôm nay nhấn tin báo với Quốc Dũng lựa lời nói với bộ trưởng chuyện Đại Sứ quán chuyển về Kyiv vì bộ trưởng đang tháp tùng Thủ tướng thăm Mỹ. QĐ báo “vừa nói đến tên ông bộ trưởng đã tỏ khó chịu rồi nói chuyện facebook (của ông) rồi.” Facebook của mình thì có cái gì sai?! Facebook làm cho người ta thấy cán bộ ngoại giao Việt Nam tận tâm với công việc, với cộng đồng không biểu dương thì thôi lại còn đánh gì nữa?! Chỉ có cái duy nhất là trượt tuyết trước chiến tranh thì giải thích chán chê rồi. Để cho bà con yên tâm thì tôi phải làm động tác đấy. Ai nghĩ là Putin lại điên rồ như vậy?! Chuyện đấy thì có gì trầm trọng đến mức mà ghi sổ đen nhau ghê thế?! Mình đã nói nhiều lần rồi quan điểm về làm truyền thông khác nhau. Mình làm truyền thông không màu mè, có gì nói đấy. Làm tốt thì tự nhiên là truyền thông tốt. Còn ở nhà thì hình thức. Kéo nhau đi ra chụp ảnh đón bà con sơ tán. Thế bây giờ lấy ai lo cho bà con đang về lại Ucraina và đang gặp khó khăn? Không có lấy một ai!!! Đến lúc làm màu thì sao đông thế! Còn nhớ câu chuyện Huy ở Moldova kìa. Đã bao nhiêu việc lại còn đòi cộng

đồng đi kiểm thợ chụp ảnh để lẳng xê. Không còn gì có thể vô duyên hơn. Trong lúc bà con đang lo chạy sơ tán thì cán bộ ngoại giao lo chụp ảnh cho đẹp để lên hình!

Bộ trưởng Bùi Thanh Sơn có vài chuyện để nói. Chuyện hiền hay không hiền, mình không quan tâm. Bộ trưởng không đo bằng hiền mà đo bằng tầm nhìn và năng lực. Khi Thanh Sơn về Vụ Chính sách Đối ngoại làm vụ phó, nhưng là cơ cấu để lên Vụ trưởng. Lúc đó Thanh Sơn làm Chủ nhiệm đề tài khoa học “đổi tác chiến lược của Việt Nam” mà thành viên toàn là cán bộ cấp vụ của nhiều vụ. Mình làm ủy viên hội đồng, đọc đề tài mà ngao ngán. Đây là tập hợp của các tiểu luận về quan hệ Việt Nam với các nước đã có quan hệ chiến lược như Nga, Trung Quốc, Ấn Độ, Lào, Campuchia vv... hoàn toàn không đưa ra được đến tiêu chí thế nào để đánh giá một nước có quan hệ đối tác chiến lược với Việt Nam?! Mình không đồng ý nghiệm thu nói là cần làm lại. Chủ nhiệm Hội đồng là anh Thơ Giám đốc Học viện Quan hệ Quốc tế lúc bấy giờ bảo “anh Thạch nói đúng, nhưng nếu không nghiệm thu phải lập lại hội đồng sẽ rất phức tạp, thôi ta cứ chấm coi như đã sửa theo góp ý của anh Thạch.” Nói đến như thế thì mình phản đối làm gì?! Phân công nhau người cho 4 người cho 5, cuối cùng vẫn là đề tài xuất sắc! Để so sánh chỉ nói một câu chuyện, khi mình làm một chủ nhiệm một đề tài, anh em viết kém quá. Nhưng vì uy tín của bản thân mình phải viết lại toàn bộ báo cáo ngắn gọn mà mình cho rằng đủ hàm lượng khoa học. Sau này đề tài đấy bị đánh với lý do “bản rút gọn không giống gì đề tài.” Vâng đúng thế. Vì đề tài nó có là khoa học đâu. Còn bản rút gọn ai chấm gì phi khoa học thì tôi xin trả lời. Nói thế để biết trình độ nghiên cứu khoa học của Bộ trưởng lúc sung sức.

Hôm nay làm một lúc 5 cái điện. Từ đầu năm đến giờ 101 điện. Toàn tự viết. Có ai làm việc như vậy không? Sao cái đấy không nhìn mà toàn nhìn chuyện facebook? Trong 5 điện ngày

hôm nay quan trọng nhất là điện lập luận nên cho phép Đại Sứ quán quay về Kyiv. Chuyện tưởng như rõ như ban ngày rồi mà lại còn phải làm điện thuyết phục. Nhà bảo chờ tình hình bình thường, hai bên thỏa thuận được rồi về. Chờ thỏa thuận được thì có đến Tết Congo! Không hiểu nghĩ ngợi thế nào mà bảo chờ thỏa thuận. Hai bên hiện giờ còn gần như không đàm phán, khoảng cách lập trường quá khác nhau không hiểu sẽ thỏa thuận kiểu gì mà chờ. Riêng lập luận này đã không thể chấp nhận được. Tất nhiên điện về chỉ nói chiến tranh giằng co, không bên nào thắng, quan điểm khác nhau chưa thấy khả năng có thỏa hiệp. Trọng tâm mình nói 4 cái dở của việc Đại Sứ quán chưa về lại Kyiv. Dở đối với Bạn, đối với Cộng đồng Việt Nam, với Cộng đồng ngoại giao ở Kyiv và với cả anh em Đại Sứ quán. Bạn không thể hiểu được tại sao Đại Sứ quán các nước về rồi mà Đại Sứ quán Việt Nam chưa về. Trong khi đấy bao nhiêu việc cần bàn với bạn. Chẳng lẽ người ta nói chuyện với người giờ này còn ngồi ở Lviv? Ngoại giao đoàn nhìn Việt Nam kiểu gì, đánh giá sai tình hình hay thế nào? Cộng đồng Việt Nam sẽ thấy Đại Sứ quán kiểu gì không về mà giúp bà con ngồi mãi ở Lviv làm gì khi các Đại Sứ quán khác về cả rồi. Anh em ở vật vạ 2 tháng rồi sao giờ này có thể về được rồi vẫn chưa về? Ngắn gọn là vậy.

Trước khi điện cũng trao đổi qua với Thứ trưởng Minh Vũ đang ở Lào. Định trao đổi rồi thì không cần điện nữa, nghe nó nặng nề, lập luận khác nhau, quan điểm khác nhau. Nhưng Vũ bảo “anh cứ điện về” thì mình điện về. Vũ đặt câu hỏi các nước khác thế nào rồi. Cái gì cũng nhìn người khác để quyết định việc của mình. Mỗi nước có hoàn cảnh khác nhau theo lợi ích của mình mà làm chứ. Mình viết thẳng trong điện. Malaysia và Indonesia làm gì có cộng đồng sinh sống ở đây như Việt Nam. Họ đâu phải mở lại để phục vụ cộng đồng? Họ đến Đại sứ hiện giờ còn chưa có thì vội gì mở lại Đại Sứ quán?!

Không nói những lập luận xa vời. Riêng chuyện chỉ đạo chờ có thỏa thuận rồi về Kyiv đã chứng tỏ chẳng hiểu tý gì về tình hình. Nghe thì rất có lý để cho an toàn. Nhưng áp dụng vào hoàn cảnh mới thấy ngô nghê làm sao. Thực ra nguyên nhân là sợ trách nhiệm, cho về Kyiv lỡ chuyện gì xảy ra thì sao?! Mình viết thẳng trong điện, khả năng tấn công thông thường không có, khả năng tấn công hạt nhân khi hơn 40 cơ quan đại diện đã về lại Kyiv là gần như không thể. Chơi bom hạt nhân như vậy thì Nga còn sống với ai?!

Nhân Đại sứ Ucraina hỏi tại sao người Ucraina không được cấp visa vào du lịch Việt Nam mình làm thêm một điện về Cục xuất nhập cảnh đề nghị cấp visa cho người Ucraina tại cửa khẩu để cho thấy Đại Sứ quán chẳng có sơ mủi gì chuyện này mà chỉ kiến nghị vì lợi ích của Việt Nam. Các nước còn cuu mang Ucraina khi chiến tranh. Mình đã không cuu mang được lại còn đóng cửa không cho những người Ucraina có điều kiện vừa sơ tán vừa nghỉ ngơi ở Việt Nam. Mà Việt Nam có mất gì đâu, lại còn được thu tiền dịch vụ. Như thế mà không cho vào thì mới thấy bộ máy sơ cứng đến đâu! Mọi thứ lập luận vì lợi ích chung đều vô nghĩa. Cái chính là ta có gì trong đây!

Ăn tối xong mình cảm thấy những con người xung quanh mình rồi cũng vụ lợi thôi. Đi ra ngoài đi dạo. Cuộc sống bên ngoài thật nhẹ nhàng. Nhiều nhóm biểu diễn âm nhạc thật hay. Sà vào xem mấy nhóm cò tước. Cuộc sống thật thanh bình. Sao cuộc sống của người Việt cứ bon chen quá thế!

Quay lại Lviv nhưng quyết định không nói với Vichia và không qua cưới ngựa nữa. Qua lại phải giải thích với bạn tại sao mình chưa về Kyiv. Phức tạp ra. Tốt nhất là thôi. Đành đi bơi với anh Khánh. Làm 600m cũng cảm thấy thoải mái.

Thứ Hai, ngày 16/5/2022

Hôm trước thấy Hà (Donetsk) than thở trong nhóm “quê

huong là chùm khế ngọt mà càng ngày càng thấy xa vời” mình hiểu là có chuyện gì rồi. Hôm nay hỏi tình hình thế nào. Hà bảo làm đơn 2 tháng rồi mà chưa thấy trả lời. Nói chuyện với Lâm lãnh sự ở Moskva cũng bảo không thấy Nhà trả lời gì cả. Đúng là “hết chiến dịch” rồi nên cũng chẳng ai quan tâm. Nhà mình cái gì cũng thế cứ phong trào chiến dịch thì làm. Xong phong trào chiến dịch thì đầu lại vào đấy.

Lại phải làm một cái điện. Thực tế bây giờ Donetsk đang rất căng. Chiến tranh gần 3 tháng rồi không có thiệt hại gì về người. Còn có 9 người xin về không giải quyết lỗ có chuyện gì “ảnh hưởng đến nỗ lực của toàn bộ máy trong thời gian qua.” Cứ đề nghị suông chẳng ai quan tâm. Đánh vào cái họ có thể mất là “uy tín”, “thành tích” chẳng hạn thì còn may ra.

Cuối cùng thì Zelenskyy cũng tuyên bố những người lính ở Azovstal phải giữ mạng sống; tức là đồng ý để họ ra hàng. Tất nhiên là vì chiến tranh nên người ta không dùng từ ra hàng mà là sơ tán chờ trao đổi tù binh. Điều cách đây cả tháng mình đã nghĩ nên làm. Của đáng tội họ cũng đã góp phần giữ chân một lực lượng quân Nga ở Mariupol không cho chuyển quân để đánh nơi khác. Cũng là thành tích không nhỏ. Họ cũng có đường tiếp tế nhưng từ ngày 4/5 gì đấy đường tiếp tế bị phát hiện và họ cho là đã có kẻ phản bội. Đối với ai đấy thì là phản bội còn đối với ai đấy lại là yêu nước.

Thứ Ba, ngày 17/5/2022

Đêm qua lại đánh Lviv. Như vậy là hai ngày liên đánh. Lần này còn được xem là lần có số lượng tên lửa nhiều nhất trong các lần tấn công Lviv. Nhưng chẳng thấy ai trong nhóm di chuyển Đại Sứ quán hỏi thăm. Đơn giản là bây giờ hỏi thăm thì vô tình thừa nhận mình nói đúng là Lviv còn căng hơn Kyiv. Mình chỉ nhấn tin vào trong nhóm “Lviv bị bắn 2 ngày liên nhưng vẫn vào khu quân sự.” Ông Minh phụ trách Vụ châu Âu

nhắn tin riêng bảo anh phải gửi lập luận về việc Đại Sứ quán quay về Kyiv. Giật mình. Điện từ hôm Chủ Nhật để thứ Hai Vụ có, mà hôm nay thứ Ba rồi còn nói chưa nhận được. Chẳng hiểu bạn chưa đọc hay bộ phận phân điện phân kiểu gì.

Nhân hỏi chuyện Hải Vụ phó phụ trách Ucraina về chuyện điện chia buồn Tổng thống Kravchuk mất, Hải cũng bảo chưa nhận được. Như thế không phải bạn chưa đọc mà đúng là tại phân điện thật.

Hôm nay thì cả Ucraina lẫn Nga đã thừa nhận là không còn đàm phán nữa. Ấy thế mà Nhà vẫn còn nói “chờ tình hình ổn định các bên đạt được thỏa thuận rồi chuyển về Kyiv.” Thật như trên trời! Tết Công gô rồi có thỏa thuận. Thế ngồi đây đến lúc nào?

Thứ Tư, ngày 18/5/2022

Tính dậy thấy nhắn tin của bà Leokadia “Ông Đại sứ, ông vẫn ở Lvov à.” Nếu trả lời ở Lvov thì người ta sẽ coi thường mình. Trả lễ trả lời tôi chưa được về để họ coi thường Việt Nam? Mình nói tôi đã về rồi, nhưng bây giờ phải đi công tác Moldova. Chụp cái câu hỏi của bà Leokadia nhắn vào trong nhóm “nếu tôi trả lời chưa được về bà ấy sẽ nghĩ về Việt Nam thế nào? Tôi trả lời tôi về rồi và hiện đi công tác Moldova.” Có vẻ tin nhắn có hiệu quả. Minh Vũ chỉ đạo Vụ nghiên cứu điện trao đổi với các đơn vị liên quan rồi bàn và tham mưu sớm. Đúng là cứ phải Tây nói mới hiểu ra. Mình điện xin về không được. Đưa lập luận các kiểu không xong. Nhưng Tây nói cái thì mới lại quần lên.

Vụ châu Âu, thay vì điện cho phép về lại Kyiv, lại yêu cầu báo cáo phương án nếu sơ tán lại. Có lẽ là nơi duy nhất trên thế giới này chỉ đạo chuẩn bị phương án sơ tán vào giờ này! Không thể tưởng tượng trẻ con và máy móc đến thế này! Phương án sơ tán là lên đường chứ là thế nào? Còn để đánh lại Kyiv, Nga

còn phải tập trung quân còn chán. Lúc đấy tha hồ thời gian mà phương án. Mà lấy đâu ra quân mà tập trung?! Đánh miền Đông không xong. Odesa ưu tiên không có quân để đánh. Ngồi ở Hà Nội rồi hình dung ra Nga đánh lại Kyiv để sơ tán, rồi yêu cầu làm phương án sơ tán.

Làm lãnh đạo ngần đấy thông tin còn không quyết. Không dám quyết, đừng làm lãnh đạo. Cứ bắt lính báo cáo. Lính vất mũi chưa sạch đặt những câu hỏi ngớ ngẩn! Ôi đất nước tôi!

Mai phải phát biểu online nhân ngày sinh nhật Chủ tịch Hồ Chí Minh ở Odesa. Nhắn tin cho Minh Vũ bảo xin phép về dùng phong Đại Sứ quán cho đảng hoàng, nếu cần thì quay lại Lviv. Nghĩ nói thế rồi chẳng lẽ vẫn thấy Đại Sứ quán cần ở lại Lviv. Nói Hải đi kiếm cho đủ xăng. Hải mua xong xăng quay lại. Hai anh em đang định về thì Vũ nhắn tin bảo anh phải điện xin phép chứ không nhắn tin. Kinh quá việc cấp bách thế này mà điện bao giờ đọc và bao giờ có chỉ đạo? Cũng không phải mật mã gì thì nhắn tin xin chỉ đạo chứ sao nữa?! Nhắn tin không được thì điện thoại vậy. Nghĩ thế mình gọi điện về nói vì gấp xin trao đổi qua điện thoại. Vũ bảo “anh không cần phải chứng minh với Bạn mình ở Kyiv.” Vũ không nghĩ nếu có chứng minh mình chưa thêm về Kyiv thì được cái gì?! Nhưng chẳng tranh luận làm gì. Nói đến thế rồi mà vẫn không hiểu thì thôi. Thực hiện thôi. Chỉ có điều trong con mắt anh em, Đại sứ làm thế nào mà lãnh đạo ở nhà luôn không đồng ý. Thôi Đại sứ không có uy tín với lãnh đạo ở Nhà. Chịu. Thua.

Hôm nay lại xảy ra chuyện nhỏ với anh Khanh Lãnh sự danh dự Odesa. Hôm qua nói với anh ấy liên lạc với Andrei Gorchakov xem chương trình kỷ niệm ngày sinh nhật Bác ở Odesa như thế nào và bố trí nhiều người tham gia buổi ngày mai. Thay vì làm việc với Andrei anh Khanh làm việc với thành phố và tất nhiên thành phố bảo lưu ý kiến không nên hợp tác với Andrei vì Andrei “ủng hộ Nga một nước đang giết người

Ucraina.” Lập luận của anh Khanh không sai, sống đâu phải theo luật đây và phải sống với chính quyền Odesa. Nhưng đây chỉ là biết một mà không biết hai. Là lãnh sự danh dự của Việt Nam anh Khanh phải bảo vệ lợi ích của Việt Nam trước tiên và phải khéo léo bảo vệ nó. Không căng thẳng với chính quyền Odesa nhưng phải đưa lập luận của mình, thuyết phục bạn, chứ không thể đơn thuần nghe người ta. Người ta nói Andrei ủng hộ Nga nhưng việc Andrei làm không liên quan gì đến Nga mà chỉ xây dựng mối quan hệ Ucraina – Việt Nam tại sao thành phố lại không đồng ý?! Hơn nữa, Odesa trong con mắt nhiều người Việt Nam là nơi có bài báo nói xấu Việt Nam hồi tháng 2/2022. Buổi ngày mai sẽ giúp đánh tan suy nghĩ đó nên cần phải ủng hộ chứ sao lại chống. Ít nhất lập luận đi để xem bạn nói thế nào.

Mình nhắc anh Khanh là mình không quan tâm chuyện quan chức Odesa đánh giá Andrei đúng sai thế nào mà mình quan tâm việc Andrei làm cho VN. Rõ ràng không có Andrei làm sao Đại sứ quán Việt Nam có 200 bức tranh bạn Ucraina vẽ cho để triển lãm hoành tráng?! Bây giờ lại còn mang sang tận Moldova triển lãm. Nhưng anh Khanh cũng là người tính cách mạnh, đã không đồng ý là không đồng ý. Mình cũng chẳng ép được. Chỉ nói Hùng (Mơ) liên lạc với Andrei xem chương trình thực sự như thế nào để không đặt Đại sứ Việt Nam vào thế bị “treo đầu dê, bán thịt chó.” Hùng không hiểu công việc là đi kiểm tra chứ không phải đi hỏi xem có cần giúp đỡ gì không. Hỏi cần giúp đỡ gì không, Andrei trả lời không cần. Anh em trình độ như vậy. May gọi lại và y/c Hùng sáng mai qua kiểm tra. Tin tưởng nhưng phải kiểm tra. Đây là nguyên tắc.

Cuối cùng nhấn tin trong nhóm Odesa đề nghị Hội người Việt Odesa cử vài người đi dự buổi ngày mai. Không thể để hoạt động như vậy mà không có người Việt tham gia, thậm chí Andrei bảo có thể có đại diện cộng đồng Turkmenistan và

Palestin tham gia. Nếu như thế thì xấu hổ quá.

Lúc ăn cơm trưa, biết là anh em có nghe trao đổi của mình với anh Khanh nên kể lại câu chuyện để anh em rút kinh nghiệm. Cường rất tinh tướng khi bảo “mình không việc gì phải đi đập đám cháy nhỏ”, ý là việc có người Việt này kia hiểu sai về Ucraina thì cũng không cần hoạt động này để điều chỉnh tâm lý đầy của một bộ phận người Việt. Tinh vi phết! Mình nói ngay. Mục tiêu không phải là đi đập đám cháy nhỏ. Việc tổ chức ngày sinh nhật Bác mà họ làm thì mình nên ủng hộ, còn tác dụng phụ của nó là việc đập đám cháy nhỏ thì càng tốt chứ đấy không phải mục đích. Trong các kiểu góp ý kiểu, góp ý này là tinh vi nhất và cho thấy cậu ta rất không ủng hộ hoạt động này. Cậu ta được giao tham gia để làm tin. Tóm lại, cứ phải làm việc là nó gạt. Mọi người từ lâu đã nói với mình nó là thằng nhác việc. Bây giờ càng thấy rõ. Chuyện triển lãm ở Moldova nó cũng bàn lùi, kéo Hải vào. Bây giờ tổ chức buổi giới thiệu về Việt Nam nhân ngày 19/5 nó cũng bàn lùi, nhưng rất tinh vi.

Vui thật với các cán bộ Việt Nam thế hệ mới. Họ không có chữ tâm trong đầu mà chỉ có chữ tiền. Khôn ngoan chẳng lọ thật thà. Trốn việc sẽ cho trốn luôn thể. Bắt đầu từ ngày mai cho ngồi làm tin và không đi đâu hết. Có tiếng Nga ngồi đọc tin là quá chuẩn. Hôm trước mình hỏi em Mỹ sao không huy động Cường vào làm tin, Mỹ bảo anh giao làm lãnh sự nên Cường không làm tin. Đúng là trốn việc. Một tuần có mấy trường hợp phải giúp **bà con giấy tờ mà trốn việc phòng chính trị?!** Đã thế không giao việc khác để khỏi lấy lý do trốn việc.

Thứ Năm, ngày 19/5/2022

Sáng ra vẫn không thấy nhóm Văn phòng Lãnh sự Odesa trả lời gì về đề nghị hôm qua của mình là cử người tham gia buổi hôm nay ở Thư viện Odesa. Tóm lại là sẽ không có ai tham gia rồi. Gọi điện cho Hùng hỏi đi kiểm tra thế nào. Hùng bảo

bạn hẹn 12h gì đấy. Tóm lại chỉ đến rồi dự luôn chứ có gì xảy ra cũng chẳng kịp xoay.

Mình chuẩn bị xong bài phát biểu. Chỉ nói 2 ý của Cụ “không có gì quý hơn độc lập tự do” và “đoàn kết đoàn kết đại đoàn kết.” Họ đang có chiến tranh, phải khẳng định mình ủng hộ độc lập tự do và toàn vẹn lãnh thổ. Nhưng câu thứ 2 mình nói muốn đoàn kết phải tôn trọng sự khác biệt. Một khi tôn trọng sự khác biệt sẽ không trầm trọng hóa bất đồng và sẽ tránh được chiến tranh mà vẫn bảo toàn được độc lập tự do và toàn vẹn lãnh thổ. Thông điệp là như vậy. Họ có tôn trọng sự khác biệt đâu? Đến người tổ chức sự kiện thúc đẩy quan hệ 2 nước mà họ gán cho cái mũ thân Nga và tẩy chay.

Cuối cùng, buổi lễ diễn ra quá hoành tráng. Gần 2 tiếng đồng hồ không kể thời gian buffet. Thế nhưng chỉ có 1 người Việt tham dự. Thật là buồn. Nhấn tin trong nhóm Văn phòng Lãnh sự Danh dự Odesa, lúc đầu mình cũng không định bình luận gì. Sau đó nghĩ phải “gọi thẳng tên sự vật”, mình viết đây là sự ngu dốt và thiên cận. Quả thật là như vậy. Hoạt động kỷ niệm “bổ mình” mà nghe người ta xui là thẳng đứng ra tổ chức không tốt là cũng tẩy chay, không ngu dốt và thiên cận là gì. Xuân rất không đồng ý với mình vì mình nặng lời (Xuân vẫn ở trong nhóm đây từ lúc mình đề nghị Xuân góp ý về các việc liên quan đến lãnh sự cho công dân Odesa). Xuân vẫn nghĩ nặng lời không giải quyết được gì. Tất nhiên chẳng giải quyết gì. Nhưng không nói họ lại cứ tưởng họ đúng. Nhất là ông Khanh lại còn vận vẹo mình anh có biết Gorchakov là ai không? Là ai trong con mắt của người khác tôi không quan tâm, tôi chỉ nhìn thấy anh ta giúp tôi, giúp Việt Nam.

Mình làm ngay thư cảm ơn để gửi cho các bạn Ucraina đứng ra tổ chức buổi hôm nay. Chẳng làm được gì, ít nhất cũng biết cảm ơn. Kể ra có thể nhờ Hùng in ra cho vào khung rồi mang đến dâng hoàng. Nhưng có làm thế thì vẫn không phải

chữ ký tươi. Nên thôi.

Anh Huy gửi cho bài báo nhìn lại tiên đoán của Kissinger về Ucraina. Công nhận là 6 năm trước Kissinger viết quá đúng. Người Nga coi Ucraina là một bộ phận của mình về lịch sử và văn hóa, họ không thể chấp nhận mất Ucraina cho phương Tây, Ucraina cần làm cầu nối giữa châu Âu và Nga. Làm như vậy họ vừa có hòa bình vừa có thịnh vượng, nhưng cực đoan đã dẫn đất đất nước. Bây giờ bị tàn phá hết.

Hôm nay không thấy Mỹ gửi sự ký. Chắc là giao cho Cường mà Cường không làm rồi. Suốt cả tháng nay có hôm nào thiếu đâu, kể cả thứ Bảy, Chủ Nhật. Nhắn tin hỏi Mỹ hôm nay ai làm sự ký.

Thứ Sáu, ngày 20/5/2022

Dậy thấy Mỹ trả lời Cường được phân công làm sự ký. Hỏi Cường, Cường bảo bận theo dõi buổi kỷ niệm ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh và làm tin nên không kịp làm sự ký. Kiểu đã bế em thì không rửa bát đây. Mình không chấp nhận cách nói như vậy nên chỉ nhắc 2 việc này không phải nhiều nhận gì mà không đồng thời làm được và nếu biết không làm được thì phải đề nghị ai làm giúp. Lần đầu tiên cậu ta thừa nhận “em kém.” Cũng là kiểu nói cho anh khỏi nói thôi. Mình cũng chẳng nói tiếp làm gì. Mình đâu cần chứng minh gì với cậu ta đâu. Chỉ để cho cậu ta thấy huyênh hoang thì thế nào thôi.

Cuối cùng thì cũng đến ngày chiến sự Mariupol chính thức chấm dứt. Gần 2500 hàng binh trong những ngày qua. Tổng thống Zelenskyy cũng đã gián tiếp thừa nhận khi tuyên bố những người cuối cùng (không phải quân nhân) sẽ được sơ tán hết (không vào vùng Ucraina kiểm soát) trong thời gian tới đây, và nhấn mạnh không phải tính bằng ngày. Tức là tính bằng giờ! Thực tế thì đã xong rồi. Hôm nay cũng là ngày kỷ niệm 3 năm ngày Tổng thống Zelenskyy nhậm chức. Điều mà mình đề ý là

ông ta thừa nhận rất nhiều phi công đã hy sinh vì tìm cách bay đến giải cứu cho Azovstal. Không thể giải cứu, không cho đầu hàng lại còn cho phép bay đến để giải cứu và hy sinh nhiều hơn. Tất nhiên Zelenskyy vẫn lại đổ lỗi cho phương Tây không cung cấp đủ vũ khí cần thiết để cứu Azovstal bằng quân sự. Các bạn Ucraina hay có thói quen đổ lỗi thật.

Cũng ngày hôm nay báo New York Times đã có bài nói lãnh đạo Ucraina phải nhìn vào thực tế để tính đến chuyện phải nhường đất cho Putin, Mỹ và Châu Âu không phải không có giới hạn trong việc giúp Ucraina. Thôi xong! Tín hiệu cho việc sẽ không thể giúp mãi được. Lãnh đạo Ucraina ngây thơ lao vào cuộc chiến nghĩ là được ủng hộ vô điều kiện và sẽ chiến thắng. Lẽ ra hoàn toàn có thể tỉnh táo đàm phán với Nga làm cầu nối giữa Nga và châu Âu để cho đất nước được hòa bình và thịnh vượng. Thật tiếc người ta không làm điều đó.

Làm ngoại giao phải có tình cảm với đất nước mình làm việc thì mới thành công được. Đúng là như vậy. Mình luôn yêu quý đất nước Ucraina, con người Ucraina nhưng vẫn không thể ủng hộ chính sách cực đoan đẩy đất nước vào cuộc chiến không cần thiết.

Thấy Gaman hôm qua nhắn tin là không có cách vận chuyển tranh sang Việt Nam, mình đã nghĩ ông này rồi cũng không đủ tháo vát để tháo gỡ chuyện này đâu. Thôi đã giúp thì giúp cho chót. Nhắn tin cho Quang (Phó Tổng Giám đốc Hàng không Việt Nam). Quang đồng ý giúp bảo viết công văn cho Hãng. Thông tin lại cho Gaman. Gaman mừng quá. Nhưng mình vẫn để ngỏ chuyện “vận chuyển đến sân bay mà Hãng không Việt Nam yêu cầu vẫn còn là vấn đề.” Rồi chắc lại đến lượt mình tính hộ ông ấy thôi. Nhưng ít nhất là cứ nói rõ, không có lại tưởng một phát ăn ngay nhận ở Hà Nội.

Hùng Odesa lại báo cáo là người Việt đi làm visa transit ở

Rumani bị từ chối vì người ta bắt người xin visa đến làm trực tiếp. Người ở Việt Nam thì không đến làm trực tiếp được. Thực ra tất cả là do dân trí thôi. Người ta yêu cầu nộp qua bưu điện mà lại cứ đòi nộp trực tiếp. Không quen làm việc qua bưu điện, trong khi đối với nước ngoài đây là chuẩn mực. Lại phải hỏi bạn Moldova xem có du di được hay không. Chắc khó đây.

Mình chán chẳng muốn hỏi ở nhà xem tình hình quyết định về lại Kyiv thế nào rồi. Nhưng xem chừng anh em rất là ngóng. Anh Mong thì thoảng lại bảo không biết lúc nào có trả lời. Đành phải nhắn tin hỏi Minh. Tóm lại là hôm nay sẽ trình và đã tham khảo các cơ quan liên quan “về cơ bản là thuận.” Như vậy có nghĩa là cuối tuần có thể có lệnh về lại Kyiv. Như vậy ở thêm từ đầu tháng đến giờ (mình đặt vấn đề về 3-4/5) chẳng giải quyết bất cứ cái gì mà chỉ làm Việt Nam mất điểm trong con mắt của bạn Ucraina, của cộng đồng ngoại giao, của cộng đồng người Việt và của chính anh em Đại Sứ quán. Phải chịu đựng thêm 3 tuần không để làm bất cứ cái gì. Trong khi đó, Lviv ngày càng ác liệt. Từ Chủ Nhật đến giờ ngày nào cũng báo động và báo động nhiều lần.

Thứ Bảy, ngày 21/5/2022

Ông Mạnh Chủ tịch Hội người Việt ở Odesa vẫn ám ức chuyện mình nói là ngu dốt và thiển cận nên trên đề nghị mình họp để mọi người có ý kiến và rút kinh nghiệm. Thôi tôi sợ cái kiểu đầu tổ rồi. Những người không hiểu hòa vào đánh đám. Một người. Mình viết quan điểm của mình gửi cho Hội và kết luận có đồng ý hay không đồng ý thì chúng ta cũng phải nhìn về phía trước hợp tác và làm vì công việc chung. Tóm lại, là gác lại quá khứ hướng tới tương lai.

Xuân nhắn tin hỏi được về Kyiv chưa. Thấy nhắn trong nhóm gia đình nên cũng trả lời thêm một nhận xét “Chưa, lãnh đạo còn nghỉ cuối tuần.” Cuối tuần trước khi nghỉ ngơi Đại Sứ

quán rút về Kyiv thì cuối tuần vẫn điện chỉ đạo ở lại Lviv. Hôm nay chắc vụ đã trình lên đề nghị cho về lại Kyiv thì cuối tuần chẳng thấy chỉ đạo gì. Ở Kyiv bao nhiêu là việc thì không cho về, bắt ở lại đây chơi hay bắt ở lại để hành nhau?!

Đại sứ Palestine lại gọi điện rủ tôi gặp nhau ở buổi hòa nhạc. Hóa ra Bộ Văn hóa Ucraina mời. Đành phải nói dối tiếp, tôi đang đi Moldova! Đại sứ Palestine được về thăm vợ con đến gần tháng. Vừa sang lại Kyiv hôm qua. Đại sứ Việt Nam không những không được về thăm, mà xin về thủ đô để ăn ở cho đàng hoàng hơn cũng không được. Thật trớ trêu. Chẳng hiểu chính sách với người bám trụ làm việc kiểu gì nữa. Chỉ có thể nói một từ là vô cảm! ngu ngốc thì nói rồi. Chờ có thỏa hiệp. Hết đàm phán rồi còn hy vọng thỏa hiệp! Đến tết Công gô.

Chủ Nhật, ngày 22/5/2022

Sáng ra thấy Hải đi đâu về, tưởng đi chợ về. Hóa ra đi đồ xăng. Anh em ai cũng muốn về Kyiv. Mỗi ở nhà là không hiểu điều đó! Để xem lúc nào có lệnh cho anh em về Kyiv.

Sáng chưa ngủ dậy đã thấy bà Leokladia gửi một attachment. Status trên FB của một người Ucraina. Dài ngoẵng ngoẵng. Nửa đầu thì tố cáo binh lính Nga hãm hiếp toàn trẻ 2-3 tuổi. Nửa sau thì phê phán Mỹ rằng 40 tỉ viện trợ đây không phải là vũ khí! Thật đúng là không biết người ta tự tin đến đâu nữa. Viện trợ 40 tỉ vẫn còn bị phê phán. Mình cứ thi thoảng lại được “tẩy não” bằng những bài như thế này. Tất nhiên không thể phản ứng lại bạn. Nhưng các bạn không hiểu làm như thế này chỉ mất cảm tình thôi chứ không lấy được cảm tình của đối tượng. Mình thương đất nước Ucraina bị tàn phá, người Ucraina bị mất mát, nhưng bồi quá đối phương cũng không phải hay, phê phán cả người viện trợ cho mình khủng 40 tỉ thì còn ai ủng hộ được nữa?!

Than thở với anh Huy mình bị tẩy não. Huy bảo Thạch ở

Iran còn hay hơn ở Ucraina. Đúng là chẳng ai nghĩ một nước châu Âu đang thanh bình lại thành dở hơn Iran một nước khi mình đi đang bị Mỹ phương Tây cấm vận. Thế nhưng ở Iran người ta tránh được cuộc chiến, còn ở đây người ta đâm đầu vào cuộc chiến. Khi Mỹ bắn tướng Soleimani, người Iran kéo cờ đỏ kêu gọi thánh chiến lên nóc nhà thờ. Tưởng chừng như chiến tranh là không thể tránh khỏi. Nhưng Iran trước khi bắn cấp tập tên lửa vào Baghdad để trút hận ngầm thông báo cho Mỹ qua chính quyền Iraq. Mỹ kịp rút và sơ tán hết quân nên không bị tổn thương. Thế là giữ được thể diện cho cả hai, tránh được cuộc chiến. Lãnh đạo giỏi là ở chỗ đấy, tránh được cuộc chiến không cần thiết để tồn tại. Còn ở đây tránh quá đơn giản mà lại không tránh. Để đất nước tan hoang.

Hôm nay đã là ngoài 20/5. Hôm trước nói với Vichia khoảng 20/5 có kết quả visa cho cậu ta. Đúng là không có nước nào như Việt Nam. Đại sứ không cấp được visa cho khách của mình vào Việt Nam du lịch! Thế mà lúc nào cũng nói Việt Nam là điểm đến. Đang tự nhiên lại cấm cửa người Ucraina vào du lịch. Hôm trước điện về Cục Xuất nhập cảnh để tháo gỡ chẳng biết có đến địa chỉ nữa hay không. Bảo với Xuân ngày mai phải thúc. Xuân bảo người ta đã hứa rồi chắc là được thôi. Đại sứ phải đi cửa sau để cho khách của mình vào Việt Nam như đi hối lộ. Chỉ đơn giản chẳng lẽ để bạn biết là Đại sứ cũng chẳng làm được việc đấy!

Kiện ở Kherson gọi điện hỏi ý kiến nếu bà con đi đường qua Crimea rồi sang các nước Baltic có được coi là đi sơ tán không. Ngay cả những chuyện như thế này cứ Đại sứ nã. Đại sứ làm thay việc cho cán bộ lãnh sự và cộng đồng luôn. Thế nên Nhà có thấy cần phải bố trí cán bộ lãnh sự đâu. Còn cán bộ cộng đồng thì về đến Việt Nam là ngủ luôn.

Lại anh Khánh xem đá bóng. Đội Thái đá hay nhưng không may. Ta đá không hay bằng nhưng may hơn nên được

một quả và thành vô địch Seagame. Cả đất nước như bùng nổ...

Thứ Hai, ngày 23/5/2022

Hôm nay Thaveporn viết trên Facebook, thắng 2-0 hay 3-0 thì mới giỏi chứ 1-0 chỉ là may có gì mà vui thế! Đúng vậy. May mà cũng phần khởi như đạt được kỳ tích gì đấy. Mình đùa bảo Thaveporn nghiên cứu về Việt Nam mà không nghiên cứu hết (không hiểu hết) người Việt rồi. Người ta hình như có quá ít cái đề tự hào nên tự hào với những cái rất bình thường đối với người khác.

Điện anh em chờ không đến mà điện khác đến, yêu cầu Đại Sứ quán dừng tổ chức Triển lãm tranh ở Moldova. Mình nhắn tin cho Minh bảo sẽ thực hiện theo chỉ đạo “nhưng vui phết.” Mình gọi điện lại có ý giải thích là đây là ý kiến của “các cơ quan.” Hôm trước Xuân đã nói rồi Cường đã báo cáo về chuyện tổ chức triển lãm tranh ở Moldova “không thuận.” Ý kiến các cơ quan là đây chứ là đâu?! Đến ở Ucraina người ta còn vẫn tổ chức được các hoạt động văn hóa như hôm vừa rồi tổ chức sinh nhật Bác lần thứ 132 tại Odesa. Cường trên đường từ Odesa về đã buột miệng nói tổ chức triển lãm không an toàn. Tóm lại, Nhà nghe thẳng trồn việc. Mình còn kể chính bộ trưởng thêm vào chữ “nghiêm chỉnh chấp hành.” Đại sứ tham việc chứ có tham tiền, tham của đâu mà cấm kinh thế?! Không còn có thể hiểu được nữa. Cái này thì sao chỉ đạo nhanh thế. Chẳng bàn gì với Đại sứ cả. Trong khi chuyện chỉ đạo để cho Đại Sứ quán quay trở về Kyiv thì không thấy gì.

Chiều nay anh Khánh đã phải làm việc với chủ nhà thuê thêm 1 nửa tháng. Như thế ngoài những cái dở mình đã báo cáo, hôm nay có thêm một cái dở nữa là tốn thêm tiền của của nhà nước. Tội nhậu anh Khánh bảo thứ 7 tới sinh nhật anh Khánh. Sẽ ở lại ngay cả khi được phép về lại Kyiv. Bây giờ chẳng vội về làm bất cứ cái gì. Khi mọi người đã coi thường

công việc và trách nhiệm như vậy chẳng hơi đâu mà làm việc để gây thêm cái khó chịu cho bản thân. Bây giờ có bảo cuối năm về Kyiv cũng vô tư.

Chiều không định nói với Dũng (đại sứ Việt Nam tại Washington) vì Dũng không chủ động nói lại sau khi đoàn từ Mỹ về là mình hiểu cũng chẳng có gì positive. Nhưng rồi cuối cùng vẫn nhắc cho Dũng mấy câu. “tôi không thể hiểu được tư duy ở nhà. Có thể nghe nói xấu về tôi nhưng công việc vẫn là công việc. Sao lại cản tôi không làm Triển lãm ở Moldova?” Dũng bảo “Bộ bây giờ (như chim phải đạn) sợ cành cây cong, nói gì cũng không được. Thôi chịu vậy.” Công nhận là ông bạn luôn luôn có cách giải tỏa vấn đề một cách nhẹ nhàng. Mình hiểu bạn không muốn mình phải nặng nề làm gì, nhưng đồng ý thì không thể đồng ý được. Vì vụ Cục Lãnh sự, rồi máy bay giải cứu đang bị sờ gáy thì lại càng phải khuyến khích những người làm việc làm việc chứ. Chính chúng tôi đang làm việc để lấy lại danh dự cho Bộ cho ngành, tại sao lại cản?! Không phải chim bị đạn sợ cành cây cong, mà đơn giản là tầm nhìn và trách nhiệm. Tầm nhìn, trình độ không có lại nghe dèm pha. Ít ra có trình độ thì nghe dèm pha cũng chỉ căm/cản những cái tư lợi thôi, chứ vì công việc mà cản thì hiểu thế nào đây?!

Chiều đã định làm một cái điện về để “rút kinh nghiệm” với vụ khu vực vì chỉ đạo là cán bộ cấp vụ ký. Nhưng Xuân nói đúng người ta chẳng nghe mình. Cấp vụ thì đã thanh minh với mình rồi. Còn có nói được cấp Bộ đâu mà nói. Nói không đúng người đúng việc. Mượn cấp vụ để “rút kinh nghiệm” với cấp bộ chẳng để làm gì. Thôi chấp nhận. Bây giờ chơi cho thoải mái.

Chẳng có việc làm đi ra Hội cờ ở quảng trường trung tâm. Cũng đã có trận thắng trận hòa chứ không phải chỉ có thua như lần trước. Lại còn không mất tiền vì coi như cùng hội “chơi vui.” Những lúc bực mình như thế này mà cứ suy nghĩ thì chỉ

tổn thọ. Tốt nhất là đón nhận một cách vui vẻ để không ảnh hưởng đến sức khỏe. Thế mới thấy chiến tranh cái mệt không phải là cuộc chiến, không phải là nguy hiểm tên bay hòn đạn mà là những cách đối xử rất tệ của lãnh đạo Bộ. Lãnh đạo Bộ mà lúc nào cũng coi đại sứ như kẻ thù, không cần biết đúng sai, tất cả đều theo cảm tính. Thử chỉ ra xem cái gì tôi sai được không?!

Sáng Đại sứ Gaman liên lạc từ Hà Nội, nói Hà Nội đang định bàn chuyện dựng tượng Schevchenko ở Hà Nội. Chỉ nhấn cho Hải phụ trách quan hệ với Ucraina nói Hà Nội là làm thì nên trao đổi với Đại Sứ quán để phối hợp trên cơ sở có đi có lại, cần nhìn trước nhìn sau trong quan hệ giữa hai nước.

Thực ra câu chuyện tượng Schevchenko tại Hà Nội chính mình là người khởi xướng khi nói chuyện với Thị trưởng Kyiv Klichko. Nhưng đây chỉ là cách nói để xuôi chuyện Vườn hoa Hồ Chí Minh ở Kyiv. Bây giờ chuyện Vườn hoa Hồ Chí Minh có lẽ là khó rồi, tâm lý không thuận cho Việt Nam. Nên Hà Nội cũng chẳng nên chủ động đặt vấn đề này.

Đại sứ Gaman cũng hỏi một số cặp quan hệ kết nghĩa mình định đây. Như vậy Gaman cũng tích cực phết. Hoan nghênh thôi. Nếu không có chiến tranh mình và ông ấy sẽ là cặp đôi kết hợp tốt. Quan hệ song phương chỉ phát triển một khi có 2 đại sứ ở 2 đầu tích cực, chứ một trong hai đầu mà “ngủ” thì khó phát triển.

Hôm nay Khôi gọi điện báo tin Nhà đã cho vé cho 8 người ở Donetsk về nước. Cuối cùng cũng thấy điện trước mình dọa “làm ảnh hưởng đến thành tích” có vẻ có tác dụng. 2 tháng không chuyển động, nhưng khi nói đến ảnh hưởng đến thành tích là chuyển động ngay. Vui thật. Cũng có thể không phải. Có thể là trùng hợp. Nhưng về logic là như vậy. Không dọa thì vẫn còn nằm im đấy. Vài tiếng sau ông Lân báo cáo là có 8 gia đình

được về. Đúng là người trên trời. Mình bảo 8 người chứ không phải là 8 gia đình. Có nắm được việc gì đâu?!

Hùng Odesa báo cáo là việc xin visa quá cảnh qua Đại Sứ quán Moldova tại Rumani vẫn gặp khó khăn vì bạn không có tài khoản và không biết gửi trả lại visa như thế nào. Hùng bảo anh nói Đại sứ Phong ở Rumani được không. Có ông nào rồi việc đi làm đâu. Mình làm sao mà “sai” Đại sứ Phong được. Điện về nhà để Đại Sứ quán tại Rumani hỗ trợ bà con thì còn lâu mới có lệnh. Thôi muốn giúp bà con thì tự làm thôi. Lại nhắn tin cho Sergiu gấp làm việc hôm trước ở Moldova để giải quyết vướng mắc. Khuya rồi. Nhắn tin để mai xử lý thôi. Ít nhất chuyến đi trước thiết lập được đầu mối để liên lạc trực tiếp giải quyết vướng mắc.

Thứ Ba, ngày 24/5/2022

Hôm nay gửi thư cho Hội Họa sĩ Moldova báo hoãn Triển lãm “vì lý do kỹ thuật.” Bạn bảo thật tiếc. Một cái hoãn chẳng để làm gì mà bạn lại thấy mình làm không chắc chắn. Gọi điện cho Sergiu nói chuyện khó khăn xin visa quá cảnh để xem kết quả thế nào. Sergiu bảo sẽ nói chuyện với Đại Sứ quán Moldova tại Rumani để giải quyết rồi sẽ nói lại với mình.

Báo chí hôm nay đưa tin nhiều lời khai của Medvedchuk. Theo đó Tổng thống Poroshenko đã đi đêm với Nga để kiềm lời. Vui thật. Chiến tranh nhưng đem nhau ra xử thế này thì lấy đâu ra đoàn kết. Còn nhớ khi cựu Tổng thống Poroshenko phải ra hầu tòa trước khi chiến tranh xảy ra, khi ra khỏi tòa ông ta làm mình ngạc nhiên với tuyên bố “kẻ thù chung của chúng ta là Putin, cần phải đoàn kết chống lại kẻ thù chung.” Câu chuyện nội bộ nhưng lại dùng đối ngoại để xử lý là có vấn đề rồi. Bây giờ thì rõ. Ông ta có fault nên muốn dùng con bài này để thoát tội.

Điều làm mình thấy ngạc nhiên hơn là chính Tổng thống

Poroshenko cũng thấy làm ăn với Nga là có lợi và bản thân kiếm không ít qua làm ăn với Nga, ấy thế mà không thực hiện một chính sách làm bạn với tất cả, chơi cả với phương Tây và cả Nga có phải đơn giản không. Chính ông ta sau cách mạng nhân phẩm thực hiện triệt để việc đi với phương Tây mà Zelenskyy chỉ là tiếp nối.

Chủ Nhật Tổng thống Ba Lan sang Ucraina phát biểu ở Quốc hội. Ba Lan bây giờ là bạn số 1 của Ucraina. Tổng thống Zelenskyy còn hứa sẽ sang thăm Ba Lan đầu tiên “sau khi chiến thắng.” Hai bên đang hứa hẹn dành cho công dân của nhau những quy chế đặc biệt. Minh sợ nhất là cách hai nước tìm cách cho người Ba Lan gia nhập quân đội Ucraina tức là tham chiến một cách trá hình. Như vậy sẽ đẩy cuộc chiến thành quốc tế. Qua mặt Nga cũng chẳng đơn giản đâu.

Thứ Tư, ngày 25/5/2022

Sáng dậy thấy tin phát biểu của Tổng thống Zelenskyy tại Davos đặt câu hỏi mỗi người sáng dậy nghĩ đã làm gì cho Ucraina. Thật đúng là tự tin quá. Tất cả phải sống với Ucraina?! Nghĩ trong đầu, ông đã làm gì cho Ucraina, hay là mang chiến tranh đến cho Ucraina. Nếu mềm mỏng thì đất nước này đã tránh được cuộc chiến, đã tránh được bao nhiêu mất mát về người và của.

Chuyện Poroshenko đi êm với Nga qua Medvedchuk bị lộ ra vào thời điểm này hóa ra là vì phe Poroshenko đã thất hứa khi tìm cách phê phán phe tổng thống khi không giải cứu được quân Azov ở Azovstal. Hóa ra cái mình nghĩ ngờ khi lấy vấn đề đối ngoại giải quyết chuyện đối nội là đúng. Có thỏa thuận với nhau. Nhưng nay một bên không thực hiện thì bên kia mới mòi ra.

Hôm nay báo chí đưa tin Kissinger phát biểu hôm qua ở Davos. Giỏi thật 99 tuổi rồi mà vẫn được mời để phát biểu ở

một Diễn đàn toàn nguyên thủ. Kissinger khuyên phải quay lại trạng thái ban đầu trước chiến tranh, phải ngồi vào đàm phán. Quay lại status-quo ante quay lại tình hình ban đầu chắc khó rồi. Nga mất ngàn đây để quay lại vị trí xuất phát? Nga phải có phần gì đây. Ucraina chắc chắn sẽ thiệt thòi rồi.

Tối ngồi ăn cơm Hải bảo vợ con Tấn chuẩn bị về lại Kyiv qua Lviv và Tấn nhờ Đại Sứ quán giúp đỡ. Minh nghĩ trong đầu lại muốn về Kyiv đây. Minh tranh thủ mượn rượu rút kinh nghiệm với anh em luôn chuyện về Kyiv hôm trước cũng như sang Moldova tổ chức Triển lãm sau đó. Hôm trước biết anh em muốn về Kyiv mình đã linh hoạt vì nghĩ chắc Bộ sẽ cho về thôi nhưng vì cách làm là cứ phải hợp hành mới ra quyết định được nên sẽ không thể nhanh. Đã dặn anh em tuyệt đối giữ thông tin nhưng Cường lại báo cáo về theo ngách của mình, nên Bộ truy tìm kinh quá; anh em phải quay lại Lviv vất vả. Chuyện làm triển lãm tranh ở Moldova cũng thế. Cường lại ý kiến về Nhà là không an toàn, an ninh không bảo đảm nên Nhà mới lại cấp tốc điện sang yêu cầu dừng. Bộ trưởng còn phê “ngghiêm túc thực hiện.” Lãnh đạo Bộ ở nhà chắc nghĩ mình vô kỷ luật quá nên lúc nào cũng yêu cầu ngghiêm túc thực hiện. Có biết đâu mình chỉ vì thấy anh em vất vả không cần thiết thì linh hoạt cho anh em đỡ khổ chứ mình được cái gì đâu?! Còn có về hôm 11/5 để check in trong buổi chiêu đãi của Đại sứ Thổ Nhĩ Kỳ là để còn làm việc với Ngoại giao đoàn. Người ta thấy Đại sứ Việt Nam “cùng hội, cùng thuyền” để làm việc hơn nhiều. Thứ trưởng Vũ bảo “anh không cần chứng minh với bạn anh ở Kyiv làm gì.” Thế có cần chứng minh với bạn là tôi chưa về Kyiv không?! Để làm gì?!

Minh bảo lần này sẽ lại linh hoạt lần nữa để Cường và Tuấn đưa vợ con Tấn về, còn Đại sứ và 2 người ở lại chờ có lệnh. Như thế ít nhất 2 cán bộ sẽ được giải phóng sớm hơn. Mọi người đều có vẻ rất hào hứng. Cường lần này chắc không đại

đi báo cáo nữa.

Hải bảo Bộ không cho tổ chức triển lãm thì Đại sứ sang tổ chức tiệc mừng 30 năm quan hệ ngoại giao 2 nước. Minh bảo tổ chức Triển lãm bạn mới nể mình chứ tiệc ai chẳng làm được. Quan trọng là Hải nói ra vấn đề đi đường chẳng có gì là không an toàn cả. Thế mà cách đây vài ngày cậu ta và Cường còn cố vào hùa để chứng minh với mình là không nên tổ chức Triển lãm. Anh em là vậy. Tầm nhìn có thể thôi. Nhiều khi lười việc thì cố lập luận, nhưng đến khi hiểu ra thì lại muộn mất rồi. Nếu Hải hiểu ra thì đã không vào hùa với Cường và có thể Cường đã không báo cáo bất lợi theo kênh của mình về chuyện này.

Nhưng chung quy tất cả cũng là Lãnh đạo Bộ không có thiện chí với mình nên nghe bất cứ thông tin gì bất lợi cho mình, bất chấp logic công việc là gì.

Xem videoclip chiến sự ở vùng Donbas thấy đau lòng. Cảnh cánh đồng đẹp như tranh với mùa hoa cải, nhưng trên đây là những đụn khói của đạn pháo. Minh up lên facebook với lời đề “hình ảnh từ vùng chiến sự, biết nói gì.”

Thứ Năm, ngày 26/5/2022

Sáng dậy xem bà con bình gì với cái post đêm qua. Phần lớn là không hiểu ý mình. Phê phán Putin thì đơn giản rồi. Nhưng một đất nước đẹp như vậy mà không biết khéo léo giữ gìn thì đâu phải mỗi lỗi của Putin?!

Cuối cùng thì thấy vẫn cần phải điện về trao đổi với Vụ Châu Âu về cách phối hợp. Không nói người ta lại tưởng người ta đúng. Đại Sứ quán nghiêm chỉnh thực hiện chỉ đạo của lãnh đạo Bộ dùng Triển lãm và đã thông báo với Bạn nhưng lý do an ninh an toàn là không thuyết phục (lãnh đạo các nước vẫn thăm Ucraina, người Ucraina đang nhập khẩu hàng ngàn chiếc xe đất liền qua biên giới, các Đại sứ các nước vẫn đi cung

đường này vì không có máy bay, và từ đầu chiến tranh đến giờ chưa có thông tin nào về không an toàn trên cung đường này); trong khi việc tăng cường quan hệ và giải quyết công việc với Moldova là cấp thiết. Riêng chuyện visa quá cảnh cho bà con quay trở lại Ucraina vẫn chưa giải quyết xong. Mình đề nghị lần sau nếu có gì thấy bất cập trao đổi trước khi ra quyết định. Để xem Nhà phản ứng thế nào.

Gọi điện cho đ/c X thông báo kế hoạch triển lãm bị Nhà dừng vì biết chính là ý kiến của các đ/c ấy nên nhà mới dừng. Gửi cho đ/c ấy ảnh phòng triển lãm bạn dành cho mình như thế nào để thấy các đ/c ấy làm hỏng kế hoạch ra sao. Đ/c ấy bảo luôn luôn ủng hộ hoạt động của đại sứ quán và xem có cần phải nói gì lại để thay đổi quyết định ở nhà không. Thay đổi gì nữa. Một khi quyết rồi thì chẳng ai thay đổi, mà mình cũng báo với các bạn Moldova là mình hoãn rồi. Buồn.

Gọi điện cho đ/c Phó Cục trưởng Cục Xuất nhập cảnh để giải quyết visa cho Vichia và Irina. Lúc đầu Cục phó bảo cứ apply trên trang điện tử sau đó mới biết là Ucraina không ở trong danh sách nhập cảnh. Khách của Đại sứ mà phải đi xin riêng thế này. Không hiểu du lịch phát triển kiểu gì. Điện về từ ngày 15/5 hôm nay là 10 ngày đề nghị nghiên cứu cho người Ucraina nhập cảnh mà có vẻ Cục phó chẳng biết. Thế thì phối hợp chính sách kiểu gì không biết nữa.

Thứ Sáu, ngày 27/5/2022

Sáng sớm chưa dậy, anh Mong vào đưa cho xem lệnh từ Nhà cho phép về Kyiv. Ăn sáng xong thông báo anh em. Mình nói như hôm trước đã trao đổi, mình sẽ ở lại đến thứ Hai về, đương nhiên Hải và Mong sẽ ở lại cùng. Còn anh em còn lại thì tùy. Cường xin về luôn cùng Tuấn. Thế mới thấy anh em mong về Kyiv đến thế nào. Mà chính ông đẩy đẩy tại ai mà anh em phải khổ thêm 15 ngày nữa. Hôm 11/5 đã về Kyiv rồi. Giữ im

lặng thì chắc vài ngày có lệnh. Lại báo về để cho Nhà đánh giá là Đại sứ vô kỷ luật nên mới lệnh chậm thế này. Linh hoạt để được việc, để thuận tiện cho anh em là việc nên làm. Đại sứ có được cái gì cho bản thân với quyết định về ngày 11/5 đâu?! Mà về ngày đấy thì có gì ảnh hưởng xấu đến quan hệ hai nước, nếu không nói là chỉ có tốt hơn. Đại sứ Gaman, phu nhân Đại sứ Gaman và cả bà Phó Chủ tịch Hội Hữu nghị hỏi Đại sứ đang ở đâu chẳng là một bằng chứng cho việc nếu về từ 11/5 chỉ tốt cho quan hệ hai nước?!

15/5 đi Moldova về mình báo cáo 4 điểm dở khi chưa cho anh em về (dở với Bạn Ucraina, với Ngoại giao đoàn ở Kyiv, với Cộng đồng người Việt và với chính anh em Đại Sứ quán) những tưởng là sẽ có lệnh sớm. Thứ Sáu tuần trước Vụ khu vực mới kiến nghị lên mà phải đến 1 tuần lãnh đạo mới quyết! 15 ngày qua điều gì đã xảy ra? Chẳng cái gì hết. Ngoài việc Nga có thể tiến hơn 1 chút trên chiến trường. Tình hình Kyiv vẫn vậy. Chỉ thấy kéo dài 15 ngày là vô ích, tốn thêm tiền nhà nước, mất thêm uy tín với Bạn với đoàn ngoại giao và với cộng đồng người Việt. Lãnh đạo Bộ bây giờ vui thế đấy.

Chiều Sergiu Russu từ Moldova nhắn tin nói bà con có thể viết một thư cho Đại Sứ quán thông báo người đại diện sẽ đến để làm visa quá cảnh cho nhóm. Nhắn lại cho Hùng Odesa để triển khai. Hy vọng lần này tháo gỡ được khó cho bà con khi xin visa quá cảnh qua Moldova. Sáng cũng giao cho Cường thu xếp cuộc gặp với Cục Xuất nhập cảnh Ucraina để làm việc về việc số bà con đang chờ cho thẻ định cư sẽ được sang lại Ucraina thế nào. Đây là việc làm ưu tiên khi quay trở lại Kyiv.

Tối 3 anh em ăn cơm. Thấy vắng vẻ hẳn. Nhưng sự vắng vẻ lần này không buồn như khi chia tay mọi người đi sơ tán hồi cuối tháng 2 mà thấy vui vì đã chuẩn bị về Kyiv.

Hôm qua Mong đặt vấn đề cho vợ đi theo Xuân sang đây.

Mình đồng ý thôi. Nhưng lại phải làm theo kiểu linh hoạt chứ làm sao xin phép được. Cán bộ về sơ tán Bộ còn chưa quyết cho sang lại nữa là chuyện phu nhân. Sáng Xuân nói chuyện lại phải giúp chị Là xin visa. Lại phải xem linh hoạt thế nào nói với phu nhân Đại sứ Ucraina để bà ấy nói với bên Đại Sứ quán Ba Lan chứ lại làm công hàm chính thức thì ngại quá. Nhưng rồi cũng chẳng có cách nào, vẫn phải làm công hàm từ Lviv gửi về Đại Sứ quán Ba Lan ở Hà Nội cho vợ Mong.

Thứ Bảy, ngày 28/5/2022

Hôm nay là ngày cuối tuần cuối cùng ở Lviv trước khi quay về lại Kyiv. Đi dạo một vòng quanh các phố cũ và quảng trường trung tâm nơi gắn bó suốt 3 tháng trời. Trời thật đẹp. Thành phố thật đẹp thật thanh bình. Chiến tranh mà thành phố vẫn như một trung tâm du lịch thế này. Không có chiến tranh thì còn đẹp nữa.

Ngồi chơi cờ với các cụ ở quảng trường trung tâm. Tuần sau về Kyiv rồi làm sao ngồi chơi cờ như thế này được nữa. Kyiv chắc cũng có thôi, nhưng không tiện như ở đây. Đi mấy bước chân là đã ra chỗ hội cờ châu Âu rồi.

Đại sứ Ucraina ở Đức lại có thêm scandal nữa khi post trên twitter ảnh cartut đạn lên trên con sên với lời đề tựa “trợ giúp vũ khí của Đức đến Ucraina đi với tốc độ con sên.” Chẳng có đại sứ nào như đại sứ Melnik “chửi” chủ nhà như hát hay. Không hiểu với nước khác thì chắc người ta đã cho non grata từ lâu rồi. Nếu mình mà nói cái gì không hợp ý với các bạn Ucraina chắc các bạn ấy cũng cho mình về nước chứ chẳng chơi. Nhưng các bạn ấy nói nước chủ nhà rồi lãnh đạo nước chủ nhà chẳng thiếu cái gì.

Chủ Nhật, ngày 29/5/2022

Hôm qua là sinh nhật anh Khánh nhưng anh ấy dành riêng

cho vợ. Hôm nay mới lại tổ chức sinh nhật mời mình và anh Mong tới. Hai ở nhà. Quyết định ở lại Lviv không về ngay là vì hứa sẽ ở lại mừng sinh nhật anh Khánh. Anh em ba tháng chiến tranh vất vả có nhau phải ở lại mừng ngày này thôi, vợ về Kyiv cũng chẳng giải quyết gì. Một buổi tối vui vẻ. Con gái anh Khánh thấy bố hát hò vui vẻ với các chú bằng tiếng Việt chắc cũng vui. 2 mẹ con vẫn ngồi ở bàn ăn chuyện trò trong lúc 3 chú hát karaoke.

Thứ Hai, ngày 30/5/2022

Sáng dậy ăn sáng xong rồi 3 anh em lên đường về Kyiv. Như thế, 96 ngày của giai đoạn đầu cuộc chiến cùng quãng thời gian sơ tán rời xa Kyiv đã khép lại. Trở về Kyiv giống như trở về nhà.

Khi chúng tôi lái vào thành phố, vẫn những con phố quen thuộc. Các tòa nhà, dù đã hằn dấu vết chiến tranh, vẫn đứng đó với vẻ kiên cường lặng lẽ, không hề mất đi nét duyên dáng vốn có. Ngay cả không khí cũng dường như khác đi — dịu dàng hơn, phảng phất mùi hương của kỷ ức. Kyiv không chỉ là một địa danh trên bản đồ; mà là cái tên với bao nhiêu tình cảm đối với tôi. Xin chào, Kyiv thân yêu của tôi — tôi đã trở về rồi.

PHỤ LỤC

Bài phỏng vấn Đại sứ Nguyễn Hồng Thạch trên BBC ngày 8/3/2022:

Đại sứ Việt Nam tại Ukraine nói về việc sơ tán người Việt sang các nước châu Âu

Theo đại sứ Việt Nam tại Ukraine, ông Nguyễn Hồng Thạch, nói với BBC, cho tới ngày 07/03/2022 hơn 3.000 người có hộ chiếu Việt Nam đã rời Ukraine sang các nước châu Âu.

Làn sóng người Việt rời khỏi Ukraine bắt đầu từ ngày 28/2 và tới nay được cho là hầu hết những người muốn rời đều đã đi thoát, chỉ trừ tại hai thành phố phía nam nước này là Kherson, hiện đã bị Nga chiếm giữ, và Mariupol, đang trong tình trạng bị bao vây.

Đặc thù của cộng đồng người Việt tại Ukraine

BBC Tiếng Việt đã hỏi ông Nguyễn Hồng Thạch, Đại sứ Việt nam tại Ukraine, về tình hình sơ tán người Việt khỏi Ukraine kể từ khi cuộc chiến bùng nổ, ông cho biết cộng đồng người Việt tại Ukraine có đặc thù riêng:

"Cộng đồng người Việt tại Ukraine khác với người Việt tại các nước như Iraq hay Libya. Tại Iraq hay Libya, cộng đồng người Việt đa phần là những người đi lao động, thường không mang theo gia đình, không có cơ ngơi tài sản, nên khi chiến tranh xảy ra và doanh nghiệp không làm việc thì người ta cứ thế xách valy lên máy bay đi sơ tán.

"Nhưng người Việt ở Ukraine gắn bó với cuộc sống ở đây, mà nhiều người là mấy chục năm rồi. Họ có nhà cửa, có gia đình, có doanh nghiệp, cửa hàng, vì thế rất nhiều người Việt ở đây không muốn đi. Chính đặc thù này đã ảnh hưởng đến công

việc sơ tán. Khi người dân chưa muốn đi thì cũng khó thuyết phục người ta đi ngay được," ông nói.

Tuy nhiên, ông cho biết sang ngày thứ hai của cuộc chiến, khi xảy ra vụ máy bay không người lái bị bắn rơi xuống khu dân cư và quân đội Nga tấn công Kyiv đã bắn tên lửa vào nhà dân, trúng nhà của một Việt kiều nhưng may không có ai ở nhà, và cả tòa nhà bị phá sập, thì Đại sứ quán Việt Nam (ĐSQ) thấy tới lúc cần phải sơ tán người Việt vì "trong chiến tranh, mũi tên hòn đạn, không biết thế nào mà lường."

Đại sứ Thạch cho biết hôm 26/2 đã liên lạc với Hội Việt kiều tại các thành phố, trước hết là ba thành phố lớn của Ukraine gồm Kyiv, Kharkiv và Odessa, tuy nhiên lúc đầu số người muốn rời đi không nhiều. Ông cũng cho biết, trước tin này ông đã triệu tập cuộc họp với lãnh đạo Hội người Việt tại Kyiv và kiên quyết hỏi xem khó khăn ở đâu thì cùng tháo gỡ.

"Người Ukraine đi bằng tàu thì người Việt cũng đi bằng tàu, nếu không có phương tiện đi ra ga được thì vai trò của cộng đồng là tổ chức giúp bà con đi ra ga, cần thiết thì phải tổ chức xe ô tô con thoi đưa bà con ra ga. Các lãnh đạo Hội người Việt sau đó đã thống nhất phải bắt đầu sơ tán, và huy động Hội người Việt tại địa phương thu xếp trợ giúp nhau trong cộng đồng.

"Nhờ vậy, ngày 28/2 đã bắt đầu những đợt sơ tán đầu tiên và chỉ hai, ba ngày sau Hội người Việt ở Kyiv cho biết 4/5 những người đăng ký đã đi sơ tán. Ở phía Odessa bà con đi theo đường sang Moldova.

"Còn ở Kharkiv, ban đầu khi bàn với Hội người Việt, Hội cho biết một số bà con không muốn đi về phía tây quá xa, quá vất vả, trong khi đi về phía Đông sang Nga gần hơn, nhưng chúng tôi thấy tình hình không thể đi về phía chiến tuyến trong khi họ đang đánh nhau như vậy. Vì thế Sứ quán đã kêu gọi bà con nên đi bằng tàu về phía tây sẽ nhanh hơn và an toàn hơn vì

đi bằng xe hơi riêng lẻ có thể nguy hiểm, có nguy cơ trực trặc như hết xăng, và mất mấy ngày mới lên tới Lviv được," Đại sứ Việt Nam tại Ukraine nói.

Tại sao một số những người Việt quyết tâm ở lại

Đại sứ Nguyễn Hồng Thạch cho biết cho tới nay hơn 3.000 người cầm hộ chiếu Việt Nam đã sang được các nước châu Âu, tuy không thể đưa ra con số chính xác bao nhiêu người Việt (có hộ chiếu hay có thể định cư) tại Ukraine đã rời đi.

"Dựa trên cơ sở bà con vẫn giữ liên lạc với nhau, ai khó khăn cần giúp đỡ thì đã liên lạc nhờ giúp đỡ trong những ngày qua, nay không còn thấy ai cầu cứu các Hội người Việt nhờ giúp đỡ nữa, đồng thời kết hợp kiểm tra chéo qua các kênh khác, như mạng xã hội, v.v. thì chúng tôi tin rằng tới thời điểm này những người muốn rời đi thì đều đã đi được."

Theo Đại sứ Thạch, một số ít người Việt còn ở lại Ukraine bao gồm: những người Ukraine gốc Việt ở tuổi tổng động viên (từ 18-60 tuổi) do chính sách của chính phủ Ukraine không được rời khỏi thành phố; một số người Việt là chủ các doanh nghiệp có cơ sở kinh doanh như tại Khu đô thị Làng Sen ở Odessa, hay Làng Thời đại ở Kharkiv, đã tự thu xếp cử một vài người ở lại trông nom tài sản tại đây; và một số người do hoàn cảnh đặc biệt như gia đình có bố mẹ già.

Nga mở hành lang nhân đạo sang Nga

Khi được hỏi về những người Việt còn kẹt lại tại Kherson, nơi Nga đang chiếm giữ và nay Nga nói sẽ mở hành lang nhân đạo để cho người Ukraine nào muốn di tản có thể sang Nga hoặc Belarus thì liệu người Việt tại Kherson có muốn sang Nga hay không và nếu muốn đi thì ĐSQ có thể giúp gì được, Đại sứ Thạch nói:

"Có hai điểm nóng tại Ukraine mà chúng tôi vẫn liên lạc

là Kherson và Mariupol và biết là còn người Việt chưa sơ tán được. Tại Kherson, chúng tôi còn khoảng 80 người. Bà con vẫn an toàn, chiến sự đang tạm dừng nhưng bây giờ rút ra là rất khó.

"Chúng tôi đã cố gắng thu xếp để người Việt tại đây có thể đi theo đoàn của Tổ chức Hợp tác và An ninh châu Âu, OSCE. Họ có một phái bộ nhỏ ở Kherson và họ thu xếp rút đi. Nhưng nỗ lực đó của chúng tôi chưa thành công vì phía Nga đã không cho phép có thể đi theo đoàn của OSCE.

"Nga nói người dân ở Kherson có thể đi sang phía Nga nhưng cũng có tin nói rằng có lực lượng cực hữu của Ukraine cản trở việc này. Với thông tin như vậy bà con ở Kherson và ĐSQ chúng tôi cũng thấy chưa đảm bảo an toàn để bà con thoát ra khỏi Kherson và bà con cho rằng lúc này ở lại có lẽ tốt hơn."

Đại sứ Thạch cho biết tuy Kherson tạm yên tĩnh nhưng ĐSQ Việt Nam tại Ukraine cũng đã nghĩ tới khả năng nếu xảy ra chuyện Ukraine bắn đạn pháo tấn công để chiếm lại Kherson thì lúc đó có thể phải sơ tán người Việt khỏi đây, "ở phía nam Ukraine thì chắc chỉ có thể rút sang Nga, và khi đó có thể sẽ phải sử dụng hành lang nhân đạo, nếu Nga mở, để bà con sang Nga lánh nạn."

Khó lường trước điều gì trong chiến tranh

Về kế hoạch của Sứ quán và chính phủ Việt Nam nếu trong thời gian tới những người Việt còn ở lại lên tiếng nhờ trợ giúp khi cần, Đại sứ Nguyễn Hồng Thạch nói:

"Thực sự là chiến tranh thì rất khó có thể lên kế hoạch gì trước. Khi chiến tranh nổ ra thì sẽ phải có những quyết định cụ thể để xử lý trong hoàn cảnh thực tế lúc đó.

"Như chúng tôi vừa nói, số người Việt trụ lại vì lý do này, lý do kia trên thực tế là còn rất ít. ĐSQ luôn luôn khuyến cáo bà con là nếu chọn ở lại thì cũng phải làm sao an toàn nhất có

thể, như xuống hầm, tránh các khu quân sự.

"Sau đây không biết chiến tranh sẽ diễn tiến thế nào, nếu tình hình quá căng mà lúc này bà con muốn sơ tán thì chúng tôi cũng sẽ cố gắng phối hợp ở mức cao nhất với phía Ukraine cũng như phía Nga để tìm cách sơ tán bà con, đặc biệt khi có hành lang an toàn nhưng phải bảo đảm từ cả hai phía để rút bà con rời đi," ông nói.

Trước quan ngại về việc Nga bị cấm vận trên nhiều lĩnh vực trong đó có hàng không, cho dù Nga mở hành lang nhân đạo cho người Việt di tản sang Nga thì có đường bay từ Nga về Việt Nam hay không, Đại sứ cho biết trong hai ngày 6 và 7/3, khoảng 20 người Việt đã sang tới Nga từ Ukraine và đã được ĐSQ trợ giúp có thể đi bằng đường hàng không về nước.

"Nga đang bị cấm vận hàng không, nhưng chúng tôi cho rằng trước mắt điều quan trọng là bà con ra khỏi được vùng chiến sự, còn khi ra khỏi vùng chiến sự rồi thì chúng tôi sẽ cố gắng trợ giúp bà con tốt nhất có thể," ông nói.

Tâm lòng người Việt với những người chạy nạn

Đại sứ Nguyễn Hồng Thạch cũng cho biết một thuận lợi lớn trong việc sơ tán người Việt sang các nước châu Âu là cộng đồng người Việt ở tất cả các nơi đều rất tận tình giúp đỡ. Như cộng đồng người Việt tại Lviv, thành phố phía tây Ukraine gần biên giới Ba Lan, tuy là một cộng đồng nhỏ, nhưng đã giúp hết lòng. ĐSQ cũng cử một nhóm lên Lviv ngay từ ngày thứ 3-4 của cuộc chiến. Ở nhà ga luôn có người của ĐSQ hướng dẫn để mọi người có thể rời đi sang Ba Lan nhanh nhất.

"Ở Moldova mặc dù không có cán bộ, ĐSQ ở đây kiêm nhiệm cả Moldova, nhưng rất may mắn chúng tôi đã liên lạc với cộng đồng ở Moldova và họ đã rất nhiệt tình đón nhận và giúp bà con sang Romania như tổ chức mua vé, chỗ ăn chỗ ở để bà con có điều kiện tốt nhất khi đi sơ tán. Đó là nỗ lực rất

lớn của cộng đồng tại đây. Ở các nước khác như Ba Lan chẳng hạn, ĐSQ tại Balan đã cùng Hội người Việt tổ chức đón tiếp và đưa bà con về các gia đình người Việt, giúp đỡ được nhiều người trong thời khắc khó khăn này," Đại sứ Thạch chia sẻ.

Khoảng 500 người Việt sẽ theo hai chuyến bay giải cứu về Việt Nam, chuyến đầu bay từ Romania hôm 7 tháng 3 và chuyến bay thứ hai dự kiến sẽ bay từ Balan vào ngày 9/3 tới đây. Hiện nhiều người Việt đã chạy sang các nước châu Âu lánh nạn nhưng chưa có ý định về Việt Nam ngay mà muốn chờ xem chiến sự diễn tiến ra sao với hy vọng đàm phán sẽ đạt được các thoả thuận để họ có thể sớm trở về nhà.

Bài phỏng vấn Đại sứ Nguyễn Hồng Thạch trên VOA:

Vì sao Việt Nam sơ tán công dân muộn ở Ukraine? ĐS Nguyễn Hồng Thạch lý giải

10/03/2022

Linh Đan

VOA – Có khoảng hơn 6 ngàn người Việt Nam đã ra khỏi Ukraine, và khoảng 500 người còn ở lại vì những lý do khác nhau, theo Đại sứ Việt Nam tại Ukraine, Nguyễn Hồng Thạch. Trong cuộc phỏng vấn dưới đây với VOA, Đại sứ Thạch nói về tình hình sơ tán của cộng đồng Việt Nam và lý do tại sao sơ tán muộn hơn các nước khác.

VOA: Hiện Đại sứ đang ở đâu? Ông có còn ở tại trụ sở Đại sứ quán (Việt Nam) ở Kyiv hay không?

ĐS Thạch: Tôi không ở Kyiv nhưng tôi ở Ukraine. Tôi là người cuối cùng rời sứ quán nhưng chúng tôi vẫn có người trông nom (sứ quán).

VOA: Đại sứ đã phải rời khỏi sứ quán lúc nào?

ĐS Thạch: Tôi rời đi rất muộn. Đại sứ quán Việt Nam là một trong những đại sứ quán cuối cùng rời khỏi Kyiv.

VOA: Tình hình cộng đồng người Việt đã sơ tán như thế nào, thưa Đại sứ?

ĐS Thạch: Chúng tôi có thể nói rằng đến giờ này những ai muốn sơ tán là đã sơ tán cả. Tại sao tôi có thể nói như vậy? Chúng tôi dựa trên thứ nhất là báo cáo của hội đoàn, thứ hai là chúng tôi có phương pháp kiểm tra chéo. Khi chúng tôi không nhận được nữa các yêu cầu giúp đỡ để sơ tán thì chúng tôi có

thể hiểu là những người muốn sơ tán đã sơ tán hết. Bây giờ đi lên Lviv hay đi sang biên giới với Moldova, con số chỉ là dưới chục người mỗi ngày. Với con số như thế lên biên giới càng chứng tỏ báo cáo của chúng tôi dựa trên báo cáo của hội đoàn và kiểm tra chéo thì nhận định đó khá là chính xác.

VOA: ĐSQ có con số thống kê bao nhiêu người Việt đã ra khỏi Ukraine không?

ĐS Thạch: Ra khỏi Ukraine, người Việt Nam có hai dạng: những người mang giấy tờ Việt Nam và những người mang giấy tờ Ukraine. Qua con số của biên phòng, chúng tôi chỉ có thể nhận được con số những người mang giấy tờ Việt Nam. Con số đó đến giờ này là hơn 3.000 người. Còn những người Việt Nam ở Ukraine mấy chục năm thì họ mang giấy tờ Ukraine rất nhiều, thậm chí một số đi qua biên phòng là không có giấy tờ. Theo như báo cáo và quan sát của chúng tôi thì con số (người Việt đã ra khỏi Ukraine) chắc chắn là trên 6.000. Hiện giờ con số ở lại mà chúng tôi nắm được là khoảng 500 người. Những nơi người Việt tập trung nhiều thì họ phân công nhau ở lại. Lấy ví dụ như Odesa, nơi có Làng Sen, con số phân công ở lại (của người Việt) là 100.

VOA: Tại sao họ ở lại?

ĐS Thạch: Họ ở lại để trông nom tài sản. Người Việt sinh sống ở các nơi đó có tài sản nên không thể tất cả kéo đi được. Nếu tất cả đi thì sẽ đứng trước nguy cơ bị nạn hôi của. Như thế họ có thể mất tài sản không phải vì chiến tranh mà vì nạn hôi của. Chính vì vậy mà bà còn cử một số lại để trông coi tài sản.

VOA: Kể từ trước khi xảy ra cuộc tấn công của Nga và cho đến lúc này, Đại sứ quán đưa ra những chỉ dẫn gì cho cộng đồng người Việt không?

ĐS Thạch: Cuộc chiến tranh nào cũng bất ngờ cả. Cuộc chiến tranh này cũng thế. Có những cảnh báo của Mỹ, của Anh thế nhưng với những cảnh báo ấy thì lãnh đạo Ukraine cũng không nghĩ là chiến tranh sẽ xảy ra. Cảnh báo khác thông báo. Đến Bộ trưởng Ngoại giao và lãnh đạo Ukraine đều nghĩ rằng cuộc chiến không xảy ra. Chính vì thế nên Đại sứ quán Việt Nam và đại sứ quán nhiều nước đều đánh giá là không xảy ra chiến tranh.

Sau hai ngày xảy ra chiến tranh rồi thì chúng tôi nhận định rằng ngay cả khi Nga tuyên bố không tấn công vào khu dân sự thì chúng ta cũng thấy rằng có hòn tên mũi đạn. Khi máy bay không người lái của Nga bị bắn rơi đâm vào các toà nhà dân cư; rồi khi một nhà Việt kiều bị một quả tên lửa (rơi trúng) tan cả nhà, may mà không có ai trong nhà cả, thì Đại sứ quán thấy là mặc dù tuyên bố như vậy nhưng chiến tranh không thể đùa được. Và chính vì thế chúng tôi kiên quyết là phải sơ tán. Ngày 26 (tháng 2), tức là hai ngày sau cuộc chiến, chúng tôi làm việc với các hội Việt Nam ở Kyiv, Kharkov và Odesa, và bàn là phải sơ tán.

VOA: Trước khi cuộc tấn công (của Nga) xảy ra, Đại sứ có trấn an bà con bình tĩnh và không nghe thông tin gây hoang mang cũng như xác định là sẽ không sơ tán. Việc sơ tán sau này có quá muộn không?

ĐS Thạch: Trước đó thì những ai sơ tán? Chỉ có một số người Anh, người Mỹ ở đây. Người Anh, người Mỹ ở đây khác với người Việt. Người Anh, người Mỹ ở đây họ không có tài sản mấy chục năm ở Ukraine như người Việt Nam nên người ta dễ dàng sơ tán lắm. Đến giờ này một số người (Việt) vẫn không muốn sơ tán vì toàn bộ cơ ngơi sự nghiệp của họ ở đây.

Ai nghĩ được rằng người ta có thể chấp nhận một cuộc chiến

hao người tổn của và mất nhiều sinh mạng đến thế. Chúng tôi đã có nhận định rằng nếu có cuộc chiến xảy ra thì bên nào cũng sẽ tổn thất rất lớn và về mặt logic, người ta sẽ không tiến hành chiến tranh. Thế nhưng đến giờ này chúng ta thấy rất rõ tổn thất như thế mà người ta vẫn tiến hành chiến tranh. Cái đây là phi logic.

Lãnh đạo Ukraine cũng nói thông tin có chiến tranh là “thổi phồng.” Chính lãnh đạo Ukraine là những người nhận thông tin tuyệt mật của Mỹ và Anh cũng không tin vào những thông tin tuyệt mật ấy thì liệu những người như chúng tôi, các nhà ngoại giao ở Kyiv, có đủ thông tin để tin rằng là cuộc chiến tranh sẽ xảy ra không?

Cho rằng là thông tin “thổi phồng” nên chúng tôi cũng khuyên bà con là bình tĩnh làm ăn. Nếu như xảy ra lại thì tôi nghĩ về mặt logic chúng tôi vẫn phải nói như thế với bà con. Nhưng khi chiến tranh xảy ra, chúng tôi bình tĩnh và xử lý dứt khoát. Nên trong một thời gian ngắn chúng tôi đã sơ tán tất cả những người cần sơ tán khỏi vùng chiến sự.

VOA: Khi Nga quyết định tấn công, Đại sứ và cộng đồng người Việt có bất ngờ không?

ĐS Thạch: Nga quyết định tấn công thì tất nhiên là bất ngờ. Từ ngày 24 (tháng 2), khi Nga tấn công, đến ngày 26 (tháng 2) thì ngoại giao đoàn vẫn nghe ngóng bởi vì ai có thể biết được chiến tranh sẽ xảy ra như thế nào. Có những tuyên bố rằng chiến tranh chỉ trong vòng 72 tiếng. Nếu vậy không đủ thời gian để sơ tán và cũng không cần phải sơ tán. Và lại có những tuyên bố là chiến tranh xảy ra nhưng sẽ không ảnh hưởng đến các (khu vực) dân sự. Nhưng sau khi có những vụ xảy ra với khu dân cư và với cả người Việt thì chúng tôi thấy không thể chờ được nữa. Không thể tin vào những (tuyên bố) là không đánh vào khu dân

cur. Ngày 26 chúng tôi quyết định kêu gọi bà con sơ tán.

Đến giờ này còn khoảng 500 người Việt đang còn ở lại Ukraine chưa sơ tán, chủ yếu ở Mariupol, Donetsk và Kherson. Trong đó có khoảng 300 người ở lại để trông coi tài sản và vì gia đình.

VOA: Có hàng chục người Việt ở Kherson còn đang mất kết và nói rằng họ đang chờ Đại sứ quán và Đại sứ Nguyễn Hồng Thạch đến “giải cứu.” Đại sứ sẽ làm gì?

ĐS Thạch: Tôi làm việc thường xuyên với nhóm đó. Chúng tôi đã làm danh sách chuyển cho phía Nga. Tôi cũng phối hợp với đại sứ Thổ Nhĩ Kỳ là cùng nhau rút công dân của mình ra khỏi Kherson. Đại sứ Thổ Nhĩ Kỳ còn cho chúng tôi một phương án là nếu cùng nhau rút thì phía Thổ Nhĩ Kỳ sẽ có máy bay để đón người về Thổ Nhĩ Kỳ và chúng tôi có thể cho công dân (Việt Nam) đi theo trên máy bay. Chúng tôi phối hợp với cả Thổ Nhĩ Kỳ và OSCE (Tổ chức An ninh và Hợp tác châu Âu). Nhưng cho đến giờ này chỉ có OSCE thoát ra được. Hiện chúng tôi đang làm việc với phía Nga để có thỏa thuận song phương để rút công dân Việt Nam ra khỏi Kherson.

VOA: Việt Nam bỏ phiếu trắng cho Nghị quyết của Đại hội đồng Liên Hợp Quốc nhằm lên án Nga và kêu gọi chấm dứt chiến tranh trong khi Đại biện lâm thời Ukraine ở Hà Nội kêu gọi Việt Nam "nêu đích danh kẻ xâm lược." Đại sứ bình luận gì?

ĐS Thạch: Tôi trả lời các câu hỏi về vấn đề sơ tán. Các câu hỏi khác không thuộc thẩm quyền của tôi.

VOA: Đại sứ đảm nhiệm công tác đưa cộng đồng ra khỏi vùng chiến sự. Vậy có kế hoạch hậu sơ tán không?

ĐS Thạch: Kế hoạch hậu sơ tán, hậu chiến tranh thì tôi nghĩ

rằng bà con sẽ quay trở về. Bà con ở đâu sẽ quay trở về đấy.
Lúc đó bà con gặp khó khăn gì thì chúng tôi sẽ hỗ trợ.

VOA: Xin cảm ơn Đại sứ!

(Cuộc phỏng vấn được biên tập nhằm làm rõ nghĩa và đáp ứng độ dài phù hợp)

* * *